

GİRİŞ

(De ki; ey insanlar! Ben sizin hepinize Allah'ın resulüyüm. O Allah ki, göklerin ve yerin bütün mülkü O'nundur. O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Öldüren de, dirilten de O'dur. Bundan dolayı gelin, Allah'a ve resulüne iman edin. Allah'a ve Allah'ın bütün kelâmlarına iman etmiş bulunan o ümmî peygambere, evet ona uyun ki, hidayete erebilesiniz.) [ARAF 158]

Hamd Allah'a, salât ve selam Rasûlullah'a, onun ailesine ve ashabınadır. Allah'ın bize lütfettiği nimetlerinin en büyüğü İslam nimetidir. O fıtrat ve denge dinidir. Kapsamlı ve mükemmel bir dindir. İlim ve ahlak dinidir. Her zamana ve mekâna uygun bir dindir. Kolaylık ve rahmet dinidir. İçinde bütün problemlerin çözüldüğü bir dindir.

İslam dininin apaçık hakikatini açıklamak için bu dinin özelliklerini ve güzelliklerini özellikle bu çağda bütün âleme anlatmaya ne kadar da çok ihtiyacımız var! Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in sünneti bu dinin pratik bir uygulamasıdır. İslam dinini intisap edilmesi ve yaşanması kolay bir din haline getiren bütün bu özellikler onun sünnetinde toplanmıştır. Çünkü onun sünneti, hayatın bütün yönlerini, ibadeti, muamelatı, ahlakı, maddiyatı ve maneviyatı kapsar.

"Allah kime hidayet ederse onu hiç kimse saptıramaz. Kimi de saptırırsa ona da kimse hidayet edemez."

Bizlere güzel örnek olarak gönderilen Allah Rasulü, bi'setinden kıyamete kadar hiç değişikliğe uğramayacak olan İslam Dini'ne ait örnek yaşantısıyla biz aciz ümmetinin dini ve dünyevi konularda takip etmesi gereken hakiki yolu göstermiş, Kitap ve Sünnete tabi olmayı her fırsatta tavsiye etmiştir

"Bunların arkasından (kıyamete kadar) gelenler (gelmiş ve gelecek olan mü'minler şöyle) derler:" Ey Rabbimiz, bizi ve iman ile daha önden bizi geçmiş olan (din) kardeşlerimizi yarlığa. İman etmiş olanlar için kalblerimizde bir kin bırakma. Ey Rabbimiz, şübhesiz ki sen çok esirgeyicisin, çok merhametlisin" (Haşır:10.)

"ALLAHÜMME SALLİ ALA SEYYİDİNA MUHAMMEDİN VE ALA ALİ SEYYİDİNA MUHAMMED"

Hazreti Muhammed(s.a.v) gibi yaşamak ne demektir, neden önemlidir?

"Ümmetimin fesadı zamanında kim sünnetime temessük ederse (yapışırsa), ona yüz şehid ecri vardır." sözü, hadis midir, nasıl anlaşılmalıdır?

Evet, bu ifadeler hadistir. (1)

Bidaların ve dalaletlerin İslam toplumunu istila ettiği, toplumda hükmettiği zaman, sünneti seniyyeye yapışan yüz şehid ecri kazanabilecektir.

Tabii ki Kur'an'ın hakikatları ile sünnet-i seniyyenin prensipleri birbirinden ayrılmaz. Ümmet içinde bidatların revaçta olduğu, çoğunluğun bidatların ve dalaletlerin istilasında bulunduğu bir zaman; gerçekten çok riskli, çok tehlikeli bir zamandır.

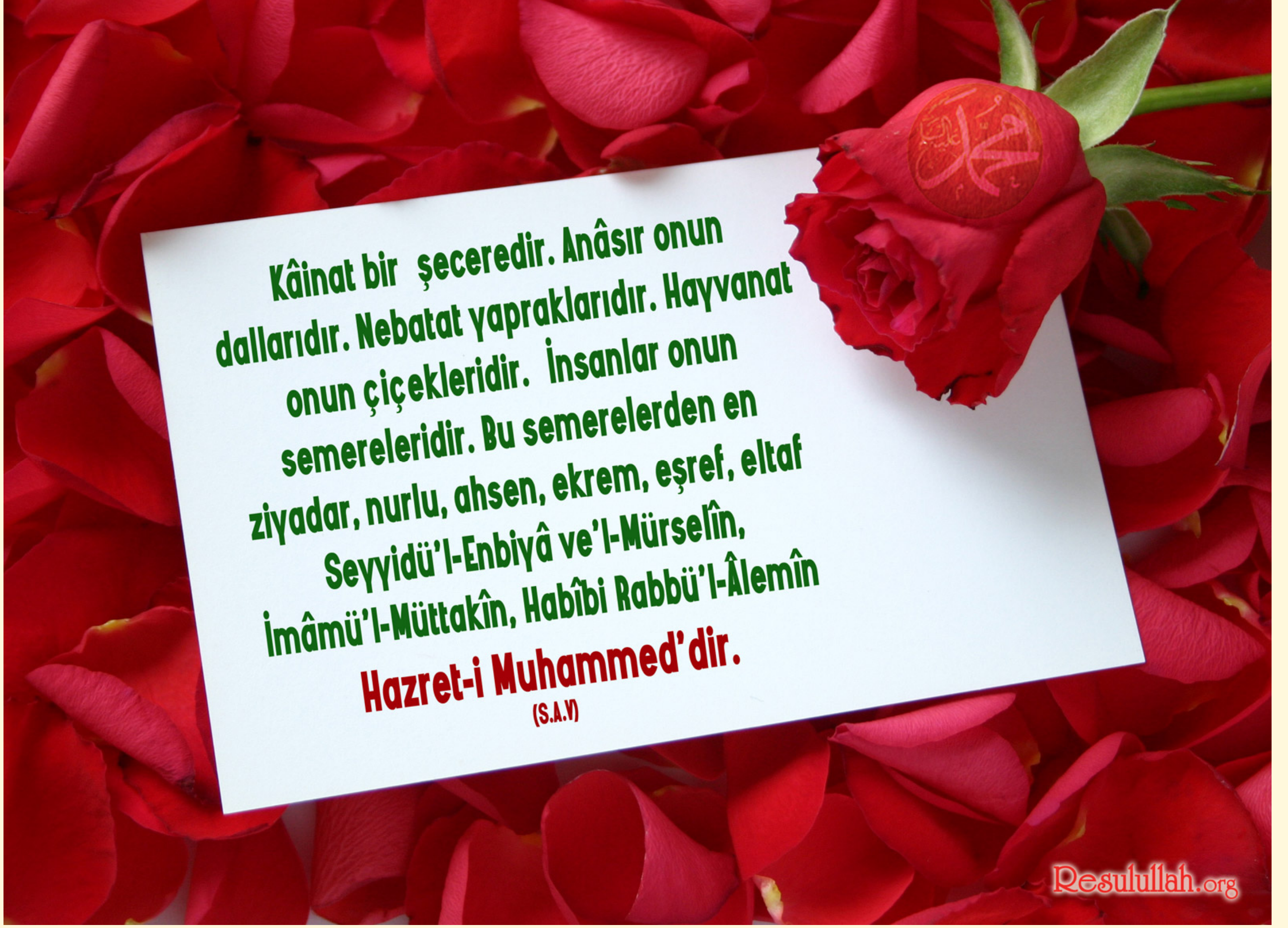
Bir amelde tehlike arttıkça sevap fazlalaşmaktadır. Böyle tehlikeli bir zamanda, başta iman hakikatlerine, İslâm'ın hükümlerine Kur'an'ın anlaşılmasına, sünnetin ve İslâm'ın hayata kazandırılmasına hizmet pek büyük bir hizmettir; hatta normal şartlarda bir şehidin yaptığı fedakarlıktan daha büyük fedakarlıklar ister ki, birçok şehidin sevabı kadar sevap gerektirebilsin.

Çünkü şehit bir anda bir fedakarlık gösterip canını Allah yolunda verirken böyle bir atmosfer içinde iman hakikatlerine, Kur'an'a, Sünnet-i Seniyyeye hizmet eden birisi, hayatının her gününde büyük fedakarlıklarda bulunabilmektedir.

Demek oluyor ki, zaman şiddetlendikçe, fitneler arttıkça amellerin sevapları da artacaktır. Ayrıca bu hadis-i şerifte bir sünnete uymak için büyük bir teşvik vardır.

Hadiste geçen **temessük (sünnete yapışma) kelimesi, şu manaları ihtiva etmektedir:** (2)

1. Temessük kararlılık, sebat ve ısrardır: Temessük'ün ifade ettiği yapışmada kararlılık; sebat ve ısrar vardır. Ümmetin bozulması zamanında öyle kimseler çıkar ki, kararlılık ve ısrarla, aynı müsbet tavrı muhafaza ederek, sebatla sünnet-i seniyye ve ahkâm-ı Kur'an'a bağlılıklarını gösterirler. Bu yolda her şeyi göze alırlar. Bu manâ "msk" kökünde ve bütün müştaklarında vardır.

2. Temessükde devamlılık vardır: Temessükde devamlılık da vardır. Zaten kararlılık ısrar ve sebat devamlılığı gerektirmektedir. Fiilin manaları incelendiğinde hepsinde devamlılık göze çarpar. Bir şeyi salıvermemek üzere tutmak, sürekli tutmayı gerektirir. Muhafaza bir şeyi mütemadiyen korumak demektir. Öyleyse yüz şehid ecri gibi büyük mükâfat gerektiren iş devamlılığı, sabrı, kararlılığı, bir ömrü birbirinden ayrılmayan Kur'an ve Sünnet yoluna vakfetmeyi gerektirir.

3. Temessük bütüne sahip çıkmaktır: Temessük "bütüne" sahip çıkmaya da işaret eder. Bir şeyi salmamak üzere tutmak, yakalamak, yakalanan ve tutulan

şeyin bütününü elde tutmakla mümkündür. Bir insanı yakalamak gibi. Dili konuşmaktan tutmak onu tamamen söz söylemekten alıkoymak demektir. Biraz konuşup biraz susmak, konuşmamak sayılmaz. Yemekten içmekten cinsi münasebetten vazgeçmek ve bunlardan kendini tutmak demek olan imsak da böyledir.

Şu halde fesad-ı ümmet zamanında sünnete temessük, küllü ve bütünü ilgilendiren, bütünü ayakta tutmaya ve yaşatmaya yönelik bir temessüktür. Bu, İslamın, Kuran ve sünnetin bütün yönlerine yapışma, onları bırakmama, ayakta tutma mücadelesi verme demektir. Genelde ümmetin bozulduğu, top yekün bir fesad devrinde bu işe el atacak kimseler az olacaktır. Hem bu işin zor olduğu da açıktır. Bu gibi sebeplerden dolayı mükafatı da pek büyük olmaktadır.

4. Temessük karşılıklı güçlerin mücadelesini yansıtır: Msk kökünde ve temessükde karşılıklı mücadele ve iki gücün birbirine direnmesi, mukavemeti vardır. İmsak, imtisak, temâsük, temessük, mesk, önce bir şeyi bırakmamak, salmamak üzere tutmayı ifade ederler. Burada güçlüğü göğüsleyen, yakalayıp tutan, salmayan taraftır. Tutulan taraf da bırakmama karşısında teslimiyetçi değildir. O da bu tutuştan kurtulmak, serbest kalmak arzu eder.

Mesela msk köküyle ifade edilen, dili konuşmaktan, söylemekten tutmak işinde, dil konuşmak istemekte, konuşmaya çabalamakta fakat bu mücadelede onu engelleyen güce mağlub olmaktadır. Msk kökündeki çatışma “Kim benim sünnetime temessük ederse”, hadisi açısından düşünüldüğünde sünneti muhafaza ve korumak için sürekli bir mücadele ve mücahedeyi ifade eder.

Kaynaklar:
1. el-Bağavi, Hüseyin b. Muhammed eş-Şafi, Mesabihu’s-Sunne, I-II, Beyrut, ty. I, 40, no: 130; el-Munavi, Abdurra‘uf, Feyzu’l-Kadir, I-VI, Beyrut, ty. VI, 261. (no: 9171-9172); Ümmetin bozulduğu zaman sevapların çoğalağı konusu için bk. Taftazani, Mesud b. Ömer, Serhu’l-Makasıd, I-V, Beyrut 1988 I, 308; el-Heytemi, Ahmed b. Hacer, es-Savaiku’l-Muhrika, Kahire 1385, s. 210.
2. el-Kamûsu’l-Muhit III, 329; el-Mu’cemu’l-Vasit s. 869; el-Mufredat, s,469.

“Sünnetin bağlayıcılığı, örnek alınması ve kaynağının vahiy olup olmadığı konusunda bilgi verir misiniz?”

Sünnet: Peygamberimiz (asv)'in yaptığı, konuştuğu, hal ve hareketlerinin tamamına sünnet diyoruz. Öyleyse hayatı boyunca yaptığı her şeye sünnet diyebiliriz.

Fıkıh kitapların da geçen sünnet kelimesi ise, daha çok**“yaparsak sevabı var, yapmazsak günahı yok”**manasına geliyor. Mesela, yemeği sağ elle yemek, dişleri temizlemek, ayakta yemek yememek gibi.

Ancak **sünnet** kelimesini geniş anlamıyla aldığımız da Peygamberimiz (asv)'in yaptığı her şeyi içine alır. Bu durumda, Allah’ın istekleri ve yasakları da sünnetin içinde yer alır. Mesela, Peygamberimiz (asv) namaz kılmış mı? Evet; öyleyse namaz kılmak da bir sünnettir.

Şu halde sünneti bölümlere ayırmak gerekecektir.

Farz olanlar: Allah’ın mutlaka yapmamızı veya terk etmemizi istediği her şeydir. Allah’ın emir ve yasaklarını en iyi şekilde uygulayıp örnek olan Peygamberimiz (asv)'dir. Biz de ona uymak suretiyle en üst seviyede Peygamberimize uymuş oluruz. Namaz kılmak , oruç tutmak, zina etmemek, haram yememek gibi.

Vacip olanlar: Dinimizin vacipleri. Mesela gece namazını üç rekat olarak kılmak vaciptir.

Nafile olanlar: İbadetleri yaparken farz ve vaciplerin dışındaki yaptığımız şeylerdir. Mesela namaz kılarken Kur’an'dan bazı süreleri okumak farz, ama subhaneke duasını okumak nafiledir.

Adab olanlar: Bunlara da **edeb** diyoruz. Yemek yerken, yatarken, camiye, tuvalete girip çıkarken vb günlük işlerimizi yaparken Peygamberimiz (asv)’e uyarsak o işi adabına uygun yapmış oluruz. Bunlara uymayan ise günah işlemiş olmaz.

Demek ki sünneti **farz, vacip**, **nafile ve adap** diye ayırabiliriz. Sünnetin en yükseği ve en faziletlisi bu sıraya göredir.

Bunu bir insanın vücudu gibi düşünebiliriz. İnsanın yaşaması için gerekli organları vardır. Beyin, kalp, kafa vs... İşte iman etmemiz gereken esaslar da ruhumuzun beyni, kalbi gibidir.

Vücudumuzun gözü, kulağı, eli, ayağı vs. duyu organları vardır. Farzlar da bunun gibidir. Ruhumuzun gözü, kulağı, eli, ayağıdır. Farzları yapmayan elsiz, ayaksız, gözsüz, kulaksız bir insan gibi eksiktir.

Vücudumuzda bir de parmak, kaş, saç gibi güzellikler ve süsler vardır. Bunlar olmasa da yaşarız. Ama olduğu zaman daha mükemmel insan oluruz. Bunun gibi sünnetin nafile ve adab kısımları da ruhumuzun süsü ve güzelliğidir. Yapsak çok sevabı var, yapmasak günahı yok.

Özetlersek, **farz ve vacip kısımlar mutlaka yapılması gereken sünnetlerdir. Nafile ve adap kısımlar ise yaparsak çok sevabı var.**

Haramların durumu ise vücudumuz için aids, zehir ve ateş gibi öldürücü şeylere benzer. Bunlardan koruduğumuz gibi, ruhumuzu da öldürücü ve zehirleyici haramlardan korumamız gerekir.

Sünnet ve Hadislerin Bağlayıcılığı

Bu konuyu **Kur'an-ı Kerim, hadis-i şerifler, alimlerin görüşleri** ve **vahyi takriri** doğrultusunda ele alarak işleyeceğiz.

a. Kur'an-ı Kerim:

Hz. Peygamber (a.s.v)'a Kur'an-ı Kerim dışında (1) vahiy geldiğini gösteren ayetler vardır.

Bunlardan bazıları şunlardır:

1. Kendi içinizden size ayetlerimizi okuyan, sizi kötülüklerden arındıran, size Kitab'ı ve Hikmet'i talim edip, bilmediklerinizi öğreten, (2) Allah'ın kendisine Kitab'ı ve Hikmet'i bildirdiği, (3) ifade edilen ayetlerde, Hz. Peygamber (s.a.m.)'a Kitab ile beraber bir de Hikmet'in verildiği anlaşılıyor.

Atıf, ma'tufa hem benzerlik hem de muğayeretlik manasını taşımaktadır. Bu itibarla, Kitab'tan kasıt Kur'an-ı Kerim olduğuna göre Hikmet'in başka bir şey olması lazım. Bunun da sünnet olma ihtimali hepsinden önce gelir.(4) Atıftan ma'tufa olan farklılığı bu benzerlik noktası ise ikisinin de Allah'ın bildirmesiyle olmasıdır ki, ikisinin de kaynağı vahiydir.(5)

2. "Hatırlayın ki, Allah size iki taifeden birinin sizin olduğunu vaat ediyordu. Siz de kuvvetsiz olanın sizin olmasını istiyordunuz" (6) ayetinde belirtilen vaat, önceden Müslümanlara verilmiş ama ne olduğu ayette bildirilmemiştir. Bu da başka bir vahiyle haber verildiğinin delilidir.

3. "Peygamber, eşlerinden birine gizlice bir şey söylemişti. Fakat eşi bu sözü başkalarına haber verip, Allah da bunu Peygamber'e açıklayınca, Peygamber bir kısmını bildirip, bir kısmından da vazgeçmiştir. Peygamber bunu ona haber verince eşi, "Bunu sana kim bildirdi?" dedi. Peygamber, "Bilen, her şeyden haberdar olan Allah bana haber verdi" dedi."(7) ayeti açıkça Kur'an dışında vahiy olduğunun delilidir. Zira verilen sırrın ifşasına dair bir açıklama Kur'an da olmadığı halde Hz.Peygamber (asv) bunu bilmektedir. Öyleyse bunu kendi kendine bilemeyeceğine ve Allah'ın bildirdiği ifade edildiğine göre, Kur'an içine girmemiş bir vahyin varlığı açıkça ortaya çıkmaktadır.

b. Hadis-i şerifler:

1. Mikdad b. Ma'dikerib'in rivayetine göre Resulullah (a.s.v), şöyle buyurmuştur:

"...Bana Kitab ve onunla beraber onun gibisi verildi."(8)

2. Kudsi Hadisler: (9) Bu tür hadislerde geçen, "Resulullah (a.s.v), Rabbinden rivayet ettiği hadiste şöyle buyurdu", "Resulullah'ın (a.s.v), rivayet ettiği hadiste Allah Teala şöyle buyurdu" denilmesi ve hadislerin **"Ey kullarım"** diye başlaması Hz. Peygamber (asv)'e Kur'an dışında vahiy geldiğinin delillerindendir.

3. Cibril Hadisi:(10) diye bilinen meşhur hadise. Cebrail (a.s) beşer suretinde gelmiş ve bazı sualler sorarak cevap almış, Hz. Peygamber (a.s.m) de ashabına, bunun Cebrail (a.s) olduğunu ve dini öğretmek için geldiğini bildirmiştir.

4. Hz. Peygamber'in (a.s.v), **"şüphesiz Rabbim Allah, bana vahyetti,"** (11) **"ben emrolundum, nehyolundum,"** (12) gibi ifadeleri ve Cebrail (a.s)'ın bazı şeyleri kendisine öğrettiğini bildirmesi de, (13) Kur'an dışında vahyin varlığına açık delillerindendir .(14)

Ayrıca bir Yahudi'nin sorularına cevap veren Hz. Peygamber (asv)'in **"aslında bunları bilmiyordum. Ancak Allah onları bana bildirdi"**(15) buyurması da konuyu destekleyen diğer bir husustur.

c. Alimlerin görüşleri:

Ashab-ı Kiram (r.a.) Peygamber Efendimiz (a.s.v)'ın uygulamalarından, izahlarından ve ifadelerinden Kur'an dışında vahiy aldığını biliyorlardı. Bunu birçok defalar ifade etmişlerdir. Alimler de Kur'an, hadis ve ashabın ifadeleri doğrultusunda sünnetin kaynağı hakkında fikir ve beyanda bulunmuştur, hepsi olmasa bile sünnetin kaynağının vahye dayandığını ifade etmişlerdir.

Aişe (r.anha) validemiz, Hz. Hatice (r.anha) hakkında vahiy geldiğini ifade eder ve O'na cennetten bir köşk verildiğinin bildirildiğini söyler.

Rivayetlerde geçen, Cibril, Kur'an'ı indirdiği gibi sünneti de indirdi.(16) Ayrıca komşuya iyi davranmayı, abdest almayı, namaz kılmayı, telbiyenin yüksek sesle yapılmasını, kutlu akik vadisinde namaz kılınmasını, namazların vakitlerini, ümmet-i Muhammed'in (a.s.m) gireceği cennet kapısını, seyyidü's-şüheda olan Hz. Hamza (r.a)'ın adının sema ehli tarafından levhalaştırılması (17) gibi bilgilerin Cibril (a.s) vasıtasıyla alması da Kur'an dışında vahiy olduğunu gösterir.

Tavus ise, bizzat vahiy yoluyla inmiş bulunan diyetlere dair bir yazılı metine sahip olduğunu ve zekat ve diyetle ilgili hükümlerin vahiyle geldiğini belirtir. (18)

Evzâi, "Sana Resulullah'tan (a.s.v) bir hadis ulaştığında sakın ha başka bir şeyle hükmetme; Çünkü Resulullah (a.s.v), Yüce Allah'tan bir tebliğciydi" diyerek, (19) sünnetin vahye istinad ettiğini ifade etmiştir.

Daha önce de ifade ettiğimiz gibi, bu konuda önemli açıklamaları olanlardan biri de İmam Şafii'dir.(20) Konuyu ilmine güvendiği bir zata dayandırdığı ve kendisinin de kabul ettiği anlayışa göre Sünnet; ya vahiydir, ya vahyin beyanıdır, ya da Allah'ın kendisine tevdi etmiş olduğu bir durumdur. Bu da kendisine has kıldığı nübüvvete ve buna dayalı olarak ilham ettiği hikmete dayanır. Şu halde hangi durum esas alınırsa alınsın, Allah, insanların Rasullah (asv)'a itaatını emretmiş, sünnetin gereği ile amel etmelerini istemiştir.

Sünnet'in Kur'an'ı açıklaması, ya Allah'tan gelen Risalet yoluyla, ya ilhamla ya da kendine verilmiş "emir" ile gerçekleşir.

Aynı kanaatleri paylaşan İbn Hazm, Sünneti **vahyi gayri metluv** olarak ifade eder ve **vahyi metluv** olan Kur'an'a uymamız gerektiği gibi, ikinci vahiy olan sünnet'e de uymamızın esas olduğunu belirtir. Zira bağımlılığı ve Allah'tan olmaları bakımından ikisi de aynıdır .(21)

Gazali Hazretleri de sünnetin vahye istinad ettiğini ifade ile, **vahyi ğayri metluv** olduğunu belirtir .(22)

Sünnetin tamamı vahiy olarak kabul edilirse, Hz. Peygamberin (a.s.v) nasıl Kur'an'ı Kerim'i değiştiremiyorsa, sünneti de değiştiremeyeceği anlamı kendiliğinden ortaya çıkmaktadır .(23)

Kur'an gibi, sünnetin de tamamı vahye istinad ediyor, anlayışı içinde, önemli bir husus ortaya çıkmaktadır. Şayet, Hz. Peygamber (a.s.v), her hadise ve olayda, Kur'an ayeti gibi, sünnet vahyini bekliyorsa, bu durumda O'nun içtihatları, istişareleri nasıl değerlendirilecektir. Elbette vahyi beklediği zamanlar olmuş ama hayatın her safhasını böyle düşünmek ve değerlendirmede bulunmak bizi sıkıntıya sokacaktır.

İşte bu gibi durumlar bazı alimleri, sünnetin tamamının değil de bir kısmının vahye bir kısmının da içtihat ve istişare gibi durumlara dayandığı kanaatine sevk etmiştir.

Mesela İbn Kuteybe, sünnet'in kaynağını üçe ayırarak şöyle der:

a) Cebrail'in Allah'tan getirdiği sünnet .(24)

b) Allah'ın Resulüne (a.s.) bıraktığı; re'yini açıklamasını istediği sünnet .(25)

c) Resulullah'ın, bize âdab için kıldığı sünnet. Bunlar yapıldığında sevap alınıp, terkinde ise ceza olmayan sünnettir .(26)

Benzer görüşü benimseyen Hanefilerden Serahsi, Hz. Peygamber (a.s.v)'ın, re'y ve içtihat sonucu ulaştığı neticelerin, vahiy mesabesinde olduğunu belirtir:

Vahiy iki kısımdır:

1. Zahir vahiy. Bu da üçe ayrılır.

a) Melek lisanıyla gelen, kulakla algılanan ve Allah'tan geldiği kesin bilinen vahiy. Bu kısım

Kur'an vahyidir.

b) Kelamsız, melek tarafından yapılan işaretle Hz.Peygamber'e açıklanan vahiydir .(27)

c) İlhamdır. Bu da, Resulullah (a.s.)'ın kalbinin en ufak bir kuşkuya mahal kalmayacak şekilde ilahi te'yide mazhar olmasıdır. Onun kalbine bir nur doğar, meselenin hükmü açıkça belli olur.

2. Batınî vahiy: Buna **"ma yüşbihu'l-vahy"** diyen Serahsi, Resulullah'ın (a.s.v), re'y ve içtihadı sonucu ulaştığı hükümler olduğunu söyler. O'nun hata üzere bırakılmaması, devamlı vahyin kontrolünde olması gibi hususlar, bu kısımdan olan hükümleri de vahiy mesabesinde kılmaktadır. Ümmetten diğerlerinin içtihadı ise, yanılma ihtimallerinin olması ve bu yanılmalarının vahiyle düzeltilme imkanı bulunmaması sebebiyle Hz. Peygamber (a.s.m)'in içtihadı mesabesinde değildir .(28)

Serahsi'nin bu açıklaması neticede Hz. Peygamber (a.s.v)'ın bütün davranışlarının vahye dayandığı O'nun tashihinden geçtiği anlamına gelmektedir. Zira, Hz. Peygamber (a.s.v)'ın davranışı veya sözü ya doğrudur, ya da yanlıştır. Hayatı boyunca düzeltilmişse tamam. Aynen kalmışsa onun doğru olduğu ortaya çıkar. Zira yanlışın Allah tarafından devam ettirilmesi mümkün değildir.

Şatıbi ise şöyle der:

Hadis ya saf Allah'tan gelen bir vahiydir, ya da Hz. Peygamber (a.s.) tarafından yapılmış bir içtihattır. Ancak bu durumda onun içtihadı Kitap ya da sünnetten sahih bir vahye dayandırılmış ve onun kontrolünden geçmiştir. Hz. Peygamber'in içtihadında hata yapabileceği görüşü benimsense bile, o asla hatası üzerinde bırakılmaz, derhal tashih edilir. Sonunda mutlaka doğruya döner. Dolayısıyla ondan sadır olan hiçbir şeyde hata ihtimali yoktur .(29)

Bu ifadelerden hareketle diyebilir ki, sünnetin tamamı vahiydir, diyenler pek de ifrat etmiş olmuyorlar. Zira, neticede sünnetin tamamı vahyin kontrolünden geçiyor, ya ibka ediliyor ya da tashih ediliyordu. Yani vahyin kontrolüne girmemiş bir uygulamanın varlığını kabul edemeyeceğimize göre netice olarak hepsinin vahye dayandığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Ancak sünnetin tamamının vahye dayandığını söylerken bununla Rasulullah'ın devrinde tesbiti yapılan ve bize kadar sahih olarak gelen sünnetleri kastettiğimizi de belirtelim.

d. Vahyi takriridir

Sünnet'i tarif ederken bir kısmının da takriri sünnet dediğimiz, Hz. Peygamber (a.s.m) huzurunda yapılıp ta gördüğü veya duyduğu halde susması veya tasvip buyurmasıdır . (30) Yani Ashabı Kiram gerek önceki Cahiliye döneminden kalma bazı uygulamaları, gerekse kendi anlayış ifadeleri olarak yaptıkları konuşma, davranış gibi hususlardan birini Hz. Peygamber (asv), gördüğünde veya duyduğunda onları bazen düzeltiyor, bazen değiştiriyor, bazen da seslenmiyordu. Ashabı Kiram O'nun bu susmasını tasvip olarak değerlendiriyordu. Zira ümmetin yaptığı bir hatayı aynen bırakması, Hz. Peygamber (a.s.v) adına uygun olmazdı. Bu sebeple O'nun susmaları bile o fiil veya sözün yanlış olmadığı anlamına geliyordu.

Ashab (r.a), Hz. Peygamber (a.s.v)'ın kontrolünde olduğu gibi, Resulullah (a.s.v) da İsmet sıfatının (31) bir gereği olarak, devamlı vahyin kontrolü altındaydı. Dolayısıyla O'nun hatasının düzeltilmeden bırakılmayacağı (32) ve bu uyarının da geciktirilmeden hemen yapılacağı (33) bilinmelidir. Bu özelliğiyle Hz. Peygamber (a.s.v) bütün insanlardan ve içtihada ehil olanlardan ayrılmaktadır. Daha peygamber olarak görevlendirilmeden önce bile bazı davranışlarından dolayı ikaz edildiği bilinmektedir .(34)

Bir defasında, Kureyş çocukları ile oyun oynarken izarını çıkarıp taş taşımak istemiş ancak bu durumdan şiddetle menedilmiştir. Yine zemzem kuyusunun tamiri için amcası Ebu Talib'e yardım maksadıyla izarını çıkarıp üzerine taşı koymak istemiş, fakat baygınlık geçirmiştir. Kendine geldiğinde ise, üzerinde beyaz elbise olan birinin örtünmesini istediğini söylemiştir .(35)

Vücudunun görülmesi uygun olmayan hususlar için muhafaza edildiği gibi, o günün toplumunda görülen bazı nahoş uygulamalardan da korunmuştur. Kendi ifadesiyle, düğün gibi yerlerde yapılan oyun ve eğlencelere bakmak istemiş ancak onları duyamamış ve uyuya kalmış, ondan sonra da peygamberlikle vazifeleninceye kadar kötülüğe bulaşmamıştır .(36)

Henüz peygamber değilken ve ümmetine ve insanlığa örnekliği kesin olarak belirtilmemişken böyle koruma altında olan bir zatın, bütün yönleriyle ümmetine ve insanlığa nümune olduğu bir dönemde muhafaza edilmemesi, hatalı ve eksik bir durum varsa düzeltilmemesi (37) düşünülebilir mi?

Nitekim Kur'an-ı Kerim'de bunun misallerini görmekteyiz.

Hz. Peygamber (a.s.v) vahyi muhafaza için endişe etmiş, ancak Allah Teala, buna mahal olmadığını bildirerek endişesini gidermiştir .(38)

İnsanların hidayete gelmeleri, Allah'ın emrine uymaları hususunda O'nun vazifesinin yalnız tebliğ olduğu vahyin ancak Allah'ın dilemesiyle olacağı, sonucu Allah'ın dilemesine bağlı olduğu (39) gibi hususlarda uyarılmış; mağfiret dilediği amcası Ebu Talib hakkında, ikaz edilerek dua etmekten men edilmiştir . (40)

Diğer taraftan, Uhud savaşından sonra düşmanlarına lanette bulunmaktan (41) ve Hz. Hamza (r.a)'a yapılan muamelelerden sonra müsle yapmak arzusundan (42) da vazgeçirilmiştir.

Ayrıca, Bedir savaşında elde edilen esirlerle ilgili fidye karşılığı salıverilme fikrinden dolayı uyarılmış, (43) münafıklarla ilgili onları kazanma arzusuyla yaptığı uygulamadan men edilmiş (44) , esirlerin arzusu için Allah'ın helal kıldığı şeyi kendine haram kılması sebebiyle de ikaz edilmiştir .(45)

Bu ve benzeri ayetler Hz. Peygamber (a.s.v)'ın yaptığı bazı tasarruflarının rızayı İlahi'ye muvafık olmadığı durumlarda tashih edildiğinin açk göstergeleridir. Allah Teala, O'nu, önce muhayyer bırakıyor ve içtihat etmesini, ashabıyla istişare eylemesini istiyor. Sonuçta Allah'ın rızasına uygun ise öylece kalıyor, değilse tashih ediliyordu. Nitekim, önce müşrik çocuklarının babaları hükmünde olduğunu beyan edip, sonra cennetlik olduklarını söylemesi, ilk önceleri kelerin, meshe uğramış Yahudiler olduğunu söylemesi sonra bu görüşünden vahyin uyarısıyla vazgeçmesi, kabir azabı hakkındaki görüşün Yahudi fitnesi olduğunu söyledikten sonra, vahyin uyarısıyla kabir azabının varlığını beyan edip, dualarında ondan Allah'a sığınması gibi hususlar , (46) Kur'an vahyi dışında da kendisinin uyarılıp tashih edildiğini göstermektedir.

İşte Resulullah (asv)'ın huzurunda yapılan veya haberdar olduğu bir fiil, hareket veya sözü yanlış olarak devam ettirmesi mümkün olmadığı ve bu tür takriri sünnetin ümmet için örnek olması kesin olduğu gibi, Allah'ın huzurunda Resulullah (a.s.v)'ın yaptığı davranış ve fiillerin de yanlış olarak devam etmesi söz konusu değildir ve bütün hayatı boyunca ondan sudur eder herşey daha da evleviyetle bizim için örnektir.

Şu halde, alim, habir, semi, basir, hakim olan Allah (c.c), Peygamber Efendimiz (asv)'den sadır olan her türlü söz, fiil ve davranışı ya tashih etmiştir, ya da aynen devam ettirmiştir. Bu dokunmayıp devam ettiği şeylere ister hanefi ulamasının dediği gibi batınî vahiy diyelim, (47) isterse takriri vahiy diyelim, neticede Hz. Peygamber (a.s.m)'in sünnetinin vahye dayandığını ifade edebiliriz.

Bundan hareketle, Hz. Peygamber (asv)'in içinde bulunduğu toplumun bazı örf ve adetlerini aynen devam ettirmesi Allah'ın kontrolünden geçtiği ve bir nevi vahyi takriri

olması sebebiyle, onlara sadece birer adet ve gelenek olarak bakmanın doğru olmayacağını düşünüyoruz. Zaten o uygulamaların temelden Hz. İbrahim (a.s) veya başka peygamberlere dayandığını önceden ifade etmiştik.

Şu halde Hz. Peygamber (asv)'in sergilediği davranış ve hareketler, aynıyla Cahiliye de bulunsa bile, yanlış olsaydı, mutlaka vahiy tarafından tashih edilecekti. Tashih edilmeyenler ise tasvip edilmiş demektir denilebilir.

Dipnotlar:

1- "O kendilğinden konuşmaz. Onun konuşması ancak, bildirilen bir vahiy ile dir." Ayetinden kastedilenin yalnız Kur'an olduğu söyleniyorsa da, sünneti de ithtiva ettiğini belirten alimlerimiz vardır. Mesela, Elmalılı bu ayeti "O, yani Kur'an veya Onun nutku ancak bir vahiydir. Başka türlü söylenemez. Yalnızca vahyolunur." Diye tefsir ederek Sünnetinde vahiy edildiğine işaret etmiştir. (Yazır, Hak Dini VII, 457); Krş. Kurtubî, Tefsir, XVII,84-85; Aydınlı, Abdullah, Sünnetin Kaynağı Hakkında, Din Öğretimi dergisi, Sayı37, Ank, 1992, s.48; Kırbaşoğlu, Sünnet, 236 vd.
2- Bakara, 48; Ali İmran, 164.
3- Nisa, 113; Cuma, 2.
4- Hikmet'ten kas'tın sünnet olduğunu söyleyenler için bkz. Hasan el-Basrî, Katade, Yahya b. Kesir, (Suyuti, Miftahu'l-Cenne, s.23); İmam eş-Şafii, er Risâle, 32,78,93.
5- Kur'an ve Sünnet'in vahiy olması, aralarındaki farkın ne olduğu sorusunu akla getirmiştir. Aralarında mahiyet farkı olmadığı bu ayetten anlaşılıyor. Ancak biri vahyi metluv, diğeri vahyi gayri metluvdur. Suyuti bu hususu şöyle özetler: Allah'ın kelamı iki kısımdır. Allah Cibrile, "Peygamber'e Allah sana şunu şunu emrediyor, de." Buyurur. Cibril'de muradı İlahiyi anlar ve Peygamber'e iletir. Bu aynen bir hükümdarın güvendiği birisini kendi namına elçi olarak tebasına göndermesi ve elçinin de hükümdarın arzusunu kendi ifadesiyle iletmesi gibidir. Diğeri ise Allah Cibril'e "Peygamber'e git ve şu kitabı ona oku" buyurur. O da aynen harfi harfine ona okur. İşte Kur'an vahyi ikinci kısma, sünnet vahyi birinci kısma benzemektedir. Bu yüzden Sünnetin manasıyla rivayetinin de caiz olduğunu söyler. Suyuti, el-İtkân, I,45; Bkz, Subhi es-Salih, Hadis İlimleri, s.261-262; Karaman, Hadis Usulü, s.9-10.
6- Enfal, 7.
7- Tahrim, 3.
8- Hadisin başında, Kur'an'da bulduğumuzu alırız, onda olmayanı almayız diyecek bir takım insanların geleceğinin bildirilmesi, sonra da sünnetin verildiğinin belirtilmesi konumuz açısından önemlidir. Bkz. Ebu Davud, Sünne, 6.
9- Kudsi, ilahi veya rabbani, adıyla ifade edilen bu hadisler, Allah'a (c.c) nisbetle söylenmiştir. Hem lafzı hem de manasının Allah'a ait olduğu veya aynı diğer hadisler gibi manası Allah'tan, lafzı Peygamberimizden olduğu ancak ümmetin dikkatini çekmek

açısından böyle ifade edildiği gibi anlayışlar vardır. Bkz. El-Hadis, ve'l-Muhaddisun, s.18; Kavaidu't-Tahdis, s.64 vd.
10- Bkz, Buhari, İman, 37; Müslim, İman, 1; Ebu Davut, Sünnet, 16; Tirmizi, İman,4.
11- Müslim, Cennet, 63-64; Bkz, Aydınlı, Sünnetin Kaynağı, s.50-51; Toksarı, Sünnet, s.98-99; Ebu Davud, Edeb, 48.
12- Müslim, İman, 32-36; Bkz, el-Münavî, Feyzu'l-Kadir, VI, 289-290.
13- Örnek için bkz, Müslim, Cenaiz, 1; Tirmizi, İmam, 18; Cihad, 32.
14- Bazı araştırmacılar, vahy ifadesinin geçtiği hadisleri, mana ile rivayet edildiğinden, genel olarak hadislerin vahyedildiğine delil teşkil etmeyeceğini iddia etse bile (Erul, Bünyamin, İslamiyat, C.1, s.1, s.55 vd.) bir başka makalesinde, Yüce Allah'ın Kur'an dışında, Hz. Peygamber'le iletişim içinde olmadığını söylememiz mümkün değildir. Diyerek, Rasulullah'ın tebliğ, talim, tezkiye ve beyan ile görevlendirildiğini söyler. Ancak buna Hikmet demenin daha doğru olacağını söyler. (Erul, Bünyamin, İslamiyat, C.III, s.1., s.184.
15- Müslim, Hayız, 34.
16- Buhari, Nikah, 108.
17- Sırasıyla bkz, Suyuti, Miftah, 29; Müsned, II, 85,160; Buhari, Edeb, 28; Müslim, 1,140; Ebu Davud, Menasik, 24,27; Tirmizi, Hac, 14; Ebu Davud, Salat, 2; Buhari, Bedu'l-Halk, 6; Ebu Davud, Sünnet, 9; Müsned, I, 191; İbn Hişam, Sire, III, 101-102.
18- Suyuti, Miftah, 29.
19- Abdülğani Abdülhalik, Hucce, 337; Sünnet'in vahye dayandığı hususunda icma olduğu söylenir. Bk, a.e., s.338; Hasan b. Atıyye'nin de Sünnet'in Kur'an gibi vahye dayandığını söylediği rivayet edilir. Darimi, Mukaddime, 49.
20- Vahyi Metluv Kur'an, vahyi ğayri mevlut sünnet tir diyen Şafii hazretleri, Sünnetin Kur'an'ı Kerim'de geçen "hikmet" olduğunu söyler. (er-Risale, 3-4,10; el-Ümm, V, 127,128.)
21- İbn Hazım, el-İhkam, 93; Krş. Kırbaşoğlu, Sünnet, s.260-261.
22- Gazali, Mustasfa, I, 83; Hattabi'nin de aynı kanaatte olduğu hk. bkz. Hattabi, Mealimu's-Sünen, V, 10.
23- Çakan, İ.Lütfi, Hadislerde Görülen İhtilaflar ve Çözüm Yolları, İst, 1982, s.96.
24- Bir kadının teyzesiyle ve halasıyla aynı nikah altında bulunamayacağını ifade eden hadis bu kabildendir. Buhari, Nikah, 27; Müslim, Nikah, 37-38.
25- İpek elbise giymek haram olduğu halde, hastalığından dolayı Abdurrahman b. Avf'a (r.a) Hz. Peygamber'in müsaade etmesini misal verir. Bkz, Buhari, Cihad, 91; Libas, 29; Müslim, Libas, 24-26.
26- İbn Kuteybe, Ebu Muh. Abdullah, Te'vilu Muhtelifi'l-Hadis, Beyrut, 1972, s.196 vd.
27- Ruhu'l-Kudüs kalbime üfledi, gibi ifadeler bu kabilden vahiydir. İbn Mace, Ticaret, 2; Beyhaki, Sünen, VII, 76; Suyuti, Miftah, 30.
28- Serahsi, Şemsuddin, Usulü's-Serahsi, Beyrut, 1973, II, 90-96.
29- Şatıbi, Muvafakat, IV, 19; Benzer görüşler için bkz, Abdülgani, Hucce, s.334 vd.

30- Bkz, Aydınlı, Istılah, 148; Ayrıca bkz, Buhari, İ'tisam, 24.
31- Peygamberlerin sıfatlarından olan İsmet, Onların küfürden, Allah'ı bilmemekten, yalan söylemekten, hata etmekten, yanılgıya düşmekten, ihmalden, şeriatın tafsilatını bilmemekten uzak olduğu, bunlardan masum bulunduğu demektir. Hata üzere devam etmelerinin de mümkün olmadığı anlamındadır. Bkz, Gazali, Mustasfa, II, 212-214; Sâbûni, Maturidiyye Akâidi, trc. Bekir Topaloğlu, Ank. 1979, s.212-212; Yazır, Hak Dini, IX, 6357; Abdülgani, Hucce, 108 vd.
32- Serahsi, Usul, II, 68.
33- Sabuni, Maturidiyye, 121; Abdülğani, Hucce, s.222; İbn Teymiyye'nin Peygamberlerin hata üzere bırakılmayacağı görüşü için bkz. Abdülcelil İsa, İctihadü'r-Rasül, Mısır, ts. S.33.
34- Allah'ü Teala'nın, O'nu (a.s.m) Cahiliye pisliklerinden muhafaza etmesi hk. bkz. İbn sa'd, Tabakat, I, 121; Ebu Nuaym, Delâil, I, 129; Beyhakî, Delaîl, I, 313.
35- Ebu Nuaym, Delail, I, 147; Ayrıca bkz, Buhari, I, 96; Müslim, I, 268; Beyhaki, Delail, I, 313-314.
36- Bkz. Taberi, Tarih, II, 196; Ebu Nuaym, Delail, I, 143; Beyhaki, Delail, I, 315; Bir defasında O'nu (a.s.m) zorla bir eğlenceye götürmüşler, ancak O kaybolmuş, daha sonra ortaya çıkınca demiş ki; Beyaz ve uzun boylu bir adam bana; "Ey Muhammed! Sakın o puta el sürme, geriye dön" dedi. Krş. Müsned, II, 68-69; Köksal, İslam Tarihi, II,117-121.
37- Geniş bilgi için bkz. Serahsi, Usul, II, 91; Gazali, Mustasfa, II,214; Sabunî, Maturidiyye, s.121; Abdülğani, Hucce, 221-222; Abdülcelil İsa, İctihad, s.31-33; Çakan, İhtilaflar, s.96,113; Erdoğan, Sünnet, 192 vd.
38- Kıyamet, 16-17.
39- Sırasıyla bkz. Gaşiye, 21-22; Hud, 12; Kehf, 23; Kasas, 56; Yunus, 99; Şuara, 3.
40- Tevbe, 113.
41- Tirmizi, Tefsir, sure 3/12; Ali İmran, 128; Abdülcelil İsa, İctihad, s.95.
42- Hz. Hamza'nın Kulak burun gibi organları kesilmiş, ciğeri sökülmüştü. İbn Hişam, Sire, III, 101-103. Ayet için bkz. Nahl, 126-127.
43- Enfal, 67-68. Bkz. Abdülğani, Hucce, 185.
44- Tevbe, 88, 84; Bkz. İbn Kesir, Tefsir, II, 378; Abdülcelil İsa, s.105.
45- Tahrim, 1-2.
46- Bkz. Abdülcelil İsa, İçtihad, s.59-66.
47- Bkz, Serahsi, II, 90-91; Tehanevi, Muh.Ali b. Ali, Keşşafu İstilahati'l-Fünün, İst, 1984, II, 1523.

Sünnet nedir?

Sünnetin sözlük anlamı, **“yol, gidiş, tabiat, prensip, kanun”** demektir. Terim anlamı ise, Peygamber Efendimizin (a.s.m.) söz ve fiillerinin ve takrirlerinin tümü mânâsına gelir. **Takrir**, bir konuda sükût etmekle, o işi reddetmemek demektir. Hadis-i Şerifler, âyetleri açıklarlar. Âyetlerde kısa ve öz olarak beyan edilen İlâhî maksatları izah ederler. Kuranda yer almayan bir konuda ise hüküm ortaya koyarlar.

“Namaz kılın!” emri öz hâlindedir; ayrıntısı ise hadislere bırakılmıştır. Namazların rekat sayıları, kılınma biçimleri âyette ayrıntıları ile verilmiş değildir. O halde, sünnet olmasaydı, “Namaz kılın!” emri nasıl yerine getirilecekti? **“Ben namazı nasıl kılıyorsam siz de öyle kılın.”** (Hadis-i Şerif).

Aynı şekilde, **“Zekât verin!”** emrinin de tafsilatı ve teferruatı hadis-i şeriflerle sabit olmuştur.

Bediüzzaman Hazretleri, hadis-i şerifler için **“Kur'an'ın birinci tefsiri”** ifadesini kullanır. Allah Resulünün (a.s.m.), Kur'an âyetleri hakkında yaptığı açıklamalar **“ilk tefsir”** olduğu gibi, sorulan fıkhî sorulara verdiği cevaplar da ilk fetvalardır. Keza, yaptığı içtihatlar da ilk içtihatlardır. Allah Resulü (a.s.m.) ümmetine her hususta rehber olduğu gibi bu noktada da öncülük etmiştir.

> ***“İşittikleri haberi, Peygambere veya yetki sahibi kimselere götürselerdi, onların arasından hüküm çıkarmaya gücü yetenler, onun ne olduğunu bilirlerdi.”*** *(Nisa Sûresi, 4/83)*

Her maksada farklı yoldan gidilir. Zengin olmanın yoluyla, alim olmanın yolu birbirinden ayrıdır. Birincisinde, ekonominin kendine has kurallarına harfiyen uyulacak ve bu sahada muvaffak olmuş kimseler taklit edilecektir. İkincisinde ise, ilim sahasında söz sahibi zatlara talebe olunacaktır.

İlâhî hakikatlere ermek de, ancak, bu sahanın yetkili ve vazifelisi olan zatların izinden gitmekle mümkün olabilir.

> ***“Hak ve hakikat, nübüvvet içindedir ve nebîler elindedir. Dalâlet, şer ve hasâret, onun muhalifindedir.”*** *(Lem'alar, On yedinci Lem'a)*

Sünnete tâbi olmayı Allah sevgisinin şartı olarak takdim eden bir âyet-i kerime:

> ***“De ki, Allahı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah çok bağışlayan ve esirgeyendir.”*** *(Al-i İmran Sûresi, 3/31)*

Resulûllah Efendimiz (a.s.m.), Allah'ın sevdiği ve razı olduğu örnek insandır. Ona uymayan kimsenin Allah sevgisi, sözde kalmaya mahkûmdur. Hakikat bu iken, sadece âyetle amel etme vehmine kapılarak sünnetten yüz çevirmek, Allah'ın sevdiği zata benzemeyi terk etmek demektir.

Bir insan, Kur'an-ı Kerim'i hadislerin ışığında değil de kendi fikriyle yorumlamaya kalkışırsa, ortaya çıkacak yol Allah Resulünün (a.s.m.) değil, o adamın şahsî yolu olacaktır. Bu yolun ise nereye çıkacağı bellidir.

Kur'an'ı anlamaktan maksat onu yaşamak ve yaşatmaktır. Bu noktada, en büyük rehber Allah'ın Resulüdür (a.s.m.). Bu gerçeği bizzat Kur'an âyetlerinden okuyalım:

> ***“Peygamber size neyi verdiyse onu alın, Ve size neyi yasakladıysa ondan da sakının. Allah'tan korkun, çünkü Allah'ın azabı çetindir.”*** *(Haşir Sûresi , 59/7)*
>
> ***“O, kendiliğinden konuşmaz. Onun konuşması ancak indirilen bir vahiy iledir.”*** *(Necm Sûresi, 53/3-4)*
>
> ***“Kim Resule itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur.”*** *(Nisa Sûresi, 4/80)*

İttiba-ı sünnet denilince, Allah Resulünün (a.s.m.) izinden gitmeyi ve böylece her konuda istikamet üzere olmayı anlıyoruz.

Şimdi, kendi nefsimize şu soruyu soralım: Bir mümin, asr-ı saadete kavuşsaydı ne yapacaktı? Elbette ki, Allah Resulünü (asm.) her hususta adım adım takip edecekti. Öyle değil mi?

İşte bugün, Onun (asm.) sünnetlerine harfiyen uymak da aynı mânâyı taşır.

Bediüzaman Hazretleri, sünnetleri üç ana guruba ayrılır:

> ***“Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın Sünnet-i Seniyesinin menbaı üçtür: Akvali, efali, ahvalidir.”*** *(Lem'alar, On Birinci Lem'a)*

Demek oluyor ki, Resulullah Efendimizin (a.s.m.) o mukaddes sünnetleri, **“mübarek lisanından dökülen nurlu cümleler” “icra ettiği işler”** ve **“hâliyle insanlık âlemine sergilediği örnek ahlâk”**tan oluşuyor.

Bir Müslüman, O Nebiler Nebisini (a.s.m.) taklit etmeğe, farzlardan başlar. Allah'ın emirleri farz olmakla birlikte, Allah Resulünün (a.s.m.) onları işlemesi cihetiyle, aynı zamanda sünnettirler. Yani, Allah'ın emirlerine harfiyen uyan ve yasaklarından hassasiyetle kaçınan bir mümin, sünnetin farz kısmını yerine getirmiş olur.

Farzları yerine getiren bir mümin, manevî terakkisini nafile ibadetlerle sürdürür. **Nafile** denilince, farz ve vacip dışında kalan ibadetler anlaşılır.

Namazların sünnetleri nafile ibadet gurubuna girdiği gibi, kuşluk namazı, tahiyye-i mescit namazı, gece namazı gibi nice nafile ibadetler de vardır.

"Âdât-ı hasene" ise, Allah Resulünün (a.s.m.) yeme, içme, oturma gibi beşerî fiilleridir. Bunların her biri, insanlar için güzel birer örnektir. Bir mümin, adet olarak her gün icra ettiği bu gibi işleri, Allah Resülünün (a.s.m.) yaptığı şekilde yapmaya çalışırsa, ayrı bir feyiz kaynağı daha bulmuş ve dünya işlerinde bile huzuru yakalama imkânına kavuşmuş olur.

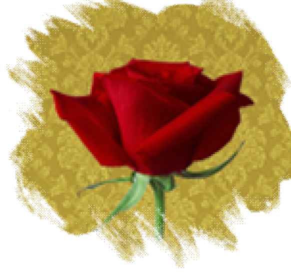
> ***"Sünnet-i Seniyyeye ittibaı kendine adet eden, âdâtını ibadete çevirir, bütün ömrünü semeredar ve sevapdar yapabilir."*** *(Lem'alar, On Birinci Lem'a)*

Ahval grubuna giren sünnetlere gelince, bunlar "takvadan, muhabbetten, güzel ahlâkın bütün şubelerinden, insanî seciyelerin en üstünlerinden ve beşerî karakterlerin en sağlamlarından" örülmüş ve dokunmuş muhteşem bir tablo teşkil ederler.

Kalbin Allah sevgisi ve Allah korkusuyla dolu olması da **hâl** grubuna giren sünnetlerdendir.

"İçinizde Allahı en çok seven benim. Ve Ondan en fazla da ben korkarım." (Hadis- Şerif)

Prof.Dr.Alaaddin Başar, Sorularla İslamiyet

Bir günü, Hazreti Muhammed(s.a.v) gibi yaşamak.

ŞAKALAŞMA:

KARI-KOCA ŞAKALAŞMASI RIZKI BEREKETLENDİRİR

- **ALLAH, erkeğin eşi ile şakalaşmasından hoşlanır ve bundan dolayı ikisine de sevap yazar. Ve rızıklarını da helalinden bereketlendirir.** (Ramuz el-Ehadis)

ŞAKAYLA KORKUTMA OLMAZ

- **Sizden kimse ne şaka ne de ciddi olarak kardeşinin değneğini almasın. Kim kardeşinin değneğini almışsa hemen ona geri versin.** (Ebu Davud)
- İbnu Ebi Leyla (ra) anlatıyor: *"Rasulullah (asm) ile ashabı bir sefer yürüyüşünde idiler. Konaklama sırasında içlerinden biri uyurken, arkadaşı gidip onun ipini aldı. Uyanınca ipini bulamayan sahabi "kaybettim" diye korktu. Durumdan haberdar edilen Rasulullah (asm):* **'Bir Müslümana bir başka Müslümanı korkutmak helal olmaz!'** *buyurdu."* (Ebu Davud)

OTURMA, MECLİS, SOHBET:

GÖLGE İLE GÜNEŞ ARASINDA OTURULMAZ

- Biriniz gölgede oturuyorken, gölge ondan kalkar da yarısı gölgede, yarısı güneşte kalacak olursa oradan kalksın. (Ebu Davud)
- Büreyde İbnu'l-Husayb (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) gölge ile güneş arasına oturmayı yasakladı." (İbn-i Mace)

OTURURKEN AYAKKABI ÇIKARTILIP YANA KONUR

- Abdullah İbnu Abbas (ra): "İnsanın oturduğu zaman ayakkabılarını çıkarıp yan tarafa koyması Sünnet'tir." (Buhari, Edeb ül Müfred)

İZİN ALMADAN İKİ KİŞİNİN ARASINA OTURULMAZ

- Bir kimsenin izin almadan iki kişinin arasına oturması helal olmaz. (Ebu Davud) ...Müsaadeleriyle olursa müstesnadır. (Buhari, Edeb ül Müfred)

BİR İNSAN KALDIRILIP YERİNE OTURULMAZ

- Sizden bir kimse bir başkasını yerinden kaldırıp sonra da oraya oturmasın. Ancak oturma halkasını genişletin, yer açın. ALLAH da size genişlik versin. (Buhari)
- Sizden biri, bir meclise geldiği zaman kendisi için yer açılırsa oraya otursun, aksi halde baksın, nerede daha geniş bir yer görürse oraya otursun. (Ramuz el-Ehadis)

OTURDUĞU YERDEN KALKAN AYNI YERE DÖNEBİLİR

- Bir kimse oturduğu yerden bir ihtiyacı için kalkar ve sonra geri dönerse, önceki yerine oturmaya herkesten daha fazla hak sahibidir. (Tirmizi)
- Ebu'd Derda (ra) anlatıyor: "Rasulullah oturdu mu, biz de etrafına otururduk. Sonra, oturduğu yerden kalkar fakat geri dönmeyi arzu ederse, üzerinde olan hırka, sarık gibi bir şeyi çıkarır ve oturduğu yere koyardı. Böylece ashabı da geri geleceğini bilir ve yerlerinde otururlardı." (Ebu Davud)

OTURMA YERİNİN HAYIRLISI GENİŞ OLANIDIR

- Oturma yerlerinin en hayırlısı, en geniş olanıdır. (Buhari, Edeb ül Mürfed)

OTURMA YERLERİNİN EN ÜSTÜNÜ KIBLEYE KARŞI OLANIDIR

- Oturacak yerlerin en şereflisi kıbleye karşı oturulan yerlerdir. (Taberani)
- Her şeyin en güzel ve uygun bir şekli vardır. Oturacak yerlerin de en güzeli kıbleye karşı oturulan yerlerdir. (Taberani)

İLİM MECLİSLERİNDE TOPLU OTURULUR

- Bir âlimin önünde ya da ilim meclislerinde oturduğunuzda onlara yaklaşın ve birbirinize yakın oturun, Cahiliye ehlinin yaptığı gibi dağınık oturmayın. (Ramuz el-Ehadis)

OTURURKEN BAŞKALARI RAHATSIZ EDİLMEZ

- ALLAH Rasulü, otururken, ashabı sıkışmasınlar diye kesinlikle, mübarek ayaklarını uzatmazdı. (Darekutni)

OTURMA YERLERİNİN HAKKINI VERMEK

- Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) sokaklarda oturmayı yasaklamıştı da ashab: "Ya Rasulullah! Evlerimizin içinde oturmak zahmetli geliyor," dediler. Peygamber şöyle buyurdu: "Eğer oturursanız, oturma yerlerinin hakkını verin" Ashab dediler ki: "Oturma yerlerinin hakkı nedir? Ey ALLAH'ın Rasulü" Rasulullah: "Adres sorana yol göstermek, selama karşılık vermek, gözleri haramdan sakınmak, iyiliği emretmek ve fenalıktan da sakındırmaktır" buyurdu." (Buhari, Edeb ül Müfred)

KİŞİYE VERİLEN HEDİYEYE CEMAATTE ORTAKTIR

- Sizden birine bir hediye getirildiğinde, yanında oturanlar da o hediyeye ortaktırlar. (Ramuz el-Ehadis)

MİNDER İKRAMI REDDEDİLMEZ

- Üç şey reddedilmez: Minder, yağ ve koku. (Tirmizi)

MECLİSTE HERKES AYNI ANDA KONUŞMAMALI

- Bir topluluk bir yerde oturura, birisi konuşurken diğerleri susmazsa, ALLAH, o meclisten bereketi alır. (Ramuz el-Ehadis)

BİR MECLİSTE İŞLENECEK ÜÇ BÜYÜK GÜNAH

- Şu üç mecliste konuşulanların günahı büyüktür:

  1.Haksız yere kan dökmeyi planlamak

  2.Cinsel ilişkiden bayağı bir biçimde söz etmek, şehevi konuşmak

  3.Haksız yere başkasının malını gasbetmeyi planlamak.

GIYBET MECLİSİNDE NASIL DAVRANILMALI

- Bir topluluk içinde bulunurken, bir kimse hakkında gıybet edildiğini görürsen o kimse için yardımcı ol. Ve o topluluğu da o işten engellemeye çalış veya oradan kalk git. (Ramuz el-Ehadis)

MECLİS EN AZ ÜÇ KİŞİ OLUNCA ŞEYTAN SIKINTI VEREMEZ

- Şeytan, tek başına olanla, iki kişi beraber olana sıkıntı verir. Eğer üç kişi olursa onlara sıkıntı veremez. (Muvatta)

İSTENMEDİĞİN MECLİSE BİR DAHA GİTME

- ALLAH'tan kork. Bir mecliste bulunup ta, oradan kalktığında hoşuna gidecek şeyler işitmişsen oraya tekrar git. Şayet hoşuna gitmeyen şeyler söylendiğini işitmişsen bir daha oraya gitme. (Ramuz el-Ehadis)

KAVMİN BÜYÜĞÜNE İKRAM EDİLİR

- Size bir kavimin büyüğü gelince ona saygı gösterin. İkramda bulunun. (İbn-i Mace)

HİÇ KİMSE İÇİN AYAĞA KALKMAYIN

- Ebu Ümame (ra) anlatıyor: "Bir gün Rasulullah (asm) yanımıza geldi, elinde de bir asa vardı. Biz ayağa kalktık. "Yabancıların birbirlerini büyüklemek için ayağa kalkmaları gibi ayağa kalkmayın!" buyurdu. (Ebu Davud)

BİR TOPLULUĞA İÇECEK BİR ŞEY İKRAM EDEN ONDAN EN SON İÇER

- Bir topluluğa içecek dağıtan, en son içer. (Ebu Davud)

BİR MECLİSTEN KALKARKEN NE SÖYLEMEK GEREKİR?

- Zübeyr İbnu Avvam (ra) anlatıyor: "Ya Rasulullah! Sizin yanınızdan çıktıktan sonra dışarıda cahiliyeye ait sözlere dalıyoruz" dedim. Rasulullah (asm) şöyle buyurdu: "Günahkâr olacağınızdan korktuğunuz o gibi yerlerde bulunduğunuzda, oradan kalktığınızda şöyle derseniz, bu söz o mecliste size isabet eden günahlara kefaret olur: "ALLAH'ım Seni noksan sıfatlardan, Sana layık olmayan şeylerden tenzih ederiz. Senden bağışlanma dileriz. Ve Sana tevbe ederiz." (Taberani)
- Hz. Aişe (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) bir mecliste oturduğu zaman Kur'an okuyup ve namaz kıldığında sözünü hep belli kelimelerle bitirirdi. Bunun üzerine ben, Rasulullah'a (asm'): "Nerede oturdun, nerede bir Kur'an okudun ve nerede bir namaz kıldıysan, hep aynı sözlerle bu işlerini bitiriyorsun, neden acaba?" dedim. O da şöyle buyurdu: "Evet, kim iyi şeyler söylemişse, bununla, yaptığı işi hayırla sonuçlandırmış olur. Kim de kötü şeyler söylemişse bu dualar o işe kefaret olur." (Sonra üstteki duayı aynen okudu) (Nesai)
- Abdullah İbnu Ömer (ra) anlatıyor: "Rasulullah, kalkmadan önce birlikte oturduğu mü'minler için şöyle dua ederdi: "ALLAH'ım! Bizimle Sana karşı isyanların arasına engel olacak derecede haşyetinden, bizi cennetine ulaştıracak derecede tâatinden ve bizi dünya musibetlerini kolaylaştıracak derecede sarsılmaz imandan bizlere bir pay ayır. Yaşattığın müddetçe bizleri kulaklarımızdan, gözlerimizden ve kuvvetimizden yararlandır ve bu nimetleri ölümümüze kadar sürekli kıl. Öcümüzü yalnız bize zulmedenlere karşı etkili kıl. Bize düşmanlık edenlere karşı zafer nasib eyle. Musibetimizi dinimizden kılma. Dünyayı, en büyük kaygımız ve ilmimizin ulaşabileceği son merhale kılma. Bize merhamet etmeyenleri üzerimize musallat etme ya Rabbî." (Nesai)

- ALLAH Rasulü (asm) bir meclisten kalkmak istediklerinde on, onbeş defa "estağfirullah" derdi. (Ramuz el-Ehadis)

GENEL OLARAK ALLAH RASULÜNÜN MECLİSLERİ

- "Ziyaretine gelenlere ikram ederdi, çok defa altlarına elbisesini sererdi. Bazen de altındaki minderi misafirine verir ve üzerine oturması için işaret ederdi. Ashabına (Ebu Turab, Ebu Hureyre gibi) künyeler takardı. Onlara şeref kazandırmak için en sevdikleri isimlerle çağırırdı. Kimsenin sözünü kesmezdi. Konuştuğu kimse, sözü bırakmadıkça yahut gitmek için ayağa kalkmadıkça sohbetine devam ederdi. Namaz kılarken yanına biri gelip oturdu mu namazı uzatmazdı, hemen bitirip onun ne istediğini sorardı. İhtiyacı karşıladıktan sonra yine namazına dönerdi." (Kadı İyaz)

İKRAMA SAĞDAN DEVAM EDİLİR

- Enes İbnu Malik (ra) anlatıyor: "Rasulullah'a (asm) bir bardak süt getirilmişti. Önce kendisi içti. Solunda Hz. Ebubekir (ra) vardı, sağında ise bir bedevi. O, sütten artan kısmı bedeviye verdi ve: "Öncelik hakkı sağındır, sonra da onun sağından devam etsin" buyurdu." (Buhari)

SÖZ, KONUŞMA, ÜSLUB:

SÖZE BESMELEYLE BAŞLANIR

- Başında ALLAH'ın adı zikredilmeyen her söz kısırdır. Hayırlı sonuç vermez. (Nesai)

RAHAT ANLAŞILIR ŞEKİLDE TANE TANE KONUŞULUR

- Hz. Aişe (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) konuşurken, ağır ağır konuşurdu, öyle ki eğer biri çıkıp, kelimeleri saymak istese sayardı. 0, sözü sizin gibi peş peşe getirmezdi." (Buhari)
- ALLAH Rasulü (asm) çabuk konuşmazdı; her işitenin anlayacağı şekilde teker teker konuşurdu. (Tirmizi)

ÇAĞIRAN KİŞİYE "BUYUR" DİYE CEVAP VERİLİR

- Hz. Aişe (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) kadar güzel ahlaka sahip olan hiç kimse görmedim. Ne zaman ashabından veya ailesinden biri onu çağırmışsa, mutlaka, "buyur!" demiştir." (Ebu Naim, İsfahani)

ÖNEMLİ SÖZLER ÜÇ KEZ TEKRAR EDİLİR

- Hz. Enes İbnu Malik (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) söylediği bellensin diye sözünü üç kere tekrar ederdi." (Tirmizi)

HALK İÇİNDE YÜKSEK SESLE KONUŞULMAZ

- Hz. Aişe (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) terbiye dışı bir söz söylemezdi. Böyle bir söz söylemeye kesinlikle teşebbüs bile etmezdi. Çarşı ve pazarlarda da yüksek sesle, çevreyi rahatsız edecek şekilde kesinlikle konuşmazlardı... Utangaçlığından dolayı kimsenin yüzüne uzun süre bakamazdı. Hoş olmayan bir söz söylemek zorunda kaldığında onu kinaye yollu anlatırdı." (Tirmizi)

HAYIR DEMEK ZORUNDA KALINCA SUSMAK DAHA İYİDİR

- ALLAH Rasulü (asm) hemen hemen hiç, "hayır" demezdi. Kendisinden bir şey istenildiğinde onu yapmak isterse "evet" derdi. Yapmak istemezse susardı. (Ramuz el-Ehadis)

GEREKMEDİKÇE KONUŞMAMAK

- Diline sahip olana ne mutlu. (Tirmizi)
- Rahat etmeyi seven sussun. (İbn Ebi'd-Dünya)

- ALLAH'a ve ahiret gününe inanan kimse ya hayır söylesin ya da sussun. (Tirmizi)
- Enes İbnu Malik (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) Ebu Zer ile karşılaştı ve ona: "Ey Ebu Zer! Sana yapılması başka işlerden daha kolay ve sevabı daha çok olan iki şeyi bildireyim mi? dedi. Ebu Zer: "Bildir, ya Rasulullah" dedi." Rasulullah ta (asm): "Güzel ahlaklı olman ve az konuşup çok susmandır. Kudret ve iradesi ile yaşadığım ALLAH'a yemin ederim ki, insanlar bunlar kadar güzel şeyle amel etmemişlerdir." (İbn (Ebi'd-Dünya)

HÂKİMLİK YAPAN İKİ TARAFA DA AYNI ŞEKİLDE KONUŞSUN

- Sizden biri Müslümanlar arasında hüküm vermek durumunda kaldığı zaman her iki hasma da aynı ses tonuyla konuşsun. (Ramuz el-Ehadis)

SÖZÜNÜ UNUTAN SALÂT Û SELÂM GETİRSİN

- Bir kimse bir şey söylemek ister de unutursa, bana salât-u selam getirsin. Muhakkak ki bana salât onun sözüne haleftir. Ve umulur ki ona kendi sözünü de hatırlatabilir. (Ramuz el-Ehadis)

GİZLİ KONUŞMAK

- Üç kişi beraberken, ikisi aralarında özel konuşmasınlar, öbürünü üzer. (Buhari)
- İnsanlar üç kişi oldukları zaman, iki kişi aralarında gizli konuşup üçüncüyü yalnız bırakmasınlar. (Buhari, Edeb-ül Murfed)

GÖZLE ETRAFA BAKINMAK BİR SÖZÜ EMANET YAPAR

- Bir kimse bir söz söyler de sonra etrafına bakınırsa o söz emanettir, gizlenmelidir. (Ramuz el-Ehadis)

KULAK HIRSIZLIĞI HARAMDIR

- Kim kendisinden hoşlanmadıkları halde bir grubun konuşmasını dinlemeye çalışırsa Kıyamet Günü kulağına erimiş kurşun dökülür. (Buhari)
- İki kişi gizli konuşurlarken aralarına girmeyin. (Ramuz el-Ehadis)

DİLİNİ GARANTİ EDENE CENNET GARANTİ EDİLİR

- Kim bana iki çenesi ile iki bacağı arasındaki konusunda garanti verirse, ben de ona cennet konusunda garanti veririm. (Buhari)

SÖZ HAKKI BÜYÜĞÜNDÜR

- Konuşmaya büyükten başlayın. (Buhari)

GÜNAH OLARAK HER DUYDUĞUNU SÖYLEMEK YETER

- Her duyduğunu söylemek kişiye günah olarak yeter. (Ebu Davud)

ALLAH'I ANMANIN DIŞINDA AZ KONUŞ

- ALLAH'ı anmanın dışında fazla konuşmayın. Çünkü ALLAH'ı hatıra getirmeden çok konuşmak kalbi katılaştırır. (Tirmizi)

DÜŞÜNMEDEN KONUŞMAK TEHLİKELİDİR

- Kul, hiç düşünmeden ALLAH'ın hoşlanmadığı öyle bir söz söyler ki, bununla cehennemi boylar. (Buhari)

LAF TAŞIYAN CENNETTEN MAHRUM KALIR

- Laf taşıyan herhangi bir kimse cennete giremez. (Müslim)

GIYBET NEDİR?

- ALLAH Rasulü (asm): "Gıybet nedir?" diye sordu. sahabiler: "ALLAH ve Rasulü daha iyi bilir" dediler. Rasulullah (asm): "Gıybet bir Müslüman kardeşini onun hoşlanmayacağı bir biçimde anmadır." buyurdu. "Eğer söylediğim şeyler kardeşimde varsa" denildi. Rasulullah (asm): "Eğer söylediğin şeyler kardeşinde varsa, onun gıybetini yapmış, yoksa iftira etmiş olursun" buyurdu. (Müslim)

SORU ÖĞRENMEK İÇİN SORULUR

- Kişi kardeşiyle oturunca öğrenmek için sorsun, inatlaşmak için değil. (Tirmizi)

CEVABINI BİLMEDİĞİN SORU KARŞISINDA NE DERSİN?

- Kişi sorulan şeyi iyi bilirse cevap vermeli, iyice bilmezse "ALLAH daha iyi bilir" demelidir. (Tirmizi)

İLMİN ÜÇTE BİRİ "BİLMİYORUM" DEMEKTİR

- İlim üçtür. Kur'an-ı Kerim, sünnet ve "bilmiyorum" demek. (Tirmizi)

SELAMLAŞMA:

KONUŞMADAN ÖNCE SELAM VERİLİR

- Selam, sözden evveldir. (Ramuz el-Ehadis)

SELAMLA BERABER EL DE SIKILMALIDIR

- Tam bir selamlama, el tutup musafaha etmekle olur. (Ramuz el-Ehadis)

KİM KİME SELAM VERİR?

- Küçük, büyüğe; bir, ikiye; az, çoğa; binitli, yayaya; yürüyen, oturana; ayakta olan, oturana selam verir. (Ramuz-el Ehadis)

SELAM, GİRİŞTE DE ÇIKIŞTA DA VERİLİR

- Biriniz bir topluluğa geldiği zaman ona selam versin, gideceği zaman da selam versin. Çünkü bu selamların ilki, ikincisinden daha önemli değildir. (Nesai)

BOŞ BİR EVE GİRERKEN NASIL SELAM VERİLİR?

- Abdullah İbnu Ömer (ra) şöyle derdi: "Bir kimse içinde kimse bulunmayan bir eve girdiği zaman: "ALLAH'ın selamı hem bizim üzerimize, hem de ALLAH'ın salih kulları üzerine olsun." (Buhari, Edeb-ül Müfred)

ÇOCUKLARA DA SELAM VERİLMELİDİR

- Enes İbnu Malik (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) Ensar'ı ziyaret eder, onların çocuklarına selam verir, onların başlarını okşar ve onlara dua ederdi." (Nesai)

TUVALETTE SELAMLAŞMA OLMAZ

- Abdullah İbnu Ömer (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) tuvaletini yaparken bir adam onu gördü ve selam verdi. Ancak Rasulullah onun selamına karşılık vermedi. (Müslim) ... (Ebu Davud'un devamı): "Sonra adama bu durumun sebebini söyledi: "Ben, temiz değilken ALLAH'ı zikretmeyi uygun bulmadım." (Ebu Davud)

ÂMÂYA ÖZELLİKLE SELAM VERMELİDİR

- Âmâya (Âmâdır diye) selam vermemek, hıyanettir. (Ramuz el-Ehadis)

YANLIŞ OLAN SELAM VERME

- Yahudilerin selam verişi gibi selam vermeyin. Onların selamı başla ve elle verilir. (Nesai)

(*Açıklama: Yalnız el ve baş işareti yaparak, selam sözünü ifade etmenin caiz olmadığı bu hadis-i şeriften anlaşılmaktadır. Selam telaffuz edilmekle beraber, elle işarette bulunursa, bunda da bir mahzur bulunmadığı yukarıda rivayet edilen haberden anlaşılmaktadır. İşittirilmeyecek kadar uzakta veya "mahzurlu bir halde bulunan kişinin yine el işareti yaparak" selam vermesinde sakınca yoktur.*)

- Nedir bu haliniz, ellerinizle işaret ediyorsunuz, güneşte kalmış atların kuyruğunu salladığı gibi. Sizden biri selam verirken arkadaşlarına dönsün, eliyle işaret etmesin. (Ramuz el-Ehadis)

İŞÇİ VE HİZMETLİLERE DAVRANIŞ ŞEKLİ:

İŞÇİNİN ÜCRETİ BEKLETİLMEZ

- İşçiye ücretini teri kurumadan önce veriniz. (İbn-i Mace)

HİZMETLİ AZARLANMAZ

- Enes İbnu Malik (ra) anlatıyor: "Rasulullah'a (asm) on yıl hizmet ettim. Bana karşı bir kerecik olsun "of!" demedi. Yine yaptığım bir şey için, "neden yaptın?" yapmadığım bir şey için de "niçin yapmadın?" dememiştir. (Buhari)

HİZMETLİ GÜNDE 70 KEZ AFFEDİLMELİ

- Abdullah İbnu Ömer (ra) anlatıyor: "Bir adam " Rasulullah'a (asm) gelerek: "Hizmetçimi kaç kez affedeyim?" diye sordu. O, susup cevap vermedi. Adam tekrar: "Ey ALLAH'ın Rasulü! Hizmetçimi kaç kez affedeyim?" diye sordu. Bu sefer: "Her gün yetmiş kez affet" cevabını verdi." (Ebu Davud)

YEDİĞİNDEN YEDİR

- Birinize hizmetçisi, hazırlamak için zahmetini ve hararetini çektiği bir yemek getirdiği vakit, onu da çağırsın ve kendisiyle beraber o da yesin. Eğer bunu yapmazsa, hiç olmazsa bir lokma alıp eline koysun. (İbni Mace)

İŞÇİYİ KANDIRANIN HASMI HZ. MUHAMMED'DİR (asm)

- Bir kimseyi ücretle çalıştırıp ondan faydalanan fakat ücretini vermeyenin ben, Kıyamet Günü düşmanı olurum. Ve ben kimin düşmanı isem Kıyamet Günü onu perişan ederim. (Buhari)

TİCARET, ALIŞ-VERİŞ:

MÜ'MİNLERİN EN İYİSİ TİCARETTE KOLAYLIK GÖSTERENDİR

- Mü'minlerin en faziletlisi alışverişlerinde, borcunu ödemesi ve alacağını istemesinde kolaylık gösteren kimsedir. (Taberani)
- Dikkat ediniz! İnsanlardan bir kısmı borçlarını güzel öder ve alacaklarını güzel isterler, karşıdakini incitmezler. Kimileri de borçlarını kötü öder, karşıdakini kırarlar; alacaklarını güzel isterler. Kıyamet Gününde kendilerine de bu şekilde muamele edilecektir. Dikkat ediniz! Bir kısmı da borçlarını kötü öder ve alacaklarını kötü isterler. Dikkat ediniz! Onların en hayırlısı borçlarını güzel ödeyen ve alacaklarını güzel isteyenlerdir. En şerlileri de borçlarını kötü ödeyip alacaklarını kötü isteyenlerdir. (Tirmizi)

PİŞMAN OLUNAN BİR SATIŞTAN VAZGEÇMEK DAHA İYİDİR

- Kim, pişman olan bir müslümanın pazarlığını bozmasına rıza gösterirse, Kıyamet Gününde ALLAH, onun günahlarını affeder. (Ebu Davud)

KOLAYLIK GÖSTEREN KOLAYLIK GÖRÜR

- Muamelende kolaylık göster ki, sana da kolaylık gösterilsin. (Ahmed b. Hanbel)
- Borçluları ayağına çağırıp tahsilât yapmak İslam'da yoktur. (Ramuz el-Ehadis)

BORCUNU ÖDEMEYEN IRZINI MUBAH KILAR

- Borcunu ödeme imkânı bulan kimsenin bunu zamanında ödememesi, ırzını ve malını mubah kılar, insanlar onun aleyhinde dedikodu ederler. (İbn Hıbban)

ERKEN SAATTE YAPILAN TİCARET BEREKETLİDİR

- Sahr İbnu Vedâ'a el-Gamidi (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) şöyle dua ederdi: "ALLAH'ım ümmetime erkenciliği mübarek kıl" Sahr tüccardı, o da ticarete günün ilk saatler inde çıkardı. Böylece zengin oldu ve malı arttı. (Ebu Davud)

MALIN ÖLÇÜLMESİ, TARTILMASI GEREKLİDİR

- Sattığın zaman tart, satın alınca da tarttır. (Buhari)
- Zahirenizi ölçünüz ki, sizin için bereketlensin. (İbn-i Mace)

TARTININ AĞIR TUTULMASI GEREKİR

- Tarttığınız zaman tartınızı ağır yapın. (İbn-i Mace)

SATARKEN MALIN KUSURU SÖYLENMELİDİR

- Müslüman, müslümanın kardeşidir. Müslüman din kardeşine kusurlu bir şey sattığı zaman kusurunu açıklamaması helal olmaz. (İbn-i Mace)
- Kim bir şeyin ayıbını açıklamadan satarsa daima ALLAH'ın gazabına ve meleklerin lanetine maruz kalır, (ibn-i Mace)

SATIŞI KIZIŞTIRMAK SAKINCALIDIR

- Alıcı olmadığınız halde, fiyatları kızıştırmak için müşteri ile satıcının aralarına girmeyin. (Buhari)

DEVAM EDEN PAZARLIĞA MÜDAHALE EDİLMEZ

- Kişi, kardeşi satın alma işini kesinliğe kavuşturuncaya kadar veya tamamen vazgeçinceye kadar araya girip alışverişte bulunmasın. (Nesai)

SATIŞTA YALAN SÖYLEMEK VE YALAN YERE YEMİN ETMEK CİDDİ BİR GÜNAHTIR

- Ey tüccar topluluğu! Yalandan sakınınız. (Taberani)
- Yalan yere yemin etmek günah ve pişmanlıktır. (İbn-i Mace)
- Ebu Said el-Hudri (ra) anlatıyor: "Bir bedevi bir koyun getirdi. "Onu üç dirheme satar mısın?" dedim. "Hayır, Vallahi!" dedi. Sonra onu üç dirheme sattı. Bunu Rasulullah'a (asm) anlattığımda: "Ahiretini dünyalığa sattı" buyurdu." (ibn-i Hıbban)

MALA PAZARLIK FİYATI KOYMAK SAKINCALIDIR

- Kayle Ümmü Benî Emmâr (ra) anlatıyor: "Rasulullah'ın (asm) yaptığı umrelerden birinde kendisine Merve'de yaklaştım ve: "Ey ALLAH'ın Rasulü! Ben ticaret yapan bir kadınım. Bir şeyi satın almak istediğim zaman arzuladığımdan daha düşük bir fiyat teklif ediyorum. Sonra yavaş yavaş arttırarak arzuladığım fiyata geliyorum, böyle yapmama ne dersin?" dedim. Şu cevabı verdi: "Ey Kayle, böyle yapma. Bir şey satın almak istedin mi, düşündüğün fiyatı söyle, sana verilsin veya verilmesin." Rasulullah sonra şunu söyledi: "Bir malı satmak istediğin zaman da yüksek fiyatı değil satmak istediğin fiyatı söyle" (İbn-i Mace)

ÇALINTI MALDA HAK İLK SAHİBİNİNDİR

- Bir kimsenin bir eşyası kaybolsa veya çalınsa, sonra bunu bir adamın satmakta olduğunu görse o malın hakkı ilk sahibinindir. Onu satın almış olan kimse de satandan bedelini geri alır. (İbn-i Mace)

MALIN PAZARA İNMEDEN YOLDA SATILMASI SAKINCALIDIR

- Satıcılar mallarını çarşıya indirmezden önce onları yolda karşılayıp alış-veriş yapmayın. (Tirmizi)

TESLİM ALINMAMIŞ MAL SATILMAZ

- ALLAH Rasulü (asm) Attab ibnu Esid'i (ra) Mekke'ye gönderdiği zaman kendisini, satın alınıp ta henüz teslim alınmamış bir malın kârından men etmiştir. (İbn-i Mace)

KARABORSACILIĞIN TEHLİKESİ

- Karaborsacı ne kötü bir kuldur. Bir ucuzluk işitse ona üzülür ve bir pahalılık işitse ona sevinir. (Ruzeyn)
- Her kim, Müslümanların zararına pahalılık meydana getirmek için fiyatlarına müdahale ederse, Kıyamet Gününde onu müthiş bir azaba koymak ALLAH'a hak olur. (Ahmed b.Hanbel)

BORÇLU ÖLMEK SAKINCALIDIR

- Kudret ve iradesiyle yaşadığım ALLAH'a yemin ederim ki borçlu olan bir kimse ALLAH yolunda öldürülse, sonra diriltilip tekrar öldürülse, daha sonra diriltilip tekrar öldürülse borcu ödenmeden yine de cennete girmez. (Nesai)

İKİ ORTAK TA GÜVENİLİR OLURSA ÜÇÜNCÜLERİ ALLAH OLUR

- ALLAH şöyle buyurdu: "iki ortaktan biri diğerine ihanet etmediği müddete, onların üçüncüsü Benim. Ancak, biri diğerine ihanet ettiği zaman aralarından çıkarım." (Ebu Davud)

FAİZ LANETLENMİŞTİR

- ALLAH Rasulû (asm) faiz yiyene, yedirene, faiz muamelesini yazıyla tespit edene ve şahitlik yapana la'net etti ve "Bunlar günaha eşittir" buyurdu. (Müslim)

HELAL RIZIK KAZANAN O İŞE DEVAM ETSİN

- Meşru bir işten helal rızık kazanan kimse, o işe devam etsin. (Taberani)

ALIŞ-VERİŞTE SÖZ SATANINDIR

- Alış-veriş yapan iki kişi ihtilaf ederlerse, satanın sözü esas alınır, satın alan müşteri ise serbest bırakılır. (Tirmizi)

SAĞDAN BAŞLAMA:

BÜTÜN İYİ İŞLERDE BAŞLANGIÇ SAĞ İLE

- Hz. Aişe (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) ayakkabı giymede, başını taramada, temizlikte ve bütün işlerinde sağdan başlamayı severdi." (Buhari)

AYAKKABI SAĞDAN GİYİLİR SOLDAN ÇIKARILIR

- Biriniz ayakkabı giyince sağdan başlasın, çıkarırken de soldan başlasın. (Müslim)

DİNLENME:

SIRT ÜSTÜ YATARAK

- ALLAH Rasulu (asm) ayaklarından birini diğeri üzerine koyarak sırt üstü yatar, dinlenirdi. (Buhari, Edeb-ül Müfred)

SOLA YASLANARAK

- Cabir İbnu Semüre (ra) anlatıyor: "Rasulullah'ın (asm) bir yastığa solu üzerine yaslandığını gördüm." (Ebu Davud)

YAZI YAZMA:

ÖNCE BESMELE YAZILIR

- Siz bir yazı yazdığınızda "Bismillahirrahmanirrahim'i belirtmeyi güzelce yapın. Bu takdirde istekleriniz kolaylıkla yerine gelir. Ve onda Aziz ve Celil olan Rahman'ın rızası olur. (Rumuz el-Ehadis)

KALEM KULAĞIN ÜSTÜNE KONUR

- Yazdıktan sonra kalemi kulağının üstüne koy, çünkü bu yorulan kişiyi hatırlama bakımından daha dinç kılar. (Tirmizi)

TEBESSÜM GÜLME:

EN MÜTEBESSİM OLAN HZ. MUHAMMED (asm) İDİ

- Cerir ibnu Abdullah (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) beni gördüğünde mutlaka tebessüm buyururdu". (Buhari)
- ALLAH Rasulu (asm) son derece mütebessim idi. Kendisine Kur'an vahyedilirken, vaaz verirken ya da hutbe okurken başka. Abdullah İbnu el-Haris anlatıyor: "Rasulullah'tan (asm) çok tebessüm edenini hiç görmedim." (Tirmizi)
-

ELİYLE AĞZINI KAPATMA

- Kendisine gülme geldiğinde elini ağzına tutardı. (Ramuz el-Ehadis)

SU İÇMEK:

SU DİNLENEREK İÇİLİR

- Suyu deve gibi bir solukta içmeyin. İki-üç solukta, dinlene dinlene için. Su içerken besmele çekin. Bitirince de ALLAH'a hamdedin. (Tirmizi)

SU KABINA NEFES EDİLMEZ

- Biriniz su içerken su kabına nefes etmesin. (Buhari)

(*Açıklama: Başka hadislerde suyun üç solukta içilmesi esastır. Bu durumda kaba soluma şöyle olabilir: Ağzını kaba dayayınca uç solukta içer ama kabı ağzından ayırmaz ve mecbur kalarak kabın içine solur. Şu halde bu, yasaklanmış olmaktadır. Öyle ise hadis, suyun üç ayrı fasılada içilirken acele etmeden, her fasılada kabın ağızdan uzaklaştırılıp, soluk alıp vererek içilmesini irşad buyurmuş olmaktadır.*)

İÇİNDE ÇÖP OLAN SU DÖKÜLÜR

- Ebu'l-Müsenna el-Cüheni (ra) anlatıyor: "Ebu Said (ra) Mervan'ın yanına gitmişti. Mervan ona: "Rasulullah'ın (asm) kaplara solumayı yasakladığını işittin mi?" diye sordu. Ebu Said: "Evet" dedi, ve anlattı: "Adamın birisi: "Ben bir nefeste su içince bir türlü suya kanamıyorum, ne tavsiye edersiniz?" diye sormuştu. Efendimiz: "Kabı ağzından ayır, nefes al, sonra içmeye devam et!" buyurdu. Adam: "Kapta çer-çöp görürsem?" diye sordu. Efendimiz (asm) "O takdirde suyu dök!" diye emretti." (Muvatta)

SAKINCALI OLAN SU İÇME ŞEKİLLERİ

- Sizden kimse sakın ayakta içmesin. (Müslim)
- Abdullah İbnu Ömer (ra) anlatıyor: "Rasulullah üzükoyun yatarak dudaklarımızla su içmemizi yasakladı. Keza, tek bir avuçla, avuçlayarak içmemizi de yasakladı ve buyurdu ki: "Sakın sizden kimse köpeklerin içtiği gibi suyu dudaklarıyla içmesin! ALLAH'ın gazabına

uğrayan kavim gibi tek eliyle de içmesin. Suyu çalkalamadıkça geceleyin içmesin, ağzı kapalı ise çalkalamaya gerek yok." (İbn-i Mace)

CAM BARDAK KULLANMAK

- Abdullah İbnu Abbas (ra) anlatıyor: "Rasulullah'ın (asm) cam bir bardağı vardı, suyu onunla içerdi." (İbn-iMace)

GÜMÜŞ (VE HER ÇEŞİT LÜKS, PAHALI) BARDAKTAN SU İÇMEK SAKINCALIDIR

- Kim gümüş bir kaptan su içerse, sanki karnına cehennem ateşi doldurmuş gibi olur. (İbn-i Mace)

SERVİS YAPAN EN SON İÇER

- Bir topluluğa içecek dağıtan en son içer. (Ebu Davud)

SU, SÜRAHİ V.B. ŞEYLERDEN İÇİLMEZ BARDAĞA KONUR

- Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) su kabının ağzından, bardağa koymaksızın su içmeyi yasakladı." (Buhari)

SÜT İÇİNCE AĞIZ SU İLE ÇALKALANIR

- Süt içtiğiniz zaman ağzınızı su ile çalkalayınız. Çünkü o yağlıdır. (İbn-i Mace)

YEMEKLER SOFRA DÜZENİ VE ÇEŞİTLİ YİYECEKLER:

YEMEKTEN ÖNCE VE SONRA ELLERİ YIKAMAK

- "Kim yüce ALLAH'ın evinin hayır ve bereketini arttırmasını diliyorsa yemeğe otururken ve yemekten kalkarken eilerini yıkasın. (İbn-i Mace)
- Yemeğin bereketi, yemekten önce ve sonra ellerin yıkanmasındadır. (Ebu Davud)

YEMEĞE BESMELE İLE BAŞLANIR

- Sizden kim bir şey yerse "Bismillah" (ALLAH'ın adıyla) desin. Başta söylemeyi unutmuşsa, aklına geldiği yerde "Başı için de sonu için de Bismillah" desin. (Ebu Davud)
- Hz. Aişe (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) ashabından altı kişi ile birlikte yemek yiyordu. Derken bir bedevi geldi. Besmele çekmeksizin bütün yemeği iki lokmada yutuverdi. Rasulullah bunun üzerine: "Eğer bu adam besmele çekseydi yemek hepimize yeterdi" buyurdu. (Tirmizi)
- Kişi evine döndüğü zaman içeri girerken ve yemek yerken ALLAH'ın adını zikrederse, şeytan dostlarına: "Size burada gecelemek de yok, akşam yemeği de yok!" der. Ama kişi, eve girerken ALLAH'ı zikreder fakat akşam yemeğini yerken zikretmezse, şeytan dostlarına: "Akşam yemeğine kavuştunuz fakat burada gecelemeniz mümkün değil" der. Adam eve girerken ve yemeğe başlarken "Bismillah!" diyerek ALLAH'ı zikretmezse, şeytan dostlarına: "Yemeğe de yetiştiniz yatmaya da" der. (Müslim)
- Ümeyye İbnu Mahşiyy (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) otururken bir adam da besmele çekmeksizin yemek yiyordu. Yemeğini yemiş, geriye tek lokması kalmıştı. Onu ağzına kaldırırken "Başı için de sonu için de Bismillah" dedi. Bunun üzerine Rasullullah (asm) güldü ve: "Şeytan onunla birlikte yemeye devam etti. Ne zaman ki ALLAH'ın ismini zikretti, şeytan karnındakilerin hepsini kustu" buyurdu." (Ebu Davud)

YEMEK ÇOK SICAK İSE BİRAZ BEKLENMELİDİR

- Rasulullah (asm) yemeğin üzerinde dumanı (buharı) kaybolmadan yenilmesinden hoşlanmazdı." (Ramuz el-Ehadis)
- Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: "Bir gün Rasulullah'ın önüne çok sıcak bir yemek getirmişlerdi. Efendimiz "Cenab-ı Hak bize ateş yememizi emretmedi" dedi." (Mevahib-i Ledünniye)

YEMEK OTURARAK YENİLİR

- Enes (ra): " Rasulullah (asm) ayakta bir şey içmeyi yasaklamıştı" deyince, kendisine: "Ya yemek?" diye soruldu. O da: "Bu daha şiddetle yasaktır" dedi. (Müslim)

YASLANARAK YEMEK YENMEZ

- Ben bir yere dayanarak yemek yemem. (Buhari)
- Yemek yerken Peygamberin oturma şekli; dizleri üzerine veya bir dizi üzerine (sanki ayağı fırlayacakmış tarzında) idi ve şöyle buyururdu: "Ben sadece bir kulum. Bir kulun yemek yediği gibi yerim ve bir kul gibi otururum." (İmam Bezzar)

YEMEĞE KAVUN KARPUZ TÜRÜ ŞEYLERLE BAŞLANIR

- Yemekten evvel kavun, karpuz yemek şifadır. Bir çok dertleri giderir. (Ramuz el-Ehadis)

YEMEK SIRASINDA AYAKKABI ÇIKARILIR

- Yemek sırasında ayakkabılarınızı çıkarınız. Çünkü bu güzel bir sünnettir. (Ramuz el-Ehadis)

YEMEK SAĞ ELLE YENİR

- Her biriniz sağ eli ile yesin, sağ eli ile içsin, sağ eli ile alsın, sağ eli ile versin. Zira şeytan sol eli ile yer sol eli ile içer, sol eli ile verir, sol eli ile alır. (ibn-i Mace)

HERKES YEMEĞİ ÖNÜNDEN YER TABAĞIN ORTASINDAN DEĞİL

- "Bismillah" diyerek tabağın kendinize yakın yerinden yiyin, orta kısmını bırakın. Zira yemeğe bereket ortasından gelir (ibn-i Mace)
- Sofra konulunca, herkes kendi önünden yesin. Sofra arkadaşının önünden almasın. (İbn-i Mace)
- Ömer İbnu Ebi Seleme (ra) anlatıyor: "Rasullulah'ın (asm) terbiyesinde bir çocuktum. Yemekte elim, tabağın her tarafında dolaşıyordu. Rasulullah (asm) bana uyarıda bulundu: "Evlat ALLAH'ın ismini an, sağınla ye, önünden ye!" Bundan sonra hep böyle yedim." (Buhari)
- İkraş İbnu Züeyb (ra) anlatıyor: "Bize, içerisinde kuşbaşı et parçaları olan bir tepsi getirildi. Ondan yemek için yanaştık. Ben elimle tepsinin her tarafını yokladım. Rasulullah (asm), ise kendi önünden yedi. Sonra, sol eliyle sağ elimden tuttu ve "Ey İkraş! Bir yerden ye, çünkü tepsinin içindeki yemek tek bir yemektir" buyurdu. Sonra bize, içerisinde taze ve kuru çeşitli hurmalar bulunan bir tabak getirildi. Bu sefer önümden yemeğe başladım.

Rasulullah'ın (asm) eli ise tabağın her tarafını dolaşıyordu. Bana da: "Ey İkraş! Dilediğin yerinden alıp ye. Çünkü tabağın içindekilerin hepsi aynı çeşit değil" buyurdu. (Tirmizi)

TANELİ YİYECEKLER TEK TEK YENİR

- Abdullah İbnu Ömer (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) kişinin arkadaşından izin almadan iki hurmayı birlikte yemesini yasaklamıştır.” (Buhari)

TABAKTA YEMEK ARTIĞI BIRAKILMAZ

- Şeytan insanı her şeyde hatta yemeğinde bile gözetler.
- Kimse tabağının dibindeki yemeği iyice sıyırmadan kaldırmasın. Çünkü bereket yemeğin sonundadır. (Müslim)

HERKES DOYMADAN SOFRADAN KALKILMAZ

- Sofra kuruldu mu hiç kimse sofra toplanıncaya kadar yemekten kalkmasın. Doysa bile, herkes bırakmadan, yemekten elini çekmesin, yemeğe devam etsin. Çünkü kişi, erken çekilirse, arkadaşını mahcup eder, o da bırakır. Hâlbuki arkadaşının daha yemeğe ihtiyacı vardır.

DİŞLERİN ARASINDA KALAN YEMEK ARTIKLARI

- Kim yemek yer ve dişlerinin arasından (kürdan vb. bir şeyle) kırıntı çıkarırsa onu dışarı atsın. Kim de kırıntıyı diliyle çıkarmışsa onu yesin. Kim bu söylediğim şekilde yaparsa güzel yapmış olur. Kim de yapmazsa bunun bir sakıncası yoktur. (Ebu Davud)

YFMEKTEN SONRA ZİKİR VE NAMAZ

- Yemeğinizi ALLAH'ın zikri ve namazla eritin. Yemek üzerine uyumayın. Yoksa kalpleriniz katılaşır. (Ramuz el-Ehadis)

AKŞAM YEMEĞİ MUTLAKA YENMELİDİR

- Bir avuç hurma ile de olsa akşam yemeğini yiyin. Zira akşam yemeğinin terki ihtiyarlık sebebidir. (Buhari)

AKŞAM YEMEĞİ NAMAZDAN ÖNCE YENMELİDİR

- Akşam namazı vaktinde yemek te hazırlanmışsa önce yemeğe başlayın. (Buhari)

O, YEMEKTE SEÇİCİ DEĞİLDİ

- Hz. Aişe (ra) anlatıyor: "Hz. Peygamber (asm) hiçbir zaman doyarcasına midesini doldurmadı. Ev halkından yemek istemez ve "şu yemeği arzu ediyorum" demezdi. "Yemek getirin yiyelim. Canım şunu istiyor" dediğini görmedik. Önüne konan yemeği yer, yiyecek ve içecek olarak ne verilirse kabul eder, geri çevirmezdi." (Mevahib-i Ledünniye)
- Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: " Rasulullah (asm) hiçbir vakit herhangi bir yemeğe laf etmedi, iştah duyduğu bir yemekse yerdi, hoşuna gitmeyen bir yemekse terk ederdi." (Buhari)

İKİ KİŞİNİN YİYECEĞİ ÜÇ KİŞİYE DE YETER

- Muhakkak ki bir kişilik yemek iki kişiye yeter, iki kişilik emek te üç kişiye yeter. Dört kişilik yemek te beş-altı kişiye yeter. (İbn-i Mace)

ALLAH (cc) TOPLU HALDE YENEN YEMEKTEN HOŞNUTTUR

- Yemeklerin, ALLAH'a (cc) en sevimli olanı, başına çok insan toplanandır. (Ebu Yala)
- Size şerlilerinizi haber vereyim mi? Onlar tek başlarına yiyenler, hizmetçilerini dövenler, yardımı esirgeyenlerdir.(Rezin)
- Vahşi İbnu Harb (ra) anlatıyor: "Rasulullah'ın (asm) ashabı dediler ki: Ey ALLAH'ın Rasulü! Biz yiyoruz, ancak bir türlü doymuyoruz, ne yapalım?" Bunun üzerine Rasulullah: "Ayrı ayrı yiyor olmayasınız?" diye sordu. "Evet" dediler, Rasulullah da: "Öyleyse yemeğinizi toplanarak hep beraber yiyin. Yemeğe ALLAH'ın ismini zikrederek başlayın. Böyle yaparsanız yemeğiniz hakkınızda bereketli kılınır." buyurdu " (Davud)

HER İSTEDİĞİNİ YEMEK İSRAFTIR

- Her iştiha duyduğunu yemen israftandır. (İbn-i Mace)
- Kibir ve israf karışmadıkça yiyiniz, içiniz, tasadduk ediniz. (Nesai)
-

İÇKİ SOFRASINDA YEMEK YENMEZ

- ALLAH'a ve ahiret gününe iman eden içki içmesin. ALLAH'a ve ahiret gününe iman eden içki içilen masaya oturmasın. (Taberani)

EN ŞERLİ YEMEK SADECE ZENGİNLERİN ÇAĞIRILDIĞI YEMEKTİR

- En şerli yemek, sadece zenginlerin çağırılıp, fakirlerin çağırılmadığı yemektir. Kim de davete icabet etmez, yemeğe gelmezse, ALLAH ve Resulüne asi olmuştur. (Bir diğer rivayette) Yemeğin kötüsü, gelene verilmeyen ve ona gelmeyeceklerin davet edildiği yemektir. (denilmiştir). (Buhari)

CUNUP İKEN NAMAZ ABDESTİ ALINIP YEMEK YENEBİLİR

- Ümmü Seleme (ra) anlatıyor: " Rasullullah (asm) cünüp olduğunda, namaz abdesti gibi abdest almadan bir şey yemezdi." (Buhari)

NEZAKET GEREĞİ DE OLSA AÇ OLAN "TOKUM" DİYEMEZ

- Esma Bintu Yezid (ra) anlatıyor: "Rasulullaha bir 'yemek getirilmişti. Bize de teklif edildi. "İştahımız yok!" dedik. O: "Açlıkla yalanı birleştirmeyin" buyurdu." (İbn-i Mace)
- Esma Bintu Yezid (ra) anlatıyor: "Ya Rasulullah (asm)! Birimiz canının çektiği bir şey için, "canım çekmiyor", dese bu yalan sayılır mı?" diye sordum. O da: "Yalan, yalan diye yazılır. Yalancık ta, yalancık diye yazılır" buyurdu." (Ahmed b. Hanbel)

YEMEK PİŞİRENE VE HİZMET EDENE DE İKRAM EDİLİR

- Birinize hizmetçisi, hazırlamak için zahmetini ve hararetini çektiği bir yemek getirdiği vakit, onu da çağırsın ve kendisiyle beraber o da yesin. Eğer bunu yapmazsa, bir lokma alıp eline versin. (İbn-i Mace)

ZİYAFET SOFRASINDA EN AZ BİR YETİM DE BULUNMALIDIR

- Davete çağrılan topluluk içinde yetim de bulunmazsa, toplumun sofrasına şeytan yaklaşır, o yemeğin bereketi olmaz. (Taberani)

YEMEK ASGARİ ÖLÇÜDE YENMELİDİR

- İnsan yemesini azalttığı zaman içi nur dolar. (Ramuz el-Hadis)
- Ademoğlu mideden daha şerli bir kap dolduramaz. Ademoğluna belini doğrultacak birkaç lokmacık yeterlidir. Ancak nefsini yenemeyip mutlaka midesini dolduracaksa bari üçe ayırsın: Üçte birini yemeğe, üçte birini suya, üçte birini de nefesine tahsis etsin. (Tirmizi)

BEĞENMEDİĞİN YEMEĞİ BAŞKASINA YEDİRME

- Yemediklerinizi kimseye yedirmeyin. (Taberani)

İKRAMA SAĞDAN BAŞLANIR

- Öncelik hakkı sağındır. Sonra da onun sağından devam edilir. (Buhari)

TUZUN ÖNEMİ

- Katığımızın efendisi tuzdur. (İbn-i Mace)

HELVA VE BAL

- Hz. Aişe (ra): "Rasulullah (asm) helva ve balı severdi." (Tirmizi)

ZEYTİNYAĞI

- Zeytinyağını yiyin ve onunla yağlanın (bedeninize sürün). Zira o mübarek bir ağaçtandır. (Tirmizi)

YİYECEKLERİN EFENDİSİ ET

- Dünya ve cennet ehlinin yemeklerinin efendisi ettir. (İbn-i Mace)

- Ebu'd Derda (ra) anlatıyor: " Rasulullah (asm) davet edildiği her yemeğe mutlaka icabet etti. Bir et hediye getirildiği zaman da mutlaka kabul buyurdu." (İbn-i Mace)
- Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: "Rasulullah'a (asm) bir et parçası getirilmişti. Kendisine bunun bud kısmı sunuldu. O (asm) budu severdi." (Tirmizi)
- Etin en güzeli hayvanın sırt etidir. (İbn-i Mace)
- Biriniz et satın alınca suyunu biraz fazla tutsun. Yemek sırasında yiyenlerin çokluğu sebebiyle ete rastlamayıp, suya rastlasa da bu ona yeterlidir. Zira su da iki etten biri olmuştur.(Tirmizi)

SOĞAN VE SARIMSAK

- "Kim sarımsak veya soğan yerse bizden uzak dursun veya mescidimizden uzak dursun, evinde oturseun." (Buhari)
- Bazen Rasulullah'a (asm) içerisinde yeşil sebzeler bulunan bir tencere getirilirdi de onda koku bulur (Soğan, sarımsak gibi) ve ne olduğunu sorardı. Kendisine sebze türünden neler olduğu haber verilince, tencereyi beraberindeki arkadaşlarından birini göstererek ona vermelerini söylerdi. Rasulullah (asm) onun da yemekten çekindiğini görünce: "Sen bana bakma, ye! Zira ben senin gibi değilim. Ben senin konuşmadığın meleklerle konuşuyorum," derdi. (Buhari)

EKMEĞE SAYGI

- Hz. Aişe (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) odama girmişti. Yerde atılmış bir ekmek parçası gördü. Hemen onu alıp, sildi ve yedi. Bana da "Ey Aişe! Kerim olana ikram et! (Yani saygın olana saygı göster!) Zira şu ekmek bir kavimden nefret edip kaçmışsa bir daha geri dönmemiştir," buyurdu." (İbn-i Mace)

KEPEKLİ EKMEK

- Ümmü Eymen (ra) anlatıyor: "Un eleyip Rasulullah (asm) için ekmek yaptım. Rasulullah, unu ve kepeği ayrı ayrı görünce şöyle buyurdu: "Şu eleyip ayırdığın kepeği, öbürüne (un kısmına) geri kat, sonra yoğur ve ekmeği öyle yap." (ibn-i Mace)

AYVA VE KALP

- Ayva, kalbe rahatlık verir. (İbn-i Mace)

KATIK OLARAK SİRKE

- Cabir ibnu Abdullah (ra) anlatıyor: “Resulullah (asm) ailesine katık sormuştu. “Yanımızda sirkeden başka bir şey yok!” dediler. O sirkeyi istedi ve ekmeğini banıp yemeğe başladı. Bu arada hem yiyor, hem de “Sirke ne iyi katık, sirke ne iyi katık!” diyordu. (Müslim)

KATIK OLARAK HURMA

- İçerisinde kuru hurma olmayan bir ev, içerisinde hiç yiyecek olmayan bir ev gibidir. (İbn-i Mace)
- Hz. Aişe (ra) anlatıyor: Rasulullah (asm) kavunu taze hurma ile yedi ve: "Bunun hararetini şunun serinliğiyle, şunun serildiğini de bunun hararetiyle kırıyoruz!" buyurdu." (Tirmizi)
- Abdullah İbnu Cafer (ra) anlatıyor: "Rasulullah'ı (asm) salatalıkla birlikte taze hurma yerken gördüm" (Buhari)
- Yusuf İbnu Abdullah (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) bir miktar arpa ekmeği aldı. Üzerine bir hurma koydu ve: “Bu, şuna katıktır" buyurdu." (Ebu Davud)
- Yaş hurmayı kuru hurma ile birlikte yeyin. Eski hurmayı yeni hurma ile birlikte yeyin. Zira şeytan böyle yapmanıza kızar: "Âdemoğlu eskiyi yeni ile beraber yiyecek kadar hayatta kaldı" der." (İbn-i Mace)

TURFANDA MEYVE YERKEN YAPILACAK DUA

- Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: " Rasulullah'a (asm) ilk çıkan turfanda meyve getirilirdi de, o zaman şöyle dua ederdi: "ALLAH'ım! Medine'mizi bizim için mübarek kıl, meyvelerimizi tarttığımız ölçülerimizi mübarek kıl ve bereketini kat kat arttır." Bu duadan sonra, getirilen meyveyi orada hazır bulunan Içocukların en küçüğüne verirdi." (Müslim)

SÜT İÇİNCE YAPILACAK DUA

- Yüce ALLAH kime bir yemek yedirirse: "Ya Rabb! Bu yemeği bize bereketli kıl, bize ondan daha hayırlısını tattır" desin. Süt içtiği zaman da şöyle desin: "Ya Rabb! Bu sütte bize bereket ver ve onu bize çok kıl." Sütten başka hiçbir yemek ve içecek, hem yemek ve hem de su yerini tutamaz." (Nesai)

YEMEKTEN SONRA YAPILACAK DUALAR

- Yediren fakat yedirilmeyen ALLAH'a hamd olsun. Bize fazl ve kereminden hidayet verdi. Bize yedirip, içirdi. Bütün salih amellerle bizi bezedi. Yiyeceklerden yediren, içeceklerden içeren çıplakken giydiren, sapıklıktan hidayete kavuşturan, görmezlikten basiret veren ve pek çok yarattıklarından üstün kılan ALLAH'a hamd olsun. Hamd, âlemlerin Rabb'i ALLAH'a mahsustur!" (Nesai)
- Bize yedirip, içiren ve bizi Müslümanlardan kılan ALLAH'a hamdolsun. (Tirmizi)

DAVET SAHİBİNE YAPILACAK DUA

- Allah'ım! Onların mallarına bereket ver. Onlara bol rızık ver. Onları bağışla ve onlara merhamet eyle! (Nesai)
- Enes İbnu Malik (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) Sa'd ibnu Ubade'nin yanında ekmek ve zeytinyağı yemişti. Sonunda şu şekilde dua buyurdu: "Yanınızda oruçlular yemek yesin. Yemeğinizden iyiler yesin. Üzerinize melekler dua etsin." (Ebu Davud)
- Cabir İbnu Abdullah (ra) anlatıyor: "Ebu'l Heysem (ra) bir yemek hazırladı ve Rasulullah'ı (asm) davet etti. Hz. Peygamber, yemekten kalkınca: "Kardeşinizi mükâfatlandırın!" buyurdu. Ashab: "Mükâfatı da ne?" diye sordular. Efendimiz: "Kişinin evine girilip yemeği yendi, içeceği içildi mi, ev sahibi için dua edilir. İşte bu onun mükâfatıdır" cevabını verdi." (Ebu Davud)

İKRAM EDİLEN YEMEKTEN UTANMAK VE ONU HAKİR GÖRMEK HELAK OLMA SEBEBİDİR

- Din kardeşlerinden bir topluluk, bir kişinin yanına girdiğinde o kişinin evinde bulunan şeyleri onlara ikram için değersiz bulması, misafirlerin de kendilerine sunulanı hakir görmesi helak olmalarına sebeptir. (Ahmed b. Hanbel)
- Kişiye şer olarak, kendisine sunulanı beğenmemesi yeter. (İmam Mûnziri)

YOLDA YÜRÜME:

YAMAÇTAN İNİYOR GİBİ YÜRÜMEK

- ALLAH Rasulü (asm) yürüyünce, yamaçtan iniyormuşçasına öne meylederek yürürdü. (Tirmizi)

YÜRÜRKEN ÖNÜNE BAKMAK

- ALLAH Rasulü (asm) yürürken sağa sola bakmazdı. (Ramuz el-Ehadis)

YÜRÜRKEN KONUŞMAMAK

- ALLAH Rasulü (asm) yürürken konuşmazdı. (Ramuz el-Ehadis)

YORULUNCA UZUN ADIM

- Sizden biriniz, yürürken yorulup aciz kalırsa adımlarını geniş atsın zira bu şekil yürüme yorgunluğu giderir. (Ramuz el-Ehadis)

TEK AYAKKABI İLE YÜRÜME

- Sakın kimse tek ayakkabı ile yürümesin, ya ikisini de çıkarsın yahut ikisini de giysin. (Buhari)

CAMİYE KISA ADIMLARLA YÜRÜMEK

- Zeyd ibnu Sabit (ra) anlatıyor: " Rasulullah (asm) ile birlikte mescide gidiyorduk. O adımlarını kısa kısa atıyordu. Yolda bana sordu: "Biliyor musun seninle niçin böyle yürüdüm?" Ben: "ALLAH ve Rasulü daha iyi bilir" dedim. Buyurdu ki: "Böyle kısa adımlarla yürümemin sebebi, namaza gidişte, adımlarımın sayısı çok olsun diyedir." (Buhari, Edeb-ül Müfred)

SABAH EVDEN ÇIKIŞ:

EVDEN ÇIKMADAN VE DÖNÜNCE İKİ REKÂT NAMAZ

- Evinden çıkacağın zaman iki rekât namaz kıl. O, seni kötü bir şekilde evden çıkmaktan engeller. Evine girdiğinde de iki rekât namaz kıl. O namaz da seni zararlı bir işten engeller. (Ramuz el-Ehadis)

EVDEN ÇIKARKEN OKUNACAK DUALAR

- Kişi evinin kapısından çıkarken "Bismillah" deyince iki nezaretçi melek "Doğruya irşad edildin" derler. "Lâ havle vela kuvvete illa billah" deyince, melekler: "Korundun" derler. Adam: "Tevekkeltü Allâllah" deyince onlar: "İşin, senin yerine, görüldü" derler. (Tirmizi)
- Bismillah. ALLAH'a tevekkül ediyorum. Ya Rabbi! Sapıtmaktan saptırılmaktan; ayağımın kaymasından ve kaydırılmasından; haksızlık etmekten ve cahilliğe uğramaktan Sana sığınırım. (Nesai)

SABAH ERKEN YAPILACAK İŞ BEREKETLİDİR

- ALLAH'ım! Ümmetime günün ilk vakitlerinde yaptıkları işi bereketlendir. (İbn-i Mace)

TEMİZLİK:

ÜST-BAŞ VE ELBİSE TEMİZLİĞİ

- Hz. Cabir (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) bir adam gördü, saçları darmadağınıktı. "Bu adam saçlarını düzeltip, tertibe sokacak bir şey bulamadı mı?" diye memnuniyetsizlik gösterdi. Derken, o sırada diğer bir adam gördü, bunun da üstü başı kirliydi. Onun hakkında da : "Şu adam elbisesini yıkayacak bir şey bulamıyor mu?" diye söylendi." (Ebu Davud)
- Enes İbnu Malik (ra) anlatıyor: "Rasulullah'a (asm) elbisesinde sarı bir leke bulunan bir adam geldi. Rasulullah (asm) hoşlanmadığı bir şeyi, genellikle insanların yüzüne vurmadığı için sesini çıkarmadı. Adam oradan kalkıp, gidince: "Keşke bu adama, üzerindeki şu şeyi yıkamasını söyleseydiniz" dedi." (Ebu Davud)

EL VE AYAK TEMİZLİĞİ

- Kim parmakları arasını suyla iyice yıkamazsa, Kıyamet Gününde ALLAH ateşle yıkar. (Taberani)
- Kim elinde et kokusu olduğu halde geceler, sonra da kendisine bir hastalık bulaşırsa sakın ha kendinden başkasını suçlamasın. (Tirmizi)

İDRAR SERPİNTİSİNE KARŞI DİKKAT

- Sidikten iyi temizlenin. Zira kabir azabının çoğu sidiktendir. (Darekutni)

EV VE SOKAK TEMİZLİĞİ

- Yüce ALLAH münezzehtir, davranışta ve sözde nezih olanı sever. Naziftir nezafeti sever. Keremdir, keremi sever. Cömerttir, cömertliği sever. Öyle ise avlularınızı temizleyin ve yahudilere benzemeyin. (Tirmizi)

SAĞ VE SOL ELİN GÖREVLERİ

- Hz. Aişe (ra) anlatıyor: "Resulullah'ın (asm) sağ eli, suyu ve yiyeceği içindi, sol eli de tuvalet temizliği ve kirletme hâsıl edecek şeyler içindi." (Ebu Davud)

GÜZEL KOKU KULLANIMI:

BÜTÜN PEYGAMBERLERİN SÜNNETİ

- Koku sürünme, bütün peygamberlerin tabi olageldikleri sünnetlerdendir. (Tirmizi)

ERKEK VE KADIN İÇİN ÖLÇÜ

- Erkeğin sürünme maddesi koku verir, rengi olmaz. Kadının sürünme maddesi (makyaj) ise rengi olur, kokusu olmaz. (Nesai)
- Her göz zânidir. Şurası muhakkak ki kadın koku sürünür, sonra da erkek cemaate uğrarsa o da zâniyedir. (Tirmizi)

HZ. MUHAMMED'İN HOŞLANDIĞI KOKULAR

- Muhammed İbnu Ali (ra) anlatıyor: "Hz. Aişe'ye (ra) sordum: "Rasulullah (asm) hoş koku kullanır mıydı? " 0:"Evet, misk ve amber kullanırdı" diye cevap verdi. (Mevahib-i Ledünniye)

GÜZEL KOKU GERİ ÇEVRİLMEZ

- Sizden birine reyhan sunulduğu takdirde onu reddetmesin, zira o cennetten çıkmadır. (Tirmizi)
- Hz Aişe (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) misk ve amber gibi renksiz koku maddeleri sürünürdü ve derdi ki: "Sürünme maddelerinin en iyisi misktir." (Tirmizi)

EVDE GÜZEL KOKU OLMALIDIR

- Evlerinizi günlük, yavşan, kekik, gelin çiçeği gibi kokulu otlarla kokulandırın. (Ramuz el-Ehadis)

BEDEN TEMİZLİĞİ ve BAKIMI:

GENEL OLARAK BEDEN TEMİZLİĞİ

- Fıtrat (yaratılışın gereği olan temizlik) beştir: sünnet olmak, etek tıraşı olmak, bıyığı kesmek, tırnakları kesmek, koltuk altını temizlemek. (Buhari)
- Hz. Enes İbnu Malik (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) bize bıyığın makaslanıp, tırnağın kesilmesi, koltuk altının ve eteğin tıraş edilmesini kırk günü aşmayacak şekilde sınırladı." (Müslim)
- Tırnaklarınızı kesin ve onları gömün. Parmak aralarını temizleyin. Ağzınızı yemek artıklarından temizleyin ve misvaklayın. Benim yanıma dişi sarı ve ağzı kokar bir halde girmeyin. (Ramuz el-Ehadis)

BIYIK KESİMİNDE ÖLÇÜ

- Bıyıklarınızı dudak hizasinda kesin. (Ramuz el-Ehadis)
- Bıyıklarını kısaltmayan bizden değildir. (Mu'cemü's-Sagîr)

SAÇ BAKIMI

- Cabir İbnu Abdullah (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) saçı-sakalı karmakarışık bir adam gördü: Biriniz kendini niçin çirkinleştiriyor?" buyurdu ve eliyle saçını kısaltmasını işaret etti. (Mu'cemü's-Sagîr)
- Atâ İbnu Yesar (ra) anlatıyor: " Rasulullah'a (asm) saçı-sakalı karmakarışık bir adam gelmişti. Efendimiz, ona eliyle işaret buyurarak saçını düzeltmesini emretti. Adam bunu yapıp, tekrar geldi. ALLAH Rasulü (asm): "Şu hal, sizden birinizin tıpkı bir şeytan gibi başındaki saçlar karışık vaziyette gelmesinden daha hayırlı değil mi? buyurdu." (Muvatta)
- Ebu Katade (ra) anlatıyor: "Ey ALLAH'ın Rasulü!" dedim, "Benim omuzlarıma kadar dökülen gür saçlarım var onları tarayıp düzelteyim mi?" "Evet" dedi, "onlara ikramda bulun". Ebu Katade: "Evet, onlara ikramda bulun!" sözü sebebiyle, günde iki sefer bakım yapar ve saçlarını yağlardı." (Muvatta)

SAÇ BOYAMA

- Cabir İbnu Abdullah (ra) anlatıyor: " Ebu Kuhafe (Ebubekir'in babası), Mekke'nin fethedildiği gün Rasulullah'a (asm) getirilmişti. Saçları köpük gibi bembeyazdı. Rasullullah (asm): "Onu hanımlarından birine götürün de saç ve sakalının rengini değiştirsin. Fakat siyaha boyamaktan kaçının" buyurdu." (Ibn-i Mace)

DİŞ TEMİZLİĞİ VE MİSVAK

- Misvak ağız için temizlik vasıtasıdır. Rab Teâlâ için de rıza vesilesidir. (Nesai)
- Hz. Aişe (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) misvağını ve tarağını yanından ayırmazdı ve mübarek sakalını taradığı zaman aynaya bakardı. (Mevahib-i Ledünniye)
- Ebu Eyyub el-Ensari (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) yanımıza gelerek şöyle buyurdu: Ümmetimden iyice yıkananlar ne iyi insanlardır." Ashab: "Bunlar kimlerdir ya Rasulullah?" diye sorunca, O, şöyle cevap verdi: "Abdest alınca iyi yıkananlar, yemek yiyince iyi yıkananlardır. Abdestteki iyi yıkama, ağzı burnu iyice yıkamak ve parmakların arasında kuru yer bırakmamaktır. Yemekteki yıkanma ise, dişler arasında kalan yemek artıklarını temizlemek şeklinde olur. Zira insanın yanında duran iki melek, namaz kılanın dişleri arasında yemek kırıntısı görürlerse, hiç hoşlanmazlar." (Taberani)

- Tırnaklarınızı kesin ve onları gömün. Parmak aralarını temizleyin. Ağzınızı yemek artıklarından temizleyin ve misvaklayın. Benim yanıma dişi sarı ve ağzı kokar bir şekilde girmeyin. (Ramuz el-Ehadis)
- Misvak, erkeğin güzel konuşma yeteneğini arttırır. (Ramuz el-Ehadis)
- Halil İbnu Zeyd el-Cüheni anlatıyor: "Rasulullah (asm) hiçbir namaza misvak kullanmadan çıkmazdı. (Taberani)
- Misvak kullanınız Zira misvak ağzı temizleyen ve Rabbi razı eden bir alettir. Cebrail her gelişinde bana misvak kullanmayı tavsiye etti. Öyle ki, bana ve ümmetime farz kılınacağından korktum. Ümmetime zorluk vereceğinden korkmamış olsaydım misvak kullanmalarını farz kılardım. (İbn-i Mace)
- Abdullah İbnu Abbas (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) geceleri, iki rekatta bir selam vererek teheccüt namazı kılar, her selam verişinde misvak kullanırdı." (İbn-i Mace)

DÖVME YAPTIRMAK

- Bedenine dövme yapana da, yaptırana da ALLAH lanet etsin! (Buhari)

SAÇ VE SAKALDAN BEYAZ TEL KOPARMAMAK GEREKİR

- Beyaz telleri koparmayın. Çünkü o, Kıyamet Günü bir nurdur. (İbn Hibban)

SAÇ TIRAŞI NASIL OLUR?

- Allah Rasulü (asm) bir gün saçının bir kısmı tıraş edilmiş bir kısmı bırakılmış bir çocuk gördü. Aile fertlerini böyle yapmaktan men edip şöyle buyurdu: "Ya tamamını tıraş edin, ya da tamamını bırakın." (Ebu Davud)
- Başın bir kısmını tıraş edip bir kısmını perçem olarak bırakmayın. (Buhari)

KADININ SAÇINI KÖKÜNDEN KAZITMASI DOĞRU DEĞİLDİR

- Hz Ali (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) kadının saçlarını tıraş etmesini (zaruret hali olmaksızın kökünden kestirmesini) yasakladı." (Nesai)

TUVALET ADABI:

TUVALETE GİRERKEN

- ALLAH'ım! Pislikten ve habis yaratıklardan Sana sığınırım. (Buhari)

TUVALETTEN ÇIKINCA

- Allah'ım! Beni affet. (Ebu Davut)
- Nimetin lezzetini bana tattıran, onun kuvvetini bende bırakıp, eziyetini benden gideren Allah'a hamd olsun. (Dua Mecmuası)

BAŞ ÖRTÜLÜ OLMALIDIR

- ALLAH Rasulü (asm) tuvalete girdiğinde başını örterdi. (Ramuz el-Ehadis)

İDRAR SIKIŞIKLIĞI İLE NAMAZ KILMAK SAKINCALIDIR

- Sizden biriniz tuvalete gitmek isterse, namaza da kamet getirilmiş olsa bile o kimse önce tuvalete gitsin. (Ramuz el- Ehadis)

TUVALETE GİRERKEN YÜZÜK ÇIKARILIR

- Enes İbnu Malik (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) tuvalete girince yüzüğünü çıkartırdı." (Ebu Davud) (*Açıklama: Bu kural, sadece, üzerinde "ALLAH" lafzı veya ayet-hadis, mukaddes lafız içeren, üzeri yazılı yüzükler içindir.*)

TUVALET SIRASINDA KONUŞMAK VE SELAMLAŞMAK SAKINCALIDIR

- Abdullah İbnu Ömer (ra) anlatıyor: "Rasulullah tuvaletini yaparken biri O'na selam verdi. Ancak, Rasulullah (asm) selamı almadı. (Müslim) (Ebu Davud'un devamı) Sonra o adama “ben temiz değilken Allah'ı zikretmeyi uygun bulmadım" diyerek özür beyan etti.

İDRARI AYAKTA YAPMAK SAKINCALIDIR

- Ömer ibnu Hattab (ra) anlatıyor: "Ben ayakta abdest bozarken Rasulullah (asm) beni gördü ve "Ey Ömer! Ayakta akıtma" buyurdu. (Tirmizi) *(Açıklama: fakat bazı âlimler, Hz. Huzeyfe'den aktarılan "ben Rasulullah'ı (asm) ayakta idrarını yaparken gördüm" hadisine dayanarak, sıçrama ihtimali bulunmayan yerlerde ayakta da yapmanın bir sakıncası olmayacağını değerlendirmişlerdir). (Mevahib-i Ledunniye)*

AÇIK ARAZİDE BİR TÜMSEK, SÜTRE ARANMALI

- Kim kuytu bir yer bulamazsa, hiç olmazsa kum, taş gibi bir şeylerden bir tümsek yapıp onun arkasına geçsin. (Ebu Davud)

AÇIK ARAZİDE İSE ÖNCE TOPRAK KABARTILMALI

- ALLAH Rasulü (asm) zemini sert olan bir yerde küçük abdest yapmak istediğinde önce toprağı bir ağaç parçası ile kabartırdı. (Ramuz el-Ehadis)

TUVALET YAPILMASI SAKINCALI OLAN ÜÇ YER

- Lanete sebep olan üç yere abdest bozmaktan kaçının: Su yollarına, işlek yollara ve gölgeliklere. (Ebu Davud)

HAŞARAT DELİKLERİNE İDRAR YAPMAK SAKINCALIDIR

- Abdullah İbnu Sercis ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) yer üzerindeki haşarat deliklerine akıtmayı yasakladı." (Ebu Davud)

DURGUN SUYA İDRAR YAPILMAZ

- Sakın sizden kimse, durgun suya akıtmasın, daha sonra onda yıkanır. (Buhari)

AKARSUYA İDRAR YAPILMAZ

- Cebir İbnu Abdullah (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) akarsuya küçük su dökmeyi yasakladı." (Müslim)

TUVALETİN ÖN VE ARKASI KIBLEYE DÖNÜK OLMAMALIDIR

- Tuvalete gittiğiniz zaman, kıbleye ne önünüzü ne de arkanızı dönmeyin. Yüzünüzü doğuya ve batıya döndürün. (Buhari)
- Bir kimse, tuvalette iken kıbleye önünü ve arkasını dönmezse, ona bir sevap yazılır ve bir günahı silinir. (Taberani)

EVDE İDRAR BIRAKILMAZ

- Evde kab içinde idrar bırakılmasın. Zira melekler böyle olan odaya girmez. (Ramuzel-Ehadis)

BANYO VE TUVALETTE ABDEST ALMAK SAKINCALIDIR

- İdrar yaptığınız tuvalette abdest almayın. Zira mü'minin abdest suyu sevapları ile birlikte mizana girer. (Ramuz el- Ehadis)
- Sizden biri yıkanacağı yerde idrarını yapıp ta sonra gusül veya abdest almasın. Zira bütün vesveseler bundandır. (Ramuz el-Ehadis)

İÇ ÇAMAŞIRI BİRAZ SUYLA ISLATILIR

- Cebrail (as) bana abdesti öğretti. Bu arada bana abdestten sonra çıkacak idrar sızıntısının neden olacağı vesveseyi önlemek için çamaşırıma su serpmemi emretti. (İbn Mace)

SABAH UYKUDAN KALKINCA:

SABAH UYANINCA YAPILACAK DUALAR

- Kim sabaha erdiği zaman: "Rabb olarak ALLAH'a, din olarak İslam'a, Rasul olarak Muhammed'e (asm) razı olduk" derse onu razı etmek de ALLAH üzerine bir hak olmuştur. (Ebu Davud)
- Bizi öldükten sonra dirilten ve dönüş Kendisine olacak olan ALLAH'a hamd olsun. (Nesai)

- Kim sabaha erdiği zaman: "ALLAH'ım! Benimle veya mahlukatından herhangi biriyle hangi nimet sabaha ermişse bu Sendendir. Sen birsin, ortağın yoktur, hamdler Sanadır, şükran Sanadır" derse, o günkü şükür borcunu ödemiş olur. Ebu Davud)
- Akşama ve sabaha erince "Kul hüvallahu ehad" ve Muavvizeteyn (felak ve nas) surelerini üçer kere oku. Bu her şeye karşı sana yeterlidir. (Nesai)
- Her günün sabahında ve her gecenin akşamında kim "ALLAH'ın adıyla başlarım O'nun ismiyle başlandığında ne gökte ve ne de yerde hiçbir şey zarar veremez. O, işitici ve bilicidir" diye üç kez dua ederse sabaha kadar ona bela isabet etmez. Kim bunu üç kez sabahladığında söylerse akşamlayana kadar bela isabet etmez.(Nesai)
- ALLAH'ım! Göklerin ve yerin yaratıcısı! Bilinen ve bilinmeyen şeylerin hepsini bilen, her şeyin Rabb'i ve sahibi! Nefsimin şerrinden, şeytanın şerrinden Sana sığınırım. (Nesai)
- Elhamdülillah sabaha erdik. Mülk de ALLAH için sabaha erdi. (Müslim)
- İslam fıtratı, ihlas kavramı, Peygamber Muhammed'in dini, babamız İbrahim'in milleti üzere sabahladık. Tertemiz müslümandı O. Ben de müşriklerden değilim. (Nesai)

YOLCULUKTA İKEN SABAH UYANINCA YAPILACAK DUA

- ALLAH'ım! Üzerimizdeki güzel nimetlerini ve övgünü işiten işitti. Rabbimiz! Bizimle beraber ol, fazl-u kereminden ihsanda bulun. Cehennem azabından Sana sığınırız! (Nesai)

UYANINCA ÜÇ KEZ ELLER YIKANIR

- Uykudan uyanınca sizden hiç kimse, üç sefer yıkamadıkça ellerini kaba banmasın. Çünkü o, ellerin geceyi vücudun neresinde geçirdiğini bilemez. (Buhari)

UYANINCA ÜÇ KEZ SÜMKÜRMEK GEREKİR

- Biriniz uykudan uyandığı zaman üç kere sümkürsün. Zira şeytan burnunun içinde geceler. (Buhari)

Hayatı, Hazreti Muhammed(s.a.v) gibi yaşamak

Peygamberimizin(asm) Ramazanı:

"Kim oruçla geçirdiği Ramazan ayından sonraki Şevvâl ayında altı gün oruç tutarsa, bütün seneyi oruçla geçirmiş gibi olur!."
(Hadis-i Şerif Meâli - Riyazü's-Salihin)

Resulullah.org

Rahmet ayı Ramazan

Selman-ı Farisi Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem Şaban ayının son gününde bize okuduğu bir hutbede şöyle buyurdu:

“Ey insanlar, büyük ve mübarek bir ay yaklaştı, gölgesi başınıza geldi.

“Bu öyle bir aydır ki, içinde bin aydan daha hayırlı olan Kadir Gecesi vardır.

“Allah o mübarek ayın gündüzlerinde orucu farz, gecelerinde nafile namazları meşru kıldı.

“Bu ayda küçük büyük bir hayır yapan insan başka aylarda bir farz eda etmiş gibi sevap alır.

“Bu ayda bir farzı yapmak, başka aylarda yetmiş farz yerine geçer.

“Bu ay Allah için açlık ve susuzluğun, taat ve ibadetin meşak katlerine sabır ve tahammül ayıdır. Sabrın karşılığı da Cen nettir.

“Bu ay yardımlaşma ayıdır, bu ay mü’minlerin rızkını arttıracak aydır.

“Bu ayda her kim oruçlu bir mü’mine iftar edecek bir şey verirse, yaptığı bu iş günahlarının bağışlanmasına ve Cehennemden azat olmasına sebep olur. Oruçlunun sevabından da hiçbir şey eksilmeden onun kadar sevaba kavuşur.”

Ashab-ı Kiramdan bazıları, “Ya Resulallah, hepimiz oruçluya iftar edecek bir şey bulup verecek durumda değiliz” dediler.

Bunun üzerine Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem, “Allah bu sevabı bir tek hurma ile, bir içim su ile, bir yudum süt ile oruçlu mü’mine iftar ettirene de verir” bu yurdular ve hutbelerine şöyle devam ettiler:

“Bu ayın başı rahmet, ortası mağfiret, sonu da Cehennemden kurtuluştur.

“Bu ayda her kim kölesinin (işçi ve hizmetçisinin) işini hafifletirse Allah onu affeder ve Cehennemden uzak tutar.

“Bunun için bu ayda şu söyleyeceğim dört hasletten ikisi ile Rabbinizi razı kılarsınız, diğer ikisinden ise hiçbir vakitte ayrı kalamazsınız.

“Rabbinizin rızasına sebep olan hasletlerin birisi, Kelime-i Şehadete devam etmeniz, diğeri de Allah’tan mağfiret dilemenizdir.

“Vazgeçemeyeceğiniz iki hasletin biri Allah’tan Cenneti istemek, diğeri Cehennemden Allah’a sığınmaktır.

"Her kim oruçluya bir yudum su verirse, Allah da ona benim mahşerdeki havuzumdan öyle bir su içirecektir ki, Cenne'te girinceye kadar bir daha susuzluk çekmeyecektir."[1]

Oruç insanı melekleştirir

Ubade ibni Samit Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Ramazan ayının başladığı bir günde Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurdu:

"İşte bereket ayı olan Ramazan geldi. Artık Allah'ın rahmeti sizi kuşatır. O ayda yeryüzüne bol bol rahmet iner. Günahlar affedilir, dualar kabul olunur.

"Allah sizin iyilik ve ibadette yarışmanıza bakar da, bununla meleklerine karşı iftihar eder.

"Öyleyse kulluğunuzla kendinizi Allah'a sevdirin. Bu ayda asıl şaki olan, Allah'ın rahmetinden nasibini alamayan kimsedir."[2]

Ramazan'da bağışlanma

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anh, Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellemin şöyle buyurduğunu rivayet ediyor:

"Ramazan ayının ilk gecesi girince şeytanlar ve cinlerin azgınları zincire vurularak bağlanır. Cehennemin kapıları kapatılır, hiçbir kapısı açılmaz. Cennet kapıları ise sonuna kadar açılır, hiçbirisi kapalı tutulmaz.

"Her Müslümanın kalbinde hissettiği bir ses yükselir:

"Ey iyiliklere istekli olanlar, hayra yönelin!

"Ey kötülüğe arzu duyanlar, kendinizi tutun!

"Allah'ın bu gece Cehennemden kurtardığı pek çok kimseler olacaktır. Bu hal Ramazan'ın bütün gecelerinde tekrarlanır."[3]

Oruç günaha engeldir

Muaz ibni Cebel Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Bir seferde Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellemle beraberdik. Yolda giderken, "Ya Resulallah, bana öyle iyi bir işten haber verin ki, beni Cennete soksun ve Cehennemden uzak tutsun" dedim.

Şöyle cevap verdi: "Sen büyük bir şey sordun. Böyleyken yine bu dediğin şeyi Allah kime nasip ederse ona kolay gelir.

"Allah'a ibadet edip, ona bir şeyi ortak koşma, erkân ve âdâbına uyarak namazı dosdoğru kıl, zekâtı ver, Ramazan orucunu tut; Beytullahı ziyaret et (haccet)."

Bundan sonra da, "Ya Muaz, hayır kapılarını sana göstereyim mi?" buyurdu.

"Evet, ya Resulallah." Dediler ki:

"Oruç bir kalkandır, fenalığa karşı bir siperdir.

"Su ateşi söndürdüğü gibi, sadaka da günahları söndürür.

"Gecenin yarısında namaz kılmak salih kulların alametidir."[4]

* * *

*Başka bir hadiste de Peygamberimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem,***"Oruç insanı Cehennemden koruyan bir kalkandır. Tıpkı sizi savaşta ölümden koruyan kalkan gibi"***buyurmuştur.*[5]

Ramazan temizleyicidir

Ebu Said el-Hudrî Radiyallâhu Anhın rivayetine göre, Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

"Şüphesiz ki, Ramazan ayı ümmetimin ayıdır. İçlerinden hastalananlar olur, onu ziyaret ederler.

"Bir Müslüman yalan söylemeden ve gıybet yapmadan oruç tutar, iftarını helal rızıkla yapar, farzları gözetip karanlıkta yatsı ve sabah namazına (camilere) giderse, yılanın derisini değiştirip çıkardığı gibi günahlarından kurtulup çıkar."[6]

Sevabı sonsuz bir ibadet

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anhın rivayetine göre, Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

"Âdemoğlunun işlemiş olduğu her iyilik ve ibadet, sevap bakımından on katından yedi yüz katına, Allah'ın dilediği sayıya kadar artar.

"Allah buyuruyor ki: 'Ancak oruçlu böyle değildir. Çünkü oruç sırf Benim rızam için tutulmuştur, Bana aittir. O zevkleri ve yemesini Benim için bırakır.'

"Oruçlu için iki sevinç vardır: Birinci sevinci iftar vaktindeki sevincidir. Diğeri de, Rabbine kavuşup mükâfatını aldığı zamanki sevincidir.

"Allah'a yemin ederim ki, oruç tutanın ağzının kokusu, Allah katında misk kokusundan daha hoştur."[7]

Dengi olmayan ibadet

Ebu Ümame Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Dedim ki: "Ya Resulallah, bana hayırlı bir amel tavsiye eder misiniz?"

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem, "Oruç tut, çünkü oruca denk bir ibadet yoktur" buyurdu.

Tekrar sordum: "Bana güzel bir iş yapmamı tavsiye eder misiniz?"

"Oruç tutmaya bak. Çünkü Allah yanında onun kadar sevaplı bir ibadet yoktur" buyurdular.[8]

Kârlı bir ticaret

Ali ibni Ebi Talib Radiyallâhu Anhın rivayetine göre, Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurdu:

"Oruç, içinin çektiği yiyecek ve içeceklerden kimi alıkoyarsa, Cenab-ı Hak ona Cennet meyvelerinden yedirir ve sularından içirir."[9]

Oruçlunun Cennet kapısı

Sehl ibni Sa'd Radiyallâhu Anh, Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellemin şöyle buyurduğunu rivayet ediyor:

"Cennette Reyyan denilen bir kapı vardır. Kıyamet Gününde o kapıdan ancak oruç tutmuş olanlar girer, onlarla birlikte o kapıdan başka hiç kimse giremez.

"O vakit, 'Dünyada iken oruç tutmuş olanlar nerededir?' diye bir ses yükselir. Onlar gelir, Cennete o kapıdan girerler. Oruçluların en son kalanı da girince kapı kapatılır, artık başka hiç kimsenin girmesine müsaade edilmez. O kapıdan kim Cennete girerse ebedi olarak susuzluk çekmez."[10]

* * *

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anhın rivayetine göre Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

"Kim ki Allah rızası için (malından iki sığır, iki koyun, iki dirhem) çift sadaka verirse, Cennet kapılarından, 'Ey Allah'ın (sevgili) kulu (buraya gel)! Bu kapıda büyük hayır ve bereket vardır' diye çağrılır.

"Çok namaz kılan da (Cennetin) namaz kapısından çağrılır.

"Mücahitler cihat kapısından çağrılır.

"Oruçlular da 'Reyyan' kapısından çağrılır.

"Sadaka sahipleri de sadaka kapısından davet edilirler."

Ebu Bekir Radiyallâhu Anh:

"Babam, anam sana feda olsun ya Resulallah! Bir mü'minin bu kapıların hepsinden davet olunması mümkün müdür, bir kişi bu kapıların hepsinden davet olunur mu?" diye sordu.

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem cevaben, "Evet, hepsinden davet olunur. Ey Ebu Bekir, umarım ki, sen de o bahtiyarlardan olasın" buyurdu.[11]

Cennetin süslendiği ay

İbni Abbas Radiyallâhu Anhüma, Hz. Peygamber Sallallâhu Aleyhi Vesellemden şöyle işittiğini rivayet ediyor:

Şüphesiz ki, Cennet, bir sene boyunca Ramazan ayının girmesi için süslenir.

Ramazan'ın ilk gecesi olunca "Müsire" denilen bir rüzgar, Arş'ın altından eser.

Cennet ağaçlarının yaprağı ve kapılarının halkaları şiddetle sallanır ve bundan dolayı tatlı bir ses işitilir ki, dinleyiciler bundan daha güzelini hiç işitmemişlerdir.

Böylece Cennet hurileri meydana çıkıp Cennetin en yüksek yerinde dururlar ve şöyle seslenirler:

"Evlenmek isteyen yok mu?" Allah onu evlendirir.

Sonra huriler derler ki:

"Ey Cennetin bekçisi! Bu gece nedir?" Bekçi saygıyla cevap verir:

"Bu gece, Ramazan ayının ilk gecesidir. Muhammed'in Sallallâhu Aleyhi Vesellem ümmetinden oruç tutanlar için Cennetin kapıları açıldı."

Sonra Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem buyurdu ki:

Allah (Azze ve Celle) şöyle buyurur:

"Ey Rıdvan (Cennetin bekçisi)! Cennetlerin kapılarını aç ve ey Malik (Cehennemin bekçisi)! Cehennemin kapılarını Muhammed Sallallâhu Aleyhi Vesellemin ümmetinden oruç tutanlara kapat!

"Ey Cebrail! Yeryüzüne in, şeytanların azgınlarına kelepçe vurup zincirlerle bağla, sonra onları denize at ki, Sevgili Ha bi bim Muhammed'in (Sallallâhu Aleyhi Vesellem) ümmetinin oruçlarını ifsat etmesinler."

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem daha sonra şöyle buyurdu:

Allah (Azze ve Celle) Ramazan ayının her gecesinde, bir münâdiye (çağrıcıya) üç defa şöyle nidâ etmesini (seslenmesi ni) söyler:

"Bir şey isteyen yok mu, isteğini vereyim.

"Hiç tövbe eden yok mu, tövbesini kabul edeyim.

"Mağfiret dileyen yok mu, bağışlayayım.

"Kim fakire değil, zengine; zalime değil, vefakâra borç verecek?"

Resul-i Ekrem Sallallâhu Aleyhi Vesellem devamla şöyle buyurdu:

Ramazan ayının her gününde iftar anında Allah (Azze ve Celle) hepsi de Cehennemi hak etmiş olan bir milyon kişiyi Cehennemden kurtarır. Ramazan ayının son günü olunca Allah

Teâlâ ayın başından sonuna kadar Cehennemden kurtardığı kimselerin toplamı kadarını daha kurtarır.

Kadir Gecesi olunca Allah (Azze ve Celle) Cebrail'e (Aleyhisselâm) emreder. Cebrail Aleyhisselâm meleklerle beraber yanlarında yeşil bir sancakla yeryüzüne inerler. Sancağı Kâbe'nin üzerine dikerler. Bu sancağın yüz kanadı vardır. Bunlardan ikisi bu gecenin dışında açılmaz.

Cebrail Aleyhisselâm o iki kanadı bu gece açar ki, bunlar doğudan batıya ulaşır. Cebrail Aleyhisselâm bu gece melekleri teşvik eder. Onlar da her ayakta durana, oturana, namaz kılana ve zikredene selâm verirler ve onlarla musafaha ederler, tokalaşırlar. Yaptıkları dualara "Âmin" derler.

Bu iş, tan yeri ağarıncaya kadar devam eder. Tan yeri ağarınca Cebrail Aleyhissalâm:

"Ey melekler topluluğu! Gitmeye hazırlanınız" der.

Melekler:

"Ya Cebrail, Allah Teâlâ Muhammed'in (Sallallâhu Aleyhi Vesellem) ümmetinden olan mü'minlerin ihtiyaçlarını ne yaptı?" derler.

Cebrail Aleyhisselâm şöyle cevap verir:

"Allah Teâlâ, bu gece onlara rahmet nazarıyla baktı ve onları affedip bağışladı. Ancak dört grup hariç."

Râvi der ki:

"Ya Resulallah! Onlar kim?" dediğimizde, buyurdu ki:

"İçki içmeye devam eden, ana-babasına âsi olan, akrabalık bağlarını gözetmeyen ve müşahin."

"Ya Resulullah! 'Müşahin' nedir?" dedik:

"İnsanlar arasındaki dostluk bağlarını kesen, fitne ve fesat çıkartan kimsedir" buyurdu.

Bayram gecesi olunca, bu geceye mükâfat gecesi ismi verilir. Bayram sabahı olunca Allah (Azze ve Celle) melekleri her memlekete gönderir. Yeryüzüne inerler, sokak başlarını tutup insanların ve cinlerin dışındaki bütün yaratıklara işittirecek bir sesle bağırıp:

"Ey Muhammed ümmeti! Çok ihsan eden ve büyük günahlarınızı bağışlayan Rabbinizin huzuruna çıkınız" derler.

Onlar namazgâhlarına çıkınca Allah (Azze ve Celle) melek lere:

"İşini yapan işçinin mükâfatı nedir?" diye sorar.

Melekler:

“Ey yüce Allah’ımız ve Mevlâmız! Onun mükâfatı ve ücretini tam olarak vermendir” derler.

Bunun üzerine Allah Teâlâ:

“Ey meleklerim! Sizi şahit tutuyorum ki, Ben onlara Ramazan ayındaki oruçlarının ve namazlarının sevabı olarak rızamı ve mağfiretimi verdim” dedi ve sonra şöyle buyurdu:

“Ey kullarım! Benden isteyiniz. İzzetim ve Celalim hakkı için bugün Benden âhiretiniz için biriktirmek üzere ne isterseniz mutlaka veririm. Dünyanız için istediğiniz şeyde de size bakarım.

“İzzetim hakkı için siz Benim rızamı gözettiğiniz müddetçe, Ben de sizin hatalarınızı örterim.

“İzzetim ve Celalim hakkı için hak sahipleri ve idareciler önünde sizi rezil ve rüsvay etmem.

“Siz Beni razı ettiniz, Ben de sizden razı olduğum halde bağışlanmış olarak dönünüz.”

Bu sebeple melekler sevinir ve Ramazan sonunda iftar et tiklerinde Allah’ın (Azze ve Celle) bu ümmete vereceği mükâfatı müjdelerler.[12]

Oruç bedenin zekâtıdır

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anh rivayet ediyor:

Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

“Her şeyin bir zekâtı vardır. Bedenin zekâtı da oruçtur.”[13]

Oruç sağlık sigortasıdır

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anhın rivayetine göre Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

“Oruç tutunuz, sağlıklı olursunuz.”[14]

* * *

Hz. Ali Radiyallâhu Anhın rivayetine göre Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuşlardır:

“Allah Tebâreke ve Teâlâ, İsrailoğulları peygamberlerinden bir peygambere şöyle vahyetti:

“Kavmine bildir, hangi kul, bir gün oruç tutarsa, ben onun cismine sağlık ve âfiyet veririm, mükâfatını da büyütürüm.”[15]

Oruç nefsi dizginler

Abdullah ibni Ömer Radiyallâhu Anhüma rivayet ediyor:

> ***Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem ile birlikte çıkmıştık. Biz gençtik ve evlenme imkânımız yoktu. Resûl-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurdu:***
>
> ***"Ey gençler! Evlenmeye imkânı olan evlensin. Çünkü evlenmek gözü haramdan korur, iffeti muhafaza eder. Evlenmeye imkân bulamayan da oruç tutsun. Çünkü oruç cinsel arzuları kırar, azaltır."****[16]*

Yardımlaşma ayı Ramazan

Enes ibni Mâlik Radiyallâhu Anh rivayet ediyor:

> ***Resûl-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Veselleme "Hangi oruç daha faziletlidir?" diye soruldu.***
>
> ***Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem, "Ramazan'a hürmeten Şaban ayında tutulan oruç" diye cevap verdiler. Yine soruldu:***
>
> ***"En faziletli sadaka ne zaman verilendir?"***
>
> ***Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem, "Ramazan ayı içinde verilen sadakadır" buyurdu.****[17]*

* * *

Râşid ibni Sa'd Radiyallâhu Anhın rivayet ettiği bir hadiste Resul-i Ekrem Sallallâhu Aleyhi Vesellem infakta bulunanları şöyle tarif ediyor:

> ***"Ramazan ayında bol bol infakta bulunun. Çünkü o ayda infakta bulunmak, Allah yolunda infakta bulunmak gibidir."****[18]*

Kur'ân ayı Ramazan

Abdullah ibni Abbas Radiyallâhu Anhümâ rivayet ediyor:

> ***"Resûl-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem, hayır, iyilik, yardım yapma hususunda insanların en cömerdiydi. Ramazan ayında da Cebrail Aleyhisselâmla buluştuğu zaman çok daha cömert davranırdı.***
>
> ***"Cebrail, her Ramazan gecesi Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellemle bir araya gelir, tâ ayın sonuna kadar Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem ona Kur'ân'ı okur, dinletirdi.***

“Cebrâil’le buluştuğu günlerde Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem hayır-hasenat hususunda esen rüzgârdan daha cömert olurdu.”[19]

* * *

Dua ayı Ramazan

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anh, Resul-i Ekrem Sallallâhu Aleyhi Vesellemin şöyle buyurduğunu rivayet ediyor:

“Her oruç tutan kulun iftar vaktinde kabul olunacak bir duası vardır. Duasının karşılığı mükâfat olarak ya dünyada verilir veya âhirette ebedî bir surette ihsan edilir.”[20]

Zikir ayı Ramazan

Hz. Ömer Radiyallâhu Anhın rivayetine göre Resul-i Ekrem Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

“Ramazan günlerinde zikirle meşgul olanlar mağfiret edilir, o günlerde Allah’tan dilekte bulunanlar da eli boş dönmezler.”[21]

* * *

İbni Ömer Radiyallâhu Anhümânın rivayet ettiği şu hadis-i şerifte Resul-i Ekrem Sallallâhu Aleyhi Vesellem zikrin çeşitlerini ifade ederler:

“Kim Ramazan ayında sessizlik ve sükunet içinde bir gün oruç tutarsa, tekbir getirir, kelime-i tevhit okur, Allah’a hamd eder, helali helal, haramı da haram bilirse, Allah onun bütün geçmiş günahlarını bağışlar.”[22]

Ayların efendisi Ramazan

Ebû Saîd Radiyallâhu Anhın rivayetine göre Resul-i Ekrem Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

“Ayların efendisi Ramazan ayıdır, günlerin efendisi de Cuma günüdür.”[23]

İbadetin kapısı oruç

Damra ibni Habîb Radiyallâhu Anhın rivayetine göre Resul-i Ekrem Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuşlardır:

“Her şeyin bir kapısı vardır. İbadetin kapısı da oruçtur.”[24]

Mükemmel oruç nasıl olur?

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anhın rivayet ettiğine göre, Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

> ***"Oruç tutan bir kimse yalancılığı, yalan yere şahitliği ve cahilce davranışları bırakmaz, böyle günahları işlerse, yemesini içmesini terk etmesine Allah bir değer vermez."***[25]

Yani, böyle kimseler, oruçtan elde edilecek mükemmel neticeye ulaşamazlar. Ancak böyle kişilerin oruçları yine makbuldür. Bu tip hadisleri oruç tutmamaya delil olarak görmemek gerektir. Mükemmel oruca insanları teşvik eder şeklinde değerlendirmek gerektir.

Oruçtan tam olarak kim istifade edemez?

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anhın rivayetine göre Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuş tur:

> ***"Öyle oruç tutanlar vardır ki, tuttukları oruçtan görecekleri fayda, aç ve susuz kalmaktır.***
>
> ***"Gece kalkıp da öyle namaz kılanlar bulunur ki, uykusuz kalmaktan başka bir şey elde edemezler."***[26]

Oruçlu nasıl davranmalı?

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anhın rivayetine göre Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuş tur:

> ***"Biriniz oruçlu bulunduğu gün çirkin söz söylemesin, cahilce davranışlarda bulunmasın. Şayet bir başkası kendisine sataşır veya dövüşmeye kalkarsa, 'Ben oruçluyum, ben oruçluyum' diyerek ondan uzak dursun."***[27]

Ramazan'da verilen beş nimet

Cabir ibni Abdullah Radiyallâhu Anh, Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellemin şöyle buyurduğunu rivayet ediyor:

"Ümmetime Ramazan ayında beş şey ihsan edildi. Bunlar daha önceki peygamberlerin ümmetine verilmemişti.

"Birincisi: Ramazan ayının ilk gecesi olunca Cenab-ı Hak onlara rahmetiyle bakar. Allah kime rahmetiyle bakarsa, onu hiçbir zaman azaba çarptırmaz.

"İkincisi: Oruç tutanların ağızlarının kokusu Allah katın da misk kokusundan daha hoştur.

"Üçüncüsü: Gece ve gündüz melekler oruç tutanların bağışlanması için Allah'a yalvarırlar.

"Dördüncüsü: Allah o gün Cennetine emir verir ve şöyle bu yurur: 'Ey Cennet, kullarım için hazırlan, süslen. Dünya sıkıntılarından kurtulup Benim huzuruma ve ikramıma gelip istirahat etmeleri yaklaştı.'

"Beşincisi: Ramazan'ın son gecesi gelince de, Allah oruç tutan kullarının hepsini affeder."

Sahabilerden bir zat sordu: "Ya Resulallah, bu gece Kadir Gecesi midir?"

Peygamber Sallallâhu Aleyhi Vesellem "Hayır," dedi, "bilmez misiniz, işçiler gün boyu çalışıp da işlerini bitirdikleri zaman ücretlerini almıyorlar mı?"[28]

Oruçluya hesap sorulmaz

Ebu Melike Radiyallâhu Anh, Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellemin şöyle buyurduğunu rivayet ediyor:

> ***"Şu üç kişi rızıklarını helalinden temin ettikleri zaman âhirette hesaba çekilmez. Oruç tutan, sahura kalkan, Allah yolunda cihat eden."****[29]*

Oruçlunun uykusu ibadettir

Abdullah ibni Hars Radiyallâhu Anhın rivayetine göre Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

> ***"Oruç tutan insanın uykusu ibadettir, susması da tesbih sayılır. İyilik ve ibadetlerine kat kat sevap verilir. Duası kabul olunur, günahları da affedilerek silinir."****[30]*

Ramazan'ın değerini bilenler

Ebu Mes'ud el-Gıffari Radiyallâhu Anh anlatıyor:

> ***Bir gün Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem den işittim.***
>
> ***Ramazan'ı tebrik ettikten sonra buyurdu lar ki:***
>
> ***"Eğer ümmetim Ramazan ayının kıymetini, şerefini ve önemini hakkıyla bilmiş olsaydı, bütün bir yılın Ramazan olmasını temenni ederdi."****[31]*

Sahurun feyiz ve bereketi

Ebu Said el-Hudri Radiyallâhu Anhın rivayetine göre Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

"Sahur yemeğinde bereket vardır. Bir yudum su bile içecek olsanız sahura kalkmayı ihmal etmeyiniz. Çünkü sahura kalkana Allah rahmet eder, melekler de bağışlanmaları için dua ederler."[32]

* * *

Enes'in Radiyallâhu Anh rivayetine göre ise Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem sahur yemeğini yememizi özel olarak tavsiye ederek şöyle buyururlar:

"Sahur yemeği yiyin, zira sahur yemeğinde bereket vardır."[33]

* * *

Amr ibni Âs Radiyallâhu Anhın rivayet ettiği bir hadiste Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem bu farkı şöyle bildirir:

"Bizim orucumuzla Ehl-i Kitabın orucunu ayıran fark sahur yemeğidir."[34]

Sahur ne zaman sona erer?

Talk ibni Ali Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Resulullah Aleyhissalâtü Vesselâm buyurdular ki:

"Fecr-i kâzib size engel olmasın, fecr-i sadık karşınıza çıkıncaya kadar yiyin için."[35]

Buhari ve Müslim'in İbni Mes'ud Radiyallâhu Anhtan rivayetlerine göre, Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem, "fecr-i sâdıkı, imsak vaktini" tarif ederken, **"O, enlemesine görülen aydınlıktır, uzunlamasına görülen değildir"***buyurdu.*[36]

İftar vakti

Hz. Ömer Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem buyurdular ki:

"Gece şu taraftan (doğudan) gelince, gündüz de şu taraftan (batıdan) gidince, güneş de batınca oruçlu orucunu açmıştır."[37]

İftar ne ile açılır?

Selman ibni Âmir Radiyallâhu Anh, Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellemin şöyle buyurduğunu rivayet ediyor:

"Sizden biriniz orucunu açacağı zaman hurma ile açsın. Çünkü hurmada bereket vardır. Eğer hurma bulamazsa, su ile açsın. Zira su temizleyicidir."[38]

* * *

Peygamberimizin bizzat uygulamasını da farklı bir rivayette Hz. Enes Radiyallâhu Anh şöyle anlatıyor:

> ***"Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem (akşam vakti girince) akşam namazını kılmazdan önce birkaç tane taze hurma ile orucunu açardı. Eğer taze hurma yoksa kuru hurma ile açardı. Kuru hurma bulamazsa da bir kaç yudum su yudumlardı."***[39]

Her yerde her zaman hurma bulunmayabilir, belki su da olmayabilir. Çünkü dünyanın her tarafında oruç tutan insanlar olabileceği gibi, her ülkenin ve bölgenin de kendine göre şartları vardır. Bunun için orucu başka bir yolla açmak da sünnette yer almaktadır.

Bu konuyu da Peygamberimiz açıklıyor:

> ***"Peygamber Sallallâhu Aleyhi Vesellem üç hurma ile veya ateş dokunmamış bir şeyle iftar etmeyi severdi."***[40]

Orucu rahat tutmanın dört yolu

Deylemî'nin Enes ibni Mâlik Radiyallâhu Anhtan rivayet ettiği bir hadiste ise Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem orucun rahat yolunu tavsiye ederek şöyle buyururlar:

> ***"Dört şey yapan kişi orucu gayet rahat tutar: İftarı su ile açması, sahuru terk etmemesi, öğle istirahatını terk etmemesi, güzel koku kullanması."***[41]

İftarı acele etmeli

Sehl ibni Sa'd Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem buyurdular ki:

> ***"İnsanlar iftarda acele ettikleri sürece hayır üzere devam ederler."***[42]

Peygamberimizin iftar duası

Muaz ibni Zühre Radiyallâhu Anh anlatıyor:

> ***Bana ulaştı ki, Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem iftar ettiği zaman şu duayı okurdu:***
>
> ***"Allahümme leke sumtü ve alâ rızkıke eftartü."***
>
> ***(Ey Allah'ım, Senin rızan için oruç tuttum ve Senin rızkınla orucumu açıyorum.)***[43]

* * *

Mervan ibni Salim, ibni Ömer Radiyallâhu Anhümadan naklediyor:

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem orucunu açınca şöyle derdi:

"Susuzluk gitti, damarlar ıslandı, inşaallah Teâlâ sevap kesinleşti."

Hadisin râvisi Rezin, duanın baş kısmına **"Elhamdülillah"** kelimesini ilave etti.[44]

İftar vermenin sevabı

Zeyd ibni Halid el-Cüheni Radiyallâhu Anh rivayet ediyor:

Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

"Kim bir Müslüman kardeşine iftar vakti yemek yedirirse, onun sevabı kadar da kendisine sevap yazılır. Yemek yedirdiği kimselerin sevabından da hiçbir şey eksilmez."[45]

* * *

Bir kardeşimizin iftar davetine gidip, yiyip içtikten sonra ona dua etmek de bir sünnettir.

Nitekim Abdullah ibni Zübeyr Radiyallâhu Anhın anlattığına göre, Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem, Sa'd ibni Muaz Radiyallâhu Anhın evinde iftar yapmış ve onlara şöyle dua etmişti:

"Eftara indekümü's-sâimûne ve ekele taâmekümü'l-ebrâru ve sallet aleykümü'l-melâike. (Yanınızda hep oruçlular iftar etsin. Yemeğinizi iyi insanlar yesin. Melekler de size dua ve istiğfarda bulunsun.)"[46]

Ramazan'da iftar verene meleklerin duası

Ebu'ş-Şeyh, İbni Hıbban'ın bir rivayetinde Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

"Ramazan ayında kim helal kazancından bir oruçluyu iftar ettirirse, Ramazan'ın bütün gecelerinde melekler ona dua eder ve Kadir Gecesinde Cebrail Aleyhisselâm onunla musafaha eder (tokalaşır). Cebrail Aleyhisselâm kiminle musafaha ederse, onun kalbi incelir ve gözlerinin yaşı çoğalır."

Ravi der ki:

"Ya Resulallah! Oruçluyu iftar ettirecek bir şeyi yoksa ne yapacak? Bana bildir" dediğimde:

"Bir avuç yiyecek de yeterlidir" buyurdu.

Ben, "Bir lokma ekmek de bulamazsa?" deyince:

"Birazcık su ile karıştırılmış süt ikram eder" buyurdu.

Ben, "Yanında o da yoksa?" deyince:

"Bir içim su" buyurdu.[47]

* * *

Ramazan ayı girince meleklerin oruç tutanlara dua ettikleri konusunda Hz. Ali Radiyallâhu Anh şu hadisi rivayet eder:

Ramazan ayı girdiğinde Yüce Allah, Arş'ın taşıyıcısı olan meleklere şu emri verir:

"Haydi kendi tesbihlerinizi bırakın artık, Muhammed ümmeti için istiğfarda bulunun!"[48]

Oruç mahşerde şefaat eder

Abdullah ibni Ömer Radiyallâhu Anhümâdan rivayetle Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle bu yurdu:

Oruç ve Kur'ân Kıyamet Günü kulun günahlarının bağışlanması için ona şefaat edeceklerdir. Oruç diyecek ki:

"Ya Rabbi, ben onu gündüzleri yiyip içmekten ve zevklerinden alıkoydum. Bunun için onun hakkındaki şefaatimi kabul buyur."

Kur'ân da şöyle konuşacak:

"Ya Rabbi, ben onu geceleri uykusundan alıkoydum. Bunun için onun hakkındaki şefaatimi kabul buyur."

"Bunların her ikisinin de şefaati kabul edilir. Oruçlunun günahları affedilir."[49]

Ramazan sabır ayıdır

Abdullah ibni eş-Şıhhir Radiyallâhu Anhın rivayetine göre Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyuruyor:

"Sabır ayı olan Ramazan'ın ve her ayın üç gününün orucu kalpte bulunan bütün kötülükleri giderir."[50]

* * *

Başka bir hadis-i şerifte **"Oruç sabrın yarısıdır"**[51]buyurulmuştur.

Oruçlu Cehennemden uzaktır

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anhın rivayetine göre Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

"Kim Allah rızası için bir gün oruç tutarsa, Allah o bir güne karşılık o insanın yüzünü Cehennemden yetmiş yıl uzak tutar."[52]

Ramazan Cehennemden kurtuluştur

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anhtan, Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellemin şöyle buyurduğu rivayet edildi:

> *Ramazan ayının ilk gecesi olunca Allah yarattıklarına rahmet nazarıyla bakar.*
>
> *Hangi kula Allah rahmet nazarıyla bakarsa, ona ebedî olarak azap etmez.*
>
> *Ramazan'ın her gününde Cehenneme gitmeyi hak eden bir milyon kişiyi Allah Cehennemden kurtarır.*
>
> *Ramazan'ın yirmi yedinci gecesi olunca melekler dalgalanır ve Cebbar olan Allah Teâlâ hiçbir kimsenin anlatamayacağı şekilde nuru ile tecelli eder ve ertesi gün bayram yapacak olan meleklere şöyle seslenir:*
>
> *"Ey melekler topluluğu! İşini tam yapan işçinin ücreti nedir?"*
>
> *Melekler:*
>
> *"Ücreti tam verilir" derler.*
>
> *Bunun üzerine Allah Teâlâ:*
>
> *"Sizi şahit tutuyorum ki, onların hepsini bağışladım" buyurur.*[53]

Oruçlu ile Cehennem arasındaki hendek

Ebu'd-Derda Radiyallâhu Anhın rivayetine göre Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

> *"Kim Allah rızası için bir gün oruç tutarsa, Kıyamet Günü Cenab-ı Hak, onunla Cehennem arasında yerle gök arası genişliğinde bir hendek yaratır."*[54]

Ramazan orucu günahları temizler

Ebu Said el-Hudri Radiyallâhu Anhtan rivayetle Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

> *"Kim Ramazan ayında oruç tutar, Allah'ın emirlerine uyup yasaklarından sakınarak orucun hakkını verirse, korunması gerekenlerden de korunursa önceki günahlarından arınmış olur."*[55]

Ramazan fırsatını kaçıranlar

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anh rivayet ediyor:

Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem bir gün minbere çıkmışlardı. Bir ara üç kere "Âmin" dediler.

Minberden indikten sonra Ashab-ı Kiram sordu:

"O anda ne ile meşguldünüz, ya Resulallah?"

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem şu açıklamada bulundu:

"O anda Cebrail geldi, şöyle dedi:

"'Bir kul Ramazan'a erişir de affolunmadan çıkarsa, burnu yerde sürünsün.'

"Ben de 'Âmin' dedim.

"Sonra tekrar dedi ki:

"'Bir kulun yanında senin ismin söylenir de, sana salavat getirmezse, burnu yere sürünsün' dedi.

"Ben de 'Âmin' dedim.

"Daha sonra da şöyle dedi:

"'Bir kul anne-babası veya ikisinden birisi yanında bulunur da, rızalarını kazanmayıp Cennete giremezse, onun da burnu yere sürünsün' dedi.

"Ben de 'Âmin' dedim."[56]

Ramazan'da umreye gitmek

İbni Abbas Radiyallâhu Anhümâ rivayet ediyor:

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem Veda haccına gitmek istediğinde bir kadın kocasına "Devenin üzerinde beni de Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellemle beraber hacca gönder" dedi.

Kocası, "Yanımda sana hac için vereceğim devem yok" dedi.

Kadın, "Beni falan erkek deven üzerinde hac ettir" dedi.

Kocası, "O Allah yolunda kullanılmak üzere muhafaza ediliyor" dedi ve Resûlullah Sallallâhu Aleyhi Veselleme geldi.

"Hanımım size selâm ve Allah'ın rahmetini gönderdi. O kendisini sizinle hacca göndermemi istedi. 'Beni Resulullah ile birlikte hacca gönder' dedi. Ben de 'Yanımda hac yapman için vereceğim deve yok' dedim.

"Fakat hanımım, 'Falan deve ile hacca gönder' dedi.

"Ben, 'O deve Allah yolunda kullanılmak için muhafaza ediliyor' dedim."

Bunun üzerine Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem, "Eğer hanımını o deve üzerinde hacca gönderirsen, deve de Allah yolunda olur" buyurdu.

Adam:

"Hanımım bana, sizinle beraber yapılacak bir hacca denk olan ameli sormamı istedi."

Resulullah, "Hanımına selâmımı, Allah'ın rahmeti ve bereketini söyle ve ona haber ver: Ramazan'da umre benimle beraber yapılacak (nafile) hacca bedeldir" buyurdu.[57]

Ramazan'da umre yapmak hacca denktir

Abdullah ibni Abbas Radiyallâhu Anhümâ rivayet ediyor:

Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem, Ensardan bir kadına şöyle buyurdu:

"Ramazan ayı geldiği zaman umreye git. Çünkü bu ayda yapılan umrenin sevabı (nafile) hacca denk gelir."[58]

Ramazan umresinin sevabı

İbni Abbas Radiyallâhu Anhümâ rivayet ediyor. Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurdu:

"Kim Ramazan ayında Mekke'ye kavuşup orucunu tutar ve kolayına geldiği kadar gecesini ibadetle geçirirse, Allah ona Mekke dışında yüz bin Ramazan ayı orucunu tutma sevabı yazar ve Allah ona her gün ve her gece karşılığında bir köleyi hürriyetine kavuşturma sevabı verir.

"Her günün karşılığında Allah yolunda bir atın düşmana hücumunun sevabını yazar. Yine gündüz bir hasene (ecir, sevap), gece bir hasene yazar."[59]

Oruç fitneye karşı keffarettir

Huzeyfe Radiyallâhu Anh, Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellemin şöyle buyurduğunu rivayet ediyor:

"İnsanı, ailesi, malı, kendi nefsi, çocukları ve komşusu yüzünden maruz kaldığı fitneye karşı, oruç, namaz, sadaka (iyiliği tavsiye edip, kötülüklerden sakındırmak) gibi ibadetler korur, keffaret olur."[60]

Ramazan'ın Cennet sevabı

Ebû Said el-Hudri Radiyallâhu Anhın rivayetine göre Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur:

> *"Ramazan'ın ilk gecesi olunca, semânın kapıları açılır, Ramazan'ın son gecesi oluncaya kadar hiçbir kapısı kapanmaz.*
>
> *"Ramazan ayı içerisinde bir gecede, herhangi bir kul namaz kılarsa, şüphesiz ki, Allah onun her secdesine bin beş yüz sevap yazar ve onun için Cennette kırmızı yakuttan bir köşk yapar. Bu köşkün altmış bin kapısı vardır. Her kapısında kırmızı yakutla süslenmiş altından bir köşk vardır.*
>
> *"Ramazan'ın ilk orucunu tutunca, o güne kadar olan geçmiş günahları bağışlanır ve her gün sabah namazından akşama kadar yetmiş bin melek ona istiğfar ederler."*
>
> *"Ramazan ayı içerisinde gece veya gündüz yapmış olduğu her secde için ona, gölgesinde atlı bir yolcunun beş yüz sene gidebileceği büyüklükte bir ağaç verilir."*[61]

Ramazan'da mü'min-münafık ayrılır

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anh, Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellemin şöyle buyurduğunu rivayet etti:

> *"Bu ayınız sizi Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellemin yemini ile gölgeledi. Müslümanlar için bu aydan daha hayırlı hiçbir ay geçmemiştir. Münafıklar için de bu aydan daha kötü hiçbir ay geçmemiştir.*
>
> *"Şüphesiz ki, Allah mü'mini bu aya girdirmeden önce sevabını ve nafilelerini yazar, münafıkın da günahını ve şekavetini yazar. Çünkü mü'min, ibadeti (iyi eda edebilmek için) bu ayda yiyecek hazırlar.*
>
> *"Münafık ise bu ayda mü'minlerin gafletlerini ve ayıplarını araştırır. Bu bir fırsattır, mü'min onu değerlendirir."*[62]

Teravih namazı

Nadr ibni Şeyban Radiyallâhu Anhtan rivayetle Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuş tur:

> *"Allah Azze ve Celle size Ramazan'da oruç tutmayı farz kıldı, ben de teravih namazı kılmak ve Kur'ân okumak için gece uyanık kalmanızı sünnet kıldım.*
>
> *"Kim inanarak, ihlâsla hareket edip sevabını yalnız Allah'tan bekleyerek Ramazan orucunu tutar, gecesinde de uyanık kalır, teravih namazı kılıp Kur'ân okursa annesinden doğduğu gün gibi günahlarından arınmış olur."*[63]

* * *

"Teravih namazını imamla birlikte sonuna kadar tamamlayan o geceyi bütünüyle ibadetle geçirmiş gibi sevap elde eder."*[64]*

Peygamberimizin itikâfı

Hz. Âişe Radiyallâhu Anhâ anlatıyor:

"Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem Ramazan'ın son on gününde itikâf ederdi. Bunu vefat edince ye kadar böylece devam ettirdi."*[65]*
"Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem Ramazan ayının son on günü girince elini eteğini toplar, geceyi ihya eder ve ev halkını uyandırırdı."*[66]*
"Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem Ramazan'ın son on gününde vefatına kadar îtikâfa girdi. Vefatından sonra da hanımları îtikâfa devam ettiler."*[67]*

* * *

İbni Mâce'nin rivayet ettiği bir hadise göre, İbni Ömer Ra diyallâhu Anhümâ der ki:

"Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem îtikâfa girmek istediği zaman, yatağı veya üzerinde yattığı somyası Mescid'in içindeki Tövbe (Ebû Lübâbe) Sütununun önünde veya arkasına konurdu." *(İbni Mâce, Sıyam: 61)*

Ramazan geceleri nasıl ihya edilir?

Hz. Âişe Radiyallâhu Anhâ Validemiz anlatıyor:

"Ramazan'ın son on günü girince Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem geceleri ibadetle değerlendirirdi. Ailesini de ibadet etmeleri için uyandırırdı. İbadet için diğer zamanlardan daha fazla gayret gösterirdi."*[68]*

Kadir Gecesi

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anh, Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellemin şöyle buyurduğunu anlatıyor:

"Kim inanarak ve karşılığını sadece Allah'tan umarak Kadir Gecesini ihya edip ibadetle geçirirse, geçmiş günahları bağışlanır."*[69]*

* * *

Abdullah ibni Ömer Radiyallâhu Anhümâdan gelen bir rivayette Peygamberimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem, **"Kadir Gecesini aramak isteyen yirmi yedinci gecede arasın"**[70] buyurmuş, böylece yirmi yedinci geceyi ibadet ve zikirle uyanık olarak geçirmemizi tavsiye etmiştir.
Yine bu geceyi, Peygamberimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellemin Hz. Âişe Radiyallâhu Anhâya öğrettiği şu dua ile kutlarsak daha faziletli olur:

"Allâhümme inneke afüvvün, kerîmün, tühibbü'l-afve, fa' fü annî."

***(Allah'ım, Sen çok affedicisin, çok cömertsin, affetmeyi seversin. Beni de affeyle.)**[71]*

Fıtır sadakası (fitre)

Abdullah ibni Abbas Radiyallâhu Anhümâ rivayet ediyor:

***"Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem, oruçlunun boş, çirkin ve ölçüsüz sözlerden temizlenmesi ve fakirlere bir azık olması için fıtır sadakasını emretti. Kim bunu bayram namazından önce öderse, o makbul bir sadaka olur. Kim de bayram namazından sonra verirse, o başka vakitlerde verilen sadakalardan birisi olur."**[72]*

Bayram sevinci

Enes ibni Malik Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Cahiliye devrinde yılda iki gün vardı ki, halk o günlerde eğlenirdi. Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem Medine'ye gelince şöyle buyurdu:

***"Sizin de eğleneceğiniz iki gününüz var. Allah, Cahiliye devrindeki o günlerin yerine size daha hayırlısını verdi. Onlar Ramazan ve Kurban Bayramı günleridir."**[73]*

* * *

***Enes ibni Mâlik Radiyallâhu Anhın anlattığına göre Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem, Ramazan Bayramı günü bir kaç tane hurma yemeden bayram namazına çıkmazdı.**[74]*

* * *

Cabir ibni Abdullah Radiyallâhu Anh Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellemin bayram namazını şöyle anlatıyor:

***"Bayram günü Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellemle birlikte namazda hazır bulundum. Hutbe okumadan önce, ezan okumadan ve kamet getirmeden namaza başladı. Sonra Bilal'e dayanarak ayakta iken Allah'a karşı takva üzere bulunulmasını tavsiye etti. Allah'a itaate teşvik ederek halka vaaz ve nasihatte bulundu. Sonra yürüdü, kadınların bulunduğu tarafa gelince onlara vaaz ve nasihatt etti."**[75]*

* * *

Bayram namazından sonra sadaka vermek de Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellemin üzerinde önemle durduğu hususlardan biridir. Bu konudaki hadis-i şerifin meali şöyledir:

İbni Abbas Radiyallâhu Anhümâ anlatıyor:

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem, Ebu Bekir, Ömer ve Osman ile birlikte Ramazan Bayramı namazında hazır bulundum. Bunların hepsi de namazı hutbeden önce kıldırır, sonra da hutbeyi okurlardı.

Bir defasında Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellemin hutbeden sonra minberden aşağıya indiğini, cemaatin dağılmaması için eliyle "oturun" işareti yaptığını görür gibiydim.

Sonra yanında Bilâl olduğu halde, erkeklerin saflarını yara yara kadınların bulunduğu yere geldi. Resulü Ekrem:

"Ey Peygamber! İnanmış kadınlar, Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuk la rını öldürmemek, elleriyle ayakları arasında bir iftira uy du rup getirmemek, iyi işi işlemekte sana karşı gelmemek hu susunda sana biat etmeye geldikleri zaman, biatlerini kabul et ve onlar için Allah'tan mağfiret dile. Şüphesiz Allah, çok bağışlayandır, çok esirgeyendir" (Mümtehine Suresi, 12) âyetini okuduktan sonra kadınlara:

"Sizler bu biat üzere sabit misiniz?" diye sordu.

İçlerinden kim olduğu bilinmeyen bir kadın:

"Evet, ey Allah'ın Resulü" dedi.

Diğerleri cevap vermedi. Bunun üzerine Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem, "Öyle ise sadaka verin" buyurdu.

Bilâl elbisesini yayarak, "Babam, annem size feda olsun! Haydi gelin atın" dedi.

Onlar da halkalarını, yüzüklerini Bilâl'in elbisesi içine atmaya başladılar."[76]

* * *

Bayram günlerinde meşru dairede oyun ve eğlenceye de müsaade edilmiştir. Bu husustaki Peygamberimizin müsaadesini Hz. Âişe Radiyallâhu Anhâ anlatıyor:

Bir def'a Mina günlerinde (yani Kurban Bayramının ilk üç günlerinden birinde) Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem yanıma girdi. Karşımda Buâs ezgilerini def çalarak okuyan iki kız vardı. Yatağına uzanıp yüzünü çevirdi.

Derken Ebu Bekir girdi: "Bu ne hal? Resulullah'ın yanında şeytan çalgıları mı?" diyerek beni azarladı.

Bunun üzerine Sallallâhu Aleyhi Vesellem ona dönüp, "Onlara ilişme" diye buyurdu.

Babamın zihni başka bir şeyle meşgul olunca kızlara işaret ettim, onlar da çıktılar.

Buhari'nin rivayetine göre Muhammed Sallallâhu Aleyhi Vesellem, "Onlara ilişme" dedikten sonra "Her kavmin bayramı vardır, bu da bizim bayramımızdır" ya da "Bu günler bayram günleridir" diye eklemiştir. [77]

* * *

Asr-ı Saâdette, bugünkü folklore benzer şekilde millî geleneğe dayanan mızrak oyunları ve rakslar vardı. Bunu genellikle Habeşistanlılar oynardı. Buhârî ve Müslim gibi hadis kitaplarında bu hususta Hz. Âişe'den nakledilen bazı rivayetler vardır.

Bir bayram günü Sudanlılar kalkan ve mızrak oyunu oynayıp raks ederken Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem onları gördü, Hz. Âişe'nin bu oyunu seyretmesine izin ve rdi.

Hz. Âişe Radiyallâhu Anhâ bu durumu şöyle anlatıyor:

> ***"Habeşliler gelerek raksetmeye başlayınca Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem beni çağırdı. Ben de gelerek başımı onun omuzuna dayadım. Habeşlilerin oyununa bakmaya baş ladım. Nihayet onlara bakmaktan ilk vazgeçen ben oldum."***
>
> ***Hatta böyle bir oyunda Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem Habeşlilere, "Haydi bakalım Efrideoğulları, göreyim sizi!" buyurarak bir teşvikte de bulunmuştu.***
>
> ***Öyle ki, böyle bir ekibi görünce taşlamak sûretiyle onlara engel olmak isteyen Hz. Ömer Radiyallâhu Anha Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem:***
>
> ***"Bırak onları, yâ Ömer!" diyerek teskin etmişti.***[78]

Oruçlu iken unutarak yiyip içmek

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anhın rivayet ettiğine göre Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle bu yur muştur:

> ***"Biriniz oruçlu iken unutarak bir şey yiyip içer, sonra da hatırlarsa orucunu bozmayıp tamamlasın. Çünkü ona Allah yedirmiş ve içirmiştir."***[79]

* * *

> ***Ümmü İshak Radiyallâhu Anhâ, Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellemin huzurunda bulunuyordu. Pey gamberimiz Sallallâhu Aleyhi Veselleme bir kapta tirit getirdiler. Zülyedeyn Radiyallâhu Anh de oradaydı. Peygamberimiz, Ümmü İshak Radiyallâhu Anhâ etli bir kemik verdi.***
>
> ***Zülyedeyn, "Ey Ümmü İshak bundan ye!" dedi.***
>
> ***Ümmü İshak diyor ki:***
>
> ***O anda oruçlu olduğumu hatırladım. Adeta elim tutuldu. Elimi ne uzatabiliyordum, ne de çekebiliyordum. Bunun üzerine Peygamber Sallallâhu Aleyhi Vesellem "Ne oldu sana?" diye sordu.***
>
> ***"Oruçluydum, unuttum" dedim.***
>
> ***Zülyedeyn, "Doyduktan sonra mı aklına geldi?" dedi.***
>
> ***Bunun üzerine Resul-i Ekrem Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurdu:***
>
> ***"Orucunu tamamla. Bu ancak Allah'ın sana gönderdiği bir rızıktır."***[80]

Özürsüz oruç yemenin günahı

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anhın rivayetine göre Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuş tur:

> ***"Hiçbir mazereti olmadan, bile bile Ramazan'da bir gün oruç bozan kimse, bir sene boyu oruç tutsa dahi (Ramazan Ayında tutulan orucun) yerini tutamaz."****[81]*

Ramazan orucunu tutmamanın cezası

Ebu Ümame el-Bahili Radiyallâhu Anh şöyle rivayet etmiştir:

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellemin şöyle buyurduğunu işittim:

> ***Ben uyuyorken, iki adam gelip iki koltuğumdan tutarak çıkması zor bir dağa götürdüler ve:***
>
> ***"Buraya çık" dediler.***
>
> ***Ben de:***
>
> ***"Çıkamam" deyince:***
>
> ***"Biz onu sana kolaylaştırırız" dediler.***
>
> ***Bunun üzerine dağa çıkmaya başladım. Ortasına gelince âniden kuvvetli sesler duyuldu.***
>
> ***Ben, "Bu sesler nedir?" deyince:***
>
> ***"Cehennem halkının feryadı" dediler.***
>
> ***Tekrar gitmeye başladık. Bir de gördük ki avurtları yarılmış, bu yarıklardan kanlar akan, ayakları bağlanmış bir topluluk!***
>
> ***Ben, "Bunlar kim?" dedim.***
>
> ***"Oruçlarını vaktinden önce yiyenler (oruç tutmayanlar)" dediler.****[82]*

Yolcunun Ramazan orucu

Hz. Âişe Radiyallâhu Anhâ anlatıyor:

> ***Hamza ibni Amr el-Eslemi Radiyallâhu Anh, Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellemden yolculuk sırasında tutulan orucu sordu. Kendisi çok oruç tutan birisiydi.***
>
> ***Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem şöyle cevap verdiler:***
>
> ***"Dilersen tut, dilersen tutma."****[83]*

* * *

Hz. Enes Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Biz Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem ile beraber (seferde, yolculukta) idik. Bir kısmımız oruçlu, bir kısmımız oruçsuz idi. Ne oruçlu oruçsuzu ayıplıyor, ne de oruçsuz oruçluyu kınıyordu. [84]

* * *

Ebu Said el-Hudri Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Resul-i Ekrem Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellemle beraber Ramazan ayında yolculuğa çıkardık. Ne oruç tutan tutmayanı, ne de tutmayan tutanı ayıplardı.[85]

* * *

Amr ibni Ümeyye ed-Damri Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Bir sefer dönüşü Resulullah Sallallâhu Aleyhi Veselleme uğradım. Bana:

"Ey Ebu Umeyye, sabah yemeğini bekle (beraber yiyelim)" buyurdular.

Ben, "Oruçluyum" dedim.

"Öyleyse gel yaklaş, sana yolcudan haber vereyim de dinle!" dedi ve devamla:

"Allah Teâla Hazretleri yolcudan orucu ve (dört rekatlı farz) namazın yarısını kaldırdı" buyurdu.[86]

* * *

Muhammed ibni Ka'b anlatıyor:

Ramazan'da Enes ibni Malik Radiyallâhu Anhın yanına geldim. Sefer hazırlığı yapıyordu. Devesi hazırlandı, yolculuk elbisesini giydi. Yemek getirtip yedi. Ben kendisine:

"(Yola çıkarken orucu bozmak) sünnet midir?" diye sordum.

"Evet!" dedi ve bineğine atlayıp yola çıktı.[87]

* * *

Seleme ibni Muhabbak Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem buyurdular ki:

"Kim sefer sırasında Ramazan'a erer ve yanında kendisini karnını doyuracak yere kadar götürecek bir bineği varsa, nerede olursa olsun orucunu tutsun(yani orucunu tutmayı tercih etsin)."[88]

Ramazan'da iftar yapmadan oruç tutmak

Enes Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem Ramazan ayının sonunda oruçları vasletti (yani hiç iftar yapmadan birkaç gün art arda devam ettirdi).

Onunla birlikte halk da vasletti. Durum, Resulullah Sal lal l âhu Aleyhi Veselleme ulaşınca:

“Eğer Ramazan ayı bizim için uzatılsaydı, biz onu öyle bir vaslederdik ki, derine dalanlar (aşırılar) bundan (aşırılıklarından) vazgeçmek zorunda kalırlardı.

“Ben sizin gibi değilim. Ben gölgelenirim. Rabbim bana hem yedirir, hem de içirir(siz her gün hem sahur hem de iftar yapın).”[89]

Hilâli görerek oruç tutmak ve bayram yapmak

İbni Ömer Radiyallâhu Anhümâ anlatıyor:

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem Ramazan’dan söz ederek buyurdular ki:

“Hilâli görünceye kadar oruç tutmayın, yine (müteakip) hilâli görünceye kadar da yemeyin. Bulut araya girerse ayı takdir edin.”[90]

* * *

Hz. Âişe Radiyallâhu Anhâ anlatıyor:

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem Şaban ayının günlerini hesapladığı kadar başka bir ayın günlerini hesaplamazdı. Sonra Ramazan hilâlini görünce oruca başlardı. Eğer bulut araya girer (hilâli göremez) ise (Şaban’ı) otuz gün olarak hesaplar, sonra Ramazan orucuna başlardı.[91]

* * *

İbni Abbas Radiyallâhu Anhümâ anlatıyor:

Bir bedevi Resulullah Sallallâhu Aleyhi Veselleme gelerek:

“Ben hilâli (Ramazan hilâlini) gördüm!” dedi. Sallallâhu Aleyhi Vesellem:

“Allah’tan başka ilâh olmadığına şehadet getirir misin?” dedi.

Adam buna da, “Evet!” diye cevap verince, Efendimiz Sal lallâhu Aleyhi Vesellem:

“Ey Bilal! dedi, halka yarın oruç tutmalarını ilan et!”[92]

* * *

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem buyurdular ki:

“(Muteber) oruç, (hep beraber) tuttuğunuz gündekidir. (Muteber) iftar, hep beraber ettiğiniz gündekidir. (Muteber) kurban hep beraber kurban kestiğiniz gündekidir.”[93]

* * *

Müslim ve Nesai'den gelen bir rivayette, Peygamber Efendimiz Sallallâhu Aleyhi Vesellem:

> ***"Biz ümmi bir milletiz; ne yazı, ne de hesap biliriz. Ay, şöyle şöyledir" dedi.***
>
> ***"Yani bir defasında yirmi dokuz, bir defasında otuz gösterdi" denmiştir.***[94]

Oruçlu iken misvak kullanmak

Âmir ibni Rebia Radiyallâhu Anh anlatıyor:

> ***"Ben Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellemi, oruçlu iken misvak kullandığını sayamayacağım kadar çok gördüm."***[95]

İbni Ömer Radiyallâhu Anhümâ şöyle demiştir:

> ***"Oruçlu, günün başında ve sonunda misvak kullanır."***[96]

Kusmak orucu bozar mı?

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem buyurdular ki:

> ***"Kim kendiliğinden kusacak olursa, üzerine kaza gerekmez. Kim de isteyerek kusarsa orucunu kaza etsin."***[97]

Kan aldırmak orucu bozar mı?

Ebu Said Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem buyurdular ki:

> ***"Üç şey vardır ki orucu bozmaz: Hacamat olmak (kan aldırmak), (istemeyerek) kusmak, ihtilam olmak."***[98]

Sürme çekmek orucu bozar mı?

Enes Radiyallâhu Anh anlatıyor:

> ***Bir adam gelerek:***
>
> ***"Ey Allah'ın Resulü, gözüm ağrıyor, oruçlu olduğum hal de sürme çekiyorum (bu, orucumu bozar mı?)" diye sordu.***
>
> ***Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem: "Hayır (bozmaz)" dedi.***[99]

Hanımını öpmek orucu bozar mı?

Âişe Radiyallâhu Anhâ anlatıyor:

“Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem oruçlu olduğu halde hanımlarından birini öperdi” (Hz. Âişe bunu söyleyip sonra güldü.)

Bir başka rivayette şöyle der:

“Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem oruçlu iken mübaşerette bulunurdu(eşine dokunur ve öperdi). O, nefsine hepinizden çok hâkimdi.”[100]

* * *

Ebu Hüreyre Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Bir adam, Resulullah Sallallâhu Aleyhi Veselleme oruçlunun hanımıyla mübaşeretinden sordu.

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem müsaade etti.

Arkadan bir başkası geldi, o da aynı şeyi sordu. Buna mübâşereti yasakladı.

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellemin müsaade ettiği kimse yaşlı birisiydi, yasakladığı kimse de gençti.[101]

* * *

Câbir Radiyallâhu Anh anlatıyor:

Ömer ibni Hattâb Radiyallâhu Anh (bir gün telâşla gelerek):

“Ey Allah’ın Resulü! Bugün ben büyük bir hatada bulundum, oruçlu iken (hanımımı) öptüm!” dedi.

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem de şöyle cevapladı:

“Sen oruçlu iken mazmaza yapmaz mısın (abdest alırken ağzına su vermez misin? Bu orucunu bozar mı?)”

(Ravilerden İsa ibni Hammâd rivayetinde) der ki:

Dedim ki: “Bunda bir sakınca yoktur.”

Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem buyurdular ki:

“Öyleyse niye (öpmekle telaşa düşüyorsun?)”[102]

Hamile ve süt emziren kadının orucu

Enes ibni Mâlik Radiyallâhu Anh rivayet ediyor:

Resu lul lah Sallallâhu Aleyhi Vesellem buyuruyorlar ki:

> ***“Şüphesiz ki Allah (Azze ve Celle) yolculuk halinde bulunan kimseden orucu ve (dört rekatlı farz) namazın yarısını kaldırmıştır. Hamileden ve süt emziren kadından da orucu kaldırmıştır.”*** [103]

Cünüp olunca oruca devam etmek

Ebu Bekr ibni Abdirrahman Radiyallâhu Anhın anlattığına göre, babası Mervan’a, Hz. Âişe ve Ümmü Seleme Radı yal lahu Anhümânın kendisine şunu haber verdiklerini söyle miş tir:

> ***“Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem Ramazan ayında, rüya sebebiyle olmaksızın cünüp olarak fecir (sabah namazı) vaktine ulaştığı olurdu da, kalkıp yıkanır ve orucunu tutardı.”*** [104]

Keffaret orucu

Hz. Ebu Hüreyre Radıyallahu Anh anlatıyor:

> ***Resulullah Sallallâhu Aleyhi Veselleme bir adam geldi ve:***
>
> ***“Ey Allah’ın Resulü, helâk oldum” dedi.***
>
> ***Aleyhissalâtü Vesselâm, “Seni helâk eden şey nedir?” diye sorunca:***
>
> ***“Oruçlu iken hanımıma temas ettim(cinsel ilişkiye girdim)” dedi. Bunun üzerine Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem ile aralarında şu konuşma geçti:***
>
> ***“Azad edecek bir köle bulabilir misin?”***
>
> ***“Hayır!”***
>
> ***“Üst üste iki ay oruç tutabilir misin?”***
>
> ***“Hayır!”***
>
> ***“Altmış fakiri doyurabilir misin?”***
>
> ***“Hayır!”***
>
> ***“Öyleyse otur!”***
>
> ***Biz bu minval üzere beklerken, Resulullah Sallallâhu Aleyhi Veselleme içerisinde hurma bulunan bir büyük sepet getirildi.***

“Soru sahibi nerede?” diyerek adamı aradı.

Adam, “Benim! Buradayım!” deyince, Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem:

“Su sepeti al, sadaka olarak ver” dedi.

Adam, “Benden fakirine mi? Allah’a yemin ediyorum, Medine’nin şu iki kayalığı arasında benden daha fakiri yoktur” cevabını verdi.

Bunun üzerine Resulullah Sallallâhu Aleyhi Vesellem gül düler ve:

“Öyleyse bunu ailene yedir!” buyurdular.[105]

---

[1]et-Tergib ve’t-Terhib, 2:94-95
[2]et-Tergib ve’t-Terhib, 2:99
[3]Buhari, Savm: 5; Bed’ü’l-Halk: 11; Müslim, Sıyâm: 2; Nesâi, Sıyam: 5
[4]Tirmizî, İman: 8
[5]Nesâi, Savm: 167
[6]et-Tergîb ve’t-Terhîb, 2:442
[7]İbni Mâce, Sıyam: 1
[8]Nesâi, Sıyam: 43
[9]Kenzü’l-Ummal, 3:329
[10]Buhari, Savm: 4, Bed’ü’l-Halk: 9; Müslim, Sıyâm: 166; Tirmizî, Savm: 55
[11]Sahih-i Buhari Muhtasarı Tec rîd-i Sarih Tercemesi, Hadis no: 895.
[12]et-Tergîb ve’t-Terhîb, 2:439
[13]İbni Mâce, Sıyam: 44
[14]et-Tergib ve’t-Terhib, 2:83
[15]Kenzü’l-Ummâl, 8:447
[16]Neseî, Sıyam: 43
[17]Beyhakî, 4:305
[18]Kenzü’l-Ummâl, 8:464
[19]Beyhakî, 4:305
[20]Kenzü’l-Ummal, 3:328
[21]Kenzü’l-Ummâl, 8:464
[22]Kenzü’l-Ummâl, 8:482
[23]Kenzü’l-Ummâl, 8:482
[24]Kenzü’l-Ummâl, 8:447
[25]İbni Mâce, Sıyam: 21
[26]İbni Mâce, Sıyam: 21
[27]İbni Mâce, Sıyam: 21
[28]et-Tergib ve’t-Terhib, 2:92
[29]Kenzü’l-Ummal, 3:328
[30]Kenzü’l-Ummal, 3:327
[31]et-Tergib ve’t-Terhib, 2:102
[32]Müsned, 3:44

[33]Buhari, Savm: 20, Müslim, Sıyâm: 45; Tirmizî, Savm: 17; Nesâi, Savm: 18.
[34]Müslim, Sıyâm: 46; Ebu Dâvud, Savm: 15; Tirmizî, Savm: 17; Nesâi, Savm: 27
[35]Ebu Dâvud, Savm: 17; Tirmizî, Savm: 15
[36]Buhari, Ezân: 13, Talâk: 24, Haberu'l-Vâhid: 1; Müslim, Sıyâm: 40
[37]Buhari, Savm: 43; Müslim, Sıyâm: 51; Ebu Dâvud, Savm: 19; Tir mi zî, Savm: 12
[38]İbni Mâce, Sıyam: 24; Ebû Dâvud, Savm: 21
[39]Ebû Dâvud, Savm: 22, (2556); Tirmizî, Savm: 10
[40]et-Tergîb ve't-Terhîb 2:142
[41]Râmûzu'l-Ehâdîs, Hadis no: 957
[42]Buhari, Savm: 45; Müslim, Sıyam: 48; Muvatta, Sıyâm: 6; Tirmizî, Savm: 13.
[43]Ebû Dâvud, Savm: 22
[44]Ebu Dâvud, Savm: 22
[45]Tirmizî, Savm: 82; İbni Mâce, Sıyam: 40
[46]Müsned, 3:138
[47]et-Tergîb ve't-Terhîb, 2:431
[48]Râmuzu'l-Ehâdîs, Hadis no: 584
[49]et-Tergib ve't-Terhib, 2:84
[50]Müsned, 5:363
[51]Ken zü'l-Ummâl, 8:444
[52]Nesâi, Sıyam: 44
[53]et-Tergîb ve't-Terhîb, 2:434
[54]Tirmizî, Cihâd: 3; et-Tergib ve't-Terhib, 2:86
[55]Beyhaki, 4:304
[56]Beyhaki, 4:304; et-Tergîb ve't-Terhîb, 2:426.
[57]Ebû Dâvûd, Menasik: 80; Müslim, Hacc: 221
[58]Nesâi, Sıyam: 6
[59]İbni Mâce, Menasik: 106.
[60]Buhari, Savm: 3; Müslim, Fiten: 26
[61]et-Tergîb ve't-Terhîb 2:429
[62]et-Tergîb ve't-Terhîb, 2:432
[63]Nesâi, Sıyam: 40; Müsned, 1:195
[64]Tirmizi, İbni Mâce, İbni Huzeyme
[65]Buhari, İtikâf: 1; Müslim, İti kâf: 2
[66]Buhari, Kadr: 5
[67]Buhari, Îtikâf: 1
[68]Müslim, Îtikâf: 7
[69]Buhari, İman: 35; Tirmizî, Savm: 1
[70]Müsned, 2:27
[71]Tirmizî, Daavât: 84
[72]İbni Mâce, Zekât: 21
[73]Nesâi, İy deyn: 1
[74]Bu ha ri, İydeyn: 4
[75]Müs lim, Salâtü'l-İydeyn: 4
[76]Müslim, Salâtü'l-İydeyn: 1
[77]Müslim, İydeyn: 16-22, Buhârî, İydeyn: 25

[78]Müslim, Îydeyn: 18-22
[79]Darimi, Savm: 23; Müslim, Sıyam: 171
[80]Kütüb-i Sitte Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, 9:457
[81]İbni Mâce, Sıyam: 14
[82]et-Tergîb ve’t-Terhîb, 2:453.
[83]Buhari, Savm: 33; Müslim, Sıyâm: 103; Muvatta, Siyâm: 24; Tirmizî, Savm: 19; Ebu Dâvud, Savm: 42
[84]Buhari, Savm: 37; Müslim, Sıyâm: 98; Muvatta: 23; Ebu Dâvud, Savm: 42
[85]Müslim, Sıyam: 95; Nesâi, Sıyam: 59
[86]Nesâi, Savm: 50
[87]Tirmizî, Savm: 76
[88]Ebû Dâvud, Savm: 44
[89]Kütüb-i Sitte Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, 9:500
[90]Buhari, Savm: 11; Müslim, Sıyâm: 9; Muvatta, Sıyâm: 1; Ebu Dâvud, Savm: 4); Nesâi, Savm : 10, 11
[91]Ebu Dâvud, Savm: 6
[92]Ebû Dâvud, Sıyam: 14; Tirmizî, Savm: 7; Nesai, Savm: 8; İbni Mâce, Sıyam: 6
[93]Tirmizî, Savm 11; Ebu Dâvud, Savm 5
[94]Buhari, Savm: 13; Müslim, Savm: 13-15; Ebû Dâvud, Savm: 4; Nesai, Savm: 17
[95]Bu ha ri, Savm: 27; Ebu Dâvud, Savm: 26; Tirmizî, Savm: 29
[96]Bu hari, Savm 25
[97]Ebu Dâ vud, Savm: 32; Tirmizî, Savm: 25; İbni Mâce, Savm: 16
[98]Tirmizî, Savm 24
[99]Tirmizî, Savm: 30
[100]Buhari, Savm: 24, 23; Müslim, Sıyâm: 62-65; Muvatta, Sıyâm: 14; Ebu Dâvud, Savm: 33; Tirmizî, Savm: 31
[101]Ebu Dâvud, Savm: 35
[102]Ebu Dâvud, Savm: 33
[103]Ebu Davud, Savm: 44, Tirmizi, Savm: 21; İbni Mâce Sıyam: 12
[104]Buhari, Savm: 22, 25; Müslim, Sıyâm: 76; Muvatta, Sıyâm: 12; Ebu Dâvud, Savm: 36; Tirmizî, Savm: 63; Nesâi, Tahâret: 123
[105]Buhari, Savm: 29, 31; Müslim, Sıyâm: 81; Muvatta, Sıyâm: 28; Ebû Dâvud, Savm: 37; Tirmizî, Savm: 28

HEDİYELEŞME:

HEDİYELEŞMEK SEVGİNİN GEREĞİDİR

- **Hediyeleşiniz ki sevişmiş olasınız.** (Buhari, Edeb ül Müfred)
- **Hediyeleşin, zira hediye, kalpteki kuşkuları giderir.** (Tirmizi)

HEDİYE KARŞILIKLI OLMALIDIR

- Hz. Aişe (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) hediyeyi kabul eder, ona karşılıkta bulunurdu." (Buhari)
- **Hediye ALLAH tarafından güzel bir rızıktır. Sizden birisine hediye verildiğinde onu kabul etsin ve kendisi daha güzelini versin.** (Ramuz el-Ehadis)

- ALLAH Rasulü (asm) hediyeyi geri çevirmezdi. Kendisine verilen sakatat bile olsa mutlaka karşılığını verirdi. (Buhari)

HEDİYE KÜÇÜK GÖRÜLMEMELİDİR

- **Bana bir koyun ayağı bile hediye edilse kabul ederim, böyle bir yemeği, yemeğe çağırılsam, icabet ederim.** (Tirmizi)

HEDİYEDEN DÖNÜLMEZ

- **Hediye hibesinden geri dönen, kusmuğuna dönen köpek gibidir.** (Ebu Davud)
- **Bir kimse birisine bir hediye verir veya hibede bulunursa, sonradan hediye veya hibesinden dönmesi ona helal olmaz. Sadece baba çocuğuna yaptığı bağıştan dönebilir.**(Ebu Davud)

AYNI MECLİSTE BULUNANLAR VERİLEN HEDİYEYE ORTAKTIRLAR

- **Sizden birine bir hediye getirildiğinde, yanında oturanlar o hediyeye ortaktırlar.** (Ramuz el-Ehadis)

BORÇ ALANIN BORCU VERENE HEDİYE VERMESİ SAKINCALIDIR (FAİZ TEHLİKESİ VARDIR)

- **Biriniz bir malı borç verse, sonra alan da veren kimseye bir hediye vermek veya bineğine bindirmek istese, sakın o hediyeyi almasın, bineğine de binmesin. Eğer aralarında borç alıp vermezden önce böyle (dostane) muameleler olmuşsa o başka.** (İbni Mace)

ARACILIK BEDELİ OLARAK HEDİYE ALMAK SAKINCALIDIR

- **Bir kimse için aracılık eder, o da bu aracılığa karşı bir hediye verecek olursa aracılık eden, hediyeyi kabul ettiği takdirde, faiz kapılarından büyük bir kapıya girmiş olur.** (Ebu Davud)

REDDEDİLMEYECEK HEDİYELER

- **Üç şey reddedilmez: Minder, yağ ve koku.** (Tirmizi)

YOLCULUKTAN DÖNEN, HEDİYE GETİRMELİDİR

- **"Sizden biri seferinden döndüğünde ailesine bir hediye ile gelsin. Hiçbir şey bulamaz ise, mendiline bir taş veya bir tutam odun koysun. Bu onların hoşlarına gider."** (Ramuz el-Ehadis)

KİŞİ HOŞLANMADIĞINI HEDİYE EDEMEZ

- Yemediklerinizi kimseye yedirmeyin. (Taberani)

CAMİDE NASIL DAVRANILIR:

GİRERKEN VE ÇIKARKEN YAPILACAK DUALAR

- Fatımatu'l-Kübra (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) mescide girdiği zaman, Muhammed'e salât okur, sonra da**: "Rabbim! Günahımı affet, rahmet kapılarını bana aç."** derdi. Çıkarken de yine Muhammed'e salat okur, sonra da: **"Rabbim! Günahımı affet, lütuf kapılarını benim için aç."**derdi." (Tirmizi)

GİRİNCE İKİ REKAT NAMAZ KILINIR

- Ebu Zerr (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) mescidde iken huzuruna girdim. Bana**: "Ey Ebu Zerr! Mescide selam vermek gerekir."** Dedi. Ben*: "Mescide verilecek selam nedir?"* diye sorunca, O:**"Girince kılacağın iki rekat namazdır."** buyurdu." (Rezin)

CAMİDE UYUKLAYAN YER DEĞİŞTİRMELİ

- **Biriniz mescidde iken uyuklayacak olursa, bulunduğu yerden bir başka yere gidip, orayı değiştirsin.** (Ebu Davud)

CAMİDE ELLER KENETLENMEMELİ

- **Biriniz mescide gidince orada ellerini kenetlemesin, çünkü o namazdadır.** (Ebu Davud)

CAMİYE HİZMET CENNETTE EV

- **Kim mescidden insanlara rahatsızlık veren bir şeyi çıkarırsa, ALLAH ona cennette bir ev yapar.** (İbni Mace)

CAMİDE DÜNYA İŞİ KONUŞULMAZ

- **Ahir zamanda bir topluluk gelecek, dünya işlerini mescidlerde konuşacaklar. ALLAH'ın onlara ihtiyacı yoktur.** (Ibni Hibban)

NAMAZA YAVAŞ YÜRÜNÜR

- Namaza çağrıldınız zaman sakın ona koşa koşa gelmeyin. Ağır ağır ve sakin gelin. Namazın yetişebildiğiniz kadarını imamla beraber kılın, kaçırdığınız kısmını da sonra yalnız olarak kendiniz tamamlayın. Çünkü herhangi biriniz namazı kastedip yürüdüğü zaman o artık bir tür namaz içindedir. (Müslim)

SARMISAK-SOĞAN YİYEN CAMİYE GİTMESİN

- **Sarmısak ve soğan yiyen kimse bizden ve mescidimizden uzak olsun. Evinde otursun.**(Buharı)

CAMİYE YÜRÜYEREK GİTMEK

- **Mescitlere çok yürümek, günahlarınızı affettirir, sevabınızı arttırır.** (İbn-i Mace)

CAMİLER BİR ÖVÜNME KONUSU OLMAMALI, AŞIRI DERECEDE SÜSLENMEMELİ

- **Ben, mescidlerin yükseltilmesiyle, emrolunmadım. Yemin olsun; sizler mescidlerinizi, Yahudi ve Hristiyanlar gibi süsleyeceksiniz!** (Buharı)
- **Ameli bozuk bir hale gelen kavim, mescidlerini süslemeye kalkışır.** (İbn-i Mace)
- **Mescidler hakkında övünme olmadan kıyamet kopmaz.** (Ebu Davud)

YOLCULUK:

YOLA ÇIKARKEN PERŞEMBEYİ TERCİH ETMEK GEREKİR

- Kâb İbnu Malik (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) perşembe günleri yola çıkardı. Perşembe dışında çıktığı nadirdi." (Ebu Davud)

YOLA ÇIKARKEN OKUNACAK DUALAR

- **Kim bineğine (vasıtasına) binince ALLAH'ı gönlüne alır, O'nu zikrederse, mutlaka yanına bir melek binerek ona yoldaş olur. Kim de şiir (şarkı vs.) ve benzerini terennüm ederek biner ve ALLAH'tan gafil olursa, mutlaka yanına bir şeytan biner.** (Taberani)
- Ali İbnu Rebia el-Esedi (ra) anlatıyor: "Hazret-i Ali (ra)'yi gördüm. Kendisine bir binek getirildi. Ayağını üzengiye koyduğunda **"Bismillah"** dedi. Bineğine binince de şöyle devam etti: **"Bunu bizim emrimize**

âmâde kılan ALLAH'a hamdolsun. Yoksa biz bunu elbette hizmetimize yanaştıramazdık. Hepimiz elbette Rabbimize döneceğiz."(Zuhruf, 13-14) Sonra üç kere tekbir getirdi. Üç kere ALLAH'a hamdetti, sonra da şöyle dedi: **"Senden başka ilah yoktur, Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim. Ben nefsime zulmettim."** (Enbiya, 21/87). Sonra da şöyle devam etti: **"Günahlarımı bağışla. Çünkü Senden başka günahları bağışlayan yoktur."**(Nesai)

- Abdullah İbnu Abbas (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) beni terkisine alarak devesine bindi. Yerleşince üç kere tekbir aldı, üç kere ALLAH'a hamd etti, üç defa ALLAH'ı tesbih, bir defa da tehlil etti. (Sırasıyla:**Allahuekber, Elhamdülillah, Sübhanallah, La ilahe illallah**). Sonra sevincini belirterek arkasına uzandı ve güldü. Daha sonra da bana dönerek: "**Kim bineğine biner, okuduğum şeyleri okursa, mutlaka ALLAH ona rahmet yüzüyle yönelir, ondan razı olur."**buyurdu. (Ahmed b. Hanbel)
- Abdullah İbnu Sercis (ra) anlatıyor: **"Rasulullah (asm) yolculuğa çıktığında şöyle derdi: "ALLAH'ım! Yolculukta Sen bize arkadaşşın, ailemizin işlerini düzene koyan Sensin. ALLAH'ım! Yolculuğumuzda bize arkadaş ol. Ailemizin işlerini düzene koy. ALLAH'ım! Yolculuğun zorluklarından, mazlumun âhından, ev halkı ile malıma kötü bakışlarla bakılmasından Sana sığınırım!"** (Nesai)
- Kim bir yolculuğa niyetlenir de evinden çıktığı zaman**: "Bismillah, Hasbiyallah, Tevekkeltü Alallah"** derse, melekler der ki: *"Bu sana yeterli oldu. Hidayete nail oldun ve korundun."* Şeytan ise oradan uzaklaşır ve diğer bir şeytana şöyle der: *"Hidayete nail olan, kifayete eren ve korunan bir kişiye sen ne yapabilirsin?"* (Ramuz el-Ehadis)

GECE YOLCULUĞUNUN ÜSTÜNLÜĞÜ

- **Gecenin başında, akşam kalkıp yola gidiniz. Çünkü yer, geceleyin dürülür.** (Nesai)
- **Yolculukta geceleri yürümenizi tavsiye ederim. Çünkü geceleri yollar dürülür, yani az zamanda uzun yol kat edersiniz.** (Ebu Davud)

GÜNDÜZ ERKEN SAATLERDE YOLA ÇIKMAK

- Sahr İbnu Vedâ'a el-Gamidi (ra) anlatıyor: **"Rasulullah (asm) şöyle dua ederdi: "ALLAH'ım! Ümmetime erkenciliği mübarek kıl."** Nitekim Efendimiz (asm) bir yere bir askeri birlik göndereceği zaman, onu günün erken saatinde yola çıkartırdı." (Ebu Davud)

BİR KİŞİ İMAM VE BAŞKAN OLUR

- **Bir yolculukta üç Müslüman buluşursa, ALLAH'ın Kitab'ını en iyi okuyan ve bilen, en küçükleri de olsa, onlara imamlık etsin. İmamlık edince onların başkanı da o olur.**(Ramuz el-Ehadis)

BİNEĞİN SAHİBİ ÖNE OTURUR

- Kays (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) ile birlikte benim bineğime biniyorduk. Rasulullah (asm) bana ön tarafı göstererek **"Bin!"** dedi. Ben istemedim. Bunun üzerine şöyle buyurdu**: "Öne bin. Binek sahibinin öne binmesi daha uygundur."** (Tirmizi)

VEDALAŞIRKEN YAPILACAK DUALAR

- **Seni, kendisine emanet edilen şeyleri zayi etmeyen ALLAH'a emanet ediyorum.** (Nesai)
- **Dininizi, emanetinizi ve işlerinizin akıbetini ALLAH'ın nuhafazasına bırakıyorum.** (Ebu Davud)

TEPEYE ÇIKINCA VE DÜZE İNİNCE ALLAH'I ANMAK...

- Abdullah İbnu Ömer (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) bir tepeye tırmanırken yahut bir yokuş çıkarken üç kere tekbir getirir, sonra şöyle buyururdu: **"ALLAH'tan başka ilah yoktur. O tektir, şeriki yoktur. Mülk O'nundur. Hamd O'na mahsustur. O'nun her şeye gücü yeter. Biz geri dönenler, tövbe edenler, ibadet edenler, secde edenleriz. Rabb'imize hamd edenlerdeniz. ALLAH va'dinde durur. Kuluna zafer verdi. Yalnız başına, düşmanın birleşmiş ordularını hezimete uğrattı."** (Nesai)
- Cabir İbnu Abdullah (ra) anlatıyor: "Biz Rasulullah (asm) ile olduğumuz zaman seferlerde, yokuş çıkarken **"Allahuekber"** inişlerde ise **"Sübhanallah"** derdik. (Nesai)
- Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: "Adamın biri, *'Ya Rasulullah! Ben yolculuğa çıkmak istiyorum, bana tavsiyede bulun.'* dedi. Rasulullah (asm) buyurdu ki: **"ALLAH korkusunu, her yüksek yere çıktığında tekbir getirmeni tavsiye ederim."** Adam dönüp gidince, Rasulullah (asm) şöyle dua etti: **"ALLAH'ım! Ona aldığı mesafeyi katla, yaklaştır ve yolculuğunu kolaylaştır!"** (Nesai)

KONAK YERİ GÖRÜNÜNCE YAPILACAK DUA

- **ALLAH'ım! Sen, yedi göğün ve içindekilerin Rabb'isin. Yedi tabaka arzın ve gizliliklerinin Rabbi'sin. Şeytanların ve sapıttıklarının Rabbi'sin. Rüzgârların ve savurduklarının Rabbi'sin. Biz senden bu yerin iyiliğini ve buranın insanlarının hayırlarını diliyor; onun kötülüğünden ve insanlarının kötülüğünden ve oradaki şeylerin şerrinden sana sığınıyoruz!** (Nesai)

BİR KONAKTA MOLA VERİNCE OKUNACAK DUA

- **Kim bir yerde konakladığı zaman şu duayı okursa, oradan ayrılıncaya kadar hiçbir şey ona zarar vermez: *'ALLAH'ın eksiksiz, mükemmel kelimeleri ile, yarattıklarının şerrinden ALLAH'a sığınıyorum."*** (Müslim)

MOLA VERİLEN KONAKTA NAMAZ KILMAK

- ALLAH Rasulü (asm) bir konağa indiğinde, iki rekat namaz kılmadan oradan ayrılmazdı. (Ramuz el-Ehadis)
- ALLAH Rasulü (asm) bir konağa girdiğinde, öğleni kılmadan oradan geçmezdi. (Mola uzun ise ya da öğlenin vakti girmişse) (Ramuz el-Ehadis)

YOLCULUKTA GECE OLUNCA OKUNACAK DUA

- **Ey arz! Benim de senin de Rabbimiz ALLAH'tır. Senin de, sen de bulunanların da, sen de yaratılmış olanların da, senin üzerinde yürüyenlerin şerrinden de ALLAH'a sığınırım! Ârslanın, iri yılanın, yılanın, akrebin, bu beldede ikamet eden insanların ve cinlerin, iblisin, iblis neslinin şerrinden de ALLAH'a sığınırım!"** (Ebu Davud)

SABAH NAMAZI VAKTİ BİR SÜRE YAYAN YÜRÜMEK...

- ALLAH Rasulü (asm) yolculukta iken, sabah namazını kıldığında hayvanını yedeğe alarak biraz yürürdü. (Ramuz el-Ehadis)

BİNEĞİ DURDUĞUNDA

- Bineğin tökezlediği zaman, *"Kahrolsun şeytan."* deme. Çünkü bu söz karşısında o böbürlenir. Koskocaman bir dev gibi olur ve,*"Ben kendi gücümle yaptım."* der. Onun yerine, **"Bismillah"** de, o bunun karşısında küçülür. Anında sinek gibi oluverir. (Nesai)
- İmran İbnu Husayn (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) bir yolculuktaydı. Ensardan bir kadın devesinin üzerinde giderken yüksek sesle devesine lanet okudu. Bunu işiten ALLAH Rasulü (asm):**"Devenin üzerindeki eşyaları alın ve deveyi salıverin, zira artık o lanetlenmiştir."** buyurdu." (Müslim)

YOLDAKİ ENGELLER GİDERİLMELİ

- Ebu Berze(ra)anlatıyor:*"Ey ALLAH'ın Rasulü! Bana faydalı olacak bir şey öğret."*, dedim. Şu tavsiyede bulundu: **"Müslümanların yolundan rahatsızlık veren şeyleri kaldır."** (Müslim)

YOLCULUĞU BİTİRMEDE ACELE ETMEK

- **Yolculuk azaptan bir parçadır. Her birinizin yiyeceğine, içeceğine, uykusuna engel olur. Öyleyse işini bitiren, ailesine dönmekte acele etsin.** (Buhari)

YOLCULUKTAN DÖNENLE KUCAKLAŞILIR

- Enes İbnu Malik (ra) anlatıyor: "Rasulullah'ın (asm) ashabı karşılaştıklarında musafaha (el sıkışma) yaparlar, yolculuktan döndüklerinde de kucaklaşırlardı." (Taberani)

YOLCU MEMLEKETİNE DÖNÜNCE İLK İŞ OLARAK BİR MESCİDDE NAMAZ KILAR

- Abdullah İbnu Ömer (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) bir yolculuktan dönünce önce mescide uğrardı. Orada iki rekat namaz kılar, ondan sonra evine dönerdi." (Ebu Davud)

YOLCU AİLESİNE HEDİYE GETİRMELİDİR

- Sizden biri yolculuktan döndüğünde ailesine bir hediye ile gelsin. Hiçbir şey bulamaz ise, mendiline bir taş veya bir tutam ot koysun. Bu, onların hoşlarına gider. (Ramuz el-Ehadis)

YOLCULUKTAN DÖNENİN YAPMASI GEREKEN DUA

- **Biz tövbe edenler, ibadet edenler, Rabb'imize hamdedenler olarak dönüyoruz.** (Nesai)

YOLCULUKTAN DÖNEN EVİNE GECE ANSIZIN GİRMESİN

- **Uzun bir süre ailesinden ayrı kalan kimse, evine gece vakti ansızın gelmesin.** (Buhaıı) (Ev halkının yolcuya karşılama hazırlığı yapabilmeleri için.)
- Enes İbnu Malik (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) yolculuktan döndüğü zaman evine gece girmezdi. Kuşluk vakti veya akşamüstü gelirdi." (Buhari)
- Bineğini ve yiyeceğini diğer yolcularla paylaş. Yanında fazla binek hayvanı olan, bineği olmayana versin. Fazla azığı olan olmayana versin! (Müslim)

FARKLI YOLLARDAN GİDİP DÖNMEK SEVAP KAZANDIRIR

- ALLAH Rasulü (asm) bayram namazına, hasta ziyaretine, hac, cihad cenaze namazı ve benzerlerine, fazla sevap kazanmak maksadıyla bir yoldan gidip başka bir yoldan dönerdi. (Riyazü's-Salihin)

DAVETE İCABET:

DAVETE İCABETTE AYRIM GÖZETİLMEZ

- ALLAH Rasulü (asm), hür, köle, cariye veya yoksul, çağıran kim olursa olsun her davete muhakkak icabet ederdi. (İbn-i Mace)
- Abdullah İbnu Ömer (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) buyurdu ki: **"Davet edildiğiniz zaman bu davete icabet edin."** (Hadisi ondan rivayet eden Nafi der ki:) *"İbnu Ömer, oruçlu bile olsa düğün ve diğer davetlere mutlaka icabet ederdi."* (Buhari)

KAPISI YAKIN OLAN KOMŞUNUN ÖNCELİĞİ VARDIR

- **İki kişi birden davet ederse, kapı itibarıyla hangisi daha yakın ise ona icabet et. Çünkü kapısı daha yakın olan komşulukta daha yakındır. Bunlardan biri önce davet etmiş ise, önce davranana icabet et!** (Ebu Davud)

HASTALIKLARA KARŞI DUA:

HASTALIKTAN KORUNMAK İÇİN...

- Hz. Aişe (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm), her gece yatacağı zaman avuçlarını bir araya getirir, sonra üç kez **"Kul huvallahû âhad"**i, üç kez "**Kul euzü birabbi'l-felak"**ı ve üç kez de **"Kul euzü birabbi'n-nâs"**ı okuyup avuçlarına üflerdi. Sonra da ellerini vücudunun uzanabildiği yerlerine sürerdi. Bunu yaparken de ellerini önce başına sonra yüzüne ve daha sonra da vücudunun ön kısmına sürerdi. Bunu üç kez tekrar ederdi. Hastalandığı zaman da aynı şeyi benim kendisine yapmamı söylerdi." (Buhari)
- Hz. Osman'ın (ra) oğlu Eban anlatıyor: "Ben babamdan, Rasulullah'ın (asm) şöyle dediğini duymuştum**: "Kim sabah akşam üç kere "ALLAH'ın adıyla... O'nun adı anıldığında ne yerde ne de gökte hiçbir şey zarar veremez... O işiten ve bilendir."** Bu duayı akşam üç kere okuyana sabaha kadar hiçbir şey zarar veremez. Sabah üç kez okuyana da akşama kadar hiçbir şey zarar veremez." Hadisi rivayet eden Eban bu sırada felçliydi. Ve dinleyen de kendisine kuşkulu bir ifadeyle baktı. Eban bunu görünce: *"Hadisin gerçekten sana rivayet ettiğim gibi olduğundan kuşku duyma. Fakat ben bir sabah bu duayı okumayı unutmuştum. Ve gördüğün gibi ilahi takdir yerini buldu."* dedi. (Nesai)

HASTALIKLARI İYİLEŞTİRMEK İÇİN DUA (GENEL OLARAK)

- Hz. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) hastalığım sırasında bana geçmiş olsun ziyaretine gelmişti. Bana: **"Seni, Cebrail'in öğrettiği bir dua ile tedavi edeyim mi?"** buyurdu. Ben:*"Anam babam sana feda olsun ya Rasulullah, evet."* dedim. Bunun üzerine: **"ALLAH'ın adıyla sana okuyorum! Sende olan her hastalığa karşı, düğümlere üfleyenlerin şerrine, hased ettikleri zaman hasedcilerin şerrine karşı ALLAH şifa versin."** Bunu üç kez okudu." (İbni Mace)
- Ebu Saidi'l-Hudri (ra) anlatıyor: "Cibril (as) Rasulullah'ın (asm) yanına geldi ve: "Ey Muhammed! Hasta mısın?" diye sordu. "Evet" cevabını alınca, Cibril (ra) şu duayı okudu: **"ALLAH'ın adıyla sana eza veren bütün hastalıklara karşı, bütün kötü nefislere ve hasedçi gözlere karşı sana okuyorum. ALLAH sana şifa versin. Ben, ALLAH'ın adıyla sana dua ediyorum."** (Müslim)
- Hz. Ali (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) bir hasta gördüğü zaman ona şu duayı okurdu: "Ey insanların Rabbi! Acıyı gider, şifa ver. Sen Şâfi'sin. Senin şifandan başka şifa yoktur. Senden her hastalığa iyi gelen bir şifa istiyoruz."

AKREP VE YILAN SOKMASINA KARŞI...

- Yarattığının şerrinden ALLAH'ın mükemmel kelimelerine sığınırım. (İbni Mace)

AĞRILAR İÇİN...

- Osman İbnu Ebi'l-Âs (ra) anlatıyor: "Rasulullah'a (asm), Müslüman olduğum günden beri çekmekte olduğum bir ağrıdan söz ettim. Bana: "Elini ağrıyan yerin üzerine koy ve şu duayı oku!"buyurdu. Üç kere: "**Bismillah"** sonra da yedi kere: **"Bedenimde çekmekte ve çekinmekte olduğum şu hastalığın şerrinden ALLAH'ın izzet ve kudretine sığınıyorum."** (Müslim)

İDRAR DARLIĞI

- Ey huzuru semavatı dolduran Rabbim! Senin ismin mukaddestir. Senin emrin arz ve semadadır, tıpkı Rahmetin semada olduğu gibi. Arza da rahmetinden gönder ve bizim günahlarımızı ve hatalarımızı affet. Sen bütün salih kimselerin Rabbisin. Bu ağrıya, rahmetinden bir rahmet, şifandan bir şifa indir, iyileşsin. (Bu dua sadece idrar darlığı için değil, bütün hastalıklar için de okunabilir.) (Ebu Davud)

HASTADAN DUA İSTEMEK GEREKİR

- Bir hastayı ziyaret ettiğin zaman, sana dua etmesini iste. Çünkü onun duası meleklerin duası gibidir, kabul olunur. (İbni Mace)

İSHALE BAL ŞERBETİ

- Ebu Saidi'l-Hudri (ra) anlatıyor: "Biri Rasulullah'a (asm) gelerek, *"Kardeşim ishal oldu."* dedi. O:**"Ona bal şerbeti içir!"** buyurdu. Adam denileni yaptı. Sonra aynı kişi tekrar gelerek: *"Ben, ona bal şerbeti içirdim, fakat ishali daha da arttı."* dedi. Ve bu gidip gelmeler üç kere tekrar etti. Sonunda ALLAH Rasulü (asm): **"ALLAH doğru söyledi, kardeşinin karnı yalan söyledi (hata etti)."**buyurdu. Sonra bir kere daha içirdi. Bu sefer kardeşi iyileşti." (Buhari)

MANTAR SUYU GÖZE ŞİFADIR

- Mantar, kudret helvası cinsindendir. (ALLAH'ın kullarına verdiği külfetsiz bir tür rızıktır) Suyu göze şifadır. (Buhari)

NAMAZDA ŞİFA VARDIR

- Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: "Bir gün, Rasulullah (asm) namaza erken kalktı. Ben de erken kalktım ve biraz namaz kıldıktan sonra oturdum. Rasulullah (asm) bana dönüp baktı ve: **"Karnın mı ağrıyor?"**buyurdu. Ben: *"Evet! Ey ALLAH'ın Rasulü!"* dedim. O: **"Öyleyse kalk namaz kıl, çünkü namazda şifa vardır!"** buyurdu. (İbn-iMace)

HASTALIK, İLAÇ, TEDAVİ:

ÇÖREK OTU HER DERDE DEVADIR

- Size şu çörek otunu tavsiye ederim. Zira onda, ölümden başka her derde şifa vardır. (İbni Mace)

HER AY ÜÇ SABAH BAL YEYİN

- Her ay üç sabah (aç karnına) bal yalayan kimseye büyük bir bela, hastalık gelmez. (İbni Mace)

KAN ALDIRMAK VE YÜKSEK TANSİYON

- Şifa üç şeydedir: Bal şerbeti, kan aldırma, ateşle dağlama. Ancak ben ümmetime dağlamayı yasak ediyorum. (Buhari)
- Kim kan aldırmak isterse, ayın 17, 19 veya 21 'ini arasın. Sakın kan fazlalaşmak (yüksek tansiyon) suretiyle birinize üstün gelip onu öldürmesin. (İbni Mace)
- Mir'ac sırasında yanlarından geçtiğim her topluluk bana mutlaka: **"Ey Muhammed! Ümmetine kan aldırmalarını emret!"** demiştir, (ibni Mace)
- Sıcaklık artınca kan aldırmak suretiyle, kanın (tansiyonun) yükselip sizi öldürmesinden korunun. (İbni Mace)

YEMEKTEN ÖNCE KAVUN-KARPUZ YEYİN

- Yemekten önce kavun-karpuz yemek şifadır. Birçok dertleri giderir. (Ramuz el-Ehadis)

ABDEST SUYU YETMİŞ HASTALIĞA ŞİFADIR

- Abdest suyunun artanından içmek yetmiş türlü derde devadır. (Ramuz el-Ehadis)

GÜNEŞTE ISINMIŞ SU ZARARLIDIR

- Güneşte ısınmış su ile yıkanmayın. Zira "Baras" (Vücutta yer yer leke yapan bir hastalık) hastalığına yakalanırsınız. (Mevahib-i L edünniye) (Ağzı kapalı kaplarda olan ve doğrudan güneş ışığını görmeyen sularda herhangi bir sakınca yoktur.)

ALKOLLÜ İÇKİ DEVA DEĞİLDİR, DERTTİR

- Rasulullah'a (asm) alkollü içkiler ile tedavi konusu soruldu, bundan yasakladı ve**: "Hayır! O, deva değil, derttir!"** buyurdu. (Müslim)

SALGIN HASTALIĞA KARANTİNA

- Bir yerde bir salgın hastalık çıktığını duyarsanız oraya girmeyin. Bulunduğunuz yerde çıkmışsa oradan ayrılmayın. (Buhari)

HASTALARI YEMEĞE ZORLAMAYIN

- Hastalarınızı yeyip içmeye zorlamayın. Zira Yüce ALLAH onlara yedirir, içirir. (Tirmizi)

HASTAYA ÇORBA VERİN

- Hz. Aişe (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) aile halkından birine humma (rahatsızlığı) gelince un çorbası yapılmasını emrederdi ve derdi ki: **"Çorba hüzünlü kimsenin derdini takviye eder, hastanın kalbinden elemi çıkarır, tıpkı birinizin, su ile yüzünden kiri çıkarması gibi."**(Tirmizi)

İSLAM DIŞI MUSKA VB. ŞEYLERE DEĞER VERMEYİN

- İsa İbnu Hamza (ra) anlatıyor: "Abdullah İbnu Ukeym'in (ra) yanına girdim. Kendisinde kızıllık hastalığı ardı: *"Muska takmıyor musun?"* diye sordum. Bana şu cevabı verdi: "Bundan ALLAH'a sığınırım. Zira, Rasulullah (asm) şöyle buyurmuştu: **"Kim bir muska takınırsa, ona havale edilir."** (Tirmizi)
- Abdullah İbnu Mes'ud'un eşi Zeynep (ra) anlatıyor: Yaşlı bir kadın vardı bize gelir **"rukye"**(hastalıklara karşı İslam dışı, bazı tılsımlı olduğuna inanılan kelimelerle okuma veya muska yazma) yapardı. Bir gün kocam Abdullah bana eliyle dokundu ve bir ipin kendisine temas ettiğini hissetti.*"Bu nedir?"* diye sordu. Ben: *"Hastalığa karşı muskadır."* Dedim. Abdullah, onu derhal çekip kopardı ve *"Abdullah'ın ailesi ALLAH'a ortak koşmaktan uzaktır, ben Rasulullah'ın (asm);* **"Rukyeler, muska ve büyü ALLAH'a ortak koşmaktır."** *dediğini işittim."* dedi. Ben: *"Ama bir gün gözüm hasta iken beni filanca gördü, rukye yaptı ve gözümün yaşı kesildi. O günden beri rukye yaptım mı hastalığım iyileşir, bıraktım mı da devam eder."* dedim. Bunun üzerine Abdullah bana dedi ki: "Bu, şeytandandır, ona itaat edince seni bırakıyor, ona karşı geldiğin vakit de parmağıyla gözüne dürtüyor. Ama Rasullullah (asm)'ın yaptığı gibi yapsaydın, bu, senin için daha hayırlı, şifa bulman için daha uygun olurdu: Gözüne su serpip şöyle diyeceksin: **"Ey insanların Rabbi, bu fenalığı gider, şifa ver. Sen şifa verensin. Senin verdiğinden başka şifa yoktur. Öyle bir şifa ver ki, geride hiçbir hastalık kalmamış olsun."** (İbni Mace)

HASTA ZİYARETİ:

HASTA ZİYARETİNİN ÖNEMİ

- ALLAH Rasulü (asm) şehrin en ücra köşesinde dahi olsa hastayı ziyaret ederdi. (Ebu Davud)
- Kim güzel bir şekilde abdest alır, Müslüman kardeşine, sevap düşüncesiyle hasta ziyaretinde bulunursa, cehennemden yetmiş yıllık yürüme mesafesine uzaklaştırılır. (Ebu Davud)
- Hasta ziyaretinde bulunan kimse, ziyaretten dönünceye kadar cennet meyveleri arasındadır. (Ebu Davud)

HASTANIN DUASI MAKBULDÜR

- Bir hastanın yanına girince, ondan sana dua edivermesini talep et. Çünkü onun duası meleklerin duası gibidir. (İbn-i Mace)

HASTAYA OKUNACAK DUA

- Kim eceli gelmeyen bir hastayı ziyaret eder ve yanında şu duayı yedi kere okursa, ALLAH ona bu hastalığından şifa verir: **"Büyük Arş'ın Rabbi olan ALLAH'tan senin için şifa talep ediyorum."**(Ebu Davud)
- Hasta veya ölünün yanında hazır olduğunuzda hayır söyleyin. Zira sizin söylediklerinize melekler "Amin" derler. (Ramuz el-Ehadis)

- Hastayı ziyaret eden kişi elini hastanın alnına koyup halini sormalıdır. (Mevahib-i Ledünniye)

HASTAYA MORAL VERİLİR

- Bir hastanın yanına girince, sağlık ve uzun ömür temennisiyle onu rahatlatın. Zira böyle yapmak onun gönlünü hoş eder. (Tirmizi)
- ALLAH Rasulü (asm) bir hastayı ziyaret ettiğinde, mübarek elini hastanın alnına ve bazen göğsü üstüne koyup dua ederdi ve hastalığına faydalı olan şeyleri kendisine tarif ederdi. Bazen de:**"Hakkında kefaret ve temizlenmedir."** diye buyururdu.
- Ebu Ya'la, Hz. Aişe'nin (ra) şöyle söylediğini yazıyor: "Rasulullah (asm) hastanın yanına varınca mübarek elini ağrıyan verine kor ve (Bismillah) derdi." (Mevahib-i Ledünniye,

HASTA ZİYARETİ SESSİZ VE KISA OLMALIDIR

- Hastayı ziyaret ederken az oturmak ve az gürültü yapmak sünnettendir. (Buharı)

ZİYARET ÜÇ GÜN SONRA OLMALIDIR

- Enes İbnu Malik (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) hastalığın üzerinden üç gün geçmeden hiç bir hastayı ziyaret etmezdi." (İbn-i Mace)

HASTAYA CANININ ÇEKTİĞİ YEDİRİLMELİDİR

- Abdullah İbnu Abbas (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) bir hastayı ziyaret etti ve "**Canın ne çekiyor?"** diye sordu. Hasta*"Buğday ekmeği!"* dedi. Resulullah (asm): **"Kimin yanında buğday ekmeği varsa kardeşine göndersin!"** dedi. Sonra Rasulullah (asm) ilave etti: **"Birinizin hastası bir şeye iştah duyarsa ondan yedirsin."** (İbn-i Mace)

KOMŞULUK:

KOMŞU HAKKI

- Her kim malına, çocuğuna zarar verir korkusu ile komşusuna kapısını kapatırsa, bu adam mü'min değildir. Komşusu, kötülüğünden emin olmayan kimse de mü'min değildir. Komşunun hakkı nedir bilir misin? Senden yardım dilerse edersin. Senden borç isterse borç verirsin, fakir düşünce tekrar borç verirsin. Hastalanınca ziyaret edersin. Güzel bir şeye erişince tebrik edersin, başına bir felaket gelirse sabır dilersin. Vefat edince cenazesine gidersin. İzni olmadan rüzgarını kesmemek için binanı yükseltmezsin. Tencerendeki yemeğin kokusu onu imrendirince, hemen o tencereden ona ayırırsın. Meyve satın alırsan ona da hediye et, böyle yapmazsan o meyveyi evine gizlice getir, çocuğun o meyveleri dışarı çıkarıp onun çocuğunu imrendirmesin. (Haraiti)
- Yanındaki komşusu aç iken, bunu bildiği halde tok olarak geceyi geçiren bizden değildir. (Taberani)
- Hz. Aişe (ra) anlatıyor: "Bir gün, "Ey ALLAH'ın Rasulü (asm)! İki komşum var, hangisine öncelikle hediyede bulunayım?" dedim**. "Sana kapı itibariyle hangisi daha yakınsa ona!"** cevabını verdi." (Buhari)
- Cibril (as) bana komşu hakkında o derecede tavsiyelerde bulundu ki, onu mutlaka bana mirasçı yapacak sandım. (Buhari)
- ALLAH'a ve kıyamet gününe iman eden, komşusuna sevgi gösteren kimsedir. (Buhari)

KOMŞUYA VERİLECEK HEDİYEYİ KÜÇÜMSEMEYİN

- Ey Müslüman kadınları! Sakın bir komşu kadın, bir koyun paçası da olsa komşusu olan bir kadına hediye ve sadaka vermeyi küçümsemesin. (Buhari)

MİSAFİRLİK, ZİYARET:

MİSAFİR SEVMEYENDE HAYIR YOKTUR

- Misafir ağırlamayan kişi de hiçbir hayır yoktur. (İmam Münziri)

ALLAH MÜ'MİN KARDEŞİNİ ZİYARET EDENİ, SEVER

- Herhangi bir kul, kardeşini ALLAH rızası için ziyaret etmeye gelirse, ona semada bir melek *"İyi yaptın. Cennet sana helal oldu."* diye seslenir. ALLAH da yüce Arş'ında: **"Kulum benim rızam için ziyarette bulundu."** der ve onun için cennetten başka hiçbir sevaba razı olmaz. (Bezzar)

ZİYARETÇİ EN GÜZEL ELBİSEYLE KARŞILANIR

- ALLAH Rasulü (asm), kendisini ziyarete bir heyet geldiğinde en güzel elbiselerini giyer ve ashabına da öyle yapmalarını tavsiye ederdi. (Ramuz el-Ehadis)

ZİYARETÇİYE İKRAM EDİLİR

- Size bir ziyaretçi geldiği zaman ona ikramda bulunun. (Ramuz el-Ehadis)

ZİYARETÇİ KENDİSİNE YAPILAN İKRAMI SORGULAYAMAZ

- Sizden biri Müslüman kardeşini ziyarete gittiğinde, yemek yedirirse yesin ve o yemeği sorgulamasın. Ve içecek bir şey verirse içsin ve onu da sorgulamasın. (Ramuz el-Ehadis)

ZİYARETÇİNİN ORUCU HANGİ DURUMLARDA BOZULUR

- Sizden birisi Müslüman kardeşini ziyaret ettiğinde, kardeşi ondan orucunu bozmasını isterse bozsun. Ancak Ramazan, Ramazanın kazası veya adak (nezir) orucu olursa onlar müstesnadır. (Ramuz el-Ehadis)

MİSAFİRİN HAKKI BİR GÜNDÜR

- Bir gece misafir olmak Müslümanın hakkıdır. Kim bir ev sahibinin avlusunda sabahlarsa, ağırlama masrafı ev sahibi üzerine borç olur. Misafir dilerse o hakkını alır, dilerse almaz. (Ebu Davud)

MİSAFİRLİK ÜÇ GÜNDÜR

- Ebu Şureyh el-Adevi (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) buyurdu ki: **"Kim, ALLAH'a ve ahirete inanıyorsa, misafirine "câize"sini ikram etsin!"** Yanındakiler sordular: *"Ey ALLAH'ın Rasulü! Caize de nedir?"* O,

açıkladı: **"Bir gecesi ve gündüzüdür. Misafirlik üç gündür. Bundan fazlası sadakadır. Misafire, ev sahibini günaha sokuncaya kadar yanında kalması helal değildir."**Tekrar sordular: *"Misafir ev sahibini nasıl günaha sokar?"* O, açıkladı**: "Adamın yanında yerleşir, kalır. Halbuki ev sahibinin ona ikram edeceği bir şeyi yoktur."** (Buhari)

MİSAFİR, GEREKİYORSA EL BİRLİĞİ İLE AĞIRLANIR

- Kim bir cemaate misafir olur ve fakat ağırlanmaktan mahrum kalırsa, ona yardım etmek her Müslümanın üzerine bir vazife olur. (Ebu Davud)

EV SAHİBİ EMİRDİR, MİSAFİR ONA İTAAT EDER

- Bir topluluk, bir adamın evine girdiğinde, onlar evden çıkıncaya kadar ev sahibi o topluluğun emiri (başkanı) olur ve kendisine itaat de onlara vacip olur. (Ramuz el-Ehadis)

EV SAHİBİ MİSAFİRİNİ KAPIYA KADAR UĞURLAR

- Ev sahibinin misafirini kapıya kadar uğurlaması sünnettendir. (İbn-i Mace)

SEYREK ZİYARET SEVGİYİ ARTIRIR

- Seyrek ziyaret et ki, sevgin artsın. (Taberani)

BABA DOSTLARI ZİYARET EDİLMELİDİR

- Kim babasını kabrinde ziyaret etmek isterse, onun kendisinden sonraya kalan arkadaşlarını ziyaret etsin. (İbn-i Hıbban)

ELBİSE:

YENİ ELBİSE İLK OLARAK CUMA GÜNÜ GİYİLİR

- ALLAH Rasulü (asm) yeni bir elbise aldığında, onu cuma günü giyerdi. (Ramuz el-Ehadis)

YENİ ELBİSE DUASI

- Ebu Said eı-Hudri (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) elbisesini yenilediği zaman o elbisenin ya sarık, ya gömlek, ya rida veya başka bir giysi olarak adını belirtir ve sonra şöyle derdi: **"ALLAH'ım! Sana hamd olsun. Bunu bana Sen giydirdin. Bunun ve yapılış maksadının hayrını bana göster, bunun ve yapılış maksadının şerrinden Sana sığınırım!"** (Vesai)

YENİ ELBİSE GİYİLİNCE YAPILASI GEREKENLER

- ALLAH Rasulü (asm) yeni elbise giydiğinde ALLAH'a hamd eder, iki rekat namaz kılar ve eskisini de birine verirdi. (Ramuz el -Ehadis)

ZİYARETÇİ EN GÜZEL ELBİSE İLE KARŞILANIR

- ALLAH Rasulü'ne (asm) bir ziyaretçi topluluğu geldiğinde, en güzel elbiselerini giyer ve ashabına da böyle yapmalarını söylerdi. (Ramuz el-Ehadis)

ELBİSENİN İYİ VE SAĞLAM OLMASINA DİKKAT EDİLİR

- Ayakkabı satın aldığında sağlamını al, elbise satın aldığında da iyisini al. (Ramuz el-Ehadis)

ZENGİN KENDİNE YAKIŞIR ŞEKİLDE GİYİNMELİDİR

- Avf İbnu Malik (ra) anlatıyor: "Bir gün Rasulullah (asm) beni eskimiş bir elbise içerisinde görmüştü:**"Senin malın yok mu ki böyle giyiniyorsun?"** dedi. Ben: *"ALLAH bana deve, koyun, sığır, at her maldan verdi!"* dedim. Bunun üzerine: **"Öyleyse üzerinde görülmelidir."** buyurdu. (Tirmizi)

ELBİSE SEÇİMİNDE LÜKS VE GÖSTERİŞTEN UZAK DURULMALIDIR

- ALLAH Rasulü (asm) özellik yönünden bir elbise değil, hangi çeşit olursa giyiyordu. Nefis ve pahalısını aramıyor, kolayına geleni alıp giyiyordu. (Buhari)
- Kim gücü yettiği halde tevazu maksadıyla ALLAH için lüks ve gösterişli elbiseyi giymeyi terk ederse, ALLAH kıyamet günü onu mahlukatın başları üstünde çağırır ve dilediği elbisesini giymekte onu serbest bırakır. (Tirmizi)
- Bûreyde (ra) anlatıyor: "Biz Rasulullah'ın (asm) yanında idik. Kureyşten bir adam elbiselerinin içinde salınarak kibirli bir şekilde geldi. Hz. Peygamber'in (asm) huzurundan kalkınca, Rasulullah: **"Ya Bureyde! Kıyamet günü ALLAH, buna bir sevap vermez."** buyurdu." (Bezzar)
- Kim şöhret elbisesi giyerse, ALLAH ona kıyamet günü bir zillet ve aşağılık elbisesi giydirir, sonra da içerisinde ateş yakar, (ibn Mace)
- Her kim gösteriş yapmak için ve insanların kendisine bakması için bir elbise giyinirse, onu çıkarıp atıncaya kadar ALLAH ona rahmet nazarıyla bakmaz. (Taberani)
- Kim eteğini paçasını kibirle çekip yürürse, cehennemde de onunla yürür. (Ahmed b. Hanbel)

KADIN VE ERKEK BİRBİRİNİN ELBİSESİNİ GİYEMEZ

- Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) kadın elbisesini giyen erkeğe ve erkek elbisesini giyen kadına lanet etti." (Ebu Davud)

ELBİSELERİN RENKLERİ

- Elbiselerden beyaz olanları giyin. Çünkü onlar en hayırlı giyeceklerinizdir. (Tirmizi)
- Ebu Resme (ra) anlatıyor: "Rasulullah'ın (asm) üzerinde iki yeşil elbise gördüm." (Ebu Davud)
- Ben erguvan (koyu kızıl) renkli şeyin üzerine binmem. Ne sarıya boyanmışı, ne de eteğin ucuna, yakasına, yenine ipekli geçirilmiş gömleği giymem. (Ebu Davud)

ÇIPLAK DURMAK SAKINCALIDIR

- *Behz İbnu Hakim (ra) anlatıyor: "Bir gün Rasulullah'a (asm) dedim ki: "Ey ALLAH'ın Rasulü (asm)! Hangi avretimizi örtelim?"* O cevap verdi: **"Zevcen ve kölen dışında herkese karşı avretini koru."** Ben tekrar sordum: *"Ey ALLAH'ın Rasulü (asm)! Ürkeklerin yanında olursa?"* dedim. O:**"Gücün yeterse avretini kimseye gösterme!"** dedi. *"Kişi tek başına olursa?"* dedim. **“Kendisine karşı haya edilmeye ALLAH daha layıktır."** dedi." (Ebu Davud)
- İbnu Ebi Müleyke (ra) anlatıyor: "Hz. Aişe'ye (ra): "Kadın erkeğe mahsus ayakkabı giyer mi?" diye sorulmuştu. O: **"Rasulullah (asm) kadınlardan erkekleşenlere lanet etti."** diye cevap verdi." (Ebu Davud)

ALTIN VE İPEK SADECE KADINLAR İÇİNDİR

- Ümmetimin erkeklerine, ipek elbise ve altın haram kılındı, kadınlarına helal kılındı. (Tirmizi)

ELBİSEYİ ÇIKARTIRKEN DE BESMELE ÇEKMEK GEREKİR

- İnsanın elbisesini çıkartırken **"Besmele"** çekmesi, cinlerin gözü ile Ademoğlunun avreti arasında perde olur. (Ramuz el-Ehadis)
- Şeytanlar sizin elbiselerinizden istifade ederler. Sizden biri elbisesini çıkarınca dürüp katlasın, tekrar giyinceye kadar... Zira şeytanlar besmele ile dürülmüş elbiseyi açamaz. (Ramuz el-Ehadis)

GİYİNİRKEN SAĞ, ÇIKARIRKEN SOL...

- Biriniz ayakkabısını giydiğinde önce sağı giysin. Çıkardığında ise önce solu çıkarsın. (Buhari)

CUMA GÜNÜ YAPILMASI GEREKENLER:

CUMA GÜNÜ YENİ ELBİSE GİYİLİR

- Hz. Aişe (r.anha) anlatıyor: "Rasulullah'ın (asm) cuma günü giydiği bir elbisesi vardı. Cumadan sonra onları katlar ve ertesi cumaya kadar kaldırırdı. (Taberani)
- Sizler, günlük iş takımınızdan hariç bir de cuma takımınız olsa ne kaybedersiniz? (Muvatta)
- ALLAH Rasulü (asm) yeni bir elbise giydiğinde, onu cuma gün giyerdi. (Ramuz el-Ehadis)

CUMA GÜNÜ BEDEN TEMİZLENMELİDİR

- Abdullah İbnu Ömer (ra) anlatıyor: "Rasulullah (asm) bize cuma günü yıkanmamızı emretti." (Taberani)
- Cuma günü tırnaklarını kesen kişiyi Cenab-ı Hak, gelecek cumaya kadar ve ondan sonra üç gün daha belalardan korur.(Mevahib-i Ledünniye) (Eğer tırnaklar çok uzamışsa cumaya kadar beklenilmez; hemen kesilir.)
- Cuma guslü her buluğa ermiş olan mü'mine vacibdir. Misvaklanması, bulduğu takdirde koku sürünmesi de öyle. (Buhari)

YENİ EVE CUMA GÜNÜ TAŞINILIR

- ALLAH Rasulü kış geldiğinde kışlığa cuma gecesi taşınırlardı. Yaz gelince de yazlık eve gene cuma gecesi taşınırlardı. (Mevahib-i Ledüniyye)

CUMA NAMAZINA HAZIRLIK...

- Bir Müslüman cuma günü yıkanır, sonra kimseyi incitmeden mescide gider (mümkünse yürüyerek), imam hutbeye çıkmamışsa, orada kılınacak namazı kılar (ilk sünnet) imam hutbeye çıkmışsa oturup hutbe bitinceye kadar onu dinler ve sessiz oturursa, o cuma bütün günahlar bağışlanmakla kalmaz, bu ameller bundan sonra gelecek cumaya kadarki günahlarına da kefaret olur. (Ahmed b. Hanbel)
- Kim cuma günü cemaati rahatsız ederek öne geçmeye çalışırsa cehenneme köprü yapılır. (Tirmizi)

CUMA GÜNÜ KUR'AN OKUMAK, RASULULLAH'A (asm) SALATU SELAM GETİRMEK...

- Kim cuma gecesi Yasin suresini okursa bağışlanır. (Esbehani)
- Kim cuma günü Kehf suresini okursa onun için ayağının altından gökteki bulutlara kadar bir nur parlar. Kıyamet Gününde onu aydınlatır ve iki cuma arasında işlenmiş günahları bağışlanır. (Ebubekir b. Merdeveyh)
- Bana salat û selam getirmek, sırat üzerinde nurdur. Bir kimse cuma günü bana seksen kere salat getirirse, seksen yıllık günahları affedilir. (Ramuz el-Ehadis)
- Cuma günü bana salavatı çok okuyun. Çünkü o gün okunan salavatlar şahidlidir. Melekler onlara şahidlik ederler. (İbni Mace)

CUMA GÜNÜ KABİR ZİYARETİ YAPILIR

- Kim cuma günü anne veya babasının veya onlardan birisinin kabrini ziyaret eder ve orada Yasin suresini okursa, günahları bağışlanır. (Suyuti)

SÜNNETLE YAŞAMAK

SÜNNETLE YAŞAMAK:

Bu bölümümüzün amacı, Peygamber Efendimizin (asm) yaşayış modelini kendi hayatımızda uygulamak ve O'na (asm) benzemektir. Bu gaye ile her gün hayatımıza yansıtacağımız bir sünneti sizlerle paylaşacağız.

Bu bölümden en verimli şekilde istifade etmek için, günleri sırasıyla öğrenip uygulamalı, bir gün içindeki sünneti öğrenip yaşamadan diğer günün sünnetine geçilmemelidir.

Peygambere (SAV) İtaatin Önemi Konusunda Bir Ayet-i Kerîme:

"De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın." (*Âl-i İmrân*, 31)

Sünneti İhyanın Önemi Konusunda Bir Hadis-i Şerif:

"Enes b. Mâlik (r.a.)'den rivâyete göre, şöyle demiştir: Rasûlullah (sav) bana şöyle buyurdu: ***"Evlatçığım hiçbir kimseye karşı kalbinde bir hile ve kin beslemek olmaksızın sabahlamaya ve akşamlamaya gücün yeterse bunu mutlaka yap. Sonra bana şöyle dedi: Evlatçığım işte benim sünnetim budur,kim benim sünnetimi yaşatırsa beni sevmiş olur, kim de beni severse Cennet'te benimle birlikte olur."*** [İbn Mâce,*Mukaddime*: 7; Tirmizî, *İlim*: 2678]

Sünnet Konusunda Bir Bilgi-İlke:

"Kur'ân-ı Kerim'de Peygamber Aleyhisselam'a, Kitab ile birlikte indirildiği (Nisâ: 113) ve O'nun tarafından da Müslümanlara öğretildiği bildirilen (Bakara: 151) Hikmet, Sünnet'tir." (Taberi, Kurtubi ve Ebulfida tefsirlerinden aktaran M. Asım Köksal, ***İslâm'da İki Ana Kaynak: Kitab ve Sünnet***, TDV Yayınları, Ankara 2005, s. 26.)

-1. GÜN:

3. (1822) - Hz. Huzeyfe İbnu'l-Yemân (radıyallâhu anh) anlatıyor: Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) yatağına girince şu duayı okurdu:

(باسْمِكَ اللّهُمَّ أحْيَا وَأمُوتُ) ***"Allahım! Senin adınla hayat bulur, senin adınla ölürüm."***

Sabah olunca da şu duayı okurdu:

(اَلْحَمْدُ للّهِ الّذِى أحْيَانَا بَعْدَ مَا أمَاتَنَا وَإلَيْهِ النُّشُورُ)

***"Bizi öldürdükten sonra tekrar hayat veren Allah'a hamdolsun! Zaten dönüşümüz de O'nadır."*[1]**

[Buhârî, *Daavat* 7, 8, 16, *Tevhid* 13; Tirmizî, *Daavât* 29, (3413); Ebû Dâvud, *Edeb* 177, (5049)]

[1]***Kütüb-i Sitte***, Hazırlayan: İbrahim Canan, Akçağ Yayınları, C. 7, s. 52.

-2. GÜN:

94. (299) (6081)- Ebu Ümame (radıyallahu anh) anlatıyor: Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: ***"Sizden biri, helaya girince sakın şu duayı okumaktan aciz olmasın:***

(اللّٰهُمَّ إنِّي أعُوذُ بِكَ مِنَ الرِّجْسِ النَّجَسِ الْخَبِيثِ الْمُخْبِثِ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ)

Allahım, ben, pis, necis, habis ve muhbis olan şeytân-ı racîmden sana sığınırım."[1]

[1]***Kütüb-i Sitte***, Hazırlayan: İbrahim Canan, Akçağ Yayınları, C. 16, s. 561.

-3. GÜN**:**

95. (301) (6082)- Enes İbnu Malik anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) heladan çıkınca

غُفْرَانَكَ، اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الّذِى اَذْهَبَ عَنِّي اْلاَذَى وعَافَانِي

'***Benden ezayı giderip afiyet veren Allah'a hamdolsun!***'derdi."[1]

[1]***Kütüb-i Sitte***, Hazırlayan: İbrahim Canan, Akçağ Yayınları, C. 16, s. 561.

-4. GÜN**:**

5. (3619)- Hz. Âişe (radıyallahu anhâ) anlatıyor: Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ın abdest suyu ve misvâkı (akşamdan hazırlanıp yanına) konulurdu. ***Gece kalkınca abdest bozar, sonra misvaklanırdı***.

6. (3620)- Bir diğer rivayette şöyle gelmiştir: Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) ***gece ve gündüz yattığında ve kalktığında mutlaka abdest almazdan önce misvaklanırdı***."[1]

[Ebû Dâvud, Tahâret 27, 30, (51, 56, 57); Müslim; Tahâret 45, (253); Nesâî, Tahâret 8, (1, 13), Metin Ebû Dâvud'a ait.]

[1]***Kütüb-i Sitte***, Hazırlayan: İbrahim Canan, Akçağ Yayınları, C. 10, s. 423.

Hz. Âişe (radıyallahu anhâ) anlatıyor: Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ın abdest suyu ve misvâkı (akşamdan hazırlanıp yanına) konulurdu. ***Gece kalkınca abdest bozar, sonra misvaklanırdı***.

Bir diğer rivayette şöyle gelmiştir: Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) ***gece ve gündüz yattığında ve kalktığında mutlaka abdest almazdan önce misvaklanırdı.***"[1]

[Ebû Dâvud, Tahâret 27, 30, (51, 56, 57); Müslim; Tahâret 45, (253); Nesâî, Tahâret 8, (1, 13), Metin Ebû Dâvud'a ait.]

[1] ***Kütüb-i Sitte***, Hazırlayan: İbrahim Canan, Akçağ Yayınları, C. 10, s. 423.

-5. GÜN:

4. (3651)- Ebû Musa (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a geldim, abdest alıyordu. Şu duayı okuduğunu işittim:

(اللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِى ذَنْبِى، وَوَسِّعْ لِى فِي دَارِى، وَبَارِكْ لِى فِي رِزْقِى)

Allah'ım günahımı mağfiret et, evimi bana genişlet, rızkımı bana mübârek kıl."[1]

[Rezîn tahric etmiştir. İbnu's-Sünnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyl*, 5, 10).

[1]***Kütüb-i Sitte***, Hazırlayan: İbrahim Canan, Akçağ Yayınları, C. 10, s. 444.

-6. GÜN:

"2. (3579)- Ukbe İbnu Âmir (radıyallahu anh) anlatıyor: 'Üzerimizde develeri gütme işi vardı, (bunu sırayla yapıyorduk.) (Bir gün) gütme nöbeti bana gelmişti. Günün sonunda develeri kıra ben çıkarıyordum. (Bir gün, nöbetimden dönüşte) Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a geldim, ayakta halka hitabediyordu. Söylediklerinden şu sözlere yetiştim:

'***Güzel abdest alıp, sonra iki rekat namaz kılan ve namaza bütün ruhu ve benliği ile yönelen hiç kimse yoktur ki kendisine cennet vâcib olmasın!***'

(Bunları işitince kendimi tutamayıp): 'Bu ne güzel!' dedim. (Bu sözüm üzerine) önümde duran birisi:

'Az önce söylediği daha da güzeldi!' dedi. (Bu da kim? diye) baktım. Meğer Ömer İbnu'l-Hattâb'mış. O, sözüne devam etti:

'Seni gördüm, daha yeni geldin. Sen gelmezden önce şöyle demişti: '***Sizden kim abdestini alır ve bunu en güzel şekilde yapar, sonra da:***

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

(Şehâdet ederimki Allah'tan başka ilâh yoktur ve yine şehâdet ederim ki Muhammed Allah'ın kulu ve Resûlüdür)' derse, kendisine cennetin sekiz kapısı da açılır; hangisinden isterse oradan cennete girer."

Ebû Dâvud'un rivayetinde 'abdesti güzel yaparsa...' denmiştir.

Tirmizî'nin rivayetinde '...resûlühü (Allah'ın ...Resûlü)' kelimesinden sonra

(اللّهُمَّ اجْعَلْنِى مِنَ التَّوّابِينَ وَاجْعَلْنِى مِنَ المُتَطَهّرِينَ)

'***Allah'ım, beni tevbe edenlerden kıl, temizlenenlerden kıl***.' duası da vardır."[1]

[Ebû Dâvud, Tahâret 65, (169); Tirmizî, Tahâret, 41, (55).]

[1]***Kütüb-i Sitte***, Hazırlayan: İbrahim Canan, Akçağ Yayınları, C. 10, s. 395.

-7. GÜN:

153. (469) (6140)- Hz. Enes anlatıyor: Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: ***"Kim abdest alınca onu mükemmel kılar, sonra da üç kere:***

أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا
عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ •

derse, kendisine cennetin sekiz kapısı açılır, dilediğinden içeri girer."[1]

[1]***Kütüb-i Sitte***, Hazırlayan: İbrahim Canan, Akçağ Yayınları, C. 16, s. 594.

Hazreti Aişe'nin Dilinden En Sevgili(s.a.v)

Aziz kardeşlerim herkes sevgiliyi anlatır. Ama leylaya mecnunun gözü ile bakmayanlar onda bir şey göremezler.

Sözlerine "Aişe binti Ebubekir Habibetü Habîbullah" (Ebubekir Kızı Aişe, Habibullahın Sevgilisi) diye başlayan mü'minlerin annesinden "En Sevgiliyi" dinleyelim. [1]

> ***"Yusuf'u gördüklerinde bu bir melektir diyen kadınlar, Benim efendimi görselerdi hançerlerini kalplerine saplardı."*** [2]

Bahar bahçelerine doğan güneşle, her bir parça toprakta ayrı ayrı renk ve kokularda çiçekler açar. Bu çeşitlilik güneşle toprak arasındaki cilveleşmenin dışa vuran yansımalarıdır.

Vefatında yüz bini aşkın sahabe bırakan kâinat güneşi, her birinde ayrı bir renk, ayrı bir şahsiyet bırakıp gitti. Hz. Aişe gibi kemalata âşık ruhlar için, O'nun cemalini görmek, bir ayrı bir saadet olsa gerektir:

"Allah Rasülü (sav) çok yakışıklı ve alımlı idi. Mübarek yüzü ayın on dördündeki dolunay gibi parlardı. Orta boydan daha uzunca, uzun boydan biraz kısaca, başı büyük saçı dalgalıydı. Saçları kendiliğinden iki yana ayrılırsa öylece bırakır toplamaz, bir tarafa meylederse de olduğu gibi bırakırdı. Saçlarını uzattığı zaman kulak memelerini geçerdi. Beyaz renkli ve geniş alınlıydı. Gür kaşlarının arasında öfkelendiği zaman kabaran bir damar vardı. Gayet güzel burunluydu ve kaşlarına yakın kısmında hafif bir yükseklik, parlayan bir nur vardı. Dikkatli bakmayan kimse O'nu hafifçe kıvrık burunlu zannedirdi. Gür sakallı iri gözlü, düz yanaklı, geniş ağızlıydı ve gülümsediği zaman inciler gibi parlayan dişleri vardı. Boynu sanki gümüşten bir huzmeydi. Endamı ve azaları uyumlu olduğu gibi etleri asla sarkık değildi. Karnı ile göğsü aynı hizadaydı. İki omuz arası geniş omuz kemikleri kalın idi. Genel olarak kılsız beyaz tenliydi. Ancak boğazın bittiği yerden göbeğe kadar iplik gibi uzanan kılları vardı. Göbek kılları da inceydi. İki memesi ve karnı kılsız, kolları, omuzları ve göğsü hafif kıllıydı. Bilekleri uzun, el ayası geniş, el ve ayak parmakları kalıncaydı. Ayak altı çukur, üst kısmı düzdü. Üzerine bastığı zaman hafifçe yayılırdı. Ölçülü ve dengeli bir yürüyüşe sahipti. Acelesiz, vakur fakat süratli, sanki yokuş aşağı iniyormuş gibi rahat yürürdü.

Dönerken tüm vücuduyla dönerdi. Gözleri yere bakar bir durumda olurdu. Yere bakışı göğe bakışından daha uzun olurdu. Anlamlı bakardı. Yürürken ashabını önüne alır, rastladığı insana ilk selamı o verirdi.

Hüzünlü bir hali vardı, daima düşünceli olur, rahat yüzü görmezdi. Uzunca sessiz durur, gereksiz yere konuşmazdı. Konuşurken kelimeler ağzının içini doldururdu. (konuşmasına önem verir yarım ağızla konuşmazdı) kelamında fazlalık yada noksanlık bulunmazdı. Özlü söyler, veciz konuşurdu. Haşin değildi hiç kimseyi küçümsemezdi. Nimet, -az da olsa- O'nun için önemliydi.[3]
"Resulullah yüz olarak insanların en güzeli idi. Renk olarak en nurlusu idi. Hiç kimse onun güzelliğini anlatamaz, ancak O'nun yüzü bedir gecesinde aya benzetilebilirdi. Yüzünde inci taneleri gibi terler birikirdi. Bunlar miskten daha güzel kokardı".[4]
O aşırı uzun değildi. Kısa boylu da değildi. Yalnız başına yürüdüğü zaman orta boylu olarak nitelenebilirdi.

İnsanlar O'nunla beraber yürüdüklerinde ancak omuz hizasında kalırlardı. O'ndan ayrıldıklarında yine uzun görünürlerdi.

İnsanlar arasında bir yere oturduğunda, O'nun omuzları diğer bütün oturanların omuzlarından daha yüksek görünürdü.

Sevinçli olduğunda yüzünün kıvrımları ışıl ışıl nur saçardı.

O'nun saçları kulaklarının yarısına kadar inerdi. Kulaklarını aşmayan gür saçları vardı.[5]
"Ayakta ip eğiriyordum. Nebi nalinini dikmek için çabalıyordu. Baktım mübarek alnında terler toplanmış yanaklarından süzülüyor, ter damlalarından nurlar saçılıyordu. Cemalinin güzelliği karşısında şaşırıp kalmışım. Bana baktı, ne oldu sana dedi.

Dedim –Alnın terlemiş, damlaları nurlar saçıyor. Şayet Ebu Kebir el-Huzelî, seni görseydi;

"Aydınlık yüzünün gülümsemelerinde ortaya çıkan nurların izlerine baktığım zaman:

O'nu emzirenin her türlü hayız lekelerinden, fesattan ve emzirme ayıplarından uzak olduğu görünüyordu" beytine senin daha layık olduğunu anlardı dedim.

Rasullullah ellerindekileri yere bıraktı. Ayağa kalkıp yanıma geldi. İki gözümün arasından öptü ve "Allah sana hayırla karşılık versin ya Aişe! Senin bu sözüne sevindiğim gibi daha önce hiç bu kadar sevindiğimi hatırlamıyorum" dedi.[6]
Onu kahkaha ile gülerken hiç görmedim, hoşlandığı bir şey karşısında ancak tebessüm ederdi.[7] Öfkelendiğinde ekseri sakalını sıvazlardı.[8]
Geceleri de gündüz gördüğü gibi görürdü.[9] Benim gözlerim uyur kalbim uyumaz ey Aişe, derdi.[10] Işıkta gördüğü gibi karanlıkta, gündüzde gördüğü gibi gece de görürdü.[11]
Az da olsa devamlı yapılan ibadet O'na sevimliydi.[12] Ramazan'ın son on günü girince ehlini uyandırır, geceleri ihya eder (uyanık kalır), gömleğini bağlardı.
Hz. Peygamber cemaatin huzuruna çıkacağı zaman saçlarını, sakalını tarardı. Ya Rasulallah niye böyle yapıyorsun derdim. Allah kullarından kardeşinin yanına çıkarken güzelleşenleri sever buyururdu.

Resulullah, yanında oturan bir kimse onları ezberleyecek şekilde tane tane konuşurdu.[13]

Resulullah kötü söz söylemez çirkin iş yapmazdı. Sokakta bağırmaz, kötülüğe kötülükle karşılık vermezdi. Ancak affeder, vazgeçer ve genişlik verirdi. [14] Resulullah duada kısa fakat cami' manalar ifade eden sözleri severdi. [15]"Bazen mizah yapar ancak yine de gerçeği söylerdi."[16]
Resulullah'ı hiçbir zalime yardım ederken görmedim. Bir haddin uygulanmasında, Allah'ın koyduğu hudut çiğnendiğinde insanların en şiddetlisi idi. Bunun dışında iki emir arasında serbest bırakılmışsa kolay olanı tercih ederdi.[17]
Hiçbir ferdin ahlakı Resulullah'tan daha güzel değildi. Ashabından yada ailesinden birisi O'nu çağırmaya görsün O' hemen "Lebbeyk" buyurun derdi. Bunun için Kur'an (Allah Azze ve Celle) O'nun şanına "Muhakkak ki sen büyük bir ahlak üzere yaratıldın" buyurmuştur.[18]
(Ona -Ey Mü'minlerin annesi Rasulullah'ın ahlakı nasıldı diye soruldu)

Onun ahlakı Kur'andı. Siz Mü'minîn suresini okumuyor musunuz?[19]

> ***"Gerçekten müminler kurtuluşa ermiştir; Onlar ki, namazlarında huşû içindedirler; Onlar ki, boş ve yararsız şeylerden yüz çevirirler; Onlar ki, zekâtı verirler; Ve onlar ki, iffetlerini korurlar; .... onlar ki, emanetlerine ve ahidlerine riayet ederler; Ve onlar ki, namazlarına devam ederler. Işte, asıl bunlar Firdevs'e vâris olacaklar ve bu kimseler, orada ebedî kalıcıdırlar."*** *(Mü'min, 1-12)*

O Tevrat'ta "**Muhammed Allah'ın Resulüdür. O'nun ismi Mütevekkildir. kötü kalpli, sert ve sokakta bağırıcı değildir; İncil'de ise: Kötü kalpli, sert ve sokakta çığırtkan değildir. Kötülüğe O'nun benzeri ile karşılık vermez bilakis affedici ve bağışlayıcıdır**" şeklinde tarif edilmiştir.[20]
İki emir arasında muhayyer kalınca, günah olmadıkça kolay olanı tercih ederdi. O iş günah olursa O'na karşı insanların en uzağı Resulullah idi. O nefsi için intikam almaz ancak Allah'ın koyduğu hududun çiğnenmesi durumunda O'ndan Allah için intikam alırdı. [21]
Resulullah gecelerde içi kuru otla doldurulmuş, deriden bir yatak üzerinde uyurdu. [22]
Rasulullah (S.A.V) arkadaşlarının yanına kötü kokular saçarak çıkmaktan hoşlanmazdı. Gecenin sonu da olsa güzel bir koku sürünür, öyle çıkardı.[23]
Rasullullah için en güzel koku öd ağacı kokusu idi.[24]
O'nun bir sürme tası vardı. Uyumadan önce her iki gözüne sürme çekerdi.[25]
Başını sidr ile yıkar ve hafif kokulu misk sürünürdü.[26]
Başını evin sakfına (yada gök kubbeye) kaldırdığında " Allah'ım seni tesbih ederim, hamd sanadır ve senden bağışlanma diler, affına sığınırım" derdi:

- Bunlar nedir derdim.

- Ben bununla emrolundum, derdi.[27]

Gecenin evvelinde uyur; ahirinde uyanık olurdu.[28]
Onun iki elbisesi vardı. Cuma günleri giyinirdi. Sonra çıkarır beraber katlardık.[29]
Allah bana farzların ikamesini emrettiği gibi insanlara karşı müdarayı da emretti derdi. [30]
O'nun hastalıktan çektiği elemden daha şiddetli bir elem görmedim.[31]
O, taze kavunu severdi. [32]
Ondan daha çok istişare eden bir kimse görmedim.[33]
Şiddetli bir kış O'na vahiy inerken gördüm: Vahyin ağırlığı ile, alnından terler boşanmak için sanki anlı çatlayacaktı.[34]
Rasulullah her yıl bir defa Kur'an'ı Cibril'e okurdu. Vefat edeceği yıl iki defa okudu.

O'ndan bir şey istendiğinde O'nu asla geri çevirmezdi.[35]
"Ya Rasulallah sana feda olayım. Bir yere dayanarak (yaslanarak) yesen ya? Böylesi senin için daha kolaydır" dedim. O alnı yere değecek kadar başını yere eğdikten sonra, bana:

- "**Hayır belki bir kul gibi yiyecek ve bir kul gibi oturacağım**", dedi.[36]
"Sevdiği bir şeyi gördüğü zaman verdiği nimetlerle güzellikleri tamamlayan Allah'a hamd olsun" derdi.[37]
O'nun sözleri tane tane idi. Dinleyen herkes anlardı. Aynaya baktığında **"Allah'ım yaratılışımı güzelleştirdiğin gibi ahlakımı da güzelleştir"** derdi.[38]
Uyumak istediğinde Muavizeteyn surelerini okur, avucuna üfler sonra vücuduna sürerdi.

Hayra yormaktan ve tefe'ülden hoşlanırdı.[39]
Her şeye sağdan başlamayı severdi. –Hatta adımını atarken ve bir yere girerken-[40]
Rasulullah bir hastayı ziyaret ettiğinde elini ağrıyan yere koyar **"Bismillah bir şey yok "** derdi.[41]
O, hediyeleri kabul eder ve onlara karşılık verirdi.[42]
Takvadan başka hiçbir şey O'nun yanında insanın şerefini ne azaltır ne de eksiltirdi.[43]
O'na hoşlanmadığı bir söz ulaştığı zaman sen şöyle şöyle söylemişsin demezdi. Bazılarına ne oluyor ki şöyle şöyle söylüyorlar derdi.[44] İki öğün yemek yese bunlardan biri mutlaka hurma olurdu.[45]
O'nun en çok sevdiği içecekler, soğuk ve tatlı olan içeceklerdi.[46]
Ben ay hali olduğum halde Resulullah başını kucağıma kor Kur'an okurdu.[47]
Vefat hastalığında bana şöyle dedi:

Ya Aişe Hayber'de yediğim yemeğin acısı kaybolmadı. O anda zehrin şiddetinden kalp damarlarımın koptuğunu hissettim.[48]

---

[1] Et-Teratibü'l-İdariyye c.1, s.52
[2] la edrî
[3] Cem'ul-Fevaid, no. 8425 (sadece bu kısmı Hz. Hasan iyi bir vassaf olan dayısından nakletmiştir.)
[4] Hasais'ül – Kübra C.1S.115
[5] Şemail'ül Muhammediyye, c.1, s.47
[6] Hasais'ül Kübra, c.1 s.115
[7] Ahlak'un- Nebi, c.1, s.503
[8] Ahlak'un- Nebi, c.1, s.425
[9] Hasais'ül Kübra, c.1, s.118
[10] Hassais 'ül Kübra, c.1, s.120
[11] Hasais' ül Kübra, c.1, s.104
[12] Şemail'ül Muhammediyye, c.1 s.203
[13] Şemail'ül Muhammediyye, c.1 s.200
[14] Şemail'ül Muhammediyye, c.1 s.287
[15] Mevaridü'z -Zam'an, c.1, s.598
[16] Ahlaku'n- Nebi, c.1 s.485
[17] Ahlaku'n- Nebi, c.1, s.175
[18] Ahlaku'n- Nebi, c.1, s.75
[19] Ahlaku'n- Nebi, c.1, s.124; Musannef-u İbn-i Ebi Şeybe, c.5, s.300

[20] (Buhari ve Ebu Naim'den) El-Hasais'ül Kübra, c.1, s.20; Gayetü's-seûl Fi Hasais'ir-Rasul c.1 s.223
[21] Gayetü's- Seûl fî Hasais'ir-Rasul, c.ı, s. 102
[22] Ahlaku'n Nebi, c2, s.495
[23] Ahlaku'n-Nebi, c.2, s.61
[24] Ahlaku'n- Nebi, c.2, s.68
[25] Ahlaku'n-Nebi, c.3, s.77
[26] Ahlaku'n- Nebi, c.3,s.109
[27] El-Mu'cemül – Evsat, c.7, s.166
[28] Ahlaku'n-Nebi, c.3, s.124
[29] Mecma'üz-Zevaid, c.2, s.176
[30] Hasais'ül Kübra, c.2, s.398
[31] Hasais'ül –Kübra, c.2, s.475
[32] Ahlaku'n- Nevebi, c.3, s.355
[33] Ahlaku'n- Nebi, c.4, s.18
[34] Hassais'ül Kübra c.1 s.198
[35] Ahlaku'n-Nebi, c.1, s.295
[36] Ahlaku'n- Nebi, c.1, s.391
[37] Misbahü'z- Zücace, c.4, s.131
[38] Ahlaku'n-Nebi, c.3, s.88
[39] Ahlaku'n-Nebi, c.4 s.78
[40] Ahlaku'n- Nebi, c.4, s.130
[41] Mecma'üz – Zevaid, c.2, s.299; Musannefü İbn-i Ebi Şeybe, c.6, s. 154
[42] Ahlak u'n –Nebi, c.3, s.467
[43] Mecma'uz- Zevaid, c.10, s. 269
[44] Et-Tedvi fi Ahbar-ı Kazvin c.12 s.121
[45] Ahlaku'n- Nebi, c.3, s.276
[46] Ahlaku'n- Nebi, c.3, s.308-434
[47] Müsnedi Ebu Avane, c.1, s.261
[48] Şerh-i Sünen-i İbni Mace, c.1, s.254 (Böylece Resulullah (s.a.v)'de Nübüvvet şerefi ile birlikte şehadet şerefi de birleşti denilmiştir)

Peygamberimizin(s.a.v) Örnek Ahlakı

Alçakgönüllü:

EV İŞLERİNDE

Vefatından sonra eşi ve bütün inananların annesi Hz. Ayşe (r.anha)'ye sorarlar:

“Allah'ın Elçisinin evdeki hali nasıldı?”

Hz. Ayşe (r.anha) cevaplar:

*“O kendi işini kendi görmekten hoşlanırdı. Arkadaşları bütün işini yapmaya hazır olmalarına rağmen bunu istemezdi. Evdeyken, elbiselerini yamar, evi süpürür, keçileri sağar, develeri bağlar ve yemlerini verirdi. Ayrıca, ayakkabılarını ve delik su kırbalarını tamir eder, hizmetçilere de yardım ederek onlarla birlikte hamur yoğururdu. Çarşıdan yiyeceğini kendi taşır, birisi "Ey Allah'ın Elçisi! İzin ver ben taşıyayım."*dediğinde,

"Her mümin, taşıyabiliyorsa kendi yükünü kendi taşısın." *derdi.[1]*

İSTEMEZ MİSİN EY ÖMER?

Hz. Ömer (ra), sessizce, dinlenmekte olduğu odaya girer. Bir an çevresine göz gezdirir. Odasının bir yanında işlenmiş bir deri, bir diğer köşesinde de, içinde birkaç avuç arpa bulunan küçük bir torba vardı. İşte Allah Resûlü'nün odasında bulunan eşyalar bundan ibaretti. Bu manzara karşısında ağlamaya başlayan Hz. Ömer (ra)'in hıçkırıkları O'nu (asm) uyandırır. Kalkınca hasırın vücudunda iz yaptığını, kan oturduğunu gören Hz. Ömer (ra) ise omuzları sarsıla sarsıla ağlamaya başlar. Hz. Muhammed (asv) hayretle sorar:

“Ey Hattab oğlu! Niçin ağlıyorsun?”

“Ey Allah'ın Elçisi! İranlılar imparatorlarını saraylarda yaşatırken, Bizanslılar Kayserlerini lüks ve ihtişama boğmuşken sen ki Allah'ın Elçisisin... İzin versen de, biz de seni...”

Maksat anlaşılmıştır, Allah'ın Elçisi (asm), gelecekteki halifesinin sözünü hüzünlü bir tebessüm, tatlı bir el işareti ile keser ve

"Bu dünya hayatı sadece bir eğlence ve oyundan ibarettir. Ahiret yurduna gelince, işte asıl hayat odur. Keşke bilmiş olsalardı "*(Ankebut, 29/64)*

ayetini okuduktan sonra ekler:

"İstemez misin ey Ömer? Dünya onların olsun, ahiret te bizim!.."*[2]*

GÖĞSÜNÜ AÇIP

Bedir savaşından önceki saatlerdir... Son bir kez safları kontrol etmekte, askerine çeki düzen vermektedir. Saftan bir az önde duran arkadaşlarından Hudayr oğlu Üseyd'i hafifçe göğsünden iterek safa girmesini ister. Şakacı bir kişi olan Üseyd ise:

*"Ey Allah'ın Elçisi" der "canımı acıttın, izin ver, karşılığını alayım."*Hz. Muhammed (asv) hemen önüne geçerek:

"Buyur, al hakkını" der. Üseyd ise son derece ciddi bir tavırla:

"Fakat" der "Ey Allah'ın Elçisi, benim göğsüm çıplaktı, sende ise elbise var " Hz. Muhammed (asv) gömleğini çözerek:

"Haydi" der "şimdi al hakkını."

Peygamberini kucaklayarak öpmeye başlayan Hudayr oğlu Üseyd, bir yandan da

"Ey Allah'ın Elçisi" demektedir. *"Anam babam sana feda olsun, istedim ki, hayatım seni öpmekle son bulsun."*[3]

HİZMET GÖRDÜRMEYİ SEVMEM

Arkadaşlarından Rabia oğlu Amir'le beraber mescide gitmektedir. Ayakkabısının bağı çözülür. Amir hemen atılıp, bağlamak ister. Hz. Muhammed (asv) engel olur, kendi bağlar. Bir yandan da Amir'e hitap eder:

"Bu, başkasına hizmet gördürmektir. Ben ise başkasına hizmet gördürmeyi sevmem."[4]

DAHA GÜÇLÜ DEĞİLSİNİZ

İslam'ın ilk büyük meydan sınavı Bedir'e doğru yol alınmaktadır. Deve azdır, ancak üç kişiye bir tane düşer ve sırayla binilir. Hz. Muhammed (asv) ile aynı deveyi paylaşan arkadaşları, kendi haklarından gönüllü olarak vazgeçerler. Sürekli O'nun (asm) binmesini isterler. O ise kabul etmez:

"Siz" der, "benden daha güçlü değilsiniz. Kaldı ki ben de sizin kadar sevap kazanmaya muhtacım."[5]

DOYUNCA HEP AĞLARIM

Hz. Muhammed (asv) 'in vefatından sonraki yıllardır. Bir akrabası Hz. Ayşe (r.anha)'yi ziyaret eder. Hz. Ayşe (r.anha) onun için bir sofra kurdurtur. Ve sonra dayanamayıp ağlamaya başlar. Akraba sebebini sorar. Hz. Ayşe (r.anha):

> **"Ben doyuncaya kadar her yemek yiyişim de ağlarım,"** der. Akraba daha da meraklanıp, sorar:
>
> *"Niçin?"*
>
> **"Çünkü Allah'ın Elçisi bütün ömrü boyunca doyuncaya kadar hiç yemedi. Sıkıntı içerisindeydi. Bir günde iki öğün yemedi. Ekmek yediği zaman hurma yemedi, hurma yediği zaman ekmek yemedi. Sürekli başkalarını kendine tercih ettiği için hep böyle yaşadı. Şimdi ise insanlar yediklerini eritmek için ilaç kullanıyor. Hz. Muhammed (asv) bütün ömrü boyunca kızartılmış bir koyunu hiç görmemiştir."**[6]

HERKESTE BİR O'NDA İKİ

Mekkeli düşmanları yanlarına aldıkları bazı çöl kabileleriyle birlikte on bin kişilik bir ordu düzüp, Medine üzerine yürürler. Müslüman mücahitlerin sayısı ancak üç bin kişidir. Şehirde kalıp, savunma savaşı yapmaya karar verirler. Medine'nin etrafına büyük bir hendek kazılmaya başlanır. Hz. Muhammed (asv) kazılan toprağın hendek dışına taşınması işinde çalışmaktadır. Görgü tanığı bir arkadaşının anlatımıyla toz-toprak O'nun (asm) göğüs ve karın derisini örtmüş durumdadır.

Üç gün süren hendek kazımının en zor tarafı, aynı günlerde bütün şiddetiyle devam eden açlık ve kıtlıktır. Arkadaşları, çalışırken, açlıktan düşüp bayılmamak için karınlarına taş bağlamışlardır. Bir ara karşısına dizilirler. Ahirette kendilerinin bu fedakârlıklarına şahitlik etmesini isterler... Ve elbiselerini sıyırıp, taşları gösterirler. O sadece tebessüm eder. Sonra da kendi elbisesini sıyırır... Hz. Muhammed (asv) 'in karnında iki taş birden bağlıdır.[7]

BEN DE ODUN TOPLAYAYIM

Bir yolculuktadırlar... Yemek için mola verilir. Arkadaşlarının her biri bir görev üstlenir. Hz. Muhammed (asv) ' de:

> **"Ben de ateş için odun toplayayım."**der. Arkadaşları önüne geçmek isterler:
>
> *"Ey Allah'ın Elçisi! Siz dinlenin biz o işi de görürüz."* Hz. Muhammed (asv) bütün ciddiyetiyle cevaplar:
>
> **"Gerçekten bunu isteyerek yapacağınızı biliyorum. Ancak ben bir topluluk içinde ayrıcalıklı bir durumda bulunmaktan hoşlanmam. Bunu Allah'ta sevmez."**Ve odunları toplamaya koyulur.[8]

SESSİZCE YATAĞINA UZANIR

Medine'de Hicret'i takip eden ilk günlerdir. Medineli Müslümanlar, bütün maddi varlıklarını Mekke'de bırakıp gelen kardeşleriyle her şeylerini paylaşırlar. Her eve on tane misafir düşmüştür. Hz. Muhammed (asv) de bu evlerden birini başka muhacir arkadaşlarıyla paylaşır. Onlardan biri olan Esved oğlu Mikdad anlatmaktadır:

> *"Evde, sütleri ile evin geçiminin sağlandığı bir kaç keçi vardır. Keçiler sağıldığında herkes kendi payına düşen sütü içer... Hz. Muhammed (asv) 'in payı kasede kalırdı. Bir gece Hz. Muhammed (asv) eve geç geldi. Herkes kendi payını içerek, yatmıştı. O kâseyi boş buldu, ama sesini çıkarmadı. Sadece şöyle dua etti."*
>
> **"Ey bugün beni doyuran Allah'ım, onları da doyur!"**

Daha sonra uyanan Mikdad peygamberinin açlığını gidermek için keçilerden birini kesip, pişirmeye davranır. Hz. Muhammed (asv) izin vermez. Onun yerine ikinci kez sağılan keçiden çıkan bir kaç damla sütü içer ve sessizce yatağına uzanır.[9]

BEN KRAL DEĞİLİM

Ebu Hüreyre ile birlikte, çarşıya alışverişe çıkmışlardır. Alış verişi bitirdikten sonra satıcıya tartması için para yerine kullanılan gümüş parçalarını uzatır ve:

"Dikkatli ol, ağırca tart." der. Şaşırarak hiç bir müşterisinden böyle bir teklif duymadığını söyleyen satıcıya Ebu Hüreyre karşısındakinin peygamber olduğunu bildirir... Satıcı derhal Hz. Muhammed (asv) 'in ellerine kapanarak öpmek ister... O izin vermez.

"Bunu İranlılar krallarına karşı yaparlar. Ben kral değilim, içinizden bir insanım..."

Eve dönüş sırasında Ebu Hüreyre yükünü taşımaya yardımcı olmak ister. Ona da izin vermez.

"Kişi, eşyasını, taşıyabiliyorsa, sadece kendi taşımalıdır."[10]

ANCAK ALLAH İÇİN

Arkadaşları, O yanlarına her girdiğinde hızla ayağa kalkmaktadırlar. En sonunda bir gün dayanamaz:

"İranlıların birbirlerini büyük görerek ayağa kalktıkları gibi siz de bana ayağa kalkmayın. Çünkü ben, bir kulun yemek yediği gibi yemek yiyen, bir kulun oturduğu gibi oturan bir kulum."

Bunun benzeri başka bir olayda ise uyarısına şu eklemeyi de yapar:

"Hiç kimse için kalkılmaz. Ancak, Allah için ayakta durulur."

Bundan sonra arkadaşları O (asm) içeri her girdiğinde kendilerini zorla tutarlar ayağa kalkmaz, oturmaya devam ederler.[11]

ÜÇ GÜNDÜR AÇIM

Üç gündür hiçbir şey yiyememiştir... Kızı Fatma (r.anha)'ya giderek evinde yiyecek bir şeyler olup olmadığını sorar:

"Kızım! Sende yiyecek bir şey yok mudur? Ben çok açım."

Fatma (r.anha):

*"Canım sana feda olsun babacığım! Yemin ederim ki bende de size yedirecek bir şey yoktur."*diye cevaplar.

Bu sırada peygamberliğinin yanı sıra bir devletin de başkanıdır... Başka bir gün kızı Fatma (r.anah) yeni pişirdiği arpa ekmeğinden bir parça da peygamber babasına götürür. Hz. Muhammed (asv) kızına:

"Vallahi kızım, üç gündür baban bir şey yememiştir."der. Bu sırada da devlet başkanıdır.[12]

HİÇBİR GÖSTERİŞ

Veda haccını yapmaktadır... Etrafını yüz bin Müslüman çevirmiş maddi egemenliği ise bütün Arap yarımadasınca kabul edilmiştir. Savaşlardan kendi hissesine düşen paydan, bu hac sırasında yüz deve kestirir ve etlerini yoksul Müslümanlar arasında paylaştırır. Hayatının, zaferinin ve peygamberliğinin sonuna ve zirvesine ulaştığı, adeta bir zafer finali gibi de görülmesi mümkün olan bu haccı yaparken, bindiği devesine ise topu topu dört gümüşlük basit bir kadife parçasını şilte niyetine sermiş, onun üzerinde oturmaktadır. Ve Veda haccını bitirirken ellerini açarak dua eder:

> **"Allah'ım, bunu, içinde hiçbir gösteriş ve *'desinler'* kastı bulunmayan bir hac olarak kabul buyur."**[13]

BENDEN GÜZEL KÖLE Mİ OLUR?

Mekke fethedilmiştir... Siyasi ve askeri mücadelesinin zaferle sonuçladığı bir gün yaşamaktadır. Öğle yemeğini ise arkadaşlarıyla birlikte, sokakta, toprağın üzerine oturarak yemektedir. Bu durumu garip sayan, zihinsel özürlü bir kadın laf atar:

"Şuna bakın! Yere oturmuş bir köle gibi yemek yiyor." Hz. Muhammed (asv) tebessüm ederek cevap verir:

"Benden güzel köle mi olur! Çünkü ben de Allah'ın kölesiyim."

Başka bir defasında eşi Hz. Ayşe (r.anha) rica eder:

*"Ne olur bağdaş kurarak, biraz daha rahat oturarak yemek ye."*Bunun üzerine alnını yere değdirecek kadar öne eğilir.

“Kölenin yediği gibi yerim, kölenin oturduğu gibi otururum, çünkü ben bir kuldan başka bir şey değilim.”[14]

BİR KERE DAHA

Medine'de çıplak bir merkebin sırtında yol almaktadır. Arkadaşlarından Ebu Hureyre'ye rastlar.

"Seni de merkebe bindireyim mi?" *diye sorar.*

"Olur ey Allah'ın Elçisi." deyince:

"Bin."der.

Ebu Hüreyre sıçrar, fakat binmeye güç yetiremeyince Hz. Muhammed (asv) 'e tutunmak ister ve ikisi beraber yere yuvarlanırlar. Tekrar merkebin üzerine binen Hz. Muhammed (asv), Ebu Hureyre'ye:

"Bir daha dene."der.

Fakat ikinci denemede başarısız olur ve yine beraberce toprağa yuvarlanırlar. Hz. Muhammed (asv) bir kez daha merkebe biner ve en küçük bir kızgınlık eseri göstermeden, Ebu Hureyre'ye:

"Haydi, bir kere daha..."der..[15]

HABBAB DÖNENE KADAR

Eret oğlu Habbab Mekke'den hicret etmiş, ilk Müslümanlardan, azatlı bir köledir. Yani toplumun en alt kategorisinde kabul edilen insanlardan... Medine'de Hz. Muhammed (asv) tarafından uzun sürecek bir göreve gönderilir. Tekrar evine dönüp, günlük işlerinin başına dönünceye kadar ise o işleri her gün Eret oğlu Habbab'ın evinde bizzat Hz. Muhammed (asv) görür. Evin kadınları süt sağmasını bilmedikleri için sığır ve keçileri her gün Hz. Muhammed (asv) tarafından sağılır. Ailenin, erkeğin yokluğundan etkilenmesine izin vermez.[16]

ONLARIN ARASINDA BULUNACAĞIM

Yeni Müslüman olmuş ve görgü, nezaket kurallarından habersiz göçebe Arapların kendisini rahatsız etmeleri, amcası Hz. Abbas için ciddi bir üzüntü konusu olmaktadır. Bir gün yine böyle bir grup tarafından çevrelenmiş, tozun toprağın üzerinde ve kızgın güneşin altında yeğenini gören amca dayanamayıp, der:

"Ey Allah'ın Elçisi! Bari sana bir çardak yapsak da hiç olmazsa güneşten korunsan! Müslümanların dertlerini orada dinlesen."

O cevap verir:

"Hayır. Allah beni kendi katına alıncaya kadar, ben onların arasında bulunacağım. Ökçeme basmalarına, elbisemi çekiştirmelerine ses çıkarmayacağım."[17]

HAYIR! AÇIM!

Oturarak namaz kıldığını gören Ebu Hureyre sorar:

*"Ey Allah'ın Elçisi! Hasta mısın?"*Cevap verir:

"Hayır, açım!"[18]

ALLAH YOLUNDA

Cebel oğlu Muaz'ı Yemen'e vali atamış, uğurlamaktadır. Kendinin at üstünde, Hz. Muhammed (asv) 'in ise yaya olmasından utanan Muaz:

*"Ey Allah'ın Elçisi! İzin verirsen ben de inip, seninle beraber yürüyeyim."*der.

Teklif kabul edilmez.

"Ey Muaz! Bu adımlarımın Allah yolunda atılan adımlar olmasını arzu ediyorum."[19]

DÜNYADAN KONUŞTUĞUMUZDA

Önde gelen vahiy yazıcılarından Sabit oğlu Zeyd anlatmaktadır:

"Ben Hz. Muhammed (asv) 'in komşusu idim. Ona vahiy indiği zaman bana haber gönderirdi. Ben de, gider vahyi yazardım. Biz Onun yanında dünyadan konuştuğumuzda o da dünyadan, ahiretten konuştuğumuzda o da ahiretten, yemekten konuştuğumuzda o da yemekten konuşurdu. Demek istiyorum ki bize uymakta ve bizim seviyemize inmekteydi."[20]

BÜYÜK ALLAH'TIR

Yabancı bir heyet ziyaretine gelir. Söze iltifat ederek girmek isterler ve:

"Sen bizim büyüğümüzsün." derler. O cevap verir:

"Büyük Allah'tır." Heyettekiler:

"Öyleyse, sen bizim en üstünümüz ve en güçlümüzsün." derler. Bunu da hoş görmez:

"Çok ileri gitmeyin. Şeytan inanmadığınız şeyleri size söyletmekle, doğruluktan sizi ayırmasın."[21]

GEL ŞİMDİ ÖDEŞELİM

Hz. Muhammed (asv) boy abdesti almaktadır. Arkadaşlarından biri de örtü tutarak O'nu perdeler. Abdest bitince Hz. Muhammed (asv) :

"Gel, şimdi ödeşelim."der. Arkadaşının aksi ısrarına rağmen bu kez de O, ona örtü tutar. Arkadaşının:

"Ey Allah'ın Elçisi! Niçin zahmet ediyorsunuz." sözüne;

"Zahmeti yok diyerek." cevap verir.[22]

HANGİ YOLDAN İSTERSEN

Zihinsel özürlü bir kadın mescidden içeri girer...

*"Ey Muhammed (asv) gel benim evimdeki işlerimi gör."*der. Hz. Muhammed (asv) tebessümle, fakat ciddi bir ses tonuyla:

"Hangi yoldan gitmek istiyorsan kalk gidelim." der ve kadının peşine takılır, giderler... Peşlerinde de hayret ve hayranlık içerisindeki arkadaşları...[23]

ARKADAŞ SAKİN OL

Yeni Müslüman olmuş ve kendisini ilk kez gören bir göçebe Arap heyecanından, karşısında titremektedir. Hz. Muhammed (asv):

"Arkadaş, sakin ol. Ben kral değilim. Kureyş kabilesinden kurutulmuş et yiyen bir kadının oğluyum." der.[24]

YERYÜZÜ DOLUŞUNCA

Bir arkadaşına, yanlarından geçen birini göstererek sorar:

"Bu kişi hakkında ne dersin?"

Arkadaşı:

"Toplumun önde gelenlerindendir. Kimi istese evlendirirler. Bir işi için kimden yardım istese, yardım ederler."

Hz. Muhammed (asv) susar. Az sonra geçen başka birini göstererek yine aynı soruyu sorar. Arkadaşı bu kez de:

"Bu, çok fakirdir. Ne kız verirler, ne işine yardım ederler." der

Hz. Muhammed (asv) bu kez susmaz:

"Ama bu fakir yeryüzü doluşunca, ötekinden hayırlıdır."[25]

KUYUYU GERİ ALMASI

Düşmanla yapılan savaş sırasında ele geçen bir kuyuyu, ganimet payı olarak isteyen Sahr, Hz. Muhammed (asv) 'den istediğini alır. Fakat kuyunun sahibi olan düşman kabilesi daha sonra Müslüman olur. Şimdi bütün mallarını geri almaktadırlar. Hz. Muhammed (asv) utangaç bir tavırla Sahr'a gelerek başını önüne eğer ve kuyuyu geri vermesi gerektiğini söyler. Sahr hiç itiraz etmez.

*"Pekiyi, ey Allah'ın Elçisi!"*der.

Hz. Muhammed (asv) kendi eliyle verdiği bir şeyi geri istemek mecburiyetinde kaldığı için kıpkırmızı olmuştur.[26]

DUANDA BENİ DE UNUTMA!

Hz. Ömer (ra) kendisinden umre yapmak üzere Mekke'ye gitmek için izin ister. O sevinerek izin verir ve öğütler:

"Kardeşim! Duanda beni de unutma."

O gün Hz. Ömer (ra)'in anlatımıyla hayatının en sevinçli günüdür.[27]

HZ. FATMA'NIN ÇEYİZİ

Kendine en çok benzeyen ve kendinden geriye kalan tek çocuğu Hz. Fatma (r.anha)'yı evlendirirken, ona çeyiz olarak verebildikleri,**yorgan yerine kullanılan kadife bir örtü, yaygı, elek, havlu, bir bardak, bir el değirmeni, bir tulum, iki su testisi, içi hurma lifi dolu bir deri minder, deriden yapılmış bir kap ve bir kırbadan,** ibarettir. Yorgan yerine verilen kadife örtü kısa olduğu için başa çekilince ayak, ayağa çekilince de baş açıkta kalmaktadır.[28]

BİZ ONU KATIK YAPAR YERDİK

Hz. Muhammed (asv) 'den sonraki yıllardır. Hz. Ayşe (r.anha), çevresindekilere, bir akşam babası Hz. Ebubekir (ra) tarafından kendilerine gönderilmiş bir koyun paçasını, eşi Allah'ın Elçisi (asm) ile beraber nasıl parçaladıklarını anlatmaktadır. Dinleyenlerden biri şaşkınlıkla sorar:

"Bu işi karanlıkta mı yaptınız?"

Hz. Ayşe (r.anha) acı bir gülümsemeyle cevaplar:

"Lambaya koyacak yağımız olsaydı, biz onu katık yapar, yerdik."[29]

BEN ÇOBANKEN

Bir kaç arkadaşı, ellerinde arak isimli bir ağacın dikenli meyveleri de bulunduğu halde yanına girerler. Meyvelerin ham oluşu dikkatini çeken Hz. Muhammed (asv) son derece doğal bir şekilde:

"Bu ağacın meyvesini esmerleşip de tamamen olgunlaştığında toplayın. Ben çobanlık yaparken bunlardan toplar ve yerdim."der.

Bu sırada Arap yarımadasına ve yüzbinlerce inananın gönüllerine hâkim bir peygamberdir.[30]

DOĞRUYU SÖYLEYİN

Bazı Müslüman genç kızlar, *"Bizim aramızda öyle bir peygamber var ki, yarın ne olacağını bilir."* dizelerini de içeren bir ilahi söylemektedir. Bunu duyan Hz. Muhammed (asv), kızları uyarır:

"İlle de bir şey söyleyeceksiniz, doğruyu söyleyin."[31]

---

[1] Kadı İyaz, Şifa-ı Şerif, s.132.
[2] M.Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, II/412.
[3] M. Yusuf Kandehlevi, Hayatü's-Sahabe, II/492.
[4] M. Yusuf Kandehlevi, Hayatü's-Sahabe, III/154.
[5]M. Yusuf Kandehlevi, Hayatü's-Sahabe, III/219.
[6]M. Yusuf Kandehlevi, Hayatü's-Sahabe, I/381.
[7]Ebu'ş Şeyh el İsbehani, Hz. Muhammed (asv) 'in Edeb ve Ahlakı, s.58/236.
[8]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, I/63.
[9]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, III/188.
[10]M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., III/156, 157; Kadı İyaz, a.g.e. s.132.
[11]M. Yusuf Kandehlevi. a.g.e., III/68; Kadı İyaz. a.g.e., s.129.
[12]M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., I/383 ve IV/482.
[13]M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., III/15; Kadı iyaz. a.g.e., s.130.
[14]Ebu'ş-Şeyh el-isbehani, a.g.e. s.64; Ed: Prof. Dr. İ. Lütfi Çakan, Hz. Peygamber ve Aile Hayatı, s.275; M. Yusuf Kandehlevi. a.g.e., III/153; M.Fethullah Gülen. Sonsuz Nur, II/122.
15]İmam-ı Kastalani.Mevâhib-ı Leduniye, s.331.
[16]Afzalur Rahman, a.g.e., I/66.
[17]İbrahim Refik, a.g.e., s.109.
[18]M.Fethullah Gülen, a.g.e., II/234.
[19]İbrahim Refik, Güllerin Efendisi s.160.
[20]M. Yusuf Kandehlevi. a.g.e., III/123.

[21]M. Yusuf Kandehlevi. a.g.e., III/109.
[22]M. Yusuf Kandehlevi. a.g.e., III/339.
[23]Ebu'ş-Seyh el-İsbehani, a.g.e., s.58; M.Fethullah Gülen, a.g.e., I/339.
[24]M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., III/153.
[25]Abdurrahman Azzam, Peygamberimizin Örnek Ahlâkı, s.86.
[26]M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., II/575.
[27]M. Yusuf Kandehlevi. a.g.e., IV/93.
[28]İbn Sa'd, Et-Tabakat el-Kûbrâ, VIII/23.
[29]Ebu Abdullah Muhammed (asv) bin İsmail Buhari. Sahih.Nafakat. s.7.
[30]İbn Sad. a.g.e., I/107.
[31]M.Fethullah Gülen, a.g.e., II/123.

Hayvanlara Bile Merhametli:

ONLARA NÖBETÇİLİK EDİP

Altmış üç yıllık hayatının en büyük zaferine yol almaktadır. On bin kişilik bir ordunun başında baba ocağı, ana vatanı Mekke'nin kapısına dayanmak üzeredir. Artık bütün Arabistan hâkimiyetini tanımıştır.

Ordunun en önünde ilerlerken yolları üzerinde yeni doğum yapmış dişi bir köpekle yavrularını görür. Arkadaşlarından Suraka oğlu Cuayl'i çağırarak emir verir.

> ***"Anneyle yavrularının önünde duracak ve ordunun tamamı geçinceye kadar onlara nöbetçilik edip, ezilmekten koruyacaksın."***

Dişiyle yavruları rahatsız edilmemiş fakat on bin kişilik Fetih ordusu istikametini değiştirmiştir.[1]

KONUŞAMAYAN HAYVAN

Bir gün yolda giderken açlıktan karnı sırtına yapışmış bir deve görür. Yüzü bulutlanır ve devenin sahibine döner:

> ***"Konuşamayan bu hayvana bakarken Allah'tan kork!"***[2]

KOYUNUN GÖZÜ ÖNÜNDE

Kuzeni Abbas oğlu Abdullah anlatmaktadır. Birgün Allah'ın Elçisiyle (asm) bir yere gidiyorduk. Birisi, kesmek üzere bir koyunu bağlamış, koyunun gözü önünde bıçağı biliyordu. Hz. Muhammed (asv), o kişiye seslendi:

> ***"Onu defalarca mı öldürmek istiyorsun?"***[3]

SANA KİMSE DOKUNAMAZ

Arkadaşlarıyla oturmaktadır. Bir deve son hızla koşarak yanına gelir ve durur. Sığınmak ister gibi bir hali vardır. Az sonra da deveyi kovalayan sahipleri çıka gelir.

"Ey Allah'ın Elçisi, bu bizim devemizdir, üç gündür onu arıyorduk, nihayet yanınızda bulduk." derler.

Deve Hz. Muhammed'in arkasında durmaktadır. O devenin yularını bırakmadan konuşur:

> ***"Ama deveniz sizden çok şikâyetçi."***

Şaşıran sahipleri sorar:

"Ey Allah'ın Elçisi, ne diyor?"

> ***"O yanınızda büyümüş, yıllarca sırtında yük taşımış, size bir sürü de yavru vermiş ve en sonunda onu kesip etini yemeye kalkışmışsınız."***

"Evet, ey Allah'ın Elçisi aynen öyle oldu."

Bunun üzerine Hz. Muhammed (asv) cebinden yüz gümüş ödeyerek deveyi onlardan satın alır ve deveye dönerek:

> ***"Ey deve, haydi git. Allah rızası için serbestsin ve artık sana kimse dokunamaz."*** *der.*[4]

---

[1] Gerçeğe Doğru, (I), s. 10- 25.
[2] Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi (l). s.47.
[3] M.Felhullah Gülen, Sonsuz Nur (l), s.312.
[4] İbrahim Refik, Güllerin Efendisi, s. 166.

İnsanların En Cömerdi:

Hz. Muhammed (asv), insanların en cömerdi ve en iyilik severi idi. Ramazan'da Cebrâil (as) ile beraber bulunduğu zamanlarda her şeyini verirdi. Cebrâil (as), her Ramazan gecesi Onun (asm) yanına gelir, ona Kur'an öğretirdi. Cebrâil (as) şöyle derdi:

"Allah'ın Râsulü, bereket getiren rüzgârlardan daha cömerttir." (Müslim, Fezâil, 12, 2308)

Malı olmayan kişide hırs değil kanaat olmalıdır. Malı olan kişide ise cimrilik değil cömertlik olmalıdır.

İKİ ALTINDAN KURTULMAK

Bilal-i Habeşi anlatır:

Allah'ın Elçisinin hesaplarını ben takip ediyordum. Bir fakir kendisinden yardım istediğinde bana emreder, eğer elimizde para yoksa birinden borçlanarak o fakirin ihtiyacını görürdük. Bu durumu bilen ve Hz. Muhammed (asv)'e de sempatisi olduğu zannedilen zengin bir putperest bir gün bana:

"Eğer borç para ihtiyacınız olursa, sağa sola gitme hepsini ben karşılayayım." dedi. Biz de onun sözüne ve iyi niyetine güvenerek öyle yapmaya başladık. Borcumuz bir hayli kabarmıştı. Ve zengin putperest gerçek niyetini ortaya koydu. Çarşıda rastladığı bir sırada bana:

"Ey zenci!" diye bağırdı.

"Ne var?" dedim.

"Aybaşına kaç gün kaldı biliyor musun?" dedi.

"Biliyorum, az kaldı." cevabını verince;

"Hele bir aybaşı olsun görürsün. O gün alacaklarıma karşılık seni rehin edip, yeniden köle yapacağım." dedi.

Bu tehdit çok ağırıma gitmişti. Hemen Allah'ın Elçisi'nin yanına varıp durumu anlattım. O da üzüldü. Fakat Allah'a tevekkül etti ve derhal bir çare aramaya koyuldu.

Ben çıkıp eve gittim. Fakat o gece üzüntümden gözümü kırpmam mümkün olmadı. Sabah namazı vakti, Allah'ın Elçisi'nin beni çağırdığını söylediler. Hemen kalkıp gittim. Yüzü gülüyordu. Bana kapıda duran üzeri mal yüklü dört deveyi göstererek:

"Müjde ey Bilal!.. Bunlar az önce Fedek hükümdarından hediye geldi. Hemen satıp borçlarımızı ödeyelim." dedi.

Derhal emrini yerine getirdim. Başta o putperest olmak üzere hiç kimseye hiçbir borcumuz kalmadıktan sonra, gelip durumu kendisine de haber verdim. Bana:

"Bir şey arttı mı?" diye sordu

"Evet, ey Allah'ın Elçisi! İki altın kaldı!" dedim.

"Beni o iki altından da kurtar. Sen onları da ihtiyaç sahiplerine vermedikçe ben eve gitmem." dedi.

O sırada mescidde oturuyordu. Bütün Medine'yi araştırmama rağmen ertesi gün akşama kadar o iki altını da verebileceğim gerçek ihtiyaç sahiplerini bulamadım. En sonunda Medine'ye henüz gelmiş iki yoksul yolcu için alışveriş yaparak onları da elimden çıkardım. Ve mescide gelip durumu Allah'ın Elçisine bildirdim. O da Allah'a hamd ederek, iki günlük bekleyişten sonra, nihayet kalkıp evine gitti.[1]

NE GÜZEL BİR HIRKA

Bir gün hanım Müslümanlardan biri kendi eliyle ördüğü bir hırkayı getirip O'na hediye eder. Sırtında yeni hırkasıyla arkadaşlarının arasında mescidde oturmaktadır. Arkadaşlarından biri hırkayı çok beğenir ve Hz. Muhammed (asv)'in herkesçe bilinen cömertliğinden de cesaret alarak,

"Ey Allah'ın Elçisi! Bu ne güzel bir hırka! Bana hediye eder misin?" der. Hz. Muhammed (asv) hiç sesini çıkarmadan ve tavırlarıyla da herhangi bir hoşnutsuzluk ifade etmeden, hırkayı sırtından sıyırır ve ona uzatır.[2]

DÜĞÜN YEMEĞİ

Arkadaşlarından biri evlenmektedir. Fakat adet olan düğün yemeğinde ikram edebileceği hiçbir şeyi yoktur. Durumu haber alan Hz. Muhammed (asv) evindeki unun tamamını ona hediye eder. Kendi evinde hiç yiyecek kalmaz.[3]

SÜTÜN HEPSİ MİSAFİRİN

Uzaktan gelen bir misafir Hz. Muhammed (asv)'in evinde gecelemektedir. Akşam yemeği olarak da sadece biraz keçi sütü vardır. Misafir hepsini içer. Kendilerine hiçbir şey kalmadığı için Hz. Muhammed (asv) ailesi geceyi aç geçirirler. Şikâyet etmezler.[4]

BUNUNLA EMROLUNDUM

Bir gün yanına fakir bir göçebe Arap gelir. Kendisine bir şeyler vermesini ister. Fakat o gün Hz. Muhammed (asv)'in mal ve para cinsinden hiçbir şeyi yoktur.

"Şu an sana verecek bir şeyim yok. İhtiyacın ne ise onu benim adıma satın al. Sonra ben o borcu öderim." der.

Fakir sevinerek çıkar, gider. Fakat yanındaki arkadaşları kendisini bu kadar zorlamasına üzülmüşlerdir. Bir tanesi, ayağa kalkar:

"Ey Allah'ın Elçisi! Bu şahıs daha önce de iki-üç kez geldi, senden bir şeyler istedi verdin. Şimdi ise elinde hiçbir şey yok. Gücünüzün yetmediği bir sorumluluğu herhalde Allah size yüklemez!"

Duydukları kendisini hoşnutsuz etmiştir. Sonra başka bir arkadaşı da ayağa kalkıp, konuşur:

"Ey Allah'ın Elçisi! Dilediğin kadar ver! Arş'ın sahibi olan Allah beni fakir eder diye de korkma!"

Yüzünde bir tebessüm yayılır. Sözünü herkese duyurur:

"İşte ben de bununla emrolundum."[5]

HEPSİ BİZİM OLDU

Hz. Ayşe (r.anha) anlatır: Bir gün bir koyun kesmiş ve bir bud dışında bütün eti dağıtmıştık. Allah'ın Elçisi:

"Koyunu ne yaptınız?" diye sordu. Ben, bir bud dışında hepsini dağıttığımızı söyledim.

"Ey Ayşe; demek ki bir bud dışında hepsi bizim oldu." dedi.[6]

DEVE ZİYAFETİ

Amr oğlu Nuayman en şakacı arkadaşlarındandır. Ne var ki şakaları herkesin kaldırabileceği cinsten de değildir. Bir gün mescide namaz kılmaya giren bir göçebe Arabın devesini keser... Mescidden çıkınca devesini yerde kesilmiş olarak gören Arap ağlayıp, bağırmaya başlar. Gürültüye toplanan insanlar Hz. Muhammed (asv)'e:

"Ey Allah'ın Elçisi! Bunu yapsa yapsa Nuayman yapar." derler. Nuayman bulunur ve suçunu itiraf eder. Kendisine **"Niçin?"** diye sorulduğunda ise, Hz. Muhammed (asv)'e dönerek utangaç bir tebessümle:

"Ey Allah'ın Elçisi! Siz nasıl olsa devenin bedelin ödersiniz diye düşünüp, hepimize bir ziyafet çekelim istedim." der.[7]

BORCUNU İKİ KAT

Birisinden yüz yirmi kilo ödünç tahıl almıştır. Alacaklı sıkışınca gelip borcunu ister. Hz. Muhammed (asv) yüz yirmi kilo borcuna karşılık olarak verir. Sonra bir yüz yirmi kilo da, kendisine darda kaldığı bir zamanda borç vererek iyilik etmiş olduğu için hediye olarak verir.[8]

---

[1]M. Yusuf Kandehlevi, Hayat-üs Sahabe (ll), shf:333.
[2]İmam-ı Kastalani, Mevahib-i Ledüniyye, shf:348.
[3]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi (l), shf:60.
[4]Afzalur Rahman, a.g.e.(l). shf:60.
[5]İmam-ı Tirmizi, Şemâil-i Şerif, shf:353.
[6]Gerçeğe Doğru, (II). shf:16-34.
[7]Bekir Sağlam, Model İnsan, shf:76.
[8]Afzalur Rahman, a.g.e.(l), shf:41

Cesur:

ŞECAAT VE NECDET

Şecaat: Dinî ve dünyevî hukukunu korumak için canını dahî verecek derecede gösterilen bir yiğitlik olarak tarif edilir.

Necdet: Korku ve dehşet veren bir hâdise anında ve olağanüstü haller karşısında sabır ve sebat göstererek soğukkanlılığını koruyup, endişeye kapılmadan sakin bir şekilde hareket etmektir.

Bu hasletlerden her ikisi de Peygamberimiz (asm)'de tam ve mükemmel manada bulunuyordu.

O, insanların en cesuru, en yüreklisi, en kahramanı ve en yiğidi idi. Gençliğinden itibaren hayâtının bütün devrelerinde şecaat manasındaki cesaret, Peygamberimiz (asm)'de çok açık bir şekilde görülüyordu.

Peygamberimiz (asm) tebliğinde ve insanları hakka davetinde o derece metanet, sebat ve cesaret gösteriyordu ki, büyük devletler, büyük dinler, kavim ve kabilesi ve hatta amcası ona şiddetli düşmanlık ettikleri halde, zerre kadar bir tereddüt eseri, bir telaş, bir korkaklık göstermiyor; tek başına bütün dünyaya meydan okuyor; İslâmiyeti anlatmaya devam ediyordu. Bu sebat ve azmin sonunda nihayet İslâmiyeti dünyaya hakim kıldı.

O'nda (asm), her zaman sarsılmaz ve sağlam bir irade vardı. Bu iradenin ters yüz edilmesi mümkün değildi. Çünkü O'ndaki (asm) iradeyi Cenâb-ı Hakk, gizli meşietiyle biledikçe bilemişti.

O İKİ KİŞİ

İslam takviminin başlangıcı olan Hicret yaşanmaktadır. Mekke civarındaki bir dağın yamacında mağara-kovuk arası bir yere sığınan Hz. Muhammed (asv) ve Hz. Ebubekir (ra)'in bir, bir buçuk metre yakınlarında, mağaranın hemen ağzında tepeden tırnağa silahlı iki yüz düşman dağın yamacını didik didik etmektedir. Biraz başlarını uzatıp da Hz. Muhammed (asv)'i ve arkadaşını görmekten onları alıkoyan, mağaranın kapısındaki örümcek ağı ve güvercin yuvasıdır. Yaşamlarının bıçağın sırtında olduğu bu en tehlikeli dakikalarda, güven ve huzur içindeki Hz. Muhammed (asv) yoldaşının da heyecanını yatıştırır:

> **"Kardeşim, o iki kişi hakkındaki zannın nedir ki üçüncüleri Allah'tır."**[1]

MEDİNE'DE GECE BASKINI

Bir gece Medine'de büyük bir gürültü işitilir. Endişe içinde sokaklara dökülen halk, şehrin düşman baskınına uğradığını zannederler. Hemen önlem alınıp, savunma durumuna geçilmeye çalışılır. Fakat bu arada eğersiz bir atın üzerinde, boynuna asılı kılıcıyla Hz. Muhammed (asv) görünür. Şehir dışından gelmektedir. **"Korkmayın, tehlikeli bir şey yok!"**der. Halk yatışır. Ve sonra anlaşılır ki, gürültünün duyulmasıyla beraber kılıcını almış, en yakındaki ata eğersiz ve koşumsuz olarak atlamış ve şehir çevresindeki tehlikeli olabilecek yerleri teker teker kontrol etmiştir. Hiç kimsenin kendisine katılmasını beklemeden!.. Tek başına!..[2]

BUNDA YALAN YOK

Mekke fethedildikten sonra başkaldıran Hevazin'i itaat ettirmek için İslam ordusu Huneyn üzerine yürümüştür. Yeni fethedilen Mekke'de yeni Müslüman olmuş iki bin askerin de eklenmesiyle sayısı on iki bin kişiyi bulan ordu, o günün Arabistan'ı şartlarında olağanüstü bir büyüklüğe sahiptir.

Ve bazı yeni Müslümanlar bu sayı çokluğuna güvenerek, böyle bir ordunun yenilmesinin imkânsız olduğunu söylemeye başlarlar. Ne var ki henüz girdikleri Huneyn vadisinde kendilerinden bir kaç kat zayıf olan düşmanın ani bir baskını karşısında orduda panik baş gösterir. Kitle psikolojisiyle herkes birbirinden görerek geriye çekilmekte ve durum neredeyse bir bozgun halini almaktadır.

O sıcak dakikalarda bütün ordunun aksine dalga dalga üzerlerine gelen düşmana karşı saldırmaya çalışan bir tek kişi vardır; Hz. Muhammed (asv).

Yeryüzünde hakkı temsil ediyor olmasına rağmen, ordusunun dağılmaya başlaması karşısında hayatının en kızgın anlarından birini yaşayan Hz. Muhammed (asv) beyaz atının üzerinde dikilerek, meydan okurcasına:

> **"Ben Allah'ın Elçisiyim bunda yalan yok. Ben Abdulmuttalib'in oğluyum (düşmandan hiç kaçmamış bir ecdad) bunda yalan yok!"**

diye haykırmakta ve bütün gücüyle Müslümanların üzerine sağnak halde ok yağdıran Hevazin kabilelerine saldırmaya çalışmaktadır. Bu arada iki yakını atını güçlükle zapt etmektedirler.

Savaşı İslam ordusu kazanır.[3]

SENi BENİM ELİMDEN KİM KURTARACAK

Pek çok sahih hadis kaynağından bize nakledilen meşhur bir hadisedir. Peygamberimiz (asm) bir sefer esnasında kabilesinden uzak bir yerde dinlenmektedir. Gavres isminde cesur bir kabile reisi, kimseye gözükmeden, Peygamber Efendimizin (asm) yanına kadar ulaşmayı başarır. Elindeki kılıcı Peygamberimizin (asm) başının üstünde kaldırıp

"Seni benim elimden kim kurtaracak?" diye bağırır. O anda uykudan uyanan Peygamberimiz (asm) hiçbir tereddüt, endişe ve korku hissetmeden,**"Allah!.."** diye cevap verir. Sonra da şöyle dua eder:

"Allah'ım! dilediğin bir şeyle beni ondan kurtar." O anda Gavres, ansızın gaibden gelen ve sırtına çarpan bir darbe ile yere yuvarlanır. Bu defa elindeki çok güvendiği kılıncı Hazreti Muhammed (asv)'in eline geçmiştir. Şimdi sıra O'ndadır ve sorar:

"Şimdi seni benim elimden kim kurtaracak?" Gavres pişmandır.

"Beni kurtaracak kimse yok!.." der. Aman diler. Efendimiz (asm) daha birkaç saniye önce canına kasteden düşmanını affeder, gitmesine izin verir.[4]

O'NUN ARKASINA SIĞINIRDIK

Cesareti ile mümtaz Hazreti Ali (ra) anlatıyor:

> **"Biz, savaş kızıştığında, gözler öfkeden kıpkırmızı kesildiğinde O'nun (asm) arkasına sığınırdık."**[5]

---

[1]M.Yusuf Kandehlevi, Hayatü's-Sahabe , (I), shf:420
[2]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi (I), shf:82; M.Yusuf Kandehlevi, a.g.e. (III), shf:227
[3]İmam-ı Tirmizi, Şemail-i Şerif shf:265; M.Yusuf Kandehlevi, a.g.e. (III), shf:228
[4]Buhârî, cihad 84; megâzî 31; Müslim, fezâil 13; Hâkim, el-Müstedrek, 3/29.
[5]Müsned, 1:86; Müstedrek, 2:143; Kenzü'l-Ummâl, 12:347, 419.

Baba, Dede ve Tüm Çocuklara Şefkatiyle:

İBRAHİM'İ ZİYARET

Hizmetçisi Enes, O'nu (asm) **"Aile efradına O'ndan daha şefkatli davranan bir insan görmedim."** sözleriyle anlatır...

Hayatının son yıllarında dünyaya gelen oğlu İbrahim'i, bulunduğu süt annenin evinde sık sık ziyaret eder... Burası, Medine'nin kenar mahallelerindedir ve süt annenin kocası da bir demirci ustasıdır. Evin içi de çoğu kez demirci ocağından gelen dumanla doludur. Her ziyarette İbrahim'i kucağına alır ve uzun uzun koklayarak öper. Bu sırada bütün Arap yarımadasını hakimiyeti altında bulunduran bir devletin de başkanıdır.[1]

AĞLAYAN BİR ÇOCUĞUN SESİ

Mescit'te sabah namazını kıldırmaktadır. Genellikle yaptığı uygulama, farz olan iki rekatta, namazın ruhuna uygun bir biçimde, ağır ağır 100 ayet okuyarak uzun bir namaz kıldırmak iken, o sabah çok kısa sürede namazı tamamlar ve selam verir. Arkadaşları sorar:

- *Ey Allah'ın Elçisi! Bugün neden namazı hızlı kıldırdın?*

- **Ağlayan bir çocuğun sesini duydum. Ana-babasının üzüleceğinden endişelendim.**[2]

BEN DE SİZİ SEVİYORUM

Maddi olarak son derece sıkıntılı geçen Hicret yolculuğu bitmiş, Medine'ye girilmektedir... Medineli Müslüman kız çocukları O'nu *"Dolunay doğdu üstümüze Veda tepelerinden"*şarkısıyla karşılamaktadır. Tam önlerinden geçerken Hz. Muhammed (asv) sorar:

"Küçük kızlar beni seviyor musunuz?"

Küçük kızlar *"Evet"* diye çığrışırlar. O da mutluluktan bütün yüzüne yayılan bir tebessümle konuşur:

"Ben de sizi seviyorum!.."[3]

CENNETİ HAK ETMİŞTİR

Aç bir anne kucağında iki küçük kızıyla beraber Hz. Ayşe (r.anha)'den yiyecek bir şeyler ister. Peygamber ve devlet başkan Hz. Muhammed (asv)'in evinde ise üç tane hurmadan başka bir yiyecek yoktur. Kızlarına birer hurma yediren anne, üçüncüyü de kendi yemek üzereyken aç çocuklar ellerini uzatarak onu da isterler. Ve anne verir. Hz. Ayşe (r.anha) akşam olduğunda hala olayın etkisi altındadır. Nihayet eve gelen Hz. Muhammed (asv)'e de anlatır. Hz. Muhammed (asv) yutkunarak konuşur:

"O anne bu hareketiyle cenneti hak etmiştir."[4]

HOŞ GELDİN KIZIM

Soyunun kıyamete kadar kendisinden devam edeceği ve yedi çocuğu içerisinde kendi vefatından sonraya kalan tek evladı olan Hz. Fatma (r.anha), Hz. Muhammed (asv)'in kalbinde çok özel bir yere sahiptir. Yanına her geldiğinde mutlaka ayağa kalkarak karşılar,

"Hoş geldin kızım." diyerek öper, elinden tutarak yanına oturtur. Fatma da babasına karşı aynı şekilde davranır. Kızına duyduğu sevgiyi ifade ederken:

"Fatma benim parçamdır, ona eziyet veren bana eziyet vermiş olur." der.

Beş-on sene öncesine kadar küçücük kız çocuklarını kendi elleriyle öldüren insanlardan oluşmuş bir toplum da onları izlemektedir. Kız çocuğunun gerçekte ne değerli bir nimet olduğunu anlayarak…[5]

KIZ – ERKEK AYRILINCA

Hizmetçisi Enes anlatıyor:

Bir Adam Hz. Muhammed (asv)'in yanında oturuyordu. Bir ara adamın oğlu geldi. Adam çocuğu dizine oturtarak öpüp sevmeye başladı. Biraz sonra kızı da geldi. Adam ise onu yanına oturtmadı ve hiç ilgilenmedi. Allah'ın Elçisi (asm)'in yüzü değişmişti, sert bir ses tonuyla sordu:

"Niçin ikisini bir tutmadın?"[6]

BANA DOĞRU KOŞUN

Kuzeni Cafer ve amcası Abbas'ın hemen hemen aynı yaşlarda olan çocuklarını karşısına alarak:

"Bana doğru koşun. Sizden kim önce yanıma varırsa, ona şunu şunu vereceğim." der.

Onlar da, O'na (asm) doğru koşarak göğsüne ve sırtına kapanırlar. Hz. Muhammed (asv)' de hepsini öperek kucaklar… Hayatı boyunca birçok defa…[7]

ANAM BABAMSINIZ

İranlı arkadaşı Selman anlatmaktadır:

Öğleye yakın bir vakitti. Mescid'te oturuyorduk. Hasan (ra)'la Hüseyin (ra)'in kayboldukları haberi geldi. Kendisiyle beraber herkes Medine ve etrafına dağılarak, çocukları aramaya başladık. Nihayet ben bir dağın eteğinde onları buldum. Birbirlerine korku içerisinde sarılmışlar, kıpırdamadan az ötelerinde duran bir yılana bakıyorlardı. Yılan ise başını onlara doğru uzatarak, dilini çıkarmış, tıslıyordu... Allah'ın Elçisine seslendim, hemen geldi. Durumu görünce yılanın üzerine seğirtti ve yılan kaçtı. O da torunlarının yanına döndü. Şimdi elini yüzlerine sürerek korkularını gidermeye çalışıyor, bir yandan da:

"Anam babamsınız, Allah katında ne kadar değerlisiniz." diyordu.

Çocukların korkusu yatışınca her birini bir omuzu üstüne alarak yavaş yavaş Medine'ye doğru yürümeye başladı.[8]

KÜÇÜK ADAM ORADA MI?

Sadık arkadaşı Ebu Hüreyre ile bir gün Hz. Fatma (r.anha)'nın evine giderler. Torunlarını görmek, sevmek istemiştir. Kapıdan girer girmez, Hasan (ra)'ı arayarak:

"Küçük adam orada mı? Küçük adam orada mı?" diye sorar.

Badi badi koşarak gelen torununu kucaklarken bir yandan da dua etmektedir.

"Ey Allah'ım! Ben onu seviyorum, senin de onu ve onu sevenleri sevmeni diliyorum."[9]

ONLARA MERHAMET EDİYORUM

Manevi evladı Zeyd'in oğlu Üsame'yi bir dizine, torunu Hasan (ra)'ı bir dizine oturtur. Başlarını birbirlerine yasladıktan sonra kendi başını da onlarınkine dayar ve Allah'a yönelir:

"Ey Allah'ım! Onlara merhamet etmeni diliyorum, çünkü ben onlara merhamet ediyorum."[10]

BENİM ÇİÇEKLERİM

Bir gece Hz. Muhammed (asv)'i ziyaret eden bir arkadaşı kendini şaşırmaktan alamaz. Hz. Muhammed (asv)'in elbisesinin içinde kıpırdayan bir şeyler vardır. Elbise açılınca sır anlaşılır:

"Benim çiçeklerim." diyerek sevdiği Hz. Hasan (ra) ve Hüseyin (ra)... Onları kucağına oturtarak dua eder:

"Bunlar benim oğullarım, benim kızımın oğulları! Ey Allah'ım ben onları seviyorum, senin de onları ve onları sevenleri sevmeni diliyorum."[11]

NE GÜZEL SÜVARİLER

Kızı Hz. Fatma (r.anha)'dan iki torun lütfedilmiştir: Hasan (ra) ve Hüseyin (ra)... Torunlarına olan ilgisini her ortamda ve rahatça sergileyen Hz. Muhammed (asv), kendisinden deve almasını istediklerinde, o an için bu dileği yerine getirebilecek parası bulunmadığından dört ayak olur ve şakayla karıştırarak:

"Haydi binin; bundan iyi deve mi olur?" der.

Başka bir gün sırtında Hasan (ra)'la Hüseyin (ra) ata binme oyunu oynarlarken Hz. Ömer (ra) ile karşılaşırlar... Peygamber aşığı Hz. Ömer (ra) çocuklara:

"Ne güzel bineğiniz var." der. Hz. Muhammed (asv) cevap verir:

"Onlar da ne güzel süvariler."[12]

DÜŞE KALKA YÜRÜYÜŞLERİNE

Mescid'in minberine çıkmış kendini pür dikkat dinleyen binlerce mümine seslenmektedir. Kapıda kırmızı gömlekleri içinde düşe kalka yürümeye çalışan iki bebe görünür. Başlar o yana dönmüştür. Fakat kimse Allah Elçisinin hutbesini yarıda kesmeye cesaret ederek çocukları almaya davranamamaktadır.

Hz. Muhammed (asv), hutbeye ara verir, minberden iner, onları kucaklar. Ve minbere geri dönerek kaldığı yerden devam eder. Bu arada kendisini dinleyenlerden özür dilemeyi de ihmal etmez.

"Şu iki çocuğun düşe kalka yürüyüşlerine baktım ve hutbemi kesip onları yukarıya almaktan kendimi alıkoyamadım."[13]

BEN BABAN AYŞE DE ANNEN

Bir bayram sabahı camiden evine dönmektedir. Sokakta bayramlıklarını giyinmiş, oynayan çocuklar görür. Fakat bir tanesinin durumu dikkatini çeker. Kenarda oturmuş, kirli ve eski elbiseler içinde diğerlerini seyretmektedir. Hz. Muhammed (asv) yanına yaklaşır...

"Oğlum, sen niçin arkadaşlarına katılmıyorsun?" der.

Çocuk hüzünlü, cevap verir...

"Ey Allah'ın Elçisi! Ben yetimim..." Hz. Muhammed (asv) için bu kadarı yeterlidir... Çocuğu elinden tutar, evine götürür. Orada yetim yıkanır, yeni elbiseler giydirilir, yedirilir, cebine para konur, sevindirilir... Sonra Hz. Muhammed (asv) onun yüzünü avuçları içine alarak,

"Benim baban, Ayşe'nin annen, Hasan'la Hüseyin'in de kardeşlerin olmasını ister misin?"

"Evet, ey Allah'ın Elçisi evet"...

Sevinç içinde ok gibi fırlayan çocuk, diğerlerinin arasına karışmıştır. Bu hızlı değişimi merak eden arkadaşları sorar:

"Ne oldu sana böyle?.."

Yetim cevaplandırır:

"Allah'ın Elçisi babam, Ayşe annem, Hasan'la Hüseyin de kardeşlerim oldu..."[14]

NE YAPSIN ENES?

On yaşından yirmi yaşına, Hz. Muhammed (asv)'in vefatına kadar hizmetine bakan, günlük işlerini gören zeki ve yaramaz bir Medinelidir... Malik oğlu Enes...

Bu on yıllık uzun süre Enes'in yaramazlıklarıyla doludur. Kendi anlatımıyla:

"Hz. Muhammed (asv) beni çarşıdan bir şey almaya gönderirdi. Ben sokakta oynayan çocukları görünce onlarla oyuna dalardım ve ne alacağımı unuturdum. Sonra sus pus O'nun huzuruna gelirdim. O beni böyle mahcup ve ürkek görünce‘**Ne yapsın Enes, O'nun elinde birşey yok ki, ona yapacağı işi Allah unutturuyor.**’ *der ve gönlümü alırdı.”*

Bu günlerden birinde Enes'in haylazlık katsayısı bir hayli yükselir ve gönderildiği iş için kendi içinden *"Allah'a and olsun ki gitmeyeceğim."* der. Sonra pişman olur, yola koyulur ve sokakta oynayan çocuklarla karşılaşınca da unutur. Oyuna dalar. Bir süre sonra bir el onu ensesinden yakalamıştır.

Dönünce karşısında Hz.Muhammed (asv)'i görür, gülümseyerek:

"Enesçiğim; gönderdiğim yere gittin mi?" demektedir.

Enes de *"Evet ey Allah'ın Elçisi. "Şimdi oraya gidiyordum..."* der.Hz. Muhammed (asv) hiçbir şey söylemeden gülümsemeye devam eder.

Yaşlılığında Hz. Muhammed (asv)'li yıllarının değerlendirmesini yaparken, Malik oğlu Enes şöyle diyecektir:

"Küçük yaşta yanına girdim ve tam on sene hizmetinde bulundum. Bana bir defa olsun sövmedi, beni bir defa olsun dövmedi. Yaptığım bir hatadan dolayı **"Niçin bunu yaptın?"***veya ihmal ettiğim, yapmadığım bir işten dolayı* **"Niçin bunu yapmadın?"***diye kızmadı, azarlamadı. Yüzüme karşı yüzünü somurtmadı."*[15]

BİR EZAN DA BURADA OKU

Ebu Mahzure isimli bir çocuk müezzinin taklidini yaparak ezanla alay etmektedir. Hz. Muhammed (asv) onu yanına çağırır ve ezanla alay edildiğini fark etmemiş gibi ciddi ve yumuşak bir tavırla:

"Haydi bir ezan da burada oku." der.

Utanç içinde kalan Ebu Mahzure bu kez bütün yeteneğini zorlar, özenerek bir ezan okur.

Eksik ve yanlışlarını düzelten Hz. Muhammed (asv), cebine bir kaç kuruş koyar, eliyle de sırtını sıvazlayarak:

"Mübarek olsun..." der.

Ebu Mahzure gördüğü iltifat ve bağışlama karşısında hala şaşkındır. Mekke'de müezzinlik yapmak için izin ister ve alır. Yıllar boyunca Mekke'nin müezzinliğini o yapacaktır.[16]

ÇOCUĞU KANDIRMA

Medine'de bir anne sokağa kaçan çocuğunu eve getirebilmek için *"Gel bak sana ne vereceğim?"* demektedir. Olaya şahid olan Hz. Muhammed (asv) sorar:

"Çocuğa ne vereceksin?"

Anne *"hurma vermek istediğini"* söyleyince de uyarır:

"Dikkat et! Sana gelir ve ona bir şey vermeyecek olursan, senin için bir yalan günahı yazılır."[17]

---

[1]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, II/222 .
[2]Ebu'ş-Şeyh el-İsbehani, Hazreti Muhammed'in Edeb ve Ahlakı, s.71.
[3]Afzalur Rahman, a.g.e., III/262
[4]M. Yusuf Kandehlevi, Hayat-üs Sahabe, III/45.
[5]Afzalur Rahman, a.g.e., II/222, 225; M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., III/67
[6]M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., III/46
[7]M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., III/339
[8]M. Yusuf Kandehlevi. a.g.e., III/34l
[9]Afzalur Rahman, a.g.e., II/222
[10]Afzalur Rahman, a.g.e., II/222
[11]Afzalur Rahman, a.g.e., II/222
[12]Bekir Sağlam, Model İnsan, s.50; M.Fethullah Gülen, Sonsuz Nur, I/363
[13]Afzalur Rahman, a.g.e., II/222
[14]Gerçeğe Doğru, c.I, VII/34
[15]Afzalur Rahman, a.g.e., I/40; Doç. Dr. Recep Kılıç, Hazreti Peygamberin Hayatından Davranış Modelleri, s.133; Ebu's-Şeyh el-lsbehani, a.g.e.. s.34
[16]İbrahim Refik, Güllerin Efendisi, s.40
[17]İbrahim Refik, a.g.e., s.43

Hoşgörülü:

YAHUDİ İDİ, İNSANDI

Medine'de meydanlık bir yerde arkadaşlarıyla oturmaktadır. Önlerinden bir cenaze alayı geçer. Alayın her şeyinden belli olmaktadır ki bu bir Yahudi cenazesidir. Hz. Muhammed (asv) cenaze geçinceye kadar, kalkarak ayakta bekler. Arkadaşları şaşkın, *"belki de durumu anlayamamıştır"* düşüncesiyle uyarırlar:

"Ey Allah'ın Elçisi! Bu bir Yahudidir."

Yani Müslüman değildir. Yani ayağa kalkmanız gereksizdir.

Oysa ki Hz. Muhammed (asv) başından beri her şeyin farkındadır, cevap verir:

> ***"Fakat aynı zamanda bir insandır."*** [1]

ABDULLAH'LA UĞRAŞMAYIN

Arkadaşları aralarından birini O'na (asm) şikayet ederler. Bu Huzafe oğlu Abdullah'tır.

"Çok şaka yapar ve boş şeylerle uğraşır." derler.

Hz. Muhammed (asv) üzerinde durmaz ve şöyle der:

> ***"Abdullah'la uğraşmayın. Çünkü O Allah'ı ve Allah'ın Elçisini gerçekten seven bir kimsedir."*** [2]

SARHOŞA LANET

Bir çok kez sarhoş yakalanmış bir Müslüman yine aynı durumda Hz. Muhammed'in (asv) önüne getirilir. O sırada yanında bulunanlardan biri dayanamaz, sarhoşa dönerek:

"Allah sana lanet etsin." der.

Hz. Muhammed (asv), kaşları çatık, yüzü gergin, lanet okuyana seslenir:

"Ona lanet okumayın. Allah'a yemin ederim ki, ben onu tanıyalı beri o hep Allah ile Allah'ın Elçisini sever." [3]

TAİF'E HAYIR DUA

Uzayan kuşatmanın sıkıntılarından kurtulmak için arkadaşları Taif şehrine beddua etmesini isterler. O Taif ki yıllar önce de dinini yaymak için yardımlarını istemeye gittiğinde kendisini taş ve tükürük yağmuruyla karşılamıştır. Ellerini kaldırır ve dua eder:

"Allah'ım! Taif halkını İslam'ın zenginliği ile nimetlendir ve Medine'ye dostluk ruhu ile gönder."

Duası aynen kabul edilir.[4]

HERKES KENDİNE YAKIŞANI

Bir yolculuk sırasında öğle molası vermişlerdir. Uzanıp, dinlenmek için arkadaşlarının kamp kurduğu yerden hayli uzakta bir ağacın gölgesini seçmiştir. Yattıktan bir süre sonra Gavres isminde, inançsız ve kendine diş bileyen bir kabile reisi tarafından fark edilir. Gavres'in kalbi sevinç ve heyecanla dolar. Bu gafil anından yararlanıp Hz. Muhammed'i (asv) öldürecek ve bütün Araplar arasında bitmez bir üne kavuşacaktır. Heyecanlı ama sessiz, parmaklarının ucuna basarak yanına kadar sokulur. Usulca uzanarak ağacın dalına asılı olan Hz. Muhammed'in (asv) kendi kılıcını alır ve olayın farkında olmayan, gözleri kapalı Hz. Muhammed'in (asv) boğazına dayar. Soğuk çeliğin temasıyla gözlerini açan Hz. Muhammed (asv) başucunda gururla sırıtan Gavres'i görür. Gavres ise artık zaferinden emin, bu anın zevkini çıkartmak ister. Şımarık bir tavırla sorar:

"Ey Muhammed, şimdi seni benim elimden kim kurtarır?"

Görünüşte haklıdır da, çünkü elindeki kılıcı iki santim itmesi Hz. Muhammed (asv) için dünya hayatının sonu anlamına gelecektir. Fakat O'nda (asm) hiçbir heyecan ve korku eseri görülmez. Gavres'in sorusuna;

"Allah!.." diye haykırarak cevap verir.

Ve o anda **"Allah"** nidasının dehşeti karşısında, Gavres tepe üstü, yere yuvarlanır, elindeki kılıç fırlar gider. Sonra onun kendini toplamasına fırsat vermeden hızla kalkan Hz. Muhammed (asv), kılıcını alır ve hala sırtüstü yatmakta olan Gavres'in boğazına dayar. Az önceki durum şimdi tam tersine dönmüştür. Mütebessim ve sakin bir şekilde sorar:

"Ey Gavres! Şimdi benim elimden seni kim kurtaracak?"

Ne yazık ki Gavres'in "Allah", deme şansı yoktur. Çünkü o inançsızdır. Fakat son derece zeki bir insan olduğunu verdiği cevapla da kanıtlar:

"Ey Muhammed! Herkes kendine yakışanı yapsın."

Hayat kurtaran bu zeki cevap karşısında Hz. Muhammed (asv) kılıcını geri çeker ve:

"Haydi git, serbestsin." der.[5]

BÜYÜCÜ

Medine'li Yahudilerden Lebid isminde biri O'na (asm) büyü yapar. Etkilenmiştir. Sonra Allah tarafından büyüden kurtarılır. Ve kendisine bu kötülüğü yapanın ismini de öğrenir. Fakat hiç kimse Yahudiyi rahatsız etmez. Hiç bir şey söylemez, hiçbir şey yapmaz. Yahudi Lebid sessizce bağışlanır.[6]

BEN DE ADİL OLMAZSAM

Arkadaşları arasında ganimet taksimi yapmaktadır. Yeni Müslümanlardan biri itiraz edecek olur.

"Bu paylaştırma adalete uymuyor."

Ve itirazcı, kızgın, yürüyerek oradan uzaklaşır. Hz. Muhammed (asv) hüzünlenir. Yavaşça:

"Yazık sana, ben de adil değilsem, kim olabilir ki?" der. Sonra arkadaşlarından yana döner:

> ***"Onu bana yavaşça, azarlamadan geri getirin."***[7]

NAMAZDA ACEMİ

Ebu Süfyan'ın oğlu Muaviye yeni Müslüman olmuştur. Namazda konuşulmayacağını bilmemektedir ve bir gün Hz. Muhammed'in (asv) arkasında cemaatle namaz kılarlarken konuşur. Hapşıran birine:

"Allah sana merhamet etsin." der.

Namazın bozulacağından ötürü telaşlanan Müslümanlar, el işaretleri ve bakışlarıyla uyarıp, susturmak isterler. Bu durum Muaviye'yi daha da heyecanlandırır. Ve konuşmaya devam eder.

"Ne var, ne bakıyorsunuz, hiçbir şey anlamadım."

Müslümanlar bu kez de elleriyle bacaklarına vurarak Muaviye'yi sustururlar. En sonunda namaz biter. Fakat Muaviye heyecan ve suçluluk duygusundan ter içinde kalmıştır. Hz. Muhammed (asv) yanına sokulur.

> ***"Namaz kılarken, dünya ile ilgili konuşulmaz. Namaz, tesbih, tekbir ve Kur'an okumaktan oluşmuştur."*** *der.*

Muaviye bu olayı yıllar sonra *"O'ndan (asm) daha güzel öğreten birini görmedim. Beni ne azarladı, ne de kınadı."* diyerek anlatır.[8]

KÖTÜLÜĞE KÖTÜLÜKLE

Kendisinden mal ve para isteyen bir göçebe Arap var gücüyle elbisesine asılıp, çeker. Hz. Muhammed (asv) sendeler. Elbisenin çekildiği yere de kan oturmuştur. Hiçbir şey demez. Sakinleşince sorar.

"Şimdi söyle bakalım yaptığın bu kötülüğe karşı sana kısas yapılacak mı?"

Göçebe Arap kendinden emin cevaplar:

"Hayır."

"Niçin?"

"Çünkü sen kötülüğe kötülükle cevap vermezsin de ondan."

Hz. Muhammed (asv) bu cevap karşısında sadece tebessüm eder. Sonra emir verir. Arabın develerine mal yüklerler.[9]

DEVE ETİ YİYENLER

Kalabalık bir arkadaş grubuyla Mescid'te oturmaktadır. Az önce hep beraber deve eti yemişlerdir. İçerdekilerden biri elinde olmaksızın gaz çıkarır. Ortalığı pis bir koku kaplar. Herkes endişe ve utançla birbirine bakmaktadır. Biraz sonra ezan okunacak ve abdest tazelemek için dışarı çıkan kişinin **"o"** olduğu anlaşılacaktır. Durumun nezaketini değerlendiren Hz. Muhammed (asv) emir verir.

> ***"Burada bizimle beraber deve eti yiyen herkes abdest tazelesin."***

Arkadaşları abdest için sıraya girerler. Suçlu deşifre olmaktan korunmuştur.[10]

DEVS'E LANET

Arkadaşları rica eder.

“Ey Allah'ın Elçisi! Devsoğulları kabilesinin azgınlığına, verdikleri zararlara gücümüz yetmiyor. Bari beddua etsen de yola gelseler."

Kıbleye yönelerek ellerini açar. Herkes dudaklarından dökülecek laneti beklemektedir. Arkadaşları kendi aralarında fısıldaşırlar.

"Devsoğulları mahvoldu!"

Oysa Hz. Muhammed'in (asv) ağzından çıkan dua herkesi şaşırtacaktır.

> ***"Allah'ım Devsoğullarına hidayet ver. Doğruyu görmelerini sağla."***

Tam üç kez tekrarlar.[11]

KATİLİNE KARŞI

Karşısına onu öldürmek isteyen birini getirirler. Adam başına ne geleceğini bilmediğinden korkusundan titremektedir. Tebessüm eder, katilini yatıştırmaya çalışır:

> ***"Korkma! Deneseydin bile beni öldürmeyi başaramazdın."*** *der.*

Sonra emir verir, katil adayı serbest bırakılır.[12]

---

[1] Abdurrahman Azzam Peygamberimizin Örnek Ahlakı, s.94; İslamda İnsan Modeli ve Hz. Peygamber Örneği, s.125.;
[2] M. Yusuf Kandehlevi, Hayatü's-Sahabe, II/479.
[3] M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., II/602.
[4] Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, III/292.
[5] M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., III/233.
[6] M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., III/304.
[7] Ebu'ş-Şeyh el-İsbehani, Hazreti Muhammed'in Edeb ve Ahlakı, s.41, 42.
[8] Yrd. Doç. Dr. Abdullah Özbek, Bir Eğitimci Olarak Hazreti Muhammed, s.288.
[9] Kadı İyaz, Şifa-yı Şerif, s.107.
[10] İbrahim Refik, Güllerin Efendisi, s.21.
[11] M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., III/142.
[12] Kadı İyaz, a.g.e., s. 108; M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., III/141

Önder:

ZORUNLU YÜRÜYÜŞ

Ordu, Mustalikoğulları kabilesine karşı harekete geçmiştir. Zafer kolaylıkla kazanılır... Fakat dönüş yolculuğunun başlarında yaşanan bir olay büyük bir tehlikenin habercisidir.

Bir mola yerinde, Medineli bir Müslümanla Mekke'den hicret etmiş bir diğer Müslüman arasında basit bir sebepten bir tartışma yaşanır. Sonra olay hızla büyür ve bir Mekkeli-Medineli çatışmasına

dönmeye başlar. Önlem alınmazsa, o güne kadar Müslümanların en büyük maddi güç dayanaklarını oluşturan iç birlik ve kardeşlik ruhu ortadan kalkmak üzeredir.

Duruma hızla el koyan Hz. Muhammed (asv) emir verir; ordu yürüyüşe geçer. Oysa her zaman molada geçirilen günün en sıcak saatleridir. O gün akşama kadar ve gece boyu hızlı tempoyla yürüyüş devam eder. Ertesi gün öğle saatlerinde nihayet mola izni verilir, ama neredeyse yirmi dört saattir hareket halinde olan orduda hiç kimse dünkü kavgayı devam ettirebilecek güce sahip değildir. Bütün ordu yarı baygın bir biçimde uyuyakalır. Bu arada Hz. Muhammed (asv) baş gösteren tehlikeyi ortadan kaldıracak girişimlerde bulunmuş, kavganın büyümesi adına en tehlikeli saatler de atlatılmıştır.[1]

ADAM HAKLI

Bir arkadaşından bir miktar hurma ödünç alır. Ödeme zamanı gelince de o an kendi imkânı olmadığı için, Medineli bir Müslümana kendi adına borcunu ödemesini söyler. Fakat Medinelinin verdiği hurmaların kalitesi daha düşüktür. Alacaklı kabul etmez. Medineli kızar:

> *“Allah’ın Elçisinin verdiği hurmaları mı reddediyorsun?"* der. Alacaklı, boynunu bükerek;
>
> *"Eğer Allah'ın Elçisi de adaletli davranmazsa, kimden adalet bekleyeceğiz?"* diye sorar.

Bu durumdan Hz. Muhammed (asv)'in bilgisi yoktur. Haberdar edilince hüzünlenir, gözleri dolu dolu:

> **"Adam haklı!.."** der.

Emir verir, hurmalar değiştirilir.[2]

KAN DAVASI

Mescit'te hutbe okurken, Müslümanlıkta yeni birisi, ayağa kalkar, kan davası gütmektedir. Hz. Muhammed (asv)'in sözünü keserek;

> *"Ey Allah'ın Elçisi!"* der ve Mescid'te oturan bir grubu işaret ederek, *"Bunların ataları bizim aileden birini öldürmüşlerdi. Biz de karşılık olarak onlardan birinin öldürülmesini talep ediyoruz."* Hz. Muhammed (asv) sakin ama kararlı, cevap verir:
>
> **“Babanın intikamı oğlu üzerinden alınamaz.”**[3]

SOPAYI UZATINCA

Arkadaşları arasında savaş ganimetlerini paylaştırmaktadır. Kalabalık tarafından sıkıştırılır. Biri de ağırlığını Hz. Muhammed (asv)’e vererek, yaslanır. O ise elindeki küçük sopa ile yaslanan kişiyi iterek, uyarmak ve etrafını biraz rahatlatmak ister. Fakat kazara sopa adamın ağzının kenarını çizerek, biraz kanatır. Bunu görünce Hz. Muhammed (asv) ganimet dağıtımına derhal ara verir,

sopayı adama uzatarak, onun da aynı şeyi kendisine yapmasını ve ödeşmelerini ister. Tavrı ciddidir. Herkes şaşkınlık içerisindedir. Arkadaşı bir an tereddüt ettikten sonra eliyle sopayı iterek konuşur:

> *"Ey Allah'ın Elçisi! Seni bağışlıyorum."*[4]

HİÇ YALAN SÖYLEMEDİN

Görevinin ilk ve en sıkıntılı yıllarıdır. Dinini anlatmak için çaldığı her yüz kapıdan belki biri açılmaktadır. Bir gün yakın akrabalarını Mekke yakınlarındaki bir tepenin eteklerinde toplar, kendi kişiliğini ve arkada bıraktığı yaşamını peygamberlik iddiasının doğruluğuna delil olarak gösterecektir. Akrabalarına sorar:

> **"Şu tepenin arkasında bir düşman ordusu var, baskına hazırlanıyor desem, hiçbir kanıt istemeden bana inanır mısınız?"**
>
> *"Evet" derler, "çünkü bu güne kadar senin hiçbir yalanına hiç kimse şahit olmadı. Yemin ederiz ki sen '**Emin**'sin."*

Konuşmanın devamında ise aynı insanlar davetini ve peygamberliğini reddederler belki, ama aslında O'nu onaylamışlardır. Farkında olmadan...[5]

GÜNEŞİ BİR ELİME AYI BİR ELİME...

Kureyş'in ileri gelenlerinin korkusu giderek büyümektedir. Aldıkları bütün önlemlere rağmen Hz. Muhammed (asv)'in etrafındaki küme giderek genişlemektedir. Kendi aralarında toplanarak *"Bir kez de tatlılıkla deneyelim."* derler. İçlerinden O'nun üzerinde etkili olacağına inandıkları birini seçerek elçi yaparlar. Elçi, Hz. Muhammed (asv)'in karşısında konuşmaya başlar:

> *"Ey Muhammed, sen bizim tanrılarımızı incittin, içimize tartışma ve bozgunculuk tohumları ektin, dayanışmamızı, birliğimizi bozdun, hepimize üzüntü ve dert getirdin. Eğer zenginlik istiyorsan, seni ülkemizin en zengini yapalım. Güç, iktidar ve liderlik istiyorsan, seni başımıza reis yapalım. İstediğin güzel bir kadın varsa, söyle, hemen senin olacaktır. Eğer hastaysan ve bu peygamberlik iddian ondan kaynaklanıyorsa, en iyi doktorları bulup seni tedavi ettirelim."*

Elçi bir insanın bu teklifler karşısında dayanmasının imkânsız oluşundan aldığı güvenle O'nun cevabını bekleyerek sözünü noktalar. Şimdi söz Hz. Muhammed (asv)'dedir.

> **"Ben mal istemiyorum. Hükümdarlık arzum da yok. Hatice'den başkasında da gözüm yok. Hasta da değilim. Ben sadece Allah'ın aciz bir kuluyum. O Allah ki beni size elçi olarak gönderdi. Bunu kabul ediyorsanız peşimden gelin. Aksi halde şunu aklınızdan hiç çıkarmayın, güneşi bir elime, ayı diğer elime koysanız bile bu davadan dönmem."**[6]

ON BEŞ GÜN SONRA

Bir arkadaşı yanına gelerek, dilenir. Bundan hoşnut olmaz, herkesin kendi ayakları üzerinde durmasından ve kimseye yük olmamasından yanadır. O'nu bir şeyler verip göndereceği yerde, sorar:

> **“Evinde para eder eşyan var mı?”**
>
> *“Örtü ve yatak olarak kullandığım bir çul ve su içtiğim bir kap var.”*
>
> **“Git onları getir!”**

Eşyalar mescide gelince açık arttırmayla satışa çıkarılır. İki gümüşe satılır. Hz. Muhammed (asv) paraları uzatarak: Bir gümüşle yiyecek al. Diğeriyle de bir balta alarak bana getir.

Arkadaşı söylenenleri yapar. Elinde balta ile geldiği sırada Hz. Muhammed (asv) kendi elleriyle baltaya bir sap hazırlamaktadır. Ve baltayı sapa takarak, arkadaşına uzatır.

> **“Şimdi ormana git, odun kes ve sat. On beş gün sonra görüşelim."** der.

Arkadaşı on beş gün sonra gelir. Yüzü gülmektedir.

> *"Ey Allah'ın Elçisi! On gümüş biriktirdim."* diyerek paralarını gösterir. Allah'ın Elçisi de gülmektedir şimdi:
>
> **“Bunlarla biraz yiyecek ve giyecek al. İhtiyaçlarını gör ve unutma, kendi kendine yetmek bir insan için dilenmekten daha onurludur. Dilenmek sadece hasta ve sakat olanlar içindir.”**[7]

YOLUNU KAYBETTİĞİNDE

Bir göçebe Arap, Müslüman olma niyetiyle gelmiştir; fakat henüz kararı kesin değildir. Netleştirmek için Hz. Muhammed (asv)'e sorar

> *“İnsanları neye çağırıyorsun?”*
>
> **“Yalnız Allan’a ibadet etmeye. O Allah ki, başın bir derde girdiğinde O’nu çağırırsın, seni kurtarır. O Allah ki, bir kuraklık olduğunda O’nu çağırırsın. Yeri yeşertir. O Allah ki, çölde yolunu şaşırdığında O’nu çağırırsın, yolunu buldurur.”**

Gelen adamın bütün soru işaretleri silinmiştir. Çünkü Hz. Muhammed (asv) davet ettiği dini onun anlayacağı şekilde anlatmıştır.[8]

BAZEN OLUR

Bir arkadaşı kimseye açamadığı büyük bir sıkıntıyı Hz. Muhammed (asv)'e getirir:

"Ey Allah'ın Elçisi! Karım bir çocuk doğurdu, teni esmer. Ben ise beyazım?.."

Hz. Muhammed (asv) sorunu anlamıştır. Nezaketi daha ileri gidilmesine izin vermez. Arkadaşının sözünü bitirmesini beklemeden bir soru sorar:

"Senin develerin var mı?"

"Evet, var."

"Peki, renkleri nedir?"

"Genellikle kırmızı"

"İçlerinde boz renkli de olur mu?"

"Evet, bazen olur."

"O boz renk nereden gelmiştir?"

"Herhalde atalarından birine çekmiştir."

"Karının doğurduğu çocuk da belki atalarından birine çekmiştir."

Arkadaşı tatmin olmuş bir vicdan ve mutlu bir yüz ile yanından ayrılır.[9]

HZ. FATMA (r.anha)'YA HİZMETÇİ

Kızı Hz. Fatma (r.anha) son derece sıkıntılı bir evlilik yaşamı sürmektedir. Kocası Hz. Ali (ra)'nin anlatımıyla:

"Evimizde hizmetçi yoktu. Bütün işlerini bizzat Fatma kendisi yapıyordu. Zaten, bütünü bir tek odadan ibaret olan bir hücrecikte kalıyorduk. O hücrecikte, Fatma ocağı yakar ve yemek pişirmeye çalışırdı. Çok kere, ateşi alevlendirmek için eğilip üflerken, ateşten çıkan kıvılcımlar benek benek elbisesini yakardı. Onun için elbisesi delik deşik olmuştu. Yaptığı sadece bu değildi. Ekmek yapmak, evin ihtiyacı olan suyu taşımak da onun yüklendiği işlerdendi. Ayrıca değirmen taşını çevire çevire eli, su taşıya taşıya da sırtı nasır bağlamıştı."

O günlerde Medine'ye savaş esirleri getirilir. Bunlar ihtiyacı olan Müslümanlar arasında ev işlerine yardım etmeleri için dağıtılmaktadır. Hz. Ali (ra)eşine:

"Git babandan bir tane de bizim için iste." der.

Hz. Fatma (r.anha) ister. Fakat peygamber babanın cevabı olumsuzdur.

"Kızım" der "Mescid'te yatıp, kalkan, öğrenimle meşgul olan fakir arkadaşlarımın ihtiyacı senden önceliklidir. Kusura bakma onlarınkini gidermeden, senin için bir şey yapamam."[10]

MUHAMMED'İN KIZI FATMA DA OLSA

Mekke yeni fethedilmiştir. Mahzumoğulları kabilesinin reisinin kızı hırsızlık yapar. Hırsızın adı Fatma'dır. Cezalandırılması için Hz. Muhammed (asv)'e getirilir. Fakat günün siyasi dengeleri Mahzumoğullarıyla aranın bozulmamasını gerektirir. Durumun nezaketini değerlendiren bazı arkadaşları araya, Hz. Muhammed (asv)'in kıramayacağını düşündükleri birini koyarlar. Bu, Hz. Muhammed (asv)'in evlatlığı Zeyd'in oğlu, genç Üsame'dir. Yani bir bakıma manevi torunu. Üsame:

> *"Ey Allah'ın Elçisi! Bu kadını babasının hatırı için affetseniz..."* der.

Fakat Hz. Muhammed (asv)'in hayatının en kızgın anlarından biriyle karşılaşır. Cevap şiddetlidir:

> **"Bu istediğiniz şey sizden önceki toplulukların yok edilme sebebidir. Onların içinde de hatırlı ve güçlü biri bir suç işledi mi affedilir, halktan biri işledi mi cezalandırılırdı. Allah'a yemin ederim ki, bu suçu işleyen Mahzumoğullarının reisinin kızı Fatma değil de Allah'ın Elçisinin kızı Fatma olsaydı aynı cezayı verirdim."**

Emir verir. Hırsızın cezası uygulanır.[11]

BİZİ ALDATAN

Çarşıyı denetlemektedir. Bir dükkânın tezgâhında duran buğday çuvalına elini daldırır. Üstteki buğdaylar iri, parlak ve kalitelidir. Fakat çuvalın içinden eline ıslak ve kötü buğdaylar gelir. Kaşlarını çatarak dükkancıya nedenini sorar:

> *"Böyle yapmazsam satamam.*. cevabını alınca da
>
> **"Bizi aldatan bizden değildir."** der.

Emir verir, ıslak buğdaylar çuvalın üzerine çıkarılır ve öyle satılır.[12]

KENDİ ÖNLEMİM

Bedir düzlüğünde İslam'ın ilk ciddi meydan sınavı verilmek üzeredir. Hz. Muhammed (asv) küçük ordusunu savaş düzeninde yerleştirmiş ve kendinden üç kat kalabalık düşman ordusunun harekete geçmesini beklemektedir. Bu sırada savaş düzenleri konusunda bir uzman sayılan arkadaşlarından Münzir oğlu Hubab yanına gelir ve sorar:

> *"Ey Allah'ın Elçisi! Orduyu bu şekilde yerleştirmeni Allah mı sana emretti?"*
>
> **"Hayır, benim kendi önlemim."**
>
> *"Öyleyse ey Allah'ın Elçisi! Ordu yanlış yerleştirilmiş..."*

Ve askerlik bilimi açısından doğrusunu anlatır. Hz. Muhammed (sav) hiçbir tepki ve kapris eseri göstermeksizin arkadaşının sözüne uyar. Ordunun savaş düzeni değiştirilir. Birkaç saat sonra da İslam ilk zaferini kazanmıştır.[13]

Hz. Peygamber (sav), devlet idaresi için çeşitli kademelerde görevli tayininde, ehliyet ve liyakat esasına riayet eder; layık olan kişileri yaşları küçük olsa da, soylu ailelerden olmasalar bile görevlendirirdi. Hak olan hususlarda kendisine ve görevlilerine itaat edilmesini ister; ancak hakka ve hakikate uymayan konularda halkın itaat sorumluluğunda olmadıklarını belirtirdi. Böylece hak sınırları içerisinde emîre itaati gerekli görmekle birlikte, halkı kendi hizmetine mecbur kişiler olarak görmez, kendini onların üstünde saymazdı; bilakis onların içinden, aralarından biri idi.

---

[1]Diyanet Vakfı, Komisyon, İslamda İnsan Modeli ve Hz. Peygamber Örneği, s.146.
[2]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, III/190.
[3]Afzalur Rahman, a.g.e., I/74.
[4]Afzalur Rahman, a.g.e., I/75.
[5]Afzalur Rahman, a.g.e., I/70.
[6]Afzalur Rahman, a.g.e., I/67.
[7]Afzalur Rahman, a.g.e., III/212.
[8]M. Yusuf Kandehlevi, Hayatü's-Sahabe., I/73.
[9]Yrd. Doç. Dr. Abdullah Özbek, Bir Eğitimci Olarak Hz. Muhammed (s.a.v). s.100.
[10]M.Fethullah Gülen, Sonsuz Nur, I/368.
[11]Ed: Doç. Dr. Recep Kılıç, Hz. Peygamber'in Hayatından Davranış Modelleri, s.43.
[12]Ed: Doç. Dr. Recep Kılıç, a.g.e., s.37.
[13]Yrd. Doç. Dr. Abdullah Özbek, a.g.e., s..213

Eş Olarak:

Hz. Peygamber (asm), tavır ve davranışlarıyla hanımlarına örnek olmuştur. Bundan ötürü aile reisi, eşinden hangi tutumu sergilemesini bekliyorsa kendisi de o tutum içinde olmalıdır. Kişi nasıl muamele ederse, aynıyla mukabele görür.

Hz. Peygamber (asm)'in hanımlarıyla sohbetinde, basit denilebilecek problemleriyle bile ilgilendiğini görüyoruz. Aile fertlerine ilgi gösterdiğini, kıymet verdiğini ifade eden çeşitli söz ve davranışlarıyla, onları memnun etmiş ve ruhen tatmin etmeye de ehemmiyet vermiştir. Hanımlarına faziletlerini söylemesi, sevdiğini ifade etmesi, bineğine alması, aynı kabın suyu ile

müştereken yıkanılması, hanımının hayvana binmesinde yardımcı olması ve dizine bastırarak bindirmesi, kendisine yapılan yemek davetine**"Hanım da gelirse"** kaydıyla icabet etmesi, bir sıkıntıyla kederlenip ağlayanın göz yaşlarını elleriyle silerek teselli etmesi gibi Resulullah (asm.)'ın pek çok davranışı hanımlarını memnun etmeye yöneliktir.

Netice olarak, inananlar aile yaşayışında da Hz.Peygamber'i (asm) örnek alıp, önder edinerek saadete ulaşırlar. Çünkü Allah, Kur'an'ı Kerim'de şöyle buyurur:

> **"Gerçek şu ki, Allah'ı ve âhiret gününü (korku ve umutla bekleyen) ve O'nu her daim zikreden kimseler için Allah'ın elçisi güzel bir örnek teşkil eder."** (Ahzâb, 33/21)

MAKSADIMIZ BU DEĞİLDİ

Hz. Ayşe (r.anha) ile aralarında küçük bir tartışma yaşanır. Sonunda konuyu bir hakeme götürmeyi kararlaştırırlar. Hz Muhammed (asv) hakem olarak Hz. Ayşe (r.anha)'nin babası Hz. Ebubekir (ra)'i önerir. Hz. Ayşe (r.anha) de kabul eder. Hz. Muhammed (asv) konuyu Hz Ebubekir (ra)'e anlatmaya başlarken eşi Hz. Ayşe (r.anha) sözünü keser ve,

> *"Anlatımında adaletli ol."* diyerek uyarır.

Bu uyarıyı peygambere karşı önemli bir saygısızlık olarak kabul eden Hz. Ebubekir (ra), kendine hâkim olamaz ve kızının yüzüne bir tokat atar. Hz. Muhammed (asv)'in kaşları çatılır. Bir yandan Hz. Ayşe (r.anha)'nin burnundan akan kanları silerken, diğer yandan da sert bir tonla Hz. Ebubekir (ra)'e seslenir:

> **"Ey Ebubekir! Seni hakem kılmaktan maksadımız bu değildi.**"[1]

EYVAH EŞİM

Bir yolculuk sırasında Hz. Ayşe (r.anha)'yi taşımakta olan deve aniden parlayıp hızlı koşmaya başlar. Durumu gören Hz. Muhammed (asv)

> **"Eyvah, eşim!.."** diye bağırır.

Ve deve, arkadaşları tarafından yakalanıp da tehlike atlatılıncaya kadar sakinleşmez, endişesi yatışmaz.[2]

KIZINI ZORLA EVLENDİREMEZSİN

Arkadaşlarından biri, kızını istemediği biriyle zorla evlendirmek üzeredir. Gönülsüz gelin, çareyi Hz. Muhammed (asv)'e sığınmakta bulur:

> *"Ey Allah'ın Elçisi! Babam beni istemediğim halde zorla amca oğlumla evlendiriyor."*

Hz. Muhammed (asv) babayı çağırır:

"Kızını, istemediği halde bir başkasıyla evlendirme hakkına sahip değilsin."[3]

BABAM HZ. HARUN (AS)

Eşi Hz. Safiyye (r.anha)'yi bazı insanlar *"Yahudi kızı"* diyerek küçük görmek ister, kızdırırlar. O da gidip üzüntüsünü Hz. Muhammed (asv)'e açar. Allah'ın Elçisi, Hz. Safiyye (r.anha)'ye,

"Bak", der "Bir daha aynı şeyleri söyleyecek olurlarsa, sen de şu cevabı ver:*'Benim kocam Hz. Muhammed (asv), babam Hz. Harun (as) amcam da Hz. Musa (as)'dır. Bu durumda ben hepinizden daha üstünüm!'"*[4]

ŞİMDİ ÖDEŞTİK

Hz. Ayşe (r.anha) ile yeni evlidirler. Beraber koşu yarışı yaparlar. Hz. Ayşe (r.anha) kazanır. Aradan bir kaç yıl geçer. Hz. Ayşe (r.anha) kilo almış ve biraz şişmanlamıştır. Tekrar yarışırlar. Bu kez Hz. Muhammed (asv) kazanır. Gülümseyerek,

"Şimdi ödeştik." der.[5]

HANIM DA GELEBİLİR Mİ?

Medine'deki komşularından bir İranlı, akşam yemeği olarak hazırladığı özel bir çorbayı kendisiyle paylaşması için Hz. Muhammed (asv)'i davet eder. O, Hz. Ayşe (r.anha)'yi kastederek

"Hanım da gelebilir mi?" diye sorar. İranlı istemez. Hz. Muhammed (asv) de davete katılmaz. İranlı kısa bir süre sonra gelerek davetini tekrarlar. Hz. Muhammed (asv) yine sorar:

"Hanım da beraber mi?" İranlı yine kaşlarını kaldırır. Bir daha geçer. İranlı üçüncü kez davetini tekrarlar. Hz. Muhammed (asv) ise hala aynı noktadadır. **"Hanım da..."** der. İranlı bu kez kabul etmek zorunda kalır. Çorbayı Hz. Ayşe (r.anha) ile birlikte içerler.[6]

SAFİYYE'Yİ TESELLİ

Hayber'de ele geçirilen Yahudi esirlerden Safiyye, Hz. Muhammed (asv) ile evlenir. Babası ve önceki kocası yapılan savaşta Müslümanlar tarafından öldürülmüşlerdir. İlk gecelerini anlatırken Hz. Safiyye (r.anha) şöyle demektedir:

"Allah'ın Elçisi sabaha kadar benim gönlümü almaya çalışmakla vakit geçirdi: **"Ne yapayım, senin baban bir türlü beni rahat bırakmadı. Bütün Arapları bizim aleyhimize biraraya getirmeye çalışıyordu."** *dedi ve haklı olduğu halde yine de benden defalarca özür diledi."* [7]

KÖLE VE CARİYE

Hz. Ali (ra) ile Hz. Fatma (r.anha) evlenmek üzeredir. İkisini birden karşısına alarak öğüt verir.

> **"Ey Ali, kızımı sana cariye olarak veriyorum, ama unutma sen de onun kölesisin."**[8]

DOYMADIN MI?

Mescid'e yakın bir yerde Habeşistanlı zenci Müslümanlar yerel bir oyun oynamaktadırlar. Hz. Muhammed (asv)'in aklına eşi Ayşe (r.anha) gelir. Eve gider ve

"Ayşe, gel sen de seyret." der.

Hz. Ayşe (r.anha), olayı,

"Ben de yanağımı Allah'ın Elçisinin omuzu üzerine koyarak seyretmeye başladım." diye anlatır.

Oyun uzun sürer, Hz. Muhammed (asv) arada bir:

"Doymadın mı?" diye sorar.

Hz. Ayşe (r.anha) kendi deyimiyle *"Bana olan sevgisini denemek için"*

"Hayır!" diye cevap verir.

Hz. Muhammed (asv) yorulmasına rağmen sesini çıkarmaz. Ayak değiştirerek dikilmeye devam eder...[9]

AĞZININ DEĞDİĞİ YERDEN

Hz. Ayşe (r.anha) ile beraber yemek yerken özellikle dikkat eder. Bardağın Ayşe (r.anha)'nin içtiği yerinden su içer... Et yiyorlarsa Ayşe (r.anha)'nin ısırdığı eti elinden alır, onun ağzının değdiği yerden ısırır. Kendi elleriyle Ayşe (r.anha)'yi yedirir. [10]

EN ÇOK AYŞE'Yİ (r.anha)

Kalabalık bir grup içindedirler. Bir arkadaşı uzun bir zamandır merak ettiği bir soru sorar.

"Ey Allah'ın Elçisi! En çok kimi seviyorsunuz?"

Cevapta hiçbir çekingenlik ve kompleks yoktur.

"Ayşe (r.anha)'yi."

Aynı soru evliliklerinin başında Hz. Ayşe (r.anha) tarafından da sorulur.

"Beni nasıl seviyorsun."

"Kördüğüm gibi."

Hz. Ayşe (r.anha) aldığı cevaptan o kadar hoşnut olur ki, ilerleyen yıllarda sık sık sorusunu yineler.

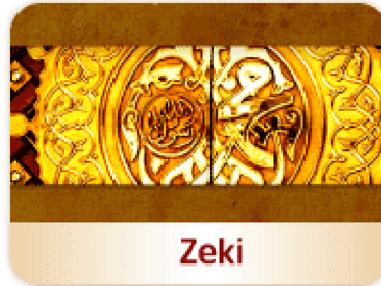
"Ey Allah'ın Elçisi! Kördüğüm ne alemde?"

"İlk günkü gibi!"[11]

---

[1]Ataullah b.Fazlullah, Ravzat'ül-Ahbab, s.360.
[2]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, II/l26.
[3]M.Fethullah Gülen, Sonsuz Nur, I/392.
[4]Ed: Prof. Dr. İ. Lütfi Çakan, Hz. Peygamber ve Aile Hayatı, s.210.
[5]Prof. Dr. Hüseyin Algül, Alemlere Rahmet Hazreti Muhammed, s.89.
[6]Ed: Prof. Dr. İ. Lütfi Çakan, a.g.e., s.259.
[7]M. Yusuf Kandehlevi,Hayat'üs-Sahabe, III/123,302.
[8]Onk. Dr. Haluk Nurbaki. Fahr-i Kainat Efendimiz, s.l02.
[9]M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., III/325.
[10]Ed: Prof. Dr. İ. Lütfi Çakan, a.g.e., s.74; Bekir Sağlam, a.g.e., s.84.
[11]M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., III/l00; Ataullah b.Fazlullah. a.g.e.

Zeki:

HUNEYN'DE MEDİNELİLERLE

Huneyn zaferiyle birlikte akıl almaz boyutlarda ganimet elde edilir. Hz. Muhammed (asv), bu ganimetin önemli bir kısmını kısa bir süre önce Müslüman olmuş ve henüz din kalplerinde sağlamca yerleşmemiş bulunan Mekke'nin ileri gelenleri arasında dağıttırır. Beklenen etki gerçekleşir. Şimdi Mekke yöneticileri,

"Muhammed gerçekten peygamberdir, yoksa bu kadar cömert olamazdı.",demektedirler.

Fakat bu durum Medine'den gelen bir kaç gencin de yanlış anlamasına neden olur. Küçük bir dedikodu çıkar. Denmektedir ki:

"Allah'ın Elçisi kendi halkı ve akrabalarına kavuştu ve galiba artık hep onlarla kalacak."

Dedikodu kendisine ulaşınca zaman kaybetmez. Emir verir bütün Medinelileri bir vadiye toplar. Aralarında Medineli olmayan birisinin bulunmasına ise izin vermez. Herkes merak ve heyecanla beklemektedir.

"Ey Medineliler; duydum ki benim hakkımda bazılarınız, halkına ve akrabalarına kavuştu, artık hep onları tercih edecek demektedir." der.

Böyle ağır ve çirkin bir iddianın O'nun (asm) ağzından da tekrarlandığını duyan bütün Medineliler, pişman, ağlamaktadır. Özür dilerler. Fakat O (asm) sözü bırakmaz:

"Siz, şaşkınlık içinde, putlara tapan bir topluluk değil miydiniz? Allah benim elimle sizi doğru yola eriştirdi."

"Evet, ey Allah'ın Elçisi! Bütün minnetimiz Allah'a ve sanadır."

"Siz, birbirine düşman, birbirinin kanını döken paramparça bir halde değil miydiniz? Allah benim elimle sizi birleşirdi, güçlü kıldı."

Pişmanlık ve utanç dalga dalga artmaktadır.

"Evet, ey Allah'ın Elçisi! Bütün minnetimiz Allah'a ve sanadır."

"Siz, fakir, aç, zavallı insanlar değil miydiniz? Allah benim elimle sizi zengin ve onurlu kıldı."

"Evet, ey Allah'ın Elçisi! Evet!"

Bir an durur. Sonra devam eder:

"Ama isterseniz siz şöyle de diyebilirsiniz. Kendi halkın ve akrabaların sana düşman oldular, aralarında barınma imkânı vermediler. Biz bağrımızı açtık, sana ve dinine sahip çıktık."

Birçok Medineli bu sözlerden duyduğu utancın ağırlığı altında şimdi, katıla katıla ağlamaktadır. Artık sözüne son verip, kendilerini bağışlaması için yalvarırlar. O devam eder:

"Ya da isterseniz şöyle de diyebilirsiniz: Herkes seni yalanladığı sırada biz doğruladık. Herkes sana düşman olup üzerine yürüdüğü sırada biz canlarımızı, mallarımızı uğrunda, saymadan harcadık, siper olduk..."

Medineliler daha fazlasını kaldıramayacaktır. Ortalık biraz yatışınca sözü tekrar ele alır:

"Yeni Müslüman olmuş bazı insanlara sizden biraz fazla mal ve para verdiysem ne olur? O insanlar kendi memleketlerine koyun, deve sürüleriyle dönerken, siz de Medine'ye payınıza Allah'ın elçisi düşmüş olarak dönseniz... İstemez misiniz? Allah'a yemin ederim ki Allah beni muhacir olarak yaratmış olmasaydı ben Medineli olmayı isterdim. Allah'a yemin ederim ki bütün insanlık bir vadiye gitse, Medineliler bir vadiye gitse, ben Medinelilerin yanında olurdum."

Sonuçta, büyümeye yatkın bir toplumsal sorun daha işin başında ve kökünden halledilmiştir.[1]

ANNEN OLSAYDI...

Müslümanlardan bir genç zina etmek için izin ister. Kendince mantıklı bir gerekçesi de vardır:

Bu sayede namuslu kadınlar onun tehlikesinden korunmuş olacaklardır. Hz. Muhammed (asv) sorar:

“İstediğin şeyi başkalarının annenle yapmalarını kabul eder misin?”

“Vallahi, hayır!”

“Başkaları da anneleri için böyle bir şeye razı olmazlar. Kızın için kabul eder misin?”

“Vallahi, hayır!”

“Başkaları da kızları için böyle bir şeye razı olmazlar. Kız kardeşin için kabul eder misin?”

“Vallahi hayır!”

“Başkaları da kız kardeşleri için böyle bir şeye razı olmazlar.”

Gencin sağduyusuna seslenerek, izin istediği şeyin gerçekte ne kadar kötü ve çirkin olduğunu gösterir. İkna eder. Sonra **"Yaklaş"**, der. Elini gencin kalbinin üzerine koyarak dua eder:

“Ya Rabbi! Bunun günahlarını affet, kalbini temizle, günahtan koru.”

Genç o günden sonra bir namus örneği olarak yaşar.[2]

KAÇ TANRIYA İNANIRSIN?

Mekke'deki ilk ve en sıkıntılı yıllardır. Kendisine iman edenler, henüz bir avuçtur. Bu bir avuçtan bir tanesi de İmran’dır ki, babası Hüseyin Mekke'nin en akıllı, en iyi konuşan insanlarından biri kabul edilir. Oğlunun da Müslüman olduğunu duyunca onu bu kötülükten geri çevirmek ve Hz. Muhammed (asv)'i, tartışıp mat ederek başlattığı bölücülüğü(!) bitirmek için O'nun yanına gider. İyi hazırlanmıştır, sorar:

“Nedir bu duyduklarımız! Bizim tanrılarımızı reddediyormuşsun. Oysa senin baban, deden ve ataların herkesle beraber bu tanrılara inanıyordu. Ve onlar akıllı, şerefli insanlardı.” Hz. Muhammed (asv):

"Şimdilik senin atalarını da, benim atalarımı da bir kenara bırak." der ve devam eder**"Sen kaç tanrıya inanıyorsun?”**

“Sekiz.”

“Bunların kaçı yerde kaçı gökte?”

“Yedisi yerde biri gökte (Allah).”

“Sana bir musibet gelirse kime dua edip, yardım dilersin?”

“Göktekine.”

“Malın helak olursa, kime dua edersin?”

“Göktekine.”

“Rızkı kimden istersin?”

“Göktekinden.”

“Hastalanınca şifayı kimden beklersin?”

“Göktekinden.”

“Yalnız O, senin duanı kabul ettiği halde diğerlerini ne diye ona ortak ediyorsun?”Hüseyin, şaşırmıştır.

"Şimdiye kadar böyle bir kimse ile hiç konuşmamıştım." der. Hz. Muhammed (asv) son hamlesini yapar:

“Hüseyin, Müslüman ol ki kurtulasın Hüseyin”

“O zaman ben kabileme ve akrabalarıma ne derim, yüzlerine nasıl bakarım?”

“De ki: "Allah'ım benim için en doğru yolu göster."

Hüseyin Müslüman olur. Oğlu İmran sevinçle babasının boynuna sarılır. Hz. Muhammed (asv), manzarayı mutluluktan ağlayarak seyrederken, Allah'a hamd etmektedir.[3]

YERSEN RIZKINDIR

Medineli Yahudilerden biri karşısına geçer, elinde bir parça ekmek vardır. Çevrelerini, Yahudi, Müslüman, putperest, münafık birçok insan sarmış onları izlemektedir. Yahudi ekmeği göstererek sorar:

“Ey Muhammed! Bu benim rızkım mıdır?”

Tuzak bellidir. Hz. Muhammed (asv) **"Evet"** derse, ekmeği yemeyip atacak... **"Hayır"**derse, bu defa yiyecek ve her durumda O'nu yalanlayıp, insanlar karşısında küçük düşürmeye çalışacaktır.

Hz. Muhammed (asv) uzun boylu düşünmeden cevap verir:

“Eğer yersen rızkındır!”[4]

BİR HALKIN EFENDİSİ

Mescidde arkadaşlarıyla beraberdir. İçeri hızla yabancı bir ulak girer. Elinde önemli bir diplomatik mektup bulunmaktadır. Medine'nin ve Müslümanların tamamen yabancısı olan ulak soluk soluğa sorar:

“Bu halkın efendisi kimdir?”

O sırada Hz. Muhammed (asv) ayaktadır ve oturmakta olan arkadaşlarına kendi elleriyle ikramda bulunmaktadır. Ulağın sorusunu duyunca hiç düşünmeden cevap verir:

“Bir halkın efendisi ona hizmet edendir.”

Hiç düşünmeden verilen bu cevapla, ulağın sorusunu cevaplamış, arkadaşlarına ve bütün Müslümanlara nezaket dersi vermiş ve siyaset felsefesine önemli bir prensip koymuştur. Hem de hiç düşünmeden bir anda, aynı cümleyle...[5]

BİZİ SEN YÖNET

Necran Hristiyanlarını temsil eden bir heyet kendisini Medine'de ziyaret etmektedir. Hz. İsa (as)'ın Allah'ın oğlu olduğu iddialarını tekrarlayıp, bunu Hz. Muhammed (asv)'in de onaylamasını isterler. O ise onları mantık ve sağduyuya davet eder.

“Allah'ın ölmeyeceğini ve İsa (as)'ın ölmeye mahkûm olup öleceğini bilmiyor musunuz?”

“Evet, biliyoruz.”

“Rabbimizin her şeyin koruyucusu ve rızıklandırıcısı olduğunu bilmiyor musunuz?”

“Evet.”

“İsa (as), bunlardan herhangi birini yapabilir mi?”

“Hayır.”

“Ne yerde ne gökte hiçbir şeyin Allah'a gizli kalmadığını bilmiyor musunuz?”

“Evet.”

“İsa (as) bunlardan hiçbir şeyi bilir mi?”

“Hayır.”

“Rabbimizin dilediği şekilde İsa (as)'ı ana rahminde suretlendirdiğini, ne yemek yediğini ne su içtiğini, ne de abdest bozduğunu bilmiyor musunuz?”

“Evet.”

“Her anne gibi, İsa (as)'ın annesinin de ona hamile olduğunu, sonra her annenin çocuğu gibi doğurduğunu, sonra her çocuk gibi emzirdiğini, yemek yiyip, su içtiğini ve abdest bozduğunu bilmiyor musunuz?”

- “Evet.”

“Öyleyse, iddia ettiğiniz gibi nasıl olacaktır?”

Necran hristiyanları bakakalırlar. Müslüman olmazlar, fakat ***“Bizi sen yönet”*** derler. O da arkadaşlarından birisini onlara vali olarak tayin eder.[6]

---

[1]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, III/118.
[2]Afzalur Rahman, a.g.e., III/118.
[3]Afzalur Rahman, a.g.e., III/119.
[4]Gerçeğe Doğru (I), s. V-34.
[5]Gerçeğe Doğru (II). s. II-23.
[6]Afzalur Rahman, a.g.e., I/118

Nezaketli:

TEMİZ DİŞLERLE

Başını eşi Hz. Ayşe (r.anha)'nin kucağına teslim etmiş, ruhunu da Allah'a teslim etmek üzeredir. Son saniyeleri sayılmakta, son nefesler alınıp verilmektedir. Ve bu dünyadan ayrılmadan önceki son işlerinden biri de, Hz. Ayşe (r.anha)'nin de yardımıyla dişlerini misvakla temizlemek olur. Rabbinin huzuruna temiz dişlerle, düzgün ve özenli bir üst başla gitmek için...[1]

ŞEYTAN GİBİ

Arkadaşlarından biri mescide girer... Saçı sakalı dağınık, birbirine karışmıştır. Hz. Muhammed (asv)'in yüz ifadesinin değişmesinden hoşnutsuzluğu belli olur. Mesajı alan arkadaşı hızla çıkar, tıraş olur, temizlenir ve geri dönerek O'nun (asm) önüne mahcup, gülümser bir edayla oturur. Hz. Muhammed (asv) de gülümsemektedir şimdi.

"Birinizin şeytan gibi saçı başı dağınık olması yerine, böylesi daha iyi değil mi?"der.[2]

ELLERİNİ TEMİZLEMEDİKÇE

Mekke fethedilmiştir. Müslüman olmakta inatlarını aşamayıp sona kalanlar şimdi, kendi istekleriyle sıraya girerek Hz. Muhammed (asv)'in önünde bağlılık sözü vermektedir. Bunlardan biri de amcasının katili, Mekke toplumunun yöneticisi Ebu Süfyan (ra)'ın eşi Hind'tir. Tam Müslümanlığını ilan edeceği sırada Hz. Muhammed (asv)'in gözleri Hind'in ellerine ilişir ve sözünü keserek bağlılık sözünü yarım bıraktırır:

"Ellerini temizleyip tırnaklarını kesmedikçe bağlılığını kabul etmem."[3]

ÜÇ KERE EFENDİM

Birisi üç kez *"Ey Allah'ın Elçisi"* diye seslenir.

Hz. Muhammed (asv) üçünde de çağırana dönerek cevap verir:

"Efendim!"[4]

BİR DAHA BÖYLE YAPMA

Mescide girdiğinde, nezaket kurallarından habersiz yeni Müslüman olmuş bir göçebe Arabın, burnunu sildiği paçavrayı yere attığını görür. Pisliği yerden kendi eliyle alarak temizler, sahibine dönerek yumuşak bir sesle konuşur:

"Bir daha böyle yapma."[5]

ÂMÂ'NIN EVİNDE NAMAZ

Bir arkadaşının gözleri neredeyse hiç görmez olmuştur. Mescide gelmekte sıkıntı çekmektedir. Kendi evinde kılmak zorunda kalacağı namazları gönül rahatlığıyla kılabilmek için Hz. Muhammed (asv)'e bir ricada bulunur.

"Ey Allah'ın Elçisi! Benim evime kadar gelip orada da iki rekât namaz kılabilir misin?"

Ertesi gün Allah'ın Elçisi (asm), Hz. Ebubekir (ra) ile beraber âmâ arkadaşının evinde namaz kılmaktadır.[6]

MECBUR KALIRSANIZ

Mescitte kıbleye yönelerek henüz oturmuştur ki, yüzü dalgalanır. Kıble duvarında kocaman bir balgam yapışık durmaktadır. Bu çirkinliğin, ne yaptığının farkında olmayan, Müslümanlıkta ve nezakette yeni bir göçebe Arabın eseri olduğu bellidir.

Sessizce yerinden kalkar ve duvarı kendi eliyle temizler, sonra dona kalmış kendisini seyreden topluluğa yönelir:

> **"Hiçbiriniz kıblesine karşı tükürmesin. Mecbur kalırsanız, sol ayağınızın altına, toprağa tükürün."**[7]

ÖNCE SATIN ALDI

Fakir arkadaşlarından Abdullah oğlu Cabir yeni evlidir ve ciddi bir geçim sıkıntısı içerisindedir. Arkadaşını bu sıkıntıdan kurtarmak, fakat bu arada onurunu da rencide etmemek isteyen Hz. Muhammed (asv), Cabir'e mal varlığını sorar. Zayıf bir deveden başka bir şeyi yoktur. Hz. Muhammed (asv) de satın almak üzere talip olur. Ücretini yolculuktan Medine'ye dönüldüğünde öder. Alışveriş bitince Hz. Muhammed (asv) deveyi tekrar Cabir'e hediye eder. Olayı duyan bir Yahudi kulaklarına inanamamakta ve ısrarla:

"Deveyi önce satın aldı, sonra da hediye mi etti?" diye sormaktadır.

Hz. Muhammed (asv) ayrıca o gece Cabir'e dünya ve ahiret mutluluğu için uzun uzun dua etmiştir.[8]

[1]Prof. Dr. Hüseyin Algül, Alemlere Rahmet Hazreti Muhammed, s.163.
[2]Abdurrahman Azzam, Peygamberimizin Örnek Ahlakı, s.50.
[3]Abdurrahman Azzam, Peygamberimizin Örnek Ahlakı, s.50.
[4]M. Yusuf Kandehlevi, Hayatü's-Sahabe, III/l52.
[5]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi , III/192.
[6]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, I/39.
[7]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, III/210.
[8]İbrahim Refik, Güllerin Efendisi, s.48

Şefkatli:

FAKİR HIRSIZ

Medine'de kıtlık yaşanmaktadır. Aç bir Müslüman bir bahçeye girerek ağaçlardan hurma toplar ve yer. Fakat bahçe sahibi tarafından yakalanır. Dövülür ve yediği hurmalara karşılık olarak elbiselerine el konulur. Sonra da fakir hırsız, yanında kendini döven ve soyan bahçe sahibi olduğu halde Hz. Muhammed (asv)'in yanına gelir. Fakir hırsız gördüğü davranıştan ötürü bahçe sahibini şikâyet eder. Hz. Muhammed (asv) her ikisini de dikkatle dinledikten sonra bahçe sahibine döner:

> **"O cahildi, sen ona öğretmeliydin; o açtı, sen onu doyurmalıydın."**

Bahçe sahibi önce fakir hırsızın elbiselerini iade eder, sonra da ona attığı dayağa bedel olarak kendi ambarından yüz seksen kilo buğday verir. [1]

DÜŞMANA YARDIM

Mekke'nin tahıl ihtiyacının bütününü karşılayan Hamame isimli bir kabile reisi Müslüman olur. Ve Mekke'ye tahıl satışını durdurur. Aniden açlık tehlikesiyle yüz yüze kalan Mekke'li putperestler önce Hamame'ye başvururlar. Fakat sonuç olumsuzdur. Bunun üzerine, son çare olarak Hz. Muhammed (asv)'e bir elçi heyeti gönderirler.

"Eğer senden de bir çare bulamazsak, hepimiz açlıktan kırılırız." derler.

O, Mekkelilerin üç yıl boyunca kendiyle beraber bütün Müslümanlara bir tek buğday tanesi bile vermediklerini hatırına getirmez. Müslüman arkadaşlarıyla beraber kendisine sadece**"Rabbim Allah'tır."** dedikleri için, vatanlarında hayat hakkı tanımayıp, göç etmek zorunda bıraktıklarını düşünmez. Kendisini defalarca öldürmeye kastettiklerini dikkate almaz. Defalarca ordu düzüp Medine'ye yürüdüklerini unutur. Unutur ve Hamame'ye emreder, Mekke yeniden tahılına kavuşur.[2]

CANINA AZAP ETMESİN

Yaşlı birinin develeri üzerindeki iki oğlunun arasında yaya olarak Kâbe'ye gittiğini görür. Sebebini sorar. Öğrenir ki bu yaşlı adamın bir adağıdır. Fakat güçlükle yol alabilmektedir. Kendisine haber gönderir.

> **"Allah bu kişinin kendi canına azab etmesine muhtaç değildir. Söyleyin ona bir deveye binsin."**[3]

TAİF AÇ KALINCA

Mekke'nin fethinden sonra Taif'i kuşatmıştır. Kuşatma uzayınca Taif'te açlıktan ölümler başlar. Düşman teslim olmak üzere olmasına rağmen, kuşatmayı kaldırır. Halkının açlıktan ölümü sayesinde bir şehri teslim almaya gönlü razı değildir. O Taif ki, yıllar önce O'nu (asm) taş ve tükürük yağmuruna tutarak, kendi anlatımıyla **"hayatının en acı gününü"** yaşatmış bir şehirdir.[4]

HZ. ZEYNEB'IN KATİLİ

Esved oğlu Habir, kızı Hz. Zeyneb (r.anha)'in katilidir. Zeynep, Mekke'den Medine'ye, babasının yanına hicret etmeye çalışırken yolu, içlerinde Habir'in de bulunduğu bir grup Mekke'li putperest tarafından çevrilir ve Habir elindeki mızrakla Hz. Zeyneb (r.anha)'i devesinden düşürür. Hamile olan Zeynep (r.anha) düşük yapar ve bir süre sonra da bu nedenle ölür. Mekke fethedilince, kendisinden Hz. Zeyneb (r.anha)'in intikamının alınacağı korkusuyla saklanan ve İran'a kaçma hazırlıkları yapan Habir'e haber gönderir. Can güvenliği verir. Huzuruna gelince de bağlılık sözünü kabul eder ve bağışlar.[5]

ŞEFKATİN ZİRVESİ UHUD

Uhud, İslam'ın ikinci büyük meydan sınavıdır. Taktik açıdan bir yenilgiyle sonuçlanan Uhud, başta Hz. Muhammed (asv) olmak üzere bütün Müslümanların çok acı çektikleri bir yerdir. Bu acılardan Hz. Muhammed (asv)'in payına, sevgili arkadaşlarından onlarcasının şehid edilişini ve ordusunun dağılışını görmek gibi en büyüklerinin yanında, üzerine yetmiş sefer kılıç savrulması, dişlerinin kırılması, yanağının yarılması ve diş etine demir parçalarının saplanması gibi göreceli olarak daha küçükleri de düşer.

Büyük, küçük bu acıların hepsinin birden yaşandığı en sıcak dakikalarda, sığındığı dağın yamacında ellerini kaldırır ve bütün bunlara neden olan Mekke'li putperestler hakkında dua eder:

"Allah'ım, benim halkımı bağışla. Çünkü onlar gerçeği göremiyorlar. Eğer görselerdi böyle yapmazlardı."

Bir yandan da yanağından ve dişlerinden dökülen kanları eliyle silerek, toprağa düşmelerine engel olmaya çalışmaktadır. Bu durum dikkatlerinden kaçmayan bazı arkadaşları daha sonra sorar:

"Ey Allah'ın Elçisi! Niçin kanınızın toprağa dökülmemesi için o kadar uğraştınız?"

"Allah'ın kanunudur. Bir toplum kendilerine rahmet olarak gönderilmiş bir peygamberi, kanı toprağa dökülecek ölçüde yaralarsa, kendilerine mühlet tanınmaz. Toptan yok edilirler."[6]

ŞEHİD ÇOCUĞU

Uhud'ta şehid düşen bir Müslümanın oğlu, aynı gün akşamüstü yaralı ve acılı Hz. Muhammed (asv)'e sorar:

"Babam nerede?"

"Baban şehid düştü."

Şehid çocuğu ağlamaya başlar. Hz. Muhammed (asv), başını okşar, kucağına alır ve çocuğa sorar:

"İster misin? Ben baban olayım, Ayşe'de annen olsun."[7]

İSLAM'A ÇAĞIRDINIZ MI?

Medine'ye yeni getirilmiş olan savaş esirlerini görür. Ve onları esir alan birlikte bulunan arkadaşlarına sorar:

"Bunları İslam'a çağırdınız mı?"

"Hayır!" cevabını alınca durumu kesinleştirmek için bir kez de esirlere sorar:

"Sizi İslam'a çağırdılar mı?"

Onlardan da *"Hayır!"* cevabı gelince, emreder, esirler serbest bırakılır ve ülkelerine iade edilirler.[8]

YEMEDİĞİNİZİ FAKİRLERE VEREMEZSİNİZ

Bir arkadaşı yemesi için bir keler (çölde yaşayan bir canlı) hediye eder. Fakat o alışkın olmadığı için keler yememektedir. Bunu bilen Hz. Ayşe (r.anha), keleri o sırada kapıda yiyecek isteyen bir fakire vermek için O'nun (asm) iznini ister. O ise izin vermez:

"Kendi yemediğinizden fakirlere veremezsiniz."[9]

BABACIĞIM, BABACIĞIM

İslam öncesi Araplarda kız çocukları öldürme âdeti yaygındır. İslam'ın ilk sırada ve şiddetle yasakladığı toplumsal alışkanlıklardan biri olan bu âdeti, yıllar sonra bir arkadaşı nasıl uyguladığını Hz. Muhammed (asv)'in önünde anlatır:

"Ey Allah'ın Elçisi! Ben de kız çocuklarımı kendi ellerimle gömmüştüm. Bunlardan birinde, kızımın elinden tuttum götürdüm ki kızım, tam da gelişip çarpıcı bir hal aldığı çağdaydı. Çölde uzaklaşabildiğim kadar uzaklaştım. Bir kör kuyunun başına gelmiştik. Ben eğildim bir şey arıyormuş gibi kuyunun içine bakmaya başladım."

Anlatımın burasında Hz. Muhammed (asv) ağlamaya başlamıştır. Adam devam eder:

*"Aniden sırtına bir tekme indirdim. Baş aşağı kuyuya yuvarlanırken **"Babacığım, babacığım"** diye feryat ediyordu."*

Hz. Muhammed (asv) şimdi katıla katıla ağlamaktadır. Bu hali karşısında duruma müdahale etmek zorunda kalan arkadaşları, adamın ağzını kapatarak, onu mescidden dışarı çıkarırlar.[10]

FARZ OLMASIN DİYE

Hz. Ayşe (r.anha) anlatmaktadır:

Allah'ın Elçisi bir gece mescidde nafile namaz kılar ve bir kaç kişi de kendisine uyar. Ertesi gece yine kılar, bu kez cemaat artmıştır. Üçüncü gece cemaat daha da artmış olarak mescidde beklemektedir. Fakat Hz. Muhammed (asv) gelmez. Ertesi gün de gelmeyişinin nedenini açıklar:

> **"Toplandığınızı gördüm. Fakat beni size katılmaktan alıkoyan şey, bu ibadetin size farz kılınmasından korkmam oldu."**[11]

BİR SÜT KUZUSU

On sekiz aylık oğlu İbrahim kucağında can çekişmektedir. Son derece üzgündür. Göz yaşlarıyla İbrahim'i yıkamakta, son kez olarak öpüp, koklamaktadır.

> **"O, meme emerken ölen, bir süt kuzusudur. Ama Allah'ın takdiri karşısında elden ne gelir."**[12]

BENDEN DAHA YOKSUL

Bir arkadaşı Ramazan ayında oruçluyken ağır bir günah işler. Sonra da Hz. Muhammed (asv)'in yanına gelerek nasıl affedilebileceğini sorar. Hz. Muhammed (asv):

"Bir köle azad edebilir misin?"

"Hayır, param yok."

"Aralıksız altmış gün oruç tutabilir misin?"

"Ey Allah'ın Elçisi, bu durum başıma oruçluyken geldi."

"Altmış fakiri doyurabilir misin?"

"Gücüm yetmez."

"Öyleyse benimle beraber bekle. Allah bir kolaylık yaratıncaya kadar..."

Arkadaşı oturup, mescidde beklemeye başlar. Ve az sonra da bir Medineliden hediye olarak bir sepet hurma gelir. Hz. Muhammed (asv) hurma sepetini bekleyen arkadaşına uzatır.

"Al bunu, yoksullara dağıt da, günahına kefaret olsun."

"Ey Allah'ın Elçisi! Bütün Medine'de benim ailemden daha yoksul bir aile tanımıyorum."

Allah'ın Elçisi'nin yüzünde bir gülümseme yayılır

"Peki, öyleyse ailene götür de siz yiyin."[13]

ON GÜMÜŞ

Cebinde on gümüş vardır. Medine çarşısından bir gömlek satın alır, dört gümüş verir. Kapıda bir fakir yeni aldığı gömleği ister, verir. Dönüp dört gümüşe ikinci bir gömlek alır. İki gümüşü kalmıştır. Az sonra yolda ağlayan küçük bir kız çocuğu görür. Yanına yaklaşır nedenini sorar. Küçük kız bir hizmetçidir.

"Ev sahibim bana un almam için iki gümüş vermişti, kaybettim."

Cebindeki son iki gümüşü de ona verir:

"Ağlama, unu bunlarla alabilirsin." der.

Hizmetçi kız yine de huzursuzdur. Bu seferde

"Eve geç kaldığım için beni dövmelerinden korkuyorum."

Hz. Muhammed (asv) küçük kızın elinden tutar, önce unu alırlar. Sonra da küçük kızın hizmet ettiği eve giderler. Ev sahipleri akşam saatinde kapılarına gelen bu sürprizden şaşkın ve sevinçlidirler. O, küçük hizmetçiyi göstererek:

"Geç kaldığı için cezalandırılmaktan korkuyordu. Sakın onu dövmeyin." der.

Şaşkınlığını hala atamamış ev sahibi, cevap verir:

"Ey Allah'ın Elçisi! Sizin evimizi onurlandırmanıza neden olduğu için siz şahid olun ben onu azad ediyorum, artık hürdür." Hz. Muhammed (asv) bunun üzerine ellerini açarak Allah'a hamd eder:

"Allah'ım şu on gümüş ne kadar bereketli imiş. Onunla bana ve bir yoksula birer gömlek giydirdin. Bir kız çocuğunu sevindirdin ve hürriyetini kazanmasını sağladın."[14]

ALLAH'IN GÜCÜ SENİN GÜCÜNDEN

Birisi kölesini kamçıyla dövmektedir. Hz. Muhammed (asv) arkadan sessizce yaklaşır ve dövene seslenir.

"Şunu iyi bil ki, Allah'ın senin üzerindeki gücü senin bu zavallı köle üzerindeki gücünden daha büyüktür."

Tepeden tırnağa korku kesilen efendi, sarsılır, elindeki kırbaç yere düşer. Hz. Muhammed (asv)'e yönelerek:

"Ey Allah'ın Elçisi! Sen şahid ol ben bu köleyi azad ediyorum." der.

Hz. Muhammed (asv) tekrar seslenir:

"Eğer böyle yapmasaydın cehennemde kavrulurdun."[15]

YÜZ YİRMİ KOYUN

Bazı yolculukları sırasında kendisine hizmet eden arkadaşlarından Ebu Zür'a anlatmaktadır:

"Bir yolculukta beni de devesinin terkisine bindirmişti. Zaman zaman deveyi hareketlendirmek için kullandığı kamçı farkında olmaksızın benim bacağıma da çarpıyor ve canımı yakıyordu. Bir süre sonra durumu fark etti ve sordu:

"Ey Ebu Zür'a yoksa kamçım sanada mı değiyor?" Ben, mahcup cevap verdim:

"Evet, ey Allah'ın Elçisi!"

Sesini çıkarmadı. Bir süre sonra kendisine ait savaş ganimetlerinin bulunduğu bir yere vardık. Oradaki koyunlardan yüz yirmi tane ayırarak bana hediye etti ve:

"Ey Ebu Zür'a, bu koyunlar yolda farkında olmaksızın canını yakmış olmama karşılıktır." dedi.[16]

SEVENİN SEVGİLİSİ

Evlatlığı Zeyd, Mute savaşında şehid düşer. Haber Medine'ye ulaştığı gün şehid evlatlığın evi ve çocukları Hz. Muhammed (asv) tarafından ziyaret edilir. Zeyd'in küçük kızı taze olan baba acısıyla O'nun (asm) eteğine sarılır ve ağlamaya başlar. Hz. Muhammed (asv) bir yandan küçük yetimleri kucaklamakta diğer yandan da göz yaşı dökmektedir. Yanında bulunan bir arkadaşı dayanamayıp, sorar.

"Ey Allah'ın Elçisi! Bu nedir?"

"Bu, sevenin sevgilisini özleyişidir."[17]

MEKKE'NİN FETHİ

Mücadelesinin kendi yaşamıyla sınırlı olan bölümünün zirvesini yaşamaktadır. Dinini anlatmasına izin verilmeyen baba ocağı, ana yurdu Mekke, O'na (asm) ve İslam'a duyulan düşmanlığın başkenti, karargâhı Mekke, şimdi tepeden tırnağa silahlı on bin Müslüman askerden oluşan ve o günün Arabistan şartları içinde süper-büyüklüğe sahip olan bir ordu tarafından beş koldan fethedilmektedir.

Ordu Mekke'yi çepeçevre kuşatarak konaklamıştır. Gecedir... Kamp ateşleriyle Mekke dağları pırıl pırıldır. Her askere bir ateş yakması emredilmiş ve karanlık Mekke on bin ışıkla kuşatılmıştır. Şehri terk eden baş düşman Ebu Süfyan elinden tuttuğu küçük oğluyla beraber önüne gelir, hemşehrisinin zayıf tarafını çok iyi bilmektedir.

“Allah'a yemin ederim ki ya beni affedersin ya da şu çocukla beraber kendi canıma kıyarım."

Yıllarca can düşmanı olan kişi şimdi kendinin ve oğlunun canını aracı yaparak, bağışlanma istemektedir. Bağışlanır...

Ertesi gün sabah namazından sonra ordu harekete geçer. Mekkeliler gördükleri manzaranın heybetinden donup kalmışlardır. Mekke'nin yöneticisi Ebu Süfyan bir tepenin üzerinde yanında Hz. Muhammed (asv)'in amcası Hz. Abbas olduğu halde dalga dalga Mekke'den içeri giren Müslüman ordusunu seyretmektedir. Her geçen bölüğün kimler ve hangi kabile olduğunu Hz. Abbas'a sormakta ve aldığı cevapla hayreti git gide büyüyerek hayranlığa dönüşmektedir. Bir süre sonra sabırsızlıkla.

“Hz. Muhammed daha geçmedi mi?” diye sormaya başlar. Ve en sonunda devesi Kusva'nın üzerinde savaş zırhına bürünmüş Hz. Muhammed (asv) görünür. Allah'ın kutsal ilan ettiği bir şehre ancak alçakgönüllülükle girilebileceğini göstermek için iki büklüm olmuş, başı eğerinin kaşına değmektedir. Allah'a hamd etme durumundadır.

Bu sırada yanında yer alan Medineli komutanlardan Ubade oğlu Sad, Ebu Süfyan'a dönerek seslenir:

"Bugün ana baba günüdür. Bugün Uhud'un intikamını alma günüdür. Bugün Kureyş kabilesinin onurunu iki paralık etme günüdür. Bugün helak etme günüdür."

Hz. Muhammed (asv) bir el işaretiyle Sad'ı susturur ve şöyle seslenir:

> **"Bugün merhamet ve acıma günüdür. Bugün Kureyş'in onurunu yüceltme günüdür. Bugün Kâbe’ye ve Mekke'ye saygının zirveye çıkacağı gündür."**

Sonra emir verir, Sad'ı komutanlıktan alır. Yerine Sad'in oğlunu atar.

Çok az kan dökülür ve Mekke teslim olur. Öğle sıcağı bastırmıştır. Arkadaşları sorarlar.

"Ey Allah'ın Elçisi! Nerede dinlenmek istersiniz?"

Yüzünde acı bir tebessüm yayılır. Kendi evini, baba ocağını hatırlar. Fakat o ev yıllar önce sadece üzülsün ve duyunca kendisine işkence olsun diye kuzeni Akil tarafından yıkılıp, yerle bir edilmiştir.

"Akil bize dinlenecek ev mi bıraktı?" der.

Fakat hiç kimse Akil'in kılına bile dokunmayı düşünmez. Akil de bütün putperest Mekke halkı gibi güvence verilenlerdendir. Dokunulmazlığı vardır.

Ama yıllar boyunca yaptıkları her çeşit zulüm, baskı, işkence ve düşmanlığın karşılıksız ve intikamsız kalmasına Mekke halkı bir türlü inanamamaktadır. Gerçekten kendilerine dokunulmayacağına ve intikam alınmayacağına emin olabilmek için Kâbe'deki putları henüz temizlemiş olan Hz. Muhammed (asv)'i Kabe'nin kapısında karşılayıp, önünü keserler. Çekingen utangaç ve ürkektirler. Hz. Muhammed (asv) eğik duran başların bu sessizlikleriyle ne demek istediklerini çok iyi anlamıştır.

"Benimle sizin durumunuz, Hz. Yusuf'un kardeşleriyle durumu gibidir. O kardeşlerine nasıl *"Bugün size herhangi bir azarlama yoktur. Allah sizi bağışlasın. Zira O, merhametlilerin en merhametlisidir."* dedi ise, ben de aynı şeyi söylüyorum. Gidin, serbestsiniz."

Akşama kadar bütün Mekke Müslüman olmuştur. Ve ertesi gün askeri güç, artık ona ihtiyaç kalmadığı için Mekke'nin dışına çıkarılır.

Fakat Mekke'nin fethedileceği anlaşıldığı zaman, şehir dışına, uzaklara kaçanlar vardır. Bunlar Hz. Muhammed (asv)'i tanımayan, hiçbir şefkat ve bağışlama gücünün de kendilerinin affına yetmeyeceğine inanan "ağır suçlulardır."

Bir tanesi Hz. Muhammed (asv)'in amcasının katili Vahşi'dir. Arkasından haberci gönderir, dönüp Müslüman olmasını ister. Vahşi ürkektir. Mektubunda:

"Ya Muhammed! Sen 'Kim adam öldürür, ya da Allah'a ortak koşar ya da zina ederse cezaya çarpılır, kıyamet gününde azabı katmerleşir ve azab içinde hor ve hakir olarak ebedi kalır.' diye söylüyorsun. Hâlbuki ben bunların hepsini yaptım. Benim için hala bir kurtuluş yolu olabilir mi?" der

Bu cevap üzerine Kur'an'da Furkan suresinin 71. Ayeti indirilir. Hz. Muhammed (asv) indirilen ayeti yazdırır ve Vahşi'ye yollar:

"Meğer ki, tövbe ve iman edip iyi amel ve davranışlarda bulunan kimseler ola. İşte Allah bunların günahlarını iyiliklere çevirtir. Allah çok bağışlayan, çok merhamet edendir."

Vahşi bununla da tatmin olmaz.

"Ya Muhammed! Tövbe, iman ve iyi amel, ağır bir şarttır, olabilir ki gücüm yetmez."

Bu cevaba cevap yeni inen Nisa suresinin 48. Ayetinden gelir:

"Şüphesiz ki Allah kendisine eş tanınmasını bağışlamaz. Fakat bunun dışında kalan günahları dilediği kimse için bağışlar."

Vahşi gene ikna olmamıştır. Yeni bir mektup yazar

"Ya Muhammed; bundan ***"eğer Allah dilerse buyruğunu yapacaktır"*** *anlamı çıkmaktadır. Ben bilmiyorum, Allah benim hakkımda böyle bir şey dileyecek mi?"*der,

Bunun üzerine de Zümer suresinin 53. Ayeti indirilir:

> **"De ki ey kendilerinin aleyhinde günah sınırını aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Allah bütün günahları bağışlar. Şüphesiz O, çok merhametli, çok bağışlayıcıdır."**

Vahşi:

"İşte şimdi oldu." der. Mekke'ye gelir ve Müslüman olur.

İnsanlar sorarlar:

"Ey Allah'ın Elçisi! Bütün bu müjdeler sadece Vahşi için mi, yoksa hepimize mi?"

O cevaplar:

> **"Hepinize!.."**

Önceki yıllarda, Bedir'de öldürülen yakınlarının intikamını almak için Medine'ye Hz. Muhammed (asv)'i öldürsün diye suikastçiler göndermiş olan Kureyş'in ulularından Ümeyye oğlu Safvan'da kaçaklardandır. Kendisini ikna edip, geri getirmek üzere, Hz. Muhammed (asv)'e suikastçi olarak gönderdiği Umeyr oğlu Vehb gönderilir. Yanında, Hz. Muhammed (asv)'in *"dokunulmazlık"* sözünün belgesi olarak verdiği sarığı da vardır. Safvan güvenir ve geri döner. Fakat henüz İslam'a hazır değildir. Hz. Muhammed (asv)'in karşısında durur.

"Bana iki ay izin tanı. Dinini kabul edip etmemek için düşüneyim." der.

Hz. Muhammed (asv) cevap verir.

> **"İki ay değil dört ay izin, sana."**

Dört ay dolmadan Safvan kendi isteğiyle Müslüman olur

Örnek kaçakların üçüncüsü, Bedir'de öldürülünceye kadar İslam ve Hz. Muhammed (asv) düşmanlığının başını çekmiş ve O'nun tarafından **"Bu ümmetin firavunudur."** diye tanımlanmış olan Ebu Cehil'in oğlu İkrime'dir. İkrime de çok şeyler yapmıştır. Öyle ki Hz. Muhammed (asv) onun hakkında da **"Ondan çektiğimi babasından çekmedim."** diyecektir.

İkrime'yi ikna edip geri döndürme görevini de eşi üstüne alır. Yemen sahilinde, gemiye binmiş ve Afrika'ya geçmek üzereyken kendisini yakalar. Mekke'ye döndürür. İkrime'nin içeri girmekte olduğu söylenince Hz. Muhammed (asv) yanında oturan arkadaşlarını uyarır.

> **"Sakın babası aleyhinde konuşup, kendisini rencide etmeyin."**

İkrime içeri girer. Hz. Muhammed (asv) kendisini kucaklayarak karşılar.

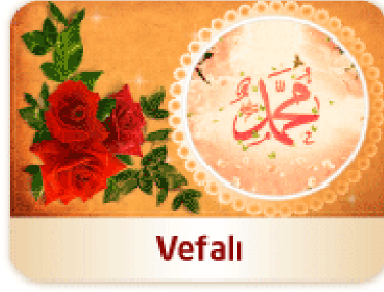
"Süvari muhacir, hoş geldin." der. Yanına oturtur. Gördükleri, duydukları ve yaşadıkları karşısında şaşıran İkrime söz verir.

> *"Ey Allah'ın Elçisi! Sen şahid ol bugüne kadar senin dinini engellemek yolunda harcadığım gayretin ve paranın en az iki katını ona hizmet etmek için harcayacağım."*

İkrime sözünde durur. Yıllar sonra, Hz. Ömer (ra)'in halifeliği döneminde Orta Doğu'nun Müslüman oluşuna yol açan Yermuk savaşında bir yudum su içemeden şehid olan üç mücahitten biri de İkrime'dir. Vücudunda yetmiş tane kılıç yarası sayarlar.[18]

[1]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, I/44.
[2]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, I/54.
[3]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, III/210.
[4]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, III/245.
[5]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, I/53.
[6]Ataullah b.Fazlullah, Ravzatü'l-Ahbab, s.174; Onk. Dr. Haluk Nurbaki, Fahr-i Kainat Efendimiz, s.93.
[7]M. Yusuf Kandehlevi, Hayatü's-Sahabe, I/128.
[8]M. Yusuf Kandehlevi, Hayatü's-Sahabe, III/73.
[9]Ed: Prof. Dr. i. Lütfi Çakan, Hazreti Peygamber ve Aile Hayatı, s.82.
[10]M. Fethullah Gülen, Sonsuz Nur, I/39l.
[11]Abdurrahman Azzam, Peygamberimizin Örnek Ahlakı, s.69.
[12]Yüksel Çopur, Kainatın iftihar Tablosu. s.242; Prof. Dr. Hüseyin Algül, Alemlere Rahmet Hz. Muhammed, s.93.
[13]İbrahim Refik, Güllerin Efendisi, s.168.
[14]İbrahim Refik, Güllerin Efendisi, s.119.
[15]İbrahim Refik, Güllerin Efendisi, s.117.
[16]İbrahim Refik, Güllerin Efendisi, shf: 208.
[17]M. Yusuf Kandehlevi, Hayatü's-Sahabe, III/195.
[18]M. Yusuf Kandehlevi, Hayatü's-Sahabe, I/55, 123, 192, 199, 205-209; (II/524; IV/27; İbrahim Refik, Güllerin Efendisi, s.172; Abdurrahman Azzam, Peygamberimizin Örnek Ahlakı, s.77, 83; Ataullah b.Fazlullah, Ravzatü'l-Ahbab, s.258

Vefalı:

ANNE HAKKI

Bir arkadaşı O'na (asm) annesini şikâyet eder.

"Huyu ve ahlakı kötü." der. O (asm) cevap verir.

"Ama seni dokuz ay karnında taşırken kötü huylu değildi." Arkadaşı tatmin olmamıştır.

"Ey Allah'ın Elçisi! Gerçekten kötü huylu."

"Ama seni iki sene emzirirken kötü huylu değildi." Adam yine de ısrar eder. O (asm) da devam eder:

"Senin yüzünden uykusuz kalırken kötü huylu değildi." Arkadaşı dayanamaz.

"Ama ben de karşılığını ödedim."

"Ne yaptın?"

"Sırtımda taşıyarak hac yaptırdım." Hz. Muhammed (asv)'in dudaklarında acı bir tebessüm belirir.

"Bir tek doğum sancısının bile karşılığını ödemiş olmadın."[1]

EBUBEKİR BENİ DOĞRULADI

Hz. Ebubekir (ra) ve Hz. Ömer (ra) tartışırlar. Hz. Ebubekir (ra)'in üzgün olduğunu görünce müdahale eder, arkadaşlarını karşısına toplar ve:

> **"Allah beni size peygamber olarak gönderdi. Siz bana yalancı dediniz, Ebubekir doğruladı. Siz bana düşmanlık ettiniz, o canıyla, malıyla siper oldu. O günler hatırına arkadaşıma bundan sonra kimse ilişmesin."** der.

O günden sonra herkes Hz. Ebubekir (ra)'i kırmamaya özen gösterir.[2]

ÖNCE SÜRÜYÜ SAHİBİNE

Hayber'de Yahudilerle savaşılmaktadır. O bölgede ücretle çobanlık yapan bir zenci Müsluman olmaya karar verir. Hz. Muhammed (asv)'in yanına gelir ve isteğini söyler. Fakat Hz. Muhammed (asv) hemen kabul etmez.

> **"İlk önce sürüyü sahibine teslim etmen gerekir. Müslüman olman ve bizimle beraber savaşa katılmak istemen, üzerindeki emanetin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz."** der.

Çoban kendine söyleneni yapar. Önce sürüyü tastamam sahibine iade eder, sonra yeni girdiği dinin gereğine koşar.[3]

HATİCE'NİN ARKADAŞI

Hz. Hatice (r.anha), O'nun (asm) otuz sekiz yıllık evlilik yaşamının yirmi beş yılını aynı yastığa baş koyarak geçirdikleri, yedi çocuğundan altısına analık etmiş olan ilk eşi, ilk göz ağrısıdır.

Hz. Hatice (r.anha)'nin vefatından kendi vefatına kadar her bahaneyle Hz. Hatice (r.anha)'ye duyduğu sevgiyi tekrar eder.

Hz. Ayşe (r.anha) ile evli olduğu zamandır. Yaşlı bir kadın evlerini ziyaret eder. Hz. Muhammed (asv) onu tanımıştır. Fakat yine de ismini sorar. Kadın

“Cessame (Çirkin şey)”, diye cevap verir. Hz. Muhammed (asv) düzeltir:

“Hayır! Sen Cessame değil, Hassane'sin! (Güzel şey).” Bunun dışında da, yaşlı kadına yaptığı iltifatların çokluğu Hz. Ayşe (r.anha)'nin dikkatini çeker ve kadın gittikten sonra sormaktan kendini alamaz.

“Ey Allah’ın Elçisi! Bu kadına ne çok iltifat ettiniz?”

Hz. Muhammed (asv), gözleri dolarak cevap verir:

“Bu kadıncağız Hatice'nin arkadaşı idi, onunla evli olduğumuz yıllarda bizi sık sık ziyaret ederdi.”[4]

HEDİYEYİ HATİCE'NİN ARKADAŞINA

Hz. Hatice (r.anha) vefat edeli yıllar olmuştur. O, Mekke topraklarında yatmaktadır. Hz. Muhammed (asv) ise hicret ederek Medine'ye gelmiştir. Hatice (r.anha)'nin arkadaşlarından bir kadın da hicret edenler arasındadır. Hizmetçisi Malik oğlu Enes'in anlatımıyla Hz. Muhammed (asv)'e bir şey hediye edildiğinde çoğu kez, gelen hediyeyi o kadına yollamakta ve:

"Çünkü o Hatice'nin arkadaşı idi, Hatice'yi çok severdi." demektedir.

Hz. Muhammed (asv), Hatice (r.anha)'yi, ilk göz ağrısını hiç unutamamıştır.[5]

HATİCE'NİN KIZ KARDEŞİ

Hz. Hatice (r.anha)'nin kız kardeşi Hale'nin sesi ablasına çok benzemektedir. Bir gün huzuruna girmek için bir kadın sesi Hz. Muhammed (asv)'den izin ister. Sesi duyan Hz. Muhammed (asv) sarsılır, içinden dua eder;

"Allah'ım! Bu izin isteyen kimse inşaallah Hale'dir!"

Gerçekten de izin isteyen kimse Hale'dir. Hatice (r.anha)'yi hatırlatan bir yadigâr.[6]

HATİCE'NİN KOLYESİ

Bedir Savaşı sonunda ele geçirilen esirlerden biri de Ebu'l As'tır. Yani Peygamber (asm)'in damadı. Kızı Zeyneb'in kocası. Eşi Hz. Zeynep (r.anha), Ebu'l As'ın kurtuluş ücreti olarak, annesi Hz. Hatice (r.anha)'nin ona evlenirken taktığı altın kolyeyi gönderir.

Esirler için Mekke'den gönderilen kurtuluş ücretleri arasında yıllar önce vefat etmiş Hatice (r.anha)'nin kolyesini gören Hz. Muhammed (asv)'in gözleri yaşla dolar, arkadaşlarına:

"Eğer kabul ederseniz bu kolyeyi Zeyneb'e iade edeyim ve Ebu'l As'ı da karşılıksız olarak salıverelim.", der. Durumun duyarlılığının farkına varan arkadaşları:

*"Hay hay ey Allah'ın Elçisi; siz nasıl isterseniz öyle olsun."*derler.

Hatice (r.anha)'nin kolyesi Zeynep (r.anha)'de kalır.[7]

HATİCE'DEN DAHA HAYIRLISI

Hz. Ayşe (r.anha), Hatice isminin Hz. Muhammed (asv)'in ağzından hiç düşmemesi karşısında bir gün dayanamaz, der:

"Ey Allah'ın Elçisi! Allah sana Hatice'den daha gencini, daha güzelini ve daha hayırlısını nasip etmedi mi?"

Kastettiği kendisidir. Hz. Muhammed (asv), vefat etmiş olan ilk göz ağrısına duyduğu vefa adına günün sevgilisinin kalbini kırma pahasına cevap verir.

> **"Hayır! Yemin ederim ki Allah bana ondan daha hayırlısını nasip etmedi. Herkes benim peygamberliğimi inkâr ederken o beni onayladı. Herkes beni yalancılıkla suçlarken o beni doğruladı. Kimse bana bir şeycik vermezken, o malını-mülkünü benim emrime verdi. O bana altı tane çocuk verdi."**

Hz. Ayşe (r.anha) söylediğine pişman, suskunlaşır.[8]

ALTMIŞ YIL SONRA

Aradan altmış yıldan uzun bir süre geçmiştir. Huneyn Savaşı sonunda ele geçen sütkardeşi ve onun yakınlarının da olduğunu öğrenir. Onları derhal huzuruna getirtir, hatırlarını sorar, hediyeler verir ve azad eder. Bunu öğrenen arkadaşları, Allah'ın Elçisi'nin (asm) sütkardeşinin yakınlarını köle tutmaktan rahatsız olurlar. Ve tüm esirler azad edilir... Hiçbir karşılık alınmadan...[9]

BENİM ARKADAŞLARIMA

Medine'ye Habeşistan'dan bir elçi heyeti gelir. Hz. Muhammed (asv) hizmetlerini bizzat görmekte, bütün ihtiyaçlarını kendi elleriyle yerine getirmektedir... Arkadaşları rahatsız olur:

"Ey Allah'ın Elçisi! İzin verin biz hizmet edelim.", derler. Fakat O kabul etmez. Habeşlileri göstererek ve yıllar öncesine ait bir olayı hatırlatarak:

> **"Onlar benim Habeşistan'a hicret etmiş olan arkadaşlarıma ikram etmiş, sahip çıkmışlardı. Şimdi ben de bir parça olsun ödeşmek istiyorum ve bundan da zevk duyuyorum."** der.[10]

KANINIZ KANIM

Hz. Muhammed (asv) Mekkelilerin kendisini ön yargısız bir biçimde dinlemeye yanaşmamaları üzerine, çevre kabilelere yönelir. Yıllarca da onlara seslenmeye çalışır. Bunlar kendinin ve Müslümanların en zorlu yıllarıdır. Hemen hiçbirinden olumlu yanıt alamaz. Ta ki Medinelilerle karşılaşıncaya kadar. En sonunda Mekke yakınlarında Akabe denen bir yerde birbirleriyle sözleşirler. Yetmiş civarında Medineli yeni Müslüman, bütün dünyaya karşı koyma pahasına da olsa, O'nu (asm); kadınlarını ve çocuklarını korudukları gibi koruyacaklarına söz verirler. Ama içlerinden biri merak edip sorar:

"Ey Allah'ın Elçisi! İlerde başarılı olursan tekrar kendi akrabalarına ve şehrine dönmeyecek misin?"

O kendinden emin cevap verir:

"Kanınız, kanım... Mezarlığınız, mezarım... Ben sizdenim, siz de bendensiniz..."

Ve aynen de öyle olur. Bir gün Mekkeyle beraber bütün Arabistan yarımadası O'nun (asm) egemenliğini kabul eder. Ama O (asm) söz verdiği gibi her seferden sonra Medine'ye döner. Vefat edinceye kadar Medine O'nun (asm) evi ve vatanı olur. Orada vefat eder, oraya gömülür. Hala da Medine'dedir.[11]

ANTLAŞMAYA VEFA

Hudeybiye antlaşması henüz imzalanmıştır. Müslümanların Mekke yakınlarında olduğunu bilen ve Mekkeli gizli Müslümanlardan biri olan Ebu Cendel bunu fırsat bilip, kaçar. Müslümanlara sığınır. Ne var ki antlaşmanın şartlarından biri Mekke'den Müslümanlara sığınan kişilerin geri verileceğine dairdir. Mekkeli delegeler daha mürekkebi kurumamış bu maddenin uygulanmasını isterler. Müslümanlar üzüntülerinden sarsılırlar. Ama söz vermişlerdir. Hz. Muhammed (asv), Ebu Cendel'i karşısına alır:

> **"Ey Ebu Cendel! Sabret. Sözümüzden dönemeyiz. Allah sana yakında bir yol açacaktır."** der.

Ebu Cendel Mekke'ye iade edilir.[12]

SÖZE VEFA

Gizlice Medine'ye, Hz. Muhammed (asv)'e hicret etmeye çalışan iki Müslüman Mekkeliler tarafından yakalanır. Daha sonra kendilerine, Mekkelilere karşı silah kullanmayacaklarına dair yemin ettirilir ve serbest bırakılırlar. Onlar da hicretlerini tamamlar. Hemen Bedir Savaşı öncesi Medine'ye ve Müslümanlara katılırlar. Verdikleri sözü Hz. Muhammed (asv)'e anlatırlar. Düşman ordusu müslümanlardan üç kat daha kalabalıktır ve savaşçı sıkıntısı çekilmektedir. Buna rağmen Hz. Muhammed (asv) verilmiş bir sözün çiğnenilmesini kabul etmez. Sefer halindeki ordunun içinde bulunan iki arkadaşına da arkada bıraktıkları Medine'yi gösterir ve ekler:

> **“Siz geriye dönün, her durumda sözünüze uyacağız. Bizim yalnız ve yalnız Allah'ın yardımına ihtiyacımız var.”**[13]

İKİ KAT SEVAP

Önce Habeşistan'a sonra da Medine'ye hicret etmiş Müslümanlardan Umeys kızı Esma, sadece Medine'ye hicret etmiş olan başka bir Müslümanla tartışır. Her ikisi de Hicret sevabı açısından kendileri gibi olanların daha üstün olduğunu savunmaktadır. En sonunda sorun Hz. Muhammed (asv)'e götürülür:

> **"Habeşistan'a da hicret etmiş olanlar, iki kere hicret etmiştir. Sadece Medine'ye hicret edenler ise bir kere."** der.[14]

DÜŞMANA BİLE VEFA

Mekke'den kendisine elçi olarak gönderilen Ebu Rafi, Medine'de görüp, yaşadıklarının etkisiyle, bir kaç gün içinde Müslüman olur. Bu yeni durumuyla elçiliği de bırakıp Medine'de kalmak ister. Hz. Muhammed (asv) ise kabul etmez:

“Ben ne antlaşmayı bozarım, ne de elçiyi yanımda alıkorum. Mekke'ye döndükten sonra da aynı şekilde düşünüyorsan, geri dönersin, o zaman seni bir kardeşimiz olarak kabul ederiz.”

Ebu Rafi Mekke'ye döner. Hicret eder. Ve bir Müslüman olarak Medine'ye yerleşir.[15]

ONLARI AYNI MEZARA

Uhud'da şehid düşen yetmiş iki arkadaşını defnetmektedir. Cemuh oğlu Amr ile Amr oğlu Abdullah'ın cenazelerinin başında durur. Hüzünle dalar gider.

“Bu ikisini aynı mezara koyun. Çünkü onlar dünyada da birbirlerini çok severlerdi.” der.[16]

MEDİNELİLERE VEFA

Vefatından önceki günler... Hastadır... Caminin minberine güçlükle çıkar. Dışarıdan yapılan göçlerle kat kat kalabalıklaşmış olan Medine'nin göçmen halkına seslenir.

“Medine'nin yerlilerine karşı iyi davranın. Çünkü insanlar çoğalıyor fakat onlar artmıyorlar. Onlar bana sığınak olmuşlardı. İyiliklerine iyilikle karşılık verin, kötülük yapanlarını da affedin.”[17]

MESCİDİN HİZMETÇİSİ

Medine'deki mescidin temizlik işlerini gören yaşlı, zenci bir hanım vardır. Sessiz, fakir bir Müslümandır. İki-üç gün göremeyince, Hz. Muhammed (asv) merak edip **"Nerededir?"** diye sorar... Arkadaşları vefat ettiğini ve sessizce gömdüklerini söylerler... Alınır:

"Bana da haber vermeli değil miydiniz?" der.

Mezarının başına gider ve yeni baştan cenaze namazını kıldırır.[18]

ANNEMDEN SONRA ANNEMDİ

Sekiz yaşında dedesi de vefat edince sorumluluğunu amcası Ebu Talib üstlenir. Hanımı Esad kızı Fatma ile küçük Muhammed'e yetimliğin acısını hissettirmemek için ellerinden geleni yaparlar. Peygamberliğinden sonraki yıllarda önce amcası ardından da yengesi vefat eder. Özellikle yengesinin vefat haberine çok üzülür.

"Bugün sevgili annem vefat etti." der.

Gömleğini kefen olarak verir. Yetmiş kez tekbir aldırarak cenaze namazını kıldırır. Kabre önce kendisi uzanıp, bir süre yatar. Arkadaşları o güne kadar bir benzerini görmedikleri bu olağanüstü ilginin sebebini sorarlar.

"O benim annemden sonra annemdi." diye cevap verir.[19]

ÇAĞRILSAM GİDERİM

Gençlik yıllarıdır. Bütün Arabistanla beraber Mekke'de de haddini aşmış olan zulüm ve haksızlıklar bazı vicdan sahiplerini harekete geçmeye zorlar. Ve aralarında Hz. Muhammed (asv)'in de bulunduğu, insani hassasiyetlerini hala canlı tutan bir grup Mekke'de bir evde toplanırlar. **"Hılfu'l-Fudul"** adı verilen bir antlaşma yaparlar. Bundan böyle hiçbir Mekkeli'nin veya misafirin güçsüz ve yalnız olduğu için haksızlık görmesine izin verilmeyecektir.

Aradan yaklaşık kırk yıl geçer. Artık bir devlet başkanı ve peygamberdir. Bir gün gençliğinde katıldığı o antlaşmayı hatırlar ve der:

> **"Cüdan oğlu Abdullah'ın evinde öyle bir antlaşmaya katılmıştım ki, onu Arapların en değerli mallarına bile değişmem. Bu gün de o antlaşmanın gereği olarak çağırılsam, giderim."**[20]

KUCAĞINDA ŞEHİT OLUR

Medine'nin ilk Müslümanlarından, her sıkıntılı gününde en yakınında yer alanlarındandır Muaz oğlu Sa'd. Yahudilerle yapılan bir savaşta ölümcül bir yara alır. Günlerce can çekiştikten sonra nihayet ölüm anı gelir. Hz. Muhammed (asv) başucundadır. Sad'ın yarası açılır ve kan fışkırmaya başlar. Birbirlerine sarılmak için hamle yaparlar. Fışkıran kan Hz. Muhammed (asv)'in yüzünü, sakalını ve elbisesini kızıla boyamaktadır. Arkadaşları üstü başı leke olmasın diye onları birbirlerinden ayırmaya çalışırlarken Sad ve Hz. Muhammed (asv) birbirlerine kenetlenirler. Şimdi ikisi de gözyaşına boğulmuştur. Sa'd Hz. Muhammed (asv)'in kucağında son nefesini verir.[21]

ZEYD EVLATLIĞIMDIR

Peygamberlik öncesi dönemdir. Kölesi Harise oğlu Zeyd'in babası ve amcaları yıllarca süren aramalardan sonra Mekke'ye gelip oğullarını bulurlar ve Hz. Muhammed (asv)'den onu kendilerine satmasını rica ederler. O tebessümle cevap verir:

"Kendisine sorun, gitmek istiyorsa, hürdür, para gerekmez." der.

Harise oğlu Zeyd ise Hz. Muhammed (asv)'i tercih eder.

Başta akrabaları herkes şaşırmıştır. Zeyd'in bu jesti üzerine elinden tutarak onu Mekke'nin ana meydanına, Kâbe'nin önüne götürür ve yüksek sesle Mekkelilere duyurur:

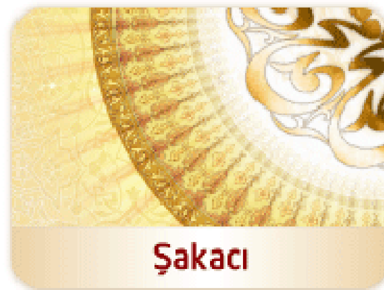
> **"Bu benim kölem Harise oğlu Zeyd, artık hürdür ve benim evlatlığımdır!.."**

Ve Zeyd o günden sonra Muhammed oğlu Zeyd diye çağrılmaya başlanır.[22]

---

[1]İbrahim Refik, Güllerin Efendisi, s.32.
[2]M. Yusuf Kandehlevi, Hayatü's-Sahabe, I/6l.
[3]Prof. Dr. Hüseyin Algül, Alemlere Rahmet Hz. Muhammed, s.l33.
[4]M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., III/336.
[5]Kadı iyaz, Şifa-yı Şerif, s.126.
[6]Ed: Prof. Dr. i. Lütfi Çakan, Hazreti Peygamber ve Aile Hayatı, s.77.
[7]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, II/225.
[8]Ed: Prof. Dr. İ. Lütfi Çakan, a.g.e., s.76.
[9]Abdurrahman Azzam, Peygamberimizin Örnek Ahlakı, s.37.
[10]Prof. Dr. Hüseyin Algül, a.g.e., s. 139; Kadı İyaz, a.g.e., s.127.
[11]M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., I/112,303.
[12]Afzalur Rahman, a.g.e., I/76.
[13]Afzalur Rahman, a.g.e., I/76.
[14]Afzalur Rahman, a.g.e., I/46.
[15]Afzalur Rahman, a.g.e., I/76.
[16]Abdurrahman Azzam, a.g.e., s.39.
[17]Abdurrahman Azzam, a.g.e., s.39.
[18]İbrahim Refik, a.g.e.. s.65.
[19]İbrahim Refik, a.g.e., s.47.
[20]İbrahim Refik, a.g.e., s.47.
[21]M. Yusuf Kandehlevi, a.g.e., III/8.
[22]Afzalur Rahman, a.g.e., I/45

Şakacı:

DİŞİ DEVENİN YAVRUSU

Bir arkadaşı kendisinden bir binek devesi ister. O (asm);

"Olur, seni bir dişi deve yavrusuna bindirelim."der. Arkadaşı şaşırarak, itiraz eder.

"İyi ama ey Allah'ın Elçisi, ben dişi deve yavrusunu ne yapayım.Bir işime yaramaz ki."

"Bütün develer bir dişi devenin yavrusu değil midir?"[1]

SANA BAHA BİÇİLMEZ

Zahir, çölde yaşayan Müslümanlardandır. Çölden Hz. Muhammed (asv)'in siparişlerini getirir ve Hz. Muhammed (asv) de onun şehirden yaptığı alışverişine yardımcı olur. Aralarındaki ilişkinin bu boyutuna dikkat çekerek:

"Zahir bizim çölümüzdür, biz de onun şehriyiz." der.

Fakat Zahir'in ciddi bir sorunu vardır. Doğuştan gelen bazı fizyonomik kusurları nedeniyle insanlar arasında görünmek istememekte, mecburen topluma karıştığı zamanlarda ise*"Herkes bana bakıyor!"* kompleksi ile ezilmekte, sıkıntı çekmektedir. Hz. Muhammed (asv) de Zahir'in bu sorununun farkındadır. Ve bir gün onu rahatlatmanın fırsatını da yakalar.

Zahir, Medine çarşısının en kalabalık olduğu bir saatte alışveriş yapmaktadır. Hz. Muhammed (asv) sessizce arkasından sokulur, elleriyle Zahir'in gözlerini yumarak bedenini kendisine çeker. Kendisine bu şakayı yapanın, kokusundan Hz. Muhammed (asv) olduğunu tanıyan Zahir ise, duyduğu mutluluktan adeta kendinden geçmiş olarak bütün vücuduyla Hz. Muhammed (asv)'e yaslanır. Peygamberlerinin o güne kadar hiç kimseye bu denli mesafesiz davranmadığını bilen Müslümanlar hayretten büyüyen gözlerle etrafına yığılırlar. Hz. Muhammed (asv) tebessümle seslenir:

"Bir kölem var. Satıyorum. Onu benden kim alır?"

Zahir bir yandan yaşadığı sürpriz iltifatın şokuyla, diğer yandan ise ömrü boyunca bütün bilincini doldurmuş olan o kompleksin etkisiyle, peygamberinin şakasına biraz acılık karışmış bir şakayla cevap verir.

"Yemin olsun ki ey Allah'ın Elçisi, beş para etmez bir köleyi satmaya çalışıyorsun."

İşte Hz. Muhammed (asv)'in beklediği fırsatta budur. *"Herkes bana bakıyor"* kompleksinin sahibine *"herkes"* in içinde öyle bir tedavi uygulayacaktır ki, o andan itibaren Zahir, hiç kimse karşısında en küçük bir sıkıntı hissetmeden, rahat ve başı dik olarak yaşayacaktır. Bu tam taşı gediğine koyma fırsatıdır. Hz. Muhammed (asv) o anda şakayı keser. Ciddileşir. Zahir'i göstererek ve kendilerini sarmış olan kalabalığa seslenerek:

"Hayır; andolsun ki Allah ve Allah'ın Elçisi katında senin değerine paha biçilmez!"der.

O gün Zahir'in, hayatının bayram günüdür.[2]

PARAM YOK Kİ

Şakacı arkadaşlarından biri sık sık O'na (asm) hediye götürür. Bunlar genellikle yağ, bal cinsinden şeylerdir. Daha sonra hediyelerin satıcısı gelip malının parasını istediği zaman da fakir fakat şakacı arkadaşı Hz. Muhammed'e:

"Ey Allah'ın Elçisi! Yağın balın sahibi geldi, parasını istiyor." der

Hz. Muhammed (asm) bunun üzerine, şakaya uyarak, ciddi bir tavırla,

"İyi ama sen onu bize hediye getirmemiş miydin?" diyerek itiraz edince de, şakacı

"Param yok ki vereyim." der.

Bunun üzerine Hz. Muhammed (asv) gülerek alacaklının borcunu öder...[3]

GÖZÜNDE AK OLAN

Hanım Müslümanlardan biri bir dileğini anlatmaktadır. Hz Muhammed (asv) bir söz arasında sorar:

"Sen şu gözünde ak olan kişinin eşisin, değil mi?" Hanım şaşırarak, cevaplar;

"Ey Allah'ın Elçisi! Benim kocamın gözünde ak yoktur."

"Her insanın gözünde ak olur."[4]

BİLLURLAR KIRILMASIN

Bir yolculuk sırasında Enceşe isimli bir arkadaşı develerin önünde, daha hızlı yürümeleri için şarkı söyleyerek tempo tutmaktadır. Şarkı hızlanır, tempo yükselir ve develerin sürati de artar. Develerin üzerinde bulunan hanımlar için endişelenen Hz. Muhammed (asv) Enceşe'ye seslenir:

> **"Enceşe dikkat et! Billurlar kırılmasın!"**[5]

ZEYTİN ÇEKİRDEKLERİ

Hz. Ali (ra) ile beraber kahvaltı etmektedirler. Hz. Muhammed (asv) yüzünde bir gülümseme... Hissettirmeden, yediği zeytinlerin çekirdeklerini Hz. Ali (ra)'in önüne yığar... Sonunda Hz. Ali (ra)'ye önündeki zeytin çekirdeklerini göstererek;

"Ey Ali, ne kadar da çok zeytin yemişsin?.." der.

Hz. Ali (ra), görünümü son derece ciddi, cevap verir.

"Evet, ey Allah'ın Elçisi! Fakat siz de çekirdekleriyle beraber yemişsiniz. Baksanıza önünüzde hiç çekirdek yok."[6]

TAMAMIN GİRSİN

Ordu Tebük seferindedir. En eski arkadaşlarından Malik oğlu Avf, dinlenme sırasında küçük çadırında oturmakta olan Hz. Muhammed (asv)'in kapısına gelir. Selam vererek izin ister. İçeriden **"Gir!"** cevabı gelince de sorar;

"Her tarafım mı ey Allah'ın Elçisi?" Allah'ın Elçisi (asm) cevaplar;

"Evet, tamamın!"[7]

CENNETTE GENÇ KIZ

Yaşlı bir kadın mescide, Hz. Muhammed (asv)'in yanına gelir ve

"Ey Allah'ın Elçisi! Benim için dua et de Allah beni cennetine koysun." der.

"Yaşlı kadınlar cennete giremez."

Kadın üzülür, ağlamaya başlar. Hz. Muhammed (asv)'in yüzünde bir tebessüm yayılır

"Üzülme, yani yaşlı değil bir genç kız olarak cennete gireceksin." der.[8]

---

[1]Ebu'ş-Şeyh el-İsbehani, Hazreti Muhammed'in Edeb ve Ahlakı, s.84.
[2]Yrd. Doç. Dr. Abdullah Özbek, Bir Eğitimci Olarak Hazreti Muhammed, s.69; İmam-ı Tirmizi, Şemail-i Şerif, s.257.
[3]İmam-ı Kastalani, Mevahib-i Leduniye, s.334.
[4]Bekir Sağlam, Model İnsan, s.76.
[5]Afzalur Rahman. Siret Ansiklopedisi, I/46.
[6]Bekir Sağlam, Model İnsan, s.75 (152); Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, I/83.
[7]Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, I/83.
[8]İmam-ı Tirmizi, Şemail-i Şerif, s.258.

Öğretmen:

Peygamber Efendimizin (asm) öğretmenliği ve terbiye ediciliği de müstesnadır. Onun terbiyesi ile meydana gelen o Asr-ı saadetin emsalsiz fertlerinden günümüze kadar gelen ümmetin fertleri hep Efendimizin (asm) terbiyeciliğinin şahitlerindendir. Evet, bu icraatı yapan Allah'tır; bunu sarraf ve cevherci olan Hz. Muhammed'in (asv) eliyle yapmıştır. Bu itibarla, denebilir ki, tüm insanlığı, hakiki insanlığa ve insanî kemalâta yükselten veya yükseltme adına eşsiz bir din getiren Hz. Muhammed Mustafa'dır (asm).

O'nun (asm) terbiye sistemi sadece nefis eksenli bir terbiye sistemi değildi. O (asm) ümmetini nefis, akıl, kalp ve bütün hissiyatıyla ele almış; çocuklarını diri diri toprağa gömen o vahşi kavimden, en medeni bir toplum meydana getirmişti. Bu durumu mümtaz sahabe Cafer İbn Ebî Talib'in, Necaşî karşısında söylediği sözler tam olarak özetlemektedir:

> **"Ey Melik, biz kan içer, leş yer, zina eder, hırsızlık yapar, adam öldürür ve yağmacılıkla iştigal ederdik... Kuvvetli olan, zayıfı ezer ve insanlık adına utandırıcı daha neler neler yapardık..."**[1]

Cafer İbn Ebî Talib böyle derken, Hz. Muhammed'den (asv) evvel insanlığın nasıl üst üste karanlıklar içinde bulunduğuna dikkati çekiyordu.

Şimdi genel bazı başlıklar halinde Efendimizin (asm) terbiye sistemi hakkında bilgiler ve örnekler verelim. Ancak bilinmelidir ki, burada nakledeceklerimiz, ancak denizden bir damla kadar değerlendirilmelidir.

Okuma Yazmaya Verdiği Önem

Bedir Savaşı'nda yakalanan esirlerden kurtuluş fidyesi vermeye gücü yetmeyip de okuma yazma bilen esirler vardır. Efendimiz (asm) bunlara ensardan onar çocuğa yazı öğretmek şartıyla serbest bırakılacaklarını söylemişti. Bu fikir, hem esirlere, hem de Ensar'a iki taraflı menfaati olan bir görüştü. Hemen eğitim için kolları sıvayan esirler ve ashab, kısa süre içinde okuma ve yazmayı öğrenmişti. Bu sayede Medine'de okuma yazma bilenlerin sayısı iyice artmıştı.[2] Bunların içerisinde vahiy katibi olan ve istikbalde Kur'an'ın mushaf haline getirilmesinde vazife alacak olan Zeyd bin Sabit Hazretleri de vardı. O dönemde bir çocuktu, ama Allah Resulü'nün (asm) harika terbiyesi onu hem vahiy katibi yapmış hem de Kur'an'ın günümüze mushaf olarak ulaşması vazifesinde görev ifa edecek bir eğitim almasını temin etmişti.

Suffe Mektebi

Suffe Mektebi; İslam Tarihi'nde müstesna bir yeri olan ve pek çok alim sahabenin yetişmesinde vazife gören bir okuldur. Bu mektebin öğrenciler evi, ailesi, malı yani dünyayla onları meşgul edecek bir şeyleri bulunmayan sayıları 400-500 arasında değişen ve vakitlerinin tamamını Allah Resulü'nden (asm) ilim ve feyiz almakla geçiren sahabelerden teşekkül etmekteydi. Bunların eğitimleri Allah Resulü için o derece önemliydi ki, onların ihtiyaçlarını görmeyi kendi ailesinin ihtiyaçlarını görmekten üstün tutardı.[3] Burada yetişen sahabeler daha sonra İslamı öğretmek için başka kabilelere öğretmen olarak gönderilirdi. İşte Ebu Hureyre gibi bütün hayatını ilme adayan bir dahi sahabe bu mektebin talebesidir.
Ashâb-ı Suffe, dînin menbaına en yakın, Rasûlullâh'ın (asm) meclisine en müdâvim insanlardı. Bu yüzden yetişmeleri daha hızlı oluyordu. Muallimleri başta Hazret-i Peygamber (asm) olmak üzere Übey bin Kâ'b, İbn-i Mes'ûd, Muâz bin Cebel ve Ubâde bin Sâmit gibi âlim sahâbîlerdi.

Ehl-i Suffe, yüksek seviyede ve âdeta hızlandırılmış bir eğitim görmekteydiler. Nitekim en çok hadîs-i şerîf rivâyet eden sahâbîler (muksirûn) umûmiyetle onlar içinden çıkmıştır. Ebu Hureyre'ye (ra) *"Neden bu kadar çok hadis naklediyorsun?"* diye soranlara:

“Benim, fazla hadîs rivâyet edişim garipsenmesin! Çünkü; Muhacir kardeşlerimiz çarşıdaki, pazardaki ticâretleriyle, Ensar kardeşlerimiz de tarlalardaki, bahçelerdeki ziraatlarıyla meşgul bulundukları sırada Ebû Hûreyre, Peygamberin (a.s.m.) mübârek nasihatlarını hıfzediyordu." şeklinde cevap veriyordu.[4]

Kadın Talebeler

Allah Resulü’nün (asm) terbiyeciliği çok farklı alanlarda değerlendirilebilecek bir konudur. O insanları manen eğitirken, maddeten de en medeni milletlere galebe çalacak bir şekilde donatmaktaydı. Sahabelerinin erkeklerini eğitirken, hanım sahabeleri de ihmal etmemekte, onlara özel eğitim vereceği bir gün tahsis etmekteydi. Ancak burada dikkat edilmesi gereken çok önemli bir husus vardır: *Allah Resulü’nün (asm) kadınlara verdiği ehemmiyet, insanların kadınları insandan saymadıkları, alınır satılır bir eşya gibi gördükleri, doğan kızlarından utanıp diri diri gömdükleri bir dönemde olmaktadır.*

Onun (asm) zamanında kadın öğretmenler de vardı. Nitekim Şifâ (Ümmü Süleyman b. Hayseme), Hz. Peygamber'in (asm) hanımlarından Hz. Hafsa'ya (r.anha) yazı öğretmiştir. Hz. Peygamber'in (asm) hanımları, ashabın kızlarının eğitim ve öğretimi ile ilgilenirlerdi. Onlar, evlerine gelen genç kızlara bildiklerini anlatırlardı. Bu kızlar da öğrendikleri bilgileri başkalarına aktarırlardı. Hz. Aişe ve Ümmü Seleme (r.anhüma) başta olmak üzere Hz. Peygamber'in (asm) hanımlarının ve daha başka kadınların eğitim ve öğretime büyük katkıları olmuştur. Öyle ki, Allah Resulü’nün (asm) eşlerinden teşekkül eden eğitim sistemine **“Ezvac-ı Tahire Okulu”** denilmiştir, yani **“Hazreti Peygamberin Pak Eşlerinin Okulu.”**

Hz. Âişe (r.anha), öğrenme konusunda utanmayan ensar kadınlarını övmüştür.[5] Bu noktadan hareketle, kadınların öğrenmeye büyük ilgi gösterdiği sonucunu çıkarmak mümkündür. Sahâbîler de kendi kız çocuklarının eğitimiyle ilgilenmişlerdir. Söz gelimi Sa'd b. Ebû Vakkas, kızına yazı öğretmiştir. Hz. Peygamber'in (asm) eğitim konusunda hür-köle ayırımı gözetmediği de bilinmektedir. Hadis kaynaklarında onun şu sözü çok geçmektedir:

"Kim bir câriyeyi güzel bir şekilde eğitir, terbiye eder, sonra da azat eder ve evlendirirse onun için iki mükâfat vardır."[6]

Şimdi de O’nun (asm) terbiye sisteminden geçen birkaç örnek nakletmek istiyoruz:

Çobanlıktan Âlimliğe...

Abdullah b. Mesud (ra) Ukbe b. Ebî Muayt'ın koyunlarını güden bir insandı.[7] Allah Resûlü’nün (asm), terbiyesinden geçti ve bu koyun güden insandan öyle bir alim çıktı ki; denebilir ki Kûfe Mektebi, bu şanlı sahabinin eseridir. Düşünün ki, Alkameler, Nehaîler, Hammadlar, Sevrîler, Ebû Hanifeler hep bu mektebin talebeleridirler. Her biri kendi sahasında zirve olan bu büyükler, büyük ölçüde ilimlerini İbn Mesud kaynağından almışlardır. İbn Mesud ise, aslında bir deve çobanıydı. Ve işte Allah Resûlü (asm) bir deve çobanından böyle dâhiler yetiştiriyordu.

İslam’dan Önce Ömer, İslam’dan Sonra Ömer!..

İslâm'dan evvel Ömer, okkalı, gözü kara, sözünü esirgemez, azametli olmaya açık ve büyüklük yolunda bir insandı. Çocukluk döneminde, şununla bununla yarışması, takışması, hatta, develerin

boynunu büküp altına alması, onda ne türlü kabiliyetlerin bulunduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

İslâm'dan sonraki Ömer (ra) ise karıncaya basmayan, çekirgeyi öldürmeyen ince ruhlu ve hassas bir insandır. Şefkat ve hassasiyeti o kadar geniş ve şümullüdür ki:

> **"Fırat'tan geçerken bir koyun suya düşse ve boğulsa, Allah onun hesabını Ömer'den sorar."** derdi.[8]

İşte böyle bir terbiyeydi Hazreti Muhammed'in (asv) terbiyesi... Bediüzzaman, Hazreti Ömer'deki bu inkılabı şöyle veciz ifadelerle dile getirir:

> ***"Bir nazar-ı peygamber, birden bire kalb eder,***
>
> ***Bir bedevî câhil, bir ârif-i münevver.***
>
> ***Eğer mizan istersen: İslâmdan evvel Ömer, İslâmdan sonra Ömer.***
>
> ***Birbiriyle kıyası: bir çekirdek, bir şecer.***
>
> ***Def'aten verdi semer, o nazar-ı Ahmedî, o himmet-i Peygamber.***
>
> ***Cezîretü'l Arabda, fahm olmuş fıtratları kalb etti elmaslara, birden bire serâser,***
>
> ***Barut gibi ahlâkı parlattırdı, oldular birer nur-u münevver."***[9]

Mescitte Bevleden Şahsa Karşı Tutumu

Buhârî, Müslim, şu vak'ayı naklediyorlar:

"Bir gün Allah Resûlü mescitte oturuyorlardı. Bir bedevi içeriye girdi; ihtimal Efendimiz'e bir şeyler sorup öğrenecekti. Fakat bu adam gitti ve mescidin bir tarafına idrar etmeye durdu. Oradakiler, *'Dur, yapma!'* diye müdahale etmek istediler. Allah Resûlü *"Adamı bırakın ve idrarını kestirmeyin!"* buyurdu. O bir bedevi idi. Kalkıp onu dövebilirlerdi. Ne var ki, bedeviye karşı böyle bir muamele de bedevice olurdu. Allah Resûlü'nün ashabı bedevi değildi. Sonra buyurdular ki: *"Gidin bir kova su getirip idrarın üzerine dökünüz; su o pisliği alır götürür orası da temizlenir."*[10]

Evet, başlangıçta büyük çoğunluğu itibarıyla caminin içine bevledecek kadar bedevi ve vahşi bu insanlardan, o ideal cemaati çıkarmıştı. İşte Allah Resulü'nün (asm) tutumu, o bedeviyi İslama kazandırmıştı. Kim bilir belki de o bedevi, Tarık b. Ziyad, Şurahbil b. Hasene veya Ukbe'nin babasıydı...

İstiğna Dersi Alan Sahabi

İmam Buhârî, Sahih'inde anlatıyor:

"Hakîm b. Hizam, Allah Resûlü'ne (asm) geldi ve bir şey istedi. Allah Resûlü (asm) ona, istediğini verdi. Ancak Hakîm'in istemesi bitmedi. Aynı anda birkaç kere daha isteğini tekrar etti ve Allah Resûlü (asm) de, o ne istediyse verdi. Sonra da şöyle buyurdu:

'Bu dünya tatlıdır, şirindir, güzeldir, yemyeşildir. Çoğunuz bu cezbeye kapılıp gidebilirsiniz. Fakat istemeden size verilirse mübarek olur. İstediğinizden dolayı verilirse size yük olur ve minnet altında kalırsınız. Sakın istemeyiniz!'

Daha sonra bu zat dilenecek durumlara düştü ama, ne Hz. Ebû Bekir (ra), ne de Hz. Ömer (ra), değil sadaka ve zekât, ganimetten gelen "humus"tan dahi ona bir şey kabul ettiremediler. ***"Hayır!"*** diyor ve almamada diretiyordu."[11]
Eğer Efendimiz (asm) bu zata istiğna konusundaki dersi, ona istediklerini vermeden evvel söylemiş olsaydı, belki farklı olumsuz hissiyatları devreye girecek ve bu dersten nasibini alamayacaktı. Ancak Efendimiz (asm) bütün olumsuzlukları bertaraf ettikten sonra, tam hakikat bir ders veriyor ve bu ders muhatabın bütün ruhuna ve kalbine nakşoluyordu.

---

[1]Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, 1/201-202.
[2]Tabakât, 2/22; Müsned, 1/246.
[3]Tabakât, 8/25.
[4]Tecrid Tercemesi, 7/47.
[5]Buhârî, I/41.
[6]Buhârî, I/33; İbn Hanbel, IV/395, 402, 414.
[7]Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, 1/379; İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-kübrâ, 3/150.
[8]Ebû Nuaym, Hilyetü'l-evliyâ, 1/53.
[9]Risale-i Nur Külliyatı, Sözler, Lemeat
[10]Buhârî, vudû 57; Müslim, tahâret 98-100.
[11]Buhârî, vesâyâ 9.

Kulluk:

Peygamber Efendimiz (asm), her konuda olduğu gibi kulluk ve ubudiyet konusunda da ümmetine örnek olmuş; peygamberliği onun bir beşer olduğu gerçeğini ortadan kaldırmadığı gibi, bir kulun yaratıcısına ibadet etmesi mükellefiyetinden de azade kılmamıştır. Hz. Peygamber (asm) de ümmetin diğer fertleri gibi her türlü emir ve yasağın muhatabı olmuş, hatta bazı durumlarda -mesela gece namazı- bizlere göre sünnet sayılan ek mükellefiyetlerin ona farz olmasıyla daha ağır bir sorumluluk üstlenmiştir.

Beni Övmede Haddi Aşmayın

Peygamber oluşundan dolayı hiçbir zaman ayrıcalıklı biriymişçesine tavır ve davranışlarda bulunmayan Efendimiz (asm),

> **"Hıristiyanların Meryem oğlu İsa'yı övmede haddi aştıkları gibi, beni övmede siz de haddi aşmayın. Bilin ki ben sadece bir kulum. Benim hakkımda Allah'ın kulu ve elçisidir, deyin."**[1]

buyurarak kul olma bilincinde de bizlere güzel bir örneklik sergilemiştir.

Ashâb-ı Kiram'ın kendisine hürmeten kullandığı bazı ifadeleri düzelten Allah Resûlü (asm), bir defasında kendisini,

"Ey kâinâtın en hayırlısı." diye çağıran kişiye dönmüş ve

"O, İbrahim'di." demiştir.[2] Başka bir rivayette ise,

> **"Beni Yunus b. Matta'ya üstün tutmayın. Peygamberler arasında tafdil (daha faziletli olduğunu söyleme) yapmayın. Beni, Mûsâ'dan daha hayırlı görmeyin. Ben şüpheye düşme hususunda İbrahim'e göre daha zayıfım. Yusuf'un kaldığı kadar hapiste kalsaydım kralın davetine hemen uyardım."**[3]

ifâdeleriyle kendisine aşırı ta'zimde bulunulmasını yasaklamıştır.

Şükreden Bir Kul Olmayayım mı?

Hz. Aişe (r.anha) anlatıyor: Peygamberimiz (asm) geceleri mübarek ayakları şişinceye kadar ibadet ederdi. Ben kendisine,

"Ey Allah'ın Resûlü, geçmişte işlenmiş ve gelecekte işlenmesi muhtemel bulunan günahlarını Allah Teâlâ bağışladığı halde niçin bu kadar yoruluyorsunuz?" dedim. Peygamberimiz (asm):

> **"Ya Aişe, Allah'a şükreden bir kul olmayayım mı?"** buyurdu.[4]

Peygamberimiz (asm) bu sözleri ile bazılarının zannettiği gibi Allah korkusu sebebi ile değil, Allah sevgisi ve zevki ile ibadet ettiğini ifade ediyordu. Peygamberimiz (asm)'in namazda en büyük zevki duyduğunu söylemesinin hikmeti bu idi. Hatta o, sabah namazının iki rekat sünneti hakkında: **"O iki rek'at bana dünyadaki her şeyden daha çok sevimlidir."**[5]buyurmuştur.

Namaza Aşık

Efendimizin (asm) namaza karşı tutumu adeta bir aşk seviyesindedir. Bunu kendisi muhtelif ifadelerinde dile getirmiştir:

> **"Allah her nebiye bir arzu, istek ve şehvet vermiştir. Bana gelince, benim şehvetim, gece namaz kılmaktadır."**[6]

Bunun mânâsı şudur: "*Siz, cismaniyetinize, bedeninize ait değişik zevkleri adım adım takip edersiniz; size, o zevkler adına gelen sinyaller, sizi tutar kendine cezbeder; siz de, o zevklerin*

*ardına düşersiniz. Bana gelince, ben, vicdan denen vaizin '**Kalk namaz vaktidir!**' sesini duyunca, beni bu sinyal, öyle ardına düşürür ve öyle kendimden geçirir ki, namazsız edemem. Gece namazı kılmadığım, gece kalkamadığım anlar, benim için en hüzün verici anlar ve dakikalardır. Ve benim için en zevkli ve saadetbahş olan anlar da, namazda olduğum anlardır.*"[7] Bir başka ifadesinde ise şöyle buyurmaktadır:

"Bana (üç şey) sevdirildi: Kadın, güzel koku; namaz ise benim gerçek göz aydınlığım."[8]

O'nun (asm) kıldığı namazı, Hz. Âişe Validemiz (radıyallâhu anhâ) anlatırken: "**Öyle kıyamda dururdu ki, sorma gitsin. Öyle rükûa varırdı ki, sorma gitsin ve öyle secde ederdi ki, sorma gitsin!**"[9] der ve Allah Resûlü'nün (asm) kıldığı namazın güzelliğini anlatmadaki acziyetini bu ifadelerle dile getirirdi.

O (asm), namazında kulluğunu o denli derin temsil ediyordu ki neredeyse ürperip ağlamadığı namaz yok gibiydi. Sahabe, namaz kılarken O'nun (asm) sinesinin değirmen taşının ses çıkardığı gibi ses çıkardığını söylemektedir.[10] İçinde dönen boyunduruklar ve kulluğun o ağır mükellefiyetleri O'nu (asm) kaynayan bir kazana çeviriyordu. Elbette ki bu hâl, O'nun (asm) en yüksek seviyede, kulluğunu ifa edebilme gayretinden ileri geliyordu.

Uzun Gece Namazları

Efendimizin (asm) gece namazlarında kıyamda uzun sureler okuduğu, rüku ve secdeleri de uzun tuttuğu, âyetlerin derin anlamları üzerinde düşündüğü, namazların peşinden duâlar yaptığı, Allah Teâlâ'yı zikrettiği, bol bol tövbe ve istiğfar ettiği de gelen rivâyetlerden anlaşılmaktadır.

İbn Mesud (radıyallâhu anh) diyor ki:

"Bir gün Allah Resûlü'yle beraber gece namazı kılmaya azmettim. Geceyi O'nunla geçirecek ve O'nun yaptığı ibadeti ben de yapacaktım. Namaza durdu, ben de durdum. Fakat bir türlü rükûa gitmiyordu. Bakara sûresini bitirdi, *"Şimdi rükûa gider."*dedim; fakat O, devam etti; sonra Âl-i İmrân'ı, sonra da Nisâ sûresini okudu ve ardından rükûa vardı. Namaz esnasında o kadar yoruldum ki, bir ara aklıma kötü düşünceler geldi."

(Bu kötü düşünce ne olabilirdi? İlk anda acaba Hz. Süleyman (aleyhisselâm) gibi Allah Resûlü'nü kıyamda iken vefat etti mi zannetti, diye akla gelebilir.) Onun için dinleyenler arasından biri sordu: *"Ne düşünmüştün?"* İbn Mesud (radıyallâhu anh):

"Namazı bozup, O'nu namazıyla baş başa bırakmayı düşünmüştüm."[11]

Hz. Âişe Validemiz (radıyallâhu anhâ) anlatıyor:

"Bir gece uyandığımda, Allah Resûlü'nü yanımda göremedim. Aklıma, diğer hanımlarından birinin yanına gitmiş olabileceği ihtimali geldi. El yordamıyla etrafı yokladım. Elim ayağına dokundu. O zaman Allah Resûlü'nün namaz kılmakta olduğunu anladım.. başı secdedeydi. Kulak verdim, hıçkıra hıçkıra ağlıyor ve şöyle yakarıyordu:"

"Allah'ım! Senin gazabından senin rızana sığınırım. İkabından affına sığınırım. Allah'ım! Başka değil, senden yine sana sığınırım. (Celâlinden cemaline, gazabından rahmetine, azamet ve heybetinden, şefkat ve re'fetine sığınırım.) Zâtını senâ ettiğin ölçüde, seni senâ etmekten âciz olduğumu itiraf ederim."[12]**"Senin komşuluğun, yakınlığın, azizliktir. (Sana mücavir olan, aziz olmuştur.) Senin senâ ve övülmen, yücedir. Senin**

ordun mağlup edilemez. Sen vaadettiğin şeyde, vaadinden dönmezsin. Senden başka ilâh, senden başka mâbud da yoktur."[13]

Hazreti Ebû Zerr'i (radıyallâhu anh) anlatıyor:

"Bir gece sabaha kadar namaz kıldı. (Dua âyetleri geldiğinde, o duaları ısrarla tekrar eden Allah Resûlü, namazını saygı, huşû ve ibadet mozayiği hâline getirirdi. Nafile namazlarında, secdede, rükûda, kıyamda okuduğu çeşitli ve çok uzun dualar vardır. O gün sabaha kadar: *"Eğer onlara azap edersen, şüphe yok ki onlar senin kullarındır. Eğer onları bağışlarsan, yine şüphe yok ki sen mutlak güç sahibisin, hüküm ve hikmet sahibisin."* âyetini[14]**okudu ve ağladı."**[15]

O (asm), namaza bir türlü doyma bilmiyor, âdeta hiç doyum noktasına varamıyordu.

Abdullah b. Amr da şu hâdiseyi naklediyor:

"Bir gece Allah Resûlü'nün arkasında namaza durdum. Durmadan şu âyeti okuyor ve hıçkıra hıçkıra ağlıyordu[16]**: *"Allah'ım, muhakkak onlar insanların çoğunu saptırmıştır. Kim bana tâbi olursa bendendir. Kim de isyan ederse, Gafûr sensin, Rahîm sensin."***[17]

Oruçla Bütünleşen Peygamber

O'nun (asm) ibadeti, bir bütünlük arz ediyordu. Namazı en mükemmel şekliyle eda ederken, başka bir ibadet çeşidi olan meselâ orucu da ihmal etmiyordu. Haftanın bir iki gününü mutlaka oruçlu geçiriyor; hatta bazen de o kadar uzun süre oruç tutuyordu ki, sanki hiç iftar etmiyor zannedilirdi.[18] Bazen da işi fıtrî seyrinde bırakır ve herkes gibi iftar ederdi. Ancak oruçlu olduğu günler, diğerlerine kıyasla daha çoktu.[19]

O (asm), zaman zaman savm-ı visâl yapardı. Yani hiç iftar etmeden birkaç gün üst üste oruç tutardı. Sahabe O'nun (asm) orucuna özenir ve O'nu (asm) taklit etmek isterlerdi ama, bu çok zordu. Bir defasında, Ramazan'ın son günleriydi ki, Efendimiz (asm) savm-ı visâle niyetlenmişti. Sahabe de aynı şekilde niyet ettiler. Ancak, oruç birkaç gün uzayınca, hepsinin dermanı kesildi. Bereket bayram gelmiş ve herkes sevinmişti. Zira, bayram, bir gün daha gecikmiş olsaydı, âdeta hepsi dökülecekti. Allah Resûlü (asm), onların bu durumunu görünce tebessüm buyurdu ve

"Eğer bayramın gelmesi gecikseydi, ben yine oruca devam edecektim."

dedi. Ardından da kendisinin güç yetirdiği bu ibadete, onların gücünün yetmeyeceğini söyledi.

"Çünkü Allah bana, sizin anlamayacağınız tarzda yedirir, içirir." buyurdu.[20]

Bilhassa, Ramazan ayının son günlerinde Allah Resûlü (asm), bütün gününü ibadetle geçirirdi.[21] Özellikle son on gününü itikafla geçirir ve dünya ile olan bütün irtibatını kesip adeta melek gibi bir hal alırdı.

Yazın en şiddetli günlerinde de Allah Resûlü (asm) oruç tutardı. Birçok muharebede O (asm), hep oruç tutmuştu. Hele bazen harp öyle şiddetlenirdi ki, bunlardan biri itibarıyla kendisiyle beraber Abdullah b. Revâha'dan (radıyallâhu anh) başka oruç tutan kalmamıştı.[22] O (asm),

"Oruç, insanı günaha karşı koruyan bir zırhtır."[23]

demişti. Ve bu zırhın en sağlamını da kendisi giymiş ve korunmuştu.

Aşırılıklardan Uzak

İbadetlerle ilgili olarak kişilerin ibadet etme gayretiyle ağır yükler altına girmemesini, kendi uygulamaları dışında yanlış ibadet alışkanlıklarına tevessül edilmemesi gerektiğini belirtmiştir. Bu çerçevede adeta ruhbanlık anlayışına kapı aralayacak girişimlere engel olmuştur.

Örneğin, ashâb-ı kirâmdan üç kişi, bir gün Sevgili Peygamberimiz'in (asm) ibâdetini öğrenmek için muhterem vâlidelerimize soru sormuşlardı. Onlar da gördüklerini anlattılar. Efendimiz'in (asm) îtidâl üzere yapmış olduğu ibâdetlerini az gören bu kimseler kendi kendilerine:

"Allâh'ın Rasûlü nerede biz neredeyiz? Onun geçmiş ve gelecek günahları bağışlanmıştır." dediler. İçlerinden biri:

"Ben ömrümün sonuna kadar, bütün gece uyumaksızın namaz kılacağım." dedi. Bir diğeri:

"Ben de hayatım boyunca gündüzleri oruç tutacağım ve oruçsuz gün geçirmeyeceğim."dedi. Üçüncü sahâbî de:

"Ben de sağ olduğum sürece kadınlardan uzak kalacak, asla ve kat'a evlenmeyeceğim." diye söz verdi. Bir müddet sonra Peygamberimiz (asm) onların yanına geldi ve kendilerine şunları söyledi:

> **"Şöyle şöyle diyen sizler misiniz? Sizi uyarıyorum! Allâh'a yemin ederim ki ben, sizin Allâh'tan en çok korkanınız ve O'na en saygılı olanınızım. Fakat ben, bazen oruç tutuyor, bazen tutmuyorum. Gece hem namaz kılıyor hem de uyuyorum. Kadınlarla da evleniyorum. Şunu iyi biliniz ki, benim sünnetimden yüz çeviren kimse, benden değildir."**[24]

Ben Kullardan Bir Kulum!

Hz. Peygamber (asm), Allah Teâlâ'nın eşsiz lütuflarına mazhar olmasına rağmen mütevazı bir kul olmayı, Allah'ın kulu olarak anılmayı tercih etmiş ve bunu pek çok vesilelerle dile getirmiştir.

> **"Acemlerin birbirlerini ta'zim ederek ayağa kalktıkları gibi benim için ayağa kalkmayın. Çünkü ben kulun yediği gibi yemek yiyen, kulun oturduğu gibi oturan bir kulum."**

buyurması, ondan bahsederken sahabelerin, ***"Merkebe binerdi, arkasına adam bindirirdi, yoksulları ziyaret ederdi, fakirlerin yanına otururdu, kölenin davetine icabet ederdi, sahabelerin arasında oturduklarında kimseyi rahatsız etmeden mecliste boş bulduğu yere otururlardı."*** şeklinde ifadeler kullanması onun tevâzuuna işaret etmektedir. [25]

"Dünya ile benim ne alakam olabilir?"

Dünyada bir misafir gibi yaşamıştı. Vefat ettiği zaman da bile arkasındakilere dünya malı namına birşey bırakamamıştı. Çünkü dünyanın asıl mahiyetini bilmiş, buranın bir misafirhane olduğu şuuruyla yaşamıştı.

"Dünya ile benim ne alakam olabilir? Ben bir yolcu gibiyim. Bir ağaç altında gölgelenen bir yolcu... Sonra da orayı terk edip yoluna devam eden ..."[26]

Her Anı Dua ve Zikir Olan Peygamber

Yüzlerce insan, Efendimiz'in (asm) dualarını bir araya getirip, dua kitapları hazırlamışlardır. Bu eserlere bakanlar göreceklerdir ki, duada dahi Allah Resûlü'ne (asm) ulaşmak mümkün değildir. Sanki O (asm), hayatının her ânını dua ile geçirmiş gibidir. Bir insan, başka hiçbir iş yapmasa ve sadece dua etse, onun bir ömrü dolduran duası, ancak Allah Resûlü'nden (asm) bize ulaşan dualar kadar olabilir. Allah Resûlü (asm), dualarını hayatının içine paylaştırmış ve hep bu nurdan kristaller üzerinde yürümüştür. Dua, O'nun (asm) dudaklarından eksik olmayan virdi, gönlünde tütüp duran âh u efgânıydı. O (asm), bir an dahi duasız olmamış, dudaklarını ıslatan bu kevser dolu kadeh, hiçbir zaman elinden düşmemişti. Aksiyon adamıydı, muhakeme insanıydı; fakat ibadet ve duada da eşi-menendi yoktu. O'nun (asm) dua ikliminden örneklerini sitemizin **"Peygamberimizin Duaları"**bölümünde bulabilirsiniz.

Eşsiz bir tevâzû örneği sergileyen Peygamberimiz (asm), geçmiş ve gelecek bütün günahları affedildiği halde istiğfar etmekten de geri durmamış, gerek bağışlanma dilemede ve gerekse tövbe etmede ümmetine öncülük vazifesini bihakkın ifa etmiştir. Onun (asm) tövbe ve istiğfarı, günahlar için olmayıp, Rabbine kulluğunun bir göstergesi ve ümmetine örnekliğinin uygulamadaki yansıması olsa gerektir.

Abdurrahman b. Avf (r.a) anlatıyor:

*"Bir defasında Peygamberimiz (asm), evinden çıktı, kendi özel odasına doğru yönelip içeri girdi. Kıbleye karşı durarak secdeye vardı. Secdesini o kadar uzattı ki öldü sandım. Hemen yanına yaklaşıp oturdum. Başını kaldırdı ve:***"Kimsin?"** *diye sordu.****"Abdurrahman."*** *dedim.***"Ne istiyorsun?"** ***"Yâ Rasûlallah, öyle bir secde yaptın ki Allah ruhunu kabzetti diye endişe duydum."*** *dedim. Rasûlullah:*

"Cibril bana gelerek Allah'ın şöyle buyurduğunu müjdeledi: *'Kim sana salavat getirirse ben de ona rahmet ederim. Kim sana selâm verirse ben de ona selâmet dilerim.'* Ben de şükretmek için Allah'ın huzurunda secdeye kapandım." *buyurdu."*[27]

Hazreti Aişe validemiz (r.anha) anlatıyor:

"Rasûlullah (asm) sık sık *'Estağfirullahe ve etûbu ileyh.'* derdi."[28]

Huzeyfe (r.a) anlatıyor:

"Resûlullah'a (asm) dilimin keskinliğinden yakınarak ***'Ey Allah'ın Resûlü, çoluk-çocuğuma karşı acı bir dilim var, beni ateşe sokacağından korkuyorum.'****dedim.Rasûlullah:*

"Niye istiğfar etmiyorsun? Gerçek şu ki ben her gün yüz defa istiğfar ediyorum." *buyurdu."*[29]

Beni Hûd sûresi ihtiyarlattı!

Hz. Peygamber (asm),**“Emrolunduğun gibi dosdoğru ol.”**[30] âyetlerinin gereğini yerine getirme husûsunda çok gayret sarf etmiş, **“Beni Hûd sûresi ihtiyarlattı.”** buyurmuştur. Kur’ân-ı Kerim’de kendisine hitaben ifade edilen tüm emirleri yerine getirmede ve bütün nehiylerden kaçınmada Hz. Peygamber (asm), son derece titiz davranmıştır.
Hz. Ebû Bekir (r.a.), Allah Rasûlü’ne (asm) sorar:

*“Yâ Rasûlallah! Saçınızda ak görüyorum. Birdenbire ihtiyarladınız; bir derdiniz mi var?”*Ve İki Cihan Serveri (asm) cevap verir:

> **“Beni Hûd, Vâkıa, Mürselât sûreleri ihtiyarlattı.”**[31] Hûd suresinde O’na (asm): **“Emrolunduğun şekilde dosdoğru ol!..”**[32] denmişti.

Bu doğruluk, Cenâb-ı Hakk’ın, Habîbi (asm) için çizdiği doğruluktu. Ve O’ndan (asm), bu çizginin korunması isteniyordu. **Mürselât,** cennet ve cehennemin, zümre zümre ayrıldığını, insanların dehşet içinde iki büklüm olduğunu anlatıyordu. **Vâkıa,** yine bu zümreleri gösterip teşhir ediyordu. Bu sûrelerde anlatılanlar, Allah Rasûlü’nü (asm) dehşette bırakıyor ve ihtiyarlatıyordu.

---

[1]Buhârî, Enbiyâ 48.
[2]Müslim, Fezâil 43.
[3]Buhârî, Enbiyâ, Kitabu’t Ta’bîr.
[4]Tirmizî, Şemâil 44.
[5]Müslim, Kitabu Salâti'l-Müsafirin, 14.
[6]Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebîr, XII//84; Deylemî, Müsned, I/172; Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, II/271.
[7]M.Fethullah Gülen, Sonsuz Nur, II/494.
[8]Nesâî, işretü'n-nisâ 1; Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, III/128, 199, 285.
[9]Buhârî, teheccüd 16; Müslim, müsafirîn 125.
[10]Ebû Davud, salât 161; Nesâî, sehv 18.
[11]Buhârî, teheccüd 9; Müslim, müsafirîn 204.
[12]Müslim, salât 221-222; Ebû Dâvûd, salât 148.
[13]Tirmizî, daavât 90; Ebû Dâvûd, edeb 97; Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, X /124.
[14]Maide, 5/118.
[15]Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, V /149.
[16]M.Fethullah Gülen, Sonsuz Nur, II/497.
[17]İbrahim, 14/36.
[18]Ebû Dâvûd, savm 53; Tirmizî, savm 43; Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, II/91.
[19]Buhârî, savm 53; Müslim, sıyâm 178.
[20]Buhârî, savm 49; Müslim, savm 59.
[21]Buhârî, leyletu'l-kadr 5; Müslim, i'tikaf 7.
[22]Müslim, sıyâm 108-109; Ebû Davud, sıyâm 45.
[23]Buhârî, savm 2; tevhid 35; Müslim, sıyâm 162-163.
[24]Buhârî, Nikâh, 1.
[25]Ebû Dâvud, Edeb 152
[26]Tirmizi, Zühd 44; M. Fethullah Gülen, Sonsuz Nur, II/230.
[27]Ahmed bin Hanbel, II/334

[28]Buhârî, Ezân 123, 139; Müslim, Salât 218-220.
[29]Ebû Nuaym.
[30]Hûd, 11/112; Şûrâ, 42/15.
[31]Tirmizî, Tefsir 57.
[32]Hûd, 11/112.

Güvenilir:

El-Emin Geliyor...

Efendimize (asm), peygamberlik vazifesinin verilmesinden önceki dönemlerdi... Kabe'nin yeniden inşaası için kabileler bir araya gelmiş olanca güçleri ile çalışmaktaydılar. Sıra Hacer-ül Esved'in yerine yerleştirilmesine gelmişti ki, her kabilenin canla başla yerine getirmek isteyeceği bu vazife için kabileler bir biri ile anlaşmazlığa düşmüşlerdi. Bu anlaşmazlık öyle büyümüştü ki, bir an sesler yükselir olmuş ve kılıçlar kınlarından çıkmıştı.

Birkaç gün süren bu anlaşmazlık süresince Kabe'nin inşaasına ara verilmiş, herkes **Hacer-ül Esved**'in yerleştirilmesi meselesine odaklanmıştı. Kanlı bir hadisenin kopması her an beklenirken, Kureyş'in en yaşlılarından Ebû Ümeyye diye bilinen Huzeyfe b. Muğîre, ortaya atıldı ve taraflara şu teklifi sundu:

> ***"Ey Kureyşliler! Anlaşamadığınız şu işte, mâbedin şu kapısından (Benî Şeybe Kapısını eliyle işaret ederek) ilk girecek zâtı aranızda hakem yapın; o kimse bu işi bir neticeye bağlasın!"***[1]

Ebû Ümeyye'nin beklenmedik bu teklifi, taraflarca tereddütsüz kabul gördü. Artık bütün gözler Benî Şeybe kapısındaydı! Acaba kim çıkacaktı ve kabilelerin anlaşmazlığına nasıl bir çareyle son verecekti? Hiçbir kabilenin gönlünü kırmadan bu işi nasıl halledecekti? Merak dolu bakışlar, mescidin mezkûr kapısını dikkatle süzmekte idi. Kapıdan bir zât belirdi!

Uzaktan fark ettiler, kendisine mahsus boyu posu ve yürüyüşüyle vakar içinde gelen bu zâtı derhal tanıdılar ve sevinç içinde bağırdılar:

> ***"El-Emin o! Muhammed o! Onun aramızda vereceği hükme râzıyız!"***[2]

Evet, gelen Muhammedü'l-Emin'di (a.s.m.). Herkesin itimadını kazanmış olan dürüst insandı. Bu sebeple, merak dolu bakışlar, birden sevinç bakışlarına döndü. Çünkü âdil karar vereceğinden hepsi tereddütsüz emindi.

Evet, isabetli karar vermekten şaşmayan Efendimizin (asm) gelişi, elbette tesadüfî değildi. Vereceği hükümle onlara, peygamberliğinden önce de, isabetli görüşe, derin düşünceye sahip olduğunu tasdik ettirecekti.

Kureyş, durumu kendilerine anlattı.

Kalbi gibi zihni de tertemizdi Efendimizin (asm)... İsabetli kararı vermekte gecikmedi ve şu emri verdi:

"Hemen bana bir örtü getiriniz!"

Ânında getirdiler. Bir rivayete göre bu Velid b. Muğîre'nin elbisesiydi. Diğer bir rivayete göre ise, Efendimiz (asm), bizzat kendi ridâsını bu işte kullandı.[3]
Kâinatın Efendisi (asm), getirilen örtüyü yere serdi.

Küçük büyük herkesin dikkatli bakışları, Efendimizin (asm) üzerinde toplanmıştı. O örtüyle ne yapacaktı?

Merakları fazla sürmedi ve Sevgili Peygamberimiz (asm), **Hacerü'l-Esved**'i bu örtünün ortasına koydu; sonra da,

"Her kabileden bir kişi bunun birer köşesinden tutsun."

diye emretti. Öyle yaptılar. **Hacerü'l-Esved**'i örtüyle, konulacak yere kadar kaldırdılar.

...Ve Resûl-i Kibriya Efendimiz (asm), bizzat **Hacerü'l-Esved**'i kendi eliyle yerine koyarak, bu şerefe nâil oldu!

Bundan sonra duvar örülmeye başlandı ve kısa zamanda tamamlandı.[4]
Böylece, Allah Resûlü, İlâhî mevhibenin bir eseri olan isabetli kararıyla, kabileler arasında büyük bir kanlı çarpışmayı önlemiş oldu.

Bu kararıyla Sevgili Peygamberimiz (asv), kendisinden çok daha yaşlı ve haliyle tecrübeli bulunanlardan bile daha isabetli görüşe, daha kuvvetli muhakemeye ve daha ziyade zekâya sahip bulunduğunu, aynı zamanda İlâhî bir kuvvetle teyit edildiğini ortaya koymuş oluyordu!

Emanete Sadık

Müşrikler Efendimize (asm) o derece güvenirlerdi ki, düşman oldukları halde kendisine en önemli şeylerini emanet olarak bırakırlardı. Efendimiz (asm) de bu emanetleri onlar müşrik olsalar bile en güzel şekilde muhafaza ederdi. Hatta hicret yolculuğunun başlamasından az evvel, evinin etrafını çevirip kendisini öldürmeyi planladıkları zamanda dostu Hazreti Cebrail (as) hadiseyi haber vermişti. O (asm) ise gitmeden evvel canına kasdeden müşriklerin emanetlerini alıp yanında götürüp onlara ders verebilecekken, **"el-Emin"**e yakışır bir şekilde tüm emanetleri müşriklere geri vermesi için Hazreti Ali (ra)'i yerine bırakıp sonra yolculuğa çıkacaktı. Çünkü O, Muhammed'ül Emin'di (asm) ...[5]

---

[1] İbn Hişam, Sîre, c. 1, s. 209; İbn Sa’d, Tabakat., c. 1, s. 146; Taberî, Tarih, c. 2, s. 201.

[2] İbn Hişam, Sîre, c. 1, s. 209; İbn Sa’d, Tabakat, c. 1, s. 146.

[3] Belâzurî, Ensab, c. 1, s. 99.

[4] İbn Hişam, a.g.e., c. 1, s. 209-210; İbn Sa’d, a.g.e., c. 1, s. 146; Taberî, Tarih, c. 2, s. 201.

[5] Kaniatın Efendisi, Salih Suruç, s:297.

YAZARLAR:

MEHMET PAKSU

Dr.RAMAZAN BALCI

Prof. Dr.MURAT SARICIK

SAİD ALPSOY

YUSUF SIDDIK

DERLEYEN:

İrfan ALİNÇER

